LION FEUCHTWANGER

VRĂJITORII

LION FEUCHTWANGER

VRĂJITORII

ROMAN

TRADUCERE DE
MARY LILIAN

SOCEC & Co., S.A.R.
BUCUREŞTI

MÜNCHEN

In acea miercuri dimineață a primei săptămâni de Mai a anului 1931, Oscar Lautensack, vizionarul, stătea cam abătut în apartamentul prietenului său Alois Pranner la München. Era din nou la răscruce de drumuri, nevoit să-și găsească un adăpost la prietenul său.

Haina aruncată neatent spânzura pe speteaza unui scaun; pe masă era un pachet învelit în hârtie groasă, cafenie; valiza de piele uzată care conținea avutul strict necesar, stătea în mijlocul camerei.

Dar în buzunar, Oscar Lautensack avea motivul care îl determinase să se refugieze aci: socoteala de 134 mărci, pe care o datora d-nei Lechner pentru cele două odăi ale sale din Rumfordstrasse și pe care n'o putea achita.

Din nou era aici, tolănit pe canapea. Obrazul său cărnos, împodobit de un păr negru bogat, cu un vârf pronunțat pe mijlocul frunții, era umbrit de tristețe, buzele lui groase erau strânse, ochii săi fioroși, de o culoare albastră închisă sub sprâncenele stufoase și negre, trădau o expresie de supărare. El nu vroia să observe nici atmosfera intimă care domnea în odaie și nici soarele prietenos de Mai care o umplea. Oscar Lautensack, vizionarul, avea tot motivul să nu fie în apele lui. Avea 42 de ani și era mai departe ca oricând de realizarea visurilor lui. Dela sfârșitul războiului și din cauza inflației, lumea nu se mai interesa de performanțele sale. De șapte ani avusese numai ghinioane. Fusese obligat să apară

pe scene periferice, la bâlciuri, în faţa unor mulţimi care îşi băteau joc de el. Şi cu toate că sculptoriţa Tirschenreuth L-a îndepărtat de aceste umilinţe l-a deturnat dela cele ce ar mai fi putut veni şi i-a redat o oarecare reputaţie prin mască, nu era totuşi o plăcere să stea la prietenul său, magicianul Alois Pranner şi să-i suporte sâcâielile bine intenţionate şi totuşi răutăcioase.

In definitiv, poate ar fi fost mai bine să se refugieze la bătrâna doamnă. Bătrâna doamnă era sculptoriţa Anna Tirschenreuth, nu o persoană oarecare, nu o simplă „artistă" ca Alois, ci cea mai renumită sculptoriţă a ţării. Şi spre deosebire de Alois, nu-l făcea să resimtă amărăciunea situaţiei sale prin ironii ieftine. Pe de altă parte, îi călca pe nervi cu severitatea ei intolerabilă. Insăşi prezenţa ei, faţa ei mare, serioasă, îi reamintea cu insistenţă misiunea sa de a trăi demn de masca pe care i-o făcuse. Nu, asta ar fi fost să cadă din lac în puţ!

Deodată se sculă şi desfăcu pachetul. Era un relief din bronz al capului său; era o mască pe care o făcuse Tirschenreuth. Işi procură un ciocan şi cuie dela bătrâna şi morocănoasa Kathi, gazda prietenului său şi contra voinţei ei, trebui să-i permită să-şi atârne masca pe perete. Apoi cu un gest mângâetor, chiar duios, îşi plimbă mâna albă, cărnoasă şi bine îngrijită pe suprafaţa metalică. El nu putea trăi fără a vedea această mască şi copia ieftină pe care o avea Alois în odaie nu era bună. Se dădu înapoi cu câţiva paşi. Privise relieful de vreo mie de ori, dar acum îl examină ca şi cum l-ar fi văzut pentru prima oară. Masca afirma cu certitudine că generaţiile viitoare îl vor preţui. Era în dauna contemporanilor săi, dacă nu-l înţelegeau. Era scandalos cum un om cu darul lui, trebuia mereu să se furişeze din casă pentru a nu fi văzut de proprietara care ar fi făcut din nou scandal pentru chiria neplătită. Totuşi nu era o ruşine pentru el, ci pentru epoca în care trăia.

Să-l lăsăm acum pe vizionarul Oscar Lautensack să-şi

admire masca și să ne îndreptăm atenția spre profesiunea lui, spre acel dar de care era atât de mândru: posibilitatea de a percepe procesele mentale ale semenilor săi, prin alte metode decât cele cunoscute de noi. Să ne întoarcem atenția spre acele manifestări care sunt cunoscute prin termenii: telepatie mentală, metapsihologie sau ocultism.

In secolul al XIX-lea știința considera orice cercetare în acest domeniu ca o curată nebunie. Un om care avea îndrăsneala de a susține că posedă facultăți oculte, care afirma că era subiectul unor experiențe supra-sensoriale, era privit de învățații acelui secol ca un șarlatan sau în cel mai bun caz, victima unei auto-înșelări. Nici în zilele noastre știința în general nu admite că se pot cunoaște gândurile unui om.

Pe de altă parte, savanții timpurilor noastre nu neagă existența unor transmisiuni de procese mentale complicate dela o persoană la alta fără mijloacele normale de comunicare, adică vorba, scrisul, gesturile, etc.

Principala greutate în tratarea științifică a acestor subiecte se datorește faptului că lucrurile transmise sau primite de obiceiu nu sunt stări de fapte, care pot fi exprimate în formă documentară, ele nu sunt cuvinte sau gânduri, ci imagini. Nu se transmit concepte intelectuale ci materia brută a activității mentale, o structură de gândiri, simțire și dorință.

Materialul mental este transmis înainte de a fi clarificat de vorbire, care are rolul de a-l defini și a-l îngrădi.

In plus persoanele care posedă facultăți metafizice, așa numiții „medium" rareori dau o reproducere fidelă și neschimbată a materialului pe care îl primesc sau îl transmit. In majoritatea cazurilor ei mai adaugă sau mai reduc în mod conștient sau inconștient. In acest câmp de activitate înșelăciunea și auto-înșelăciunea sunt frecvente. Tonul acestor relatări pare atât de natural încât sinceritatea autorului apare dincolo de orice îndoială. Insă onestitatea subiectivă a naratorului este departe de a face din povestire o realitate. Căla-

torul care vorbeşte despre o Fata Morgana a avut într'adevăr viziunea oraşului său în deşert şi totuşi acel oraş nu există.

Voiu prezenta acum câteva cazuri relatate de literatura ocultistă.

Cazul Nr. 1.

In August 1763, marele filosof Immanuel Kant scria domnişoarei Charlotte von Knobloch :

...„Era în anul 1756, când domnul von Swedenborg acosta la Gothenburg către ora patru după masă, într'o sâmbătă, spre sfârşitul lunei Septemvrie, reîntors dintr'o călătorie în Anglia. Domnul William Castel îl învită să locuiască la el, împreună cu un grup de 15 persoane. Spre orele 6 seara, domnul von Swedenborg părăsi camera şi apoi se întoarse în salon, palid şi distrus. El spuse că în momentul acela un incendiu teribil făcea ravagii la Stockholm, la Südermalm — Gothenburg e situat la 300 km de Stockholm — şi că focul se propaga repede. Era foarte agitat şi nu-şi găsea locul. El preciză, că imobilul unui prieten, pe care-l şi numi, se prefăcuse în cenuşă şi propria-i casă era în pericol. Către orele 8 seara, spuse fericit : slavă Domnului, focul a fost stins cu trei case înainte de a mea. Această ştire provocă o mare vâlvă în oraş şi fu raportată Guvernatorului încă în aceeaşi seară. Duminecă dimineaţă, Swedenborg fu chemat de Guvernator. Acesta îi ceru detalii asupra acestei chestiuni. Swedenborg, descrise focul exact cum începuse, cum fusese alimentat şi cât a durat. In aceeaşi zi, ştirea se răspândi prin oraş unde — dat fiind că şi Guvernatorul îi dăduse atenţie — deslănţui o panică şi mai mare, deoarece mulţi se îngrijorau de soarta prietenilor sau proprietăţilor lor. Luni seara sosi un curier la Gothenburg trimis de comercianţii din Stockholm în timpul focului. In scrisorile sale incendiul era descris exact cum fusese povestit. Marţi dimineaţa, un curier regal aduse Guvernatorului un raport oficial asupra pagubelor şi a caselor incen-

diate, raport care nu diferea cu nimic de acela dat de Swedenborg în momentul când focul a fost stins, la ora opt seara".

Cazul Nr. 2.

In Octomvrie 1937, Sir Hubert Wilkins întreprinse o expediţie la Polul Nord. Se înţelesese în prealabil cu Harold Sherman din New-York să încerce să comunice între ei prin telepatie, de trei ori pe săptămână, între orele 11,30 şi 12 noaptea. Au fost luate toate măsurile de prevedere ca aceştia doi să nu poată comunica prin alt mijloc. La ora fixată, Sherman stătea în biroul său din Riverside Drive, New-York şi nota conţinutul comunicărilor primite prin telepatie. Apoi trimise o copie a acestor comunicări profesorului Gardner Murphy dela Universitatea din Columbia şi o altă copie unui om de încredere.

Comunicările astfel transmise precum şi gândurile şi întâmplările exploratorului polar la momentele corespunzătoare, au fost comparate într'o dare de seamă a doamnei Inez Hayes Irwin în „Cosmopolitan Magazine" din Martie 1939.

Conform celor relatate de doamna Irwin Sherman în 28 Octomvrie 1937 se găseşte printre alte puncte: „Ce e cu voi. Poartă fetiş, pentru noroc". Nota corespunzătoare a lui Wilkins este: „Cheeseman s'a asociat la expediţie azi. Poartă un mic pinguin de lemn ca fetiş". In ziua de 1 Noemvrie, Sherman scrie: „Aţi comunicat azi cu guvernul sovietic în chestiunea privitoare la sbor... Sunteţi de părere că nu se pot face cercetări în legătură cu aviatorii ruşi înainte de două săptămâni, afară de cazul unor schimbări atmosferice". Nota corespunzătoare a lui Wilkins este: „Vorbit telefonic Ambasada, la 7,30, cu Washington — dat plecarea spre Nord principial peste două săptămâni".

Sherman ştia că Wilkins nu luase haine elegante în expediţie. Totuşi în ziua de 11 Noemvrie a scris: „Dumnea-

voastră însoțiți de bărbați în uniformă — unele femei în rochie de seară — Dumneavoastră înșiși în frac". Nota corespunzătoare a lui Wilkins: „Balul Armistițiului la „Regina" (Wilkins sburase într'acolo pentru a înlocui parte din echipamentul avariat; era imposibil să fi știut-o cineva la New-York)". Mulți ofițeri ai armatei și poliției în uniformă. Am putut să apar acolo împrumutându-mi un frac". In 27 Ianuarie Sherman scrie: „Un câine pare să fi fost rănit la Alkavik (o mică grupare de Eschimoși) și a trebuit împușcat... s'a rănit în luptă cu alții sau l-a doborît ceva? Am presimțiri serioase în acest domeniu". Wilkins spune: „ieșit la plimbare — găsit câine mort pe ghiață — împușcat în cap — caut motivul omorului".

Cazul Nr. 3.

Directorii Băncii Naționale din Viena au oferit o recompensă de 4000 coroane pentru descoperirea unui furt comis în bancă. Ocultistul Herman Steinschneider, zis Erik Jan Hannussen, a câștigat recompensa, deoarece a găsit prin mijloace telepatice banii furați. Banca dădu următoarea informație scriitorului Bruno Frei, care se îndoise de rolul lui Hanussen în descoperirea banilor furați:

„Hanussen arătase locul de unde a fost ridicată suma de bani indicând că se găsesc în canalul de lângă casă: totuși n'a putut numi pe hoț. Confesiunea hoțului, găsit prin investigațiile poliției, cuprindea cele spuse de Hanussen. De aceea recompensa i-a fost dată lui". Mai există încă mii de dovezi de felul acesta, sau asemănătoare.

In afară de acestea, o societate franceză de cercetări, care pornea dela premisa că telepatia nu se ocupă cu conținutul cuvintelor ci cu transmiterea imaginilor, a făcut următorul experiment: a așezat câțiva indivizi — medium în încăperi deosebite, câte unii chiar la distanțe de sute de kilometri și i-a rugat să desemneze viziunile ce le aveau la anumite ore. Cin-

stea şi buna credinţă a grupului care făcea testul nu sunt puse la îndoială. Schiţele lor au fost publicate ulterior. Rezultatele exprimentelor încununate de succes au fost următoarele: o persoană reproduce o imagine primitivă a unui pom, iar mediumul corespunzător schiţează ceva ce ar fi uşor de asemuit cu un pom. Persoane mai sceptice ar putea totuşi s'o interpreteze ca o piramidă cu o linie verticală dedesubt. In alt caz ambele mediumuri desenează ceva neîndoelnic de asemănător cu o scară. In cazul unei alte perechi, un partener desenează un iepure iar celălalt ceva asemănător cu un iepure şi spre mai mare siguranţă scrie dedesubt „iepure".

Este însă cert că materialul existent pentru cercetări metafizice este lipsit de preciziune. Totuşi credulii s'au arătat cu atât mai fanatici. Chiar şi Immanuel Kant trebui să se apere de felul cum îl exploatară ocultiştii după raportul Swedenborg.

Intr'o încântătoare cărticică „Visele unui ocultist", Kant face distincţia între el şi fanatici. El nu contestă că există o realitate în spatele clarviziunii lui Swedenborg dar pigmentează această confesiune cu observaţii umoristice şi ironice. „Persoana care consideră această povestire ca un fapt important", scrie el, „poate în orice caz, dacă are bani şi nimic mai bun de făcut să întreprindă o călătorie pentru a face cercetări mai amănunţite". „Nebunia şi raţionalismul", spune într'un alt pasaj al cărţii, „au graniţe atât de imperceptibile încât e greu să mergi departe într'un câmp fără a pătrunde cât de cât în celălalt. Şi ajunge la concluzia că : „slăbiciunea raţiunii omeneşti, combinată cu dorinţa de cunoştinţe, face să nu putem discrimina la început iluzia de realitate. Dar după un timp, în care conceptele noastre se clarifică, nu mai rămâne decât o foarte mică parte de adevăr, restul fiind bun de aruncat". După publicarea acestei cărticele a lui Kant, multe cazuri pe care oculiştii le menţionaseră au trebuit să fie date de o parte.

Dar baza pe care se sprijină metapsihologia — supoziția că e posibilă o transmisiune mentală dela o persoană la alta, chiar fără mijloacele de comunicare cunoscute de noi — această supoziție de bază n'a fost încă înlăturată, din contra, dovezile care o susțin au devenit din ce în ce mai numeroase.

Să ne întoarcem la vizionarul Oscar Lautensack, care stătea și privea masca în acea miercuri de Mai 1931, în Gabelsbergerstrasse la München. Aparent era într'o situație mizeră, sufletește însă era întreg, mândru, plin de lăcomia și speranța unor triumfuri exterioare și interioare.

Oscar Lautensack nu era un om înalt; era mai curând îndesat, robust, spătos și puternic. Prietenii îi spuneau că are un cap roman; dușmanii susțineau că avea înfățișarea de cabotin. El însuș era convins că avea acea strălucire sumbră pe care i-a redat-o Anna Tirschenreuth în masca sa.

Incontestabil, mai era ceva comun în el, ceva ieftin. Dar aceasta se va elimina de îndată ce se va ridica. Făcuse un mare pas înainte în această direcție, când și-a jurat lui și doamnei Tirschenreuth că va lăsa deoparte toate micile șmecherii și se va dedica în întregime telepatiei. Până acum, de mai bine de un an, rămăsese credincios jurământului. Il va ține mai departe. Va trăi demn de mască.

Mulți oameni îi stimau darul, nu numai numeroase femei care îi cedau, fără prea multe eforturi din partea lui; această categorie de admiratori nu avea prea mare însemnătate. Dar fratele său Hans avea de asemenea încredere în el, deși era un personaj cam dificil, de care nu scăpai prea ușor. Prietenul său Alois Pranner, magicianul avea încredere în el și era de asemenea sceptic și greu de satisfăcut. Mai mult decât toți însă, bătrâna doamnă Anna Tirschenreuth, sculptoriță, credea în el. In masca sculptată de ea a dat o dovadă vizibilă a acestei încrederi. Această mască, care era o imagine a ființei lui lăuntrice, arăta oricui că avea geniul creator. Prin aceasta nu înțelegea micile lui cunoștințe telepatice.

Ceea ce venea la suprafaţă nu erau decât răbufniri palide ale unui torent adânc din sufletul său.

Căci acest puternic fluid, care este izvorul întregii arte, curgea prin el, Oscar. El avea intuiţie, ceva diabolic, avea ceea ce filosoful Krassner numea, „percepţie fizionomică". De sigur misteriosul lui dar nu lua forma unei opere care să fie arătată unei mulţimi de proşti. Dar, oare a lăsat Socrate o „operă" în urma sa? El a avut acel „demon" dar care n'a luat niciodată o formă concretă.

Pentru Oscar era suficient că avea acea sclipire; când erupea în el, simţea un extaz de nedescris.

A se culca cu o femeie era în comparaţie o plăcere infinit mai mică. Succesul, renumele, dragostea — toate nu erau nimic. Acei ce nu aveau geniul creator nu puteau şti ce e fericirea. Intâmplător el va dobândi şi un succes exterior. Cu cât soarta era mai vitregă cu el, cu atât visurile şi dorinţele lui deveneau mai măreţe şi în cele din urmă toate se realizau. Ca elev al Gimnaziului Real al oraşului său natal, micul orăşel bavarez Deggenburg, a vrut să cucerească Deggenburgul. Apoi după ce a fost dat afară din şcoală fiindcă rămăsese de două ori repetent, el şi-a jurat că va cuceri oraşul München. După ce îl cucerise şi îl pierduse apoi, acum când era din nou într'un moment greu, îşi jură că nu se va linişti, până ce nu va cuceri Berlinul şi Reichul. Oricât de mult l-ar batjocori Alois Pranner, el îşi va ajunge ţinta; era sigur de acest lucru. „Este hotărîrea mea nestrămutată" îşi spuse scrâşnind din dinţi. Ochii săi fioroşi, albaştrii închişi, străpungeau trăsăturile de bronz ale măştii. Rugând, cerşind, ameninţând îşi privea masca; arăta aproape grotesc, o imagine funerară: el însuş. Timp de un lung minut, el îşi arăta sie-şi şi măştii neclintita lui voinţă.

Apoi, obosit dar mai puţin amărît, el se întoarse la realitate şi la confortul burghez al sufrageriei lui Alois Pranner, supranumit Cagliostro.

A doua zi dimineaţa, acelaşi Alois Pranner şedea la cafea, aşteptându-l pe prietenul său. Se întorsese târziu dela spectacolul său şi Oscar se culcase fără să-l aştepte.

Era un om înalt, cu o structură osoasă; capul lui mare, chel, ochii lui înfundaţi în orbite, fruntea înaltă şi nasul aquilin priveau în farfurie. Mânca şi bea cu poftă, deşi părea prost dispus. Dar bătrâna Kathi, care umbla de colo până colo în odaie servindu-l, ştia că era perfect sănătos. Din nenorocire domnul Pranner aştepta să-şi vadă prietenul, camaradul lui drag, pe domnul Lautensack, acest svăpăiat, această secătură, acest derbedeu care nu era bun de nimic.

Kathi avea dreptate. Domnul Pranner îl aştepta cu nerăbdare pe Oscar. In timp ce îşi făcea sandwich-uri cu mâinile lui mari albe subţiri şi dibace, alternând felii de slănină şi brânză, se gândea cu o plăcere răutăcioasă la glumele sarcastice cu care îl va întâmpina pe prietenul său.

Ei îşi aparţineau unul altuia, Pranner magicianul, supranumit Cagliostro şi Lautensack ghicitorul de gânduri. Oscar era un nebun, leneş, încrezut, mincinos, pretenţios, în care nu te puteai încrede. Avea toate trăsăturile neplăcute pe care le poate imagina un om. Dar totuşi avea acel ceva, acea sclipire. Alois nu putea să-şi imagineze vieaţa fără Oscar.

El făcuse cunoştinţa lui Oscar cu 16 ani în urmă în al doilea an de războiu, pe frontul de răsărit. Din primul moment, Oscar îl vrăjise iar Alois era chiar dornic să fie vrăjit. In timpul acela, Alois îşi făcea serviciul la poşta militară unde censura scrisorile batalionului şi datorită acestei ocupaţii cunoştea anumite evenimente de pe la casele soldaţilor, înaintea lor. Oscar îi făcu atunci o propunere interesantă: Alois trebuia să reţină pentru un timp anumite scrisori şi între timp Oscar anunţa evenimentele cuprinse în ele, făcându-şi astfel o reputaţie de ocultist. Beneficiile, care fără îndoială aveau să vină, urmau să fie împărţite între ei. Alois primi oferta. Totul mergea strună; lucrau foarte bine împreună. Darul lui Oscar

atrase atenţia superiorilor săi şi susţinut de autorităţile militare, cei doi dădeau spectacole în spatele frontului în scop de binefacere. In timp ce camarazii lor pe front sufereau de foame şi mureau, ei duceau o vieaţă plăcută în spatele frontului. De atunci ei erau uniţi, complici, ca scamatori, stimându-se şi admirându-se reciproc.

Avuseseră nenumărate certuri în lunga lor prietenie. La drept vorbind, în ultima vreme, de când Oscar spuse adio teatrelor de varietăţi, nu erau în stare să petreacă o oră împreună fără să-şi arunce în faţă epitetele cele mai savuroase şi ordinare. Dar ei aveau nevoie de acest fel de vieaţă în comun. Deşi Oscar spunea vorbe umflate despre misiunea sa, va reveni timpul când vor lucra împreună, pe scenă, jucând marele lor act de magie...

In cele din urmă Oscar îşi făcu apariţia. Alois şi-l imaginase bine; îşi dădu aere şi se purtă faţă de el cu o graţioasă condescendenţă, ca şi cum i-ar fi făcut o favoare lui Alois că locuia cu el şi pe seama lui. La drept vorbind, azi Oscar era neobişnuit de neruşinat. Se servi copios din ochiurile cu şuncă, brânza şi cozonacul numit Gugelhupf, condimentând praznicul cu ironii ascuţite în contra donatorului.

Nu era de mirare că Alois se plictisi până în cele din urmă şi începu un subiect care ştia că îl doare. Incet, cu un ton de falsă compătimire, îl întrebă: „Şi ce mai ştii despre fratele tău?" Căci Oscar ţinea la fratele său Hans, în timp ce domnul Pranner nu putea să-l sufere; Oscar cel puţin avea farmec, pe când Hans Lautensack era un om lipsit de orice scrupul, cu nimic mai bun decât un criminal. Deşi al dracului de deştept — scăpase în multe împrejurări — fusese prins în ultima vreme.

Un anume Franz Wiedtke fusese omorît la Berlin şi a fost foarte uşor de dovedit că criminalul nu era altul decât Hansgeorg Lautensack. E drept că Hans încercase să se disculpe pe motivul că totul fusese o chestiune politică, adver-

sarul, spunea el, îl atacase pe motive politice şi fusese obligat să-l împuşte în legitimă apărare; căci Hans se înscrisese într'un mare partid politic, Naţional-Socialist, sau Nazist cum i se mai spunea. Partidul îl susţinea în această afacere murdară, dar nu se prindea. Acuzarea insista că omorul se datora unei femei de o moralitate dubioasă, cunoscută sub numele de Garnet Liz, cu care Hans Lautensack nu putea intra în legătură din cauza lui Wiedtke.

In orice caz, Hans era la închisoare în Berlin, prins în această afacere murdară, cu vieaţa în pericol şi Alois avea dreptate să creadă că-l loveşte pe Oscar întrebându-l de Hans.

Aerul de superioritate şi indiferenţă dispăru de pe trăsăturile romane ale lui Oscar.

— „N'am avut nicio ştire dela Hans de vreo două săptămâni" răspunse fără poftă „dar ultima lui scrisoare părea optimistă. Alois însă nu părea dispus să părăsească subiectul acesta neplăcut.

— „Nu mi-ar plăcea să fiu în pielea lui Hans", spuse cu o compătimire simulată şi muiă îngândurat o ultimă bucăţică de corn în cafea; individul acesta slab putea să mănânce cantităţi nelimitate fără a se îngrăşa.

Oscar furios, asculta. Era mai inteligent să nu răspundă. Cândva trebuia să termine şi cu acest subiect. La vreun punct al discuţiei, curând poate, el se va întoarce la eterna lui dorinţă: Oscar să reintre la varieteu şi atunci Oscar se va răzbuna de înţepăturile în legătură cu Hans.

Bineînţeles, după un timp Alois începu, aplecându-şi capul său lung, îngândurat şi tragicomic.

— „Eu ştiu că te plictisesc, Oscar, dar trebue să-ţi mai vorbesc în chestiunea aceasta". Şi reveni cu vechiul şi bine cunoscutul său argument. Nu era nevoie ca Oscar să trăiască într'o astfel de mizerie. Dece nu vroia să revină la varieteu? Dece nu vroia să facă o scenă cu el, Alois, de exemplu? Ure-

chile lui Oscar se desfătau auzind subiectul favorit. El îl ascultă cu satisfacţie pe Alois spunând că se sacrifica şi ducea o vieaţă de mizerie pentru aşi păstra darul neatins. Işi lăsă prietenul să spună tot ce avea de spus şi apoi îi refuză oferta cu mulţumiri glaciale şi dispreţuitoare.

El îi vorbi despre misiunea sa şi despre misterele geniului creator. Darul său nu trebuia înjosit prin întrebuinţări de trucuri.

Alois zâmbi, apoi zâmbetul i se transformă într'un rânjet, până ce i se văzură dinţii albi şi aurii printre buzele sale subţiri. Oscar răspunse rânjetului cu dispreţ; îşi dădea seama că Alois avea tot interesul să apară într'o scenă cu el. O scenă de acest fel, ar fi ridicat activitatea lui Alois pe un plan spiritual; fără Oscar, Alois era condamnat pentru totdeauna, să rămână ceva mai mult decât un clown.

„Bine" îi spuse Alois imperturbabil, „Oscar cel dintâi ar fi într'o situaţie grea fără ajutorul acestui clown".

Şi astfel continuară să se certe serios şi cu plăcere. Nu-şi spuneau nimic nou, căci avuseseră nenumărate discuţii de acest fel. Fiecare îl cunoştea pe celălalt până în măduva oaselor.

In cele din urmă se liniştiră şi contemplară masca. Oscar avea un oarecare resentiment în contra acestei imagini care-l îndemna mereu să se întreacă pe sine şi în acelaşi timp era mândru să fie purtătorul unei atât de importante misiuni.

Alois pe de o parte dorea ca nesuferitul său prieten să cedeze şi să apară într'o reprezentaţie cu el, pe de altă parte era mulţumit că Oscar se încăpăţâna şi nu-şi trăda „geniul", pentru ca astfel Alois să poată continua să-l admire.

Obosiţi şi satisfăcuţi ei lăsară interminabila lor ceartă. Era târziu, cu toate că rămăşiţele micului dejun mai erau pe masă.

Plecară amândoi să se plimbe, ca să prindă poftă de mâncare pentru prânz.

Anna Tirschenreuth, sculptoriţa, se uita la ceas. Era ora zece fără trei minute. Îl rugase pe Oscar să vină la ora zece, avea o veste pentru el. Când a auzit că fugise din locuinţă cu datorii şi se ascundea la Pranner i-a venit din nou în ajutor. Acum vroia să discute cu el ce realizase.

Stătea în fotoliu, o figură grea, masivă. Obrazul ei mare cu nasul turtit, ochii ei cenuşii puţin obosiţi şi părul decolorat, care fusese cândva roşcat, aveau o expresie tristă. Avea exact 60 de ani; lumea spunea că opera ei era în plină floare, că era în culmea talentului. Ce ştiau ei! Era bătrână; vieaţa îi era în spate; a avut o vieaţă grea, a avut de luptat cu alţii şi cu ea însăşi; ea nu şi-a uşurat nici ei şi nici altora lucrurile.

Acum i-a mai rămas numai munca şi acest bărbat, Oscar, pe care îl iubea ca pe un fiu, acest vas stricat, despre care nu se putea şti dacă tot ce pui în el nu e pierdut.

O lumină vie umplu odaia şi scoase în evidenţă liniile aspre, severe, de pe obrazul ei amărît.

Pomii grădiniţei în stil englezesc se vedeau prin fereastră. O uşă de sticlă ducea spre o terasă care dădea într'o pajişte liniştită cu câteva grupuri de arbori şi tufişuri, iar dincolo de acestea era un lac. Aci, în centrul oraşului, te aflai la ţară; vieaţa de oraş se pierdea.

Zece şi opt minute. Anna Tirschenreuth stătea şi aştepta. Bastonul cu care se plimba era rezemat de scaun. Era aplecată înainte şi medita. De obiceiu ştia precis dacă acţionase bine sau rău. De data aceasta nu era sigură dacă ceea ce făcuse pentru Oscar era tocmai ce trebuia.

Profesorul Hravliczek a surâs ironic şi cam compătimitor când i-a făcut propunerea, şi Hravliczek era un om teribil de deştept.

Iată-l pe Oscar. Obrazul masiv cu ochii albaştri fioroşi, umbriţi de sprâncenele lui stufoase, încerca să pară liniştit şi indiferent. Femeia aceasta nu-i făcea lucrurile mai uşoare.

„Ei, ai sosit", spuse cât se poate de natural.

Totuş Oscar se simţea ca un elev care a tras chiulul dela şcoală. Dacă l-ar fi întrebat dece n'a venit la dânsa în loc să meargă la Alois, n'ar fi ştiut ce să-i răspundă. Când era mic şi făcea ceva nepermis avea aceeaşi teamă de înjurăturile grosolane, de bastonul şi mustaţa groasă şi roşie a tatălui său.

„Am vorbit cu profesorul Hravliczek", spuse doamna Tirschenreuth. Sunt dispuşi să-ţi dea o slujbă permanentă cu un salariu de 250 mărci. Respira cu greutate. Era astmatică şi Oscar nu ştia dacă respiraţia ei anevoioasă se datora bolii sau discuţiei ce o avea.

Căci profesorul Hravliczek era preşedintele Societăţii de Psihologie şi aceasta era cea mai înaltă asociaţie de idei pe care o puteai avea în legătură cu Oscar. Fusese vorba de multe ori de o astfel de situaţie dar Hravliczek, un om dificil şi ciudat nu vroise să cedeze; de altfel nu avea simpatie pentru Oscar. Aşa că i-a fost de sigur greu Annei Tirschenreuth să-l convingă pe profesor. 250 de mărci era o leafă bună, mai ales că Societatea de Psihologie nu îl utiliza decât de trei ori pe lună. Dacă avea acest venit asigurat nu mai risca să fie dat afară din locuinţă şi s'ar sfârşi cu dependenţa ruşinoasă faţă de Tirschenreuth şi Alois.

„Bineînţeles că în acest caz", spuse doamna Tirschenreuth „va trebui să fii exclusiv la dispoziţia psihologilor. Hravliczek nu are nimic contra să experimentezi fără plată din timp în timp, în reuniuni particulare dar nu vrea să practici telepatia cu scopuri băneşti. Se teme că ar putea distruge din natura nepremeditată a experimentelor dumitale, din *naiveté* a lor, cum s'a exprimat el".

„Aha", se gândi Oscar, „ăsta-i punctul nevralgic".

Dacă era de acord cu aceste condiţii s'a terminat cu planurile pe care le avea Alois pentru el. Va să zică nu va avea nici avere, nici faimă, nici succes senzaţional şi nici pu-

blic entuziast. In acest caz, numele lui va apărea cel mult de patru ori pe an într'o revistă de specialitate şi nimeni nu va şti despre el şi darul lui, afară de un cerc restrâns de învăţaţi.

„Ai fi independent atunci" auzi spunând vocea groasă şi puţin răguşită a Annei Tirschenreuth. „Ai fi în stare însfârşit să-ţi scrii cartea. Zilele trecute am răsfoit disertaţia care mi-ai dăruit-o de ziua mea. Ai putea s'o transformi într'o carte de valoare". Vorbea aproape cu ea însăşi, abia uitându-se la el.

In momentul acela nu-i convenea să i se amintească de carte, deşi titlul pretenţios „Posibilităţi şi piedici ale telepatiei" îi plăcea. Nu-i plăcea însă să fie legat. Totuşi în această disertaţie, — pentru care îl sâcâise timp îndelungat — şi-a stors concluzii destul de clare. Adevăratul telepatist, susţinea el, putea să citească gândurile cu mult mai exact şi mai clar decât se credea până acum.

De asemeni acest dar era de obiceiu combinat cu o mare putere de sugestie — un bun oculist era de obiceiu şi un bun hipnotizator. Pe de altă parte, era o superstiţie prostească să susţii că un dar de acest fel avea vreo legătură cu puterea de a evoca morţii, de a prezice viitorul sau orice lucru de acest fel. Oricine îşi aroga această putere era un şarlatan.

Acestea erau tezele de care Oscar nu-şi reamintea cu plăcere în momentele acestea. Era încă plin de imaginile pe care i le trezise discuţia cu Alois, vedea în faţa lui o masă de figuri transportate, care îl priveau şi îl aplaudau frenetic. Pe de altă parte era decis să renunţe la aceste visuri odată pentru totdeauna şi să primească oferta profesorului Hravliczek. Viaţa pe care i-o oferea contractul era tocmai ce-i trebuia lui. In sfârşit putea să se dedice complect desvoltării personalităţii şi darului său.

„Mulţumesc, doamnă Tirschenreuth", se auzi spunând. Ii luă mâna şi i-o strânse. Ochii ei, ochii cunoscători ai unei sculptoriţe, contemplau această mână care o strângea pe a ei

şi nu se puteau despărţi de ea. Îi modelase mâna, cum îi modelase chipul. Era albă, cărnoasă, îngrijită, îndemânatică, brutală şi violentă.

Oscar era mişcat de faptul că doamna Tirschenreuth se îngrijise de el şi nu pentru prima oară, realizase ceva greu şi nu tocmai plăcut pentru ea.

„Cred că nu era uşor să-l convingeţi pe profesorul Hravliczek"? întrebă el.

„Nu era uşor", recunoscu doamna Tirschenreuth fără să-l privească.

„Ce a trebuit să-i daţi pentru acest sacrificiu?" o întrebă fără ocoluri; vroia să ştie cât merita el.

„*Filosoful*" îi răspunse cu aceeaşi sinceritate. Oscar se uită la locul unde stătuse *Filosoful*. Camera i se păruse schimbată din primul moment — da, era piedestalul gol care îi dădea acest aspect. *Filosoful* era o statue mică de bronz. Doamna Tirschenreuth avusese multe oferte pentru ea dar iubea această operă şi nu vroia să se despartă de ea.

Lui Oscar i se părea că vede contururile *Filosofului* în aerul de deasupra piedestalului. Se uită intens; era şi rămânea aer.

„Ce a plătit Hravliczek pentru statuie", o întrebă cu vocea lui de tenor, de obiceiu mătăsoasă, puţin constrânsă acum.

„Am avut oferte mari" spuse doamna Tirschenreuth. „Dar a plătit destul de cum se cade", se grăbi să adauge.

Anna Tirschenreuth nu era sgârcită — Oscar avusese des prilejul să se convingă — şi ar fi fost un lucru foarte mic să-i pună la dispoziţie o sumă cu care ar fi putut trăi trei sau patru ani fără griji şi compromisuri.

Dar era prea severă şi pedagogică pentru ca să facă acest lucru. Nu vroia să recurgă la mijloace atât de simple. Ea prefera să-i dea situaţia sigură a unei slujbe şi pentru a

obţine acest rezultat, trebui să facă sacrificiul dureros de a renunţa la statuie.

Preţuirea Annei Tirschenreuth îi încălzea inima. Îi va dovedi ei şi lui însuşi că nu îl supra-evaluase.

Acum în sfârşit când i se acorda dreptul de a se dedica cu toată puterea talentului său, va trăi conform cu masca. Va scrie cartea. Va descrie ceva unic, ceva ce putea numai el să simtă : „Posibilităţile şi piedicile telepatiei".

După ce îşi luă această solemnă şi nestrămutată hotărîre, nu ezită să ceară Annei Tirschenreuth un împrumut pe contractul care avea să-l facă cu Hravliczek. Dacă ar vrea să-i dea 250 mărci — ceea ce ar corespunde cu salariul lui pe prima lună, ar scăpa de condiţiile obositoare ale traiului cu Alois Pranner şi s'ar putea întoarce în încăperile lui retrase din Rumfordstrasse.

Doamna Tirschenreuth îi dădu banii.

Se întoarse în Gabelsbergerstrasse. Îşi împachetă lucrurile fără să-l aştepte pe Alois. Se înapoiă în locuinţa lui. Gazda lui, doamna Lechner îl primi cu ţipete violente şi îi declară că nu va intra fără să-i plătească restanţele de chirie.

Îi întinse socoteala şi banii cu o privire îngâmfată. Apoi se reinstală confortabil în chilia lui, unde va putea să stea liniştit vreo câţiva ani, graţie contractului pe care avea să-l facă cu psihologii. Îşi despachetă valiza uzată şi puse în dulap rufele şi hainele pe care le luase. Era între ele şi o haină de casă purpurie, cu manşete de mătasă, cu papuci frumoşi şi asortaţi. I le dăduse Alma, lingereasa, cea mai credincioasă dintre prietenele sale şi aceea căreia îi dădea cea mai puţină atenţie. Apoi puse la loc volumul lui Swedenborg, care îl luase la Alois şi nu-l deschisese niciodată. În cele din urmă desfăcu pachetul de hârtie groasă, cafenie, şi spânzură cu băgare de seamă masca peste pata închisă unde fusese atâr-

nată şi înainte. După ce termină cu treburile, se aşeză în fotoliu şi îşi lăsă sufletul să se regăsească în odaia lui.

Odată cu decizia de a face contractul cu Hravliczek — abandonând astfel visurile de succes — el şi-a recucerit micul său regat.

Cu toată sărăcia aparentă, camera era impregnată de personalitatea lui. Mai întâiu era biroul. Il salvase din mobila moştenită din casa familiei sale din Deggenburg. Era biroul la care şezuse tatăl său, Magistratsekretär Ignaz Lautensack. Dela acest birou examina rapoartele şcolare ale micului Oscar, dovezile inaptitudinii lui care îl obligau să repete clasa. Tot dela acest birou se scula tatăl să ca să-i tragă câte o bătaie. Ceva mai încolo, pe perete era un tablou, o cromo-litografie splendid înrămată, reprezentând pe regele Ludovic II al Bavariei, un bărbat impunător şi frumos, îmbrăcat într'o armură de argint, şezând într'o barcă trasă de o lebădă, pe ape albastre. Tot timpul copilăriei acest portret îl privea pe Oscar Lautensack şi întruchipa pentru el puterea, fantezia şi frumuseţea, tot ce te putea face să lupţi în vieaţă; era un ideal şi un imbold al său. Mai departe era masca, ideea platonică a Eului său, îi jurase să-i fie demn întotdeauna. In sfârşit, era încă al patrulea perete, gol şi neîmpodobit. Dar această goliciune avea tot atâta legătură cu fiinţa lui internă ca şi masca. Căci în interiorul lui, peretele acesta era împodobit cu o tapiţerie.

In copilărie, fusese invitat de câteva ori în casa lui Louis Ehrental, negustorul de grâne, cel mai bogat om din Deggenburg. Mica Franziska Ehrental îl întovărăşea pe Oscar o parte din drumul dela şcoală. Manierele lui când măreţe când timide impresionau fetiţa, şi acolo în casa bogătaşului Ehrental văzuse o astfel de tapiţerie. Avea imagini de bărbaţi şi femei călărind în haine minunate.

„E un vechiu original flamand" explică doamna Ehrental cu un ton aristocrat şi indiferent. Tapiţeria s'a întipă-

rit în mintea băiatului Oscar ca un simbol de bună stare şi succes; o voce interioară îi spunea că într'o bună zi va avea şi el norocul să-şi împodobească casa cu o astfel de măreţie; şi zidul gol îi amintea această datorie externă, după cum masca îi arăta datoriile interne pe care i le impunea darul său.

Acestea erau visurile şi simbolurile care îl înconjurau, în timp ce şedea în fotoliul său din camera recucerită.

Când intră Oscar, profesorul Hravliczek îşi întoarse capul cu tenul său roşcat încadrat de o barbă blondă. Îl privi cu ochii săi mici şi vii din spatele unor ochelari groşi.

„Ia loc, te rog", îi spuse lui Oscar; era mai mult un ordin decât o rugăminte. Hravliczek părea ca un pitic în mijlocul acestei camere mari şi întunecate, care era umplută până în tavan cu cărţi. Oscar avea obiceiul să ridiculizeze cu aroganţă pe piticul cu caraghiosul său accent din Boemia, cu un cult arid şi pretenţios de iluminat. Dar ştia că acest om, care se pitulase atât de caraghios în fotoliul său cu mult prea mare, ca şi cum ar fi fost lipit pe el era un inamic periculos, solid şi şiret. Profesorul nu-l atacase niciodată, nici în scris, nici oral, dar Oscar simţea că punea la îndoială tot ce era în legătură cu el, nu numai darul, ci şi caracterul său.

„Mi-a spus doamna Tirschenreuth", spuse Hravliczek după o tăcere neplăcută „că ai rezistat ofertelor cu care te-au ademenit teatrele de varietăţi. „Foarte, foarte lăudabil", recunoscu el. Dar felul lui de a mormăi şi privirea aproape amuzată cu care îl scruta pe Oscar, transformă lauda în ironie.

Oscar, căruia deobiceiu nu-i lipseau cuvintele, nu găsi niciun răspuns. Se mulţumi să-l fixeze pe Hravliczek cu o privire ameninţătoare din ochii săi albaştri-închişi şi fioroşi de sub sprâncenele negre şi stufoase. Dar nu-i făcu nicio impresie piticului. Lentilele lui groase sclipeau în întunerec şi

răspunse privirii lui Oscar cu o vagă umbră de zâmbet binevoitor. Aveau o conversaţie tăcută. Oscar spuse în gând: „Va veni ziua când vei admite că pot mai mult decât crezi". Pe de altă parte, pitiul îi răspunse tăcut „Prea bine, dragă băiete. Ştiu ce poţi şi ce nu poţi. Nu poţi să mă prosteşti, pe mine. Eşti o mică anomalie cu capacităţi limitate".

După ce tăcerea deveni aproape insuportabilă, spuse tare: „bine faci, domnule Lautensack, că nu mai apari la varieteu. E drept că telepatia e ceva amuzant şi e nostim să asişti: Un astfel de spectacol trebue să fie foarte remunerativ, dar îţi micşorează abilitatea. Eu cel puţin, n'am întâlnit niciunul care să nu caute efectul în astfel de producţii teatrale şi după un timp căutarea efectului ia din *naiveté*. Şi ce fel de telepatie e aceea care lucrează cu „artă", cu premeditare. Ce valoare mai are cetirea gândurilor în asemenea împrejurări?" Oscar simţea că aceste cuvinte erau o dojană; se simţi umilit. Totuşi nu îndrăsni să-i spună profesorului părerea. Hravliczek era arogant, excentric. De două ori trebuise să părăsească posturi universitare din cauza firii lui certăreţe. Dar era considerat ca suprema autoritate în domeniul greu de delimitat dintre metăpsihologie şi ocultism; de altfel, Oscar nu-i contesta cunoştinţele tehnice.

Profesorul apucă braţele fotoliului său cu degetele lui mici, subţiri şi trase scaunul cu el, mai înainte, apropiindu-se astfel de Oscar.

Il scrută cu interesul cu care ai privi un fenomen şi totuşi avea o expresie ironică, sau cel puţin aşa i se părea lui Oscar.

„Doamna Tirschenreuth mi-a spus că vrei să scrii o carte", mormăi el cu accentul său din Boemia. „Mulţi telepatişti au scris cărţi; o maculatură inutilă. Aceşti domni se pare că pot ceti uneori gândurile altora dar foarte rareori pe ale lor. Aceasta probabil din cauză că posesorii acestor facultăţi telepatice sunt înclinaţi să-şi supraevalueze talentul.

Dacă nu vei face acest lucru, domnule Lautensack, dacă ne dai un raport sincer şi fără pretenţii, cartea dumitale ne poate procura un material important".

Neîncrederea lui Hravliczek în telepatie nu era nimic nou pentru Oscar. In teoria profesorului, clarviziunea nu era o calitate ci un defect. După părerea lui era vestigiul unui stadiu primitiv. Intocmai cum oamenii mai păstrau încă un apendice şi o coadă rudimentară, tot aşa îi rămânea dintr'o perioadă când raţiunea îi era prea puţin desvoltată o masă de instincte atavice, azi inutile; o sumă de intuiţii necontrolate de raţiune.

După părerea profesorului simţul critic al unui ocultist e foarte redus. Puterea de raţionament nu putea să reziste în faţa excesivei desvoltări a subconştientului. Ar fi fost inutil să intri în discuţii cu un om care ţinea astfel de teorii. Aşa că Oscar se mulţumi să privească în sus cu nepăsare şi nu se mai uită la profesor.

In momentul acela observă statuia mică de bronz. *Filosoful*, într'un colţ întunecos al odăii. Era un gest meschin. Acest profesor mârşav stătea acolo, îi vorbea lucruri măreţe şi îl batjocorea, după ce făcuse datorită lui o afacere atât de bună.

Furia îl făcu pe Oscar spiritual.

„Un om" spuse el cu o ironie perfect politicoasă „care e de acord să-ţi plătească 250 mărci pe lună îşi cumpără şi dreptul de a-ţi da în cap părerile sale, oricât de măgulitoare ar fi". Dar piticul se mulţumi să zâmbească pe sub barba-i blond roşcată şi îi răspunse:

„Ştiinţa nu are nicio legătură cu politeţea, tinere. Pentru omul de ştiinţă un telepatist" — zâmbetul i se transformă în rânjet — „rămâne un telepatist".

Un om înţelept răspunde la grosolănii în mod elegant.

„O vom scoate bine la capăt, domnule profesor" spuse Oscar cu tonul lui cel mai mieros şi cu un zâmbet conciliant.

„Autoritatea supremă în materie şi un telepatist nu prea prost — vor face treabă bună".

Oscar se aştepta ca după această introducere Hravliczek să discute în fine şi partea materială a lucrurilor. Oscar avea nevoie de contract şi mai înainte de orice, de un acont asupra contractului. Dar profesorul nu spuse nimic şi urmă o nouă tăcere neplăcută.

Să aducă Oscar vorba de contract?

In urechile lui răsunau în surdină propunerile lui Alois, visurile îngropate ale unei cariere teatrale îi răscoleau sufletul. Nu, după obrăznicia şi dispreţul pe care i l-a arătat piticul, nu se va atinge de subiectul contractului. Mai bine şi-ar muşca limba!

Astfel nu vorbi de contract şi deoarece profesorul nu aduse nici el vorba, Oscar plecă fără a atinge scopul vizitei, după ce mai privi încă odată *Filosoful.*

După câteva zile, Oscar primi o telegramă din Berlin, în care fratele său Hans, sau Hannsjörg cum îşi spunea acum, pentru a da un caracter mai nord-germanic numelui său, îl înştiinţa că fusese eliberat din închisoare şi va sosi la München peste două zile.

Faţă de oricine şi în special faţă de Alois, Oscar susţinea cu emfază versiunea lui Hans în afacerea aceea: că îşi omorîse adversarul într'o luptă politică, în legitimă apărare. Dar în sinea lui, Oscar ştia că rechizitoriul era justificat. Hans avusese o parte din câştigurile Garnetei Liz şi îl omorise pe Wiedtke, pictorul, pentrucă acesta îi stătea în drum, în relaţiile lui cu doamna. Oscar avea coşmaruri de câte ori se gândea la Hans şi la aspectul negru al afacerii.

Aşa că a avut o uşurare cu atât mai mare când a cetit telegrama care îl încunoştiinţa de întorsătura fericită a lucrurilor.

Dacă iubea pe cineva în lume, acela era Hans, frăţiorul lui. Oscar avea un temperament artistic, intuitiv, era nebunul inocent, Parsifal, care nu ştia nimic despre realitatea aspră a vieţii.

Hans, pe de altă parte nu era contemplativ şi lent ca el, ci un om care prindea repede şi cu siguranţă sensul lucrurilor şi le primea aşa cum erau.

El cu Hans se completau.

Telegrama sosise dimineaţa. Oscar se pregătea să se scoale. Avea poftă să se pună în ţinută. Îşi pusese frumoasa lui haină purpurie cu papucii asortaţi — aceasta era în onoarea lui Hannsjörg şi a soartei mai îndurătoare. Astfel împodobit şedea în fotoliul său, soarele de dimineaţă bătea în cameră, capul său masiv se sprijinea de perete şi prin acest cap treceau multe gânduri duioase în legătură cu fratele său.

Da, ei îşi aparţineau unul celuilalt, Hans şi el „în uniune mistică, din surse de vieaţă primare, din apele adâncului". Aşa au fost din fragedа lor copilărie, pe care au petrecut-o în oraşul Deggenburg, mergând la şcoala primară şi apoi la liceu. Erau cât se poate de uniţi şi totuşi se certau ca pisica şi câinele. Complotau şi făceau sute de năzdrăvănii şirete şi răutăcioase, complici în şotii, unul trădându-l pe celălalt pentru ca în cele din urmă să fie din nou împreună. Se cunoşteau până în măduva oaselor. Cele mai urîte lucruri pe care un om putea să le spună celuilalt şi le spuneau ei, fără reticenţă, siguri de efectul vorbelor lor.

Hans era un realist care nu avea simţ pentru misticism, stima elementul misterios în Oscar, capacităţile sale intuitive, personalitatea lui, iar Oscar la rândul său admira facultatea de a cunoaşte oamenii şi energia de acţiune a lui Hans. Când erau la nevoie, unul mergea la celălalt, convins că celălalt va da cămaşa de pe el pentru a-i fi de folos. Aşa că Oscar era plin de căldură şi duioşie gândindu-se la fratele său. Era vocea interioară, era demonul său care-l oprise să-i amin-

tească lui Hravliczek de contract. Oscar nu ştia care era situaţia lui Hans, dacă avea bani sau nu, dar ştia un lucru: acum că Hans era liber, contractul cu psihologii ar fi fost o povară. Acum putea să se gândească şi să discute în linişte cu Hans ce trebue să facă. Şi de sigur nu ceva în genul contractului cu acest pitic neplăcut pentru 250 mărci lunar. Privirea lui Oscar trecea dela portretul regelui bavarez Ludovic II la mască şi dela mască la peretele gol. Hans era liber şi el se apropia din ce în ce mai mult de orice ideal. El nu va scrie numai cartea ci va dobândi şi tapiţeria şi un renume mondial.

Două zile mai târziu, seara, Oscar stătea pe peronul gării sucindu-şi gâtul, în timp ce ochii săi cercetau vagoanele trenului de Berlin care tocmai sosea.

A sosit omuleţul! El coborî încărcat de bagaje — şi încă dintr'un compartiment de clasa I-a! Era chiar mai subţire decât şi-l imaginase Oscar, palid, toate trăsăturile mai ascuţite, gura mai subţire ca oricând; dar era foarte zâmbitor, vesel, răutăcios, puternic, încrezător, nerușinat şi — în ochii lui Oscar — măreţ şi triumfător.

Da, omuleţul era splendid, se gândi el cu toată subţirimea şi paloarea lui. „E minunat să te am din nou lângă mine", spuse de mai multe ori cu vehemenţă.

Purta un pardesiu deschis şi după toate, mai călătorise în clasa I-a. Vroia să tragă la hotelul Kaiserhof, care era un hotel bun şi nu tocmai ieftin! Respectul lui Oscar pentru abilitatea cu care fratele său îşi croia calea în viaţă, creştea. Ei merseră pe jos drumul foarte scurt până la hotel, în sgomotul vioiu al agitaţiei de seară a oraşului.

„Povesteşte-mi tot în legătură cu chestia asta", insistă Oscar, „trebue să fie multe de povestit".

„Multe şi foarte puţine" răspunse Hans. Vorbea tare, ca să poată fi auzit cu tot sgomotul. Avea o voce subţire, care suna adesea aspră şi imperioasă.

„Dar de sigur că știi totul în mod automat, tu vizionar", spuse necăjindu-l pe Oscar. „Mi-a fost teribil de dor de tine" continuă el fără șir. Și părea sincer.

„Uneori îmi lipsea grozav încurajarea ta, uneori mă simțeam teribil de deprimat".

„Am simțit-o", spuse Oscar serios. „Am știut-o", se corectă el.

Sosiră. Hans își luă odaie bună și se legitimă. I se aduseră bagajele sus, își despachetă ce era mai necesar și se spălă. Oscar îi ținea de urît; cu o emoție pură, Oscar se uită la trupul mic al fratelui său; „puștiul" își spuse el. Ei flecăreau în timp ce Hans se scălda. Pe măsură ce vorbea i se deschidea sufletul. El povestea cum se schimba situația lui, după cum Partidul Nazist era mai mult sau mai puțin puternic. „Dar chiar când lucrurile stăteau prost", spuse el, „în fundul sufletului aveam încredere că lucrurile se vor întoarce spre bine. Știam că Partidul va aranja. Și le-a aranjat".

„Nu-ți micșora importanța", spuse Oscar, „Partidul nu s'ar fi expus pentru oricine".

„Ei bine, da", răspunse Hans frecându-se pe spate cu prosopul, „da într'adevăr am meritele și relațiile mele. Proell nu mă va lăsa. Prietenia mea cu Manfred a devenit și mai strânsă", explică el cu oarecare îngâmfare rânjind răutăcios și vulgar. Vocea lui pițigăiată și obraznică acoperea plescăitul apei. Căci Partidul avea o armată particulară așa numita Trupă de șoc și Manfred Proell, de care vorbise Hans era Șeful de Stat Major al acestei armate.

Luară masa în odaie. Hans continuă cu povestirea lui. Devenise un erou al Partidului, un om mare.

Era la München pe cheltuiala Partidului și pentru scopurile Partidului. De aci, pardesiul nou și vagonul de cl. I-a.

Oscar, oarecum lent în priceperea legăturilor dintre evenimentele exterioare trebuia mai întâi să digere totul. Deci omulețul nu numai că îndepărtase consecințele grave

ale crimei, ci a ştiut chiar să întoarcă chestiunea în favoarea sa. Oscar în schimb nu-i putea oferi niciun succes, numai satisfacţii interioare. Putea să susţină că îi crescuse darul. Aceasta suna cam slab după raportul impresionant al fratelui său. In consecinţă Hans îl privi cu îngrijorare şi îl întrebă cu un realism brutal:

„In definitiv, cum te aranjezi cu strictul necesar în momentul de faţă"? Lui Oscar îi displăcu mai mult forma întrebării decât chestiunea însăş.

„O scot la capăt", spuse el cu demnitate. „Pot să-mi ţin camerele din Rumfordstrasse".

Mai târziu Hans îi povesti că a doua zi avea să fie prezentat Führer-ului la marea întrunire a Partidului de pe Hipodromul Krone, unde acesta va primi felicitările membrilor Partidului din München.

Manfred Proell însuş va veni cu avionul din Berlin ca să-l prezinte Führer-ului.

Bineînţeles că va trebui să vină şi Oscar.

Oscar era foarte impresionat. Era sincer fericit de tot ce i se întâmpla fratelui său. Dar se gândea la bietul corp gol pe care-l zărise înainte, în timp ce Hans se scălda; se uita la faţa ascuţită şi vicleană a „puştiului". Era ciudat că un om care arăta aşa, să aibă atâtea succese, în timp ce el, cu capul său distins nu avea nicţunul. Hans vroia să se culce devreme. Dar „stai aici", îl rugă pe fratele său. „Stai puţin pe patul meu". Suna foarte frăţesc, foarte asemănător epocii tinereţii lor. Oscar făcu aşa cum dori Hans.

Hans căscă, se întinse, se răsuci mulţumit.

„Au un fel de paturi în perete în închisoare, pe care trebue să le tragi în jos", spuse el. „Nu sunt tocmai incomode, sunt ca în armată, dar pot să-ţi spun că n'am dormit bine. Cel puţin am fost răsplătit", spuse el în concluzie foarte satisfăcut şi se întinse din nou. „Paturile nu sunt rele aici", trebui să admită, „de fapt e un hotel bun" Bine înţeles aş fi

putut să-mi permit şi „Cele patru anotimpuri". Dar e mai înţelept ca oameni ca noi, care suntem membri marcanţi în Partid, să nu scoatem ochii.

Oscar stătu până ce Hans adormi. El însuşi, după ce se reîntoarse în Rumfordstrasse rămase treaz mult timp şi se gândea la succesele fratelui său. Omuleţul avea bani, era vizibil lucrul acesta; Partidul avea grijă să nu ducă vreo lipsă.

„Numai de ar ieşi bine", se gândi Oscar, transformând invidia în grijă pentru Hans.

Hans ştiuse întotdeauna să-şi organizeze viaţa cât mai bine. E drept că în schimb trebuia întotdeauna să trăiască în pericol. Nu era prea frumos acel timp în războiu când a apărut acuzarea cu pianele pe care Hans le adusese în Germania din Polonia. Era de asemenea foarte neplăcută şi acuzarea de şantaj din partea unei persoane căreia Hansl îi divulgase secretele în ziarul său „Fulgerul". Oscar îşi închipuia şi ocupaţia pe care o avea acum Hansl. Activitatea pentru Partid trebuia să fie de asemeni neplăcută. Bine înţeles Partidul nu-l plătea atât de bine zadarnic. Pentru aceasta a trebuit să-şi asume oarecare riscuri. Aşa va să zică, puştiul îşi spunea acuma Hannsjörg. Il rugase formal pe Oscar să nu-i mai spună altfel.

Bine, fie şi Hannsjörg, dacă crede că îi foloseşte. Dar nu va fi atât de simplu pentru micul Hansl din Deggenburg să se ridice la acest nume pretenţios.

Automobilul care îi ducea pe fraţii Lautensack la Hipodromul Krone, la întrunirea de masse a lui Adolf Hitler, mergea încet. Din toate părţile oamenii se năpusteau, peste tot era poliţie. Nerăbdarea şi emoţia erau în aer. In ultimele alegeri Partidul se clasase al doilea din Reich. Puterea sa magnetică creştea.

Oscar ceruse înscrierea sa cu câteva săptămâni înainte.

Dar era prea târziu. Acum toţi se rugau dar conducătorii Partidului ordonaseră o suspendare temporară a înscrierilor.

Hans îl certă drăgăstos pe fratele lui pentru puţina atenţie pe care o atribuia acestei chestiuni, era important în ziua de azi să fii membru al Partidului. Din nou el, Hannsjörg va trebui să-l scoată din încurcătură. Dar o va scoate la capăt. Va aranja ca Oscar să fie admis în Partid. Într'adevăr, o carte de membru purtând un număr atât de mare ca acela pe care l-ar obţine Oscar în mod normal, nu i-ar prea folosi. Dar va aranja şi acest lucru şi va primi un număr mic. Şi când Oscar zâmbi îl asigură: „Poţi să mă crezi, fratele tău e cineva în Partid". Oscar nu-l contrazise ; dar expresia îi rămase tot atât de neîncrezătoare ca înainte. Şmecheria lui Hans îl va duce tot atât de departe cum îl dusese în cele mai bune timpuri ale sale, făcându-l un excroc cu succes, un gazetar şantajist sau un traficant de carne vie. Aşa că putea să fie acum un agent politic bine plătit, dar un „cineva în Partid?" Nu — copilul se credea cam prea mult. Totuş, când ajunseră în locul unde se adunaseră membrii marcanţi ai Partidului, Oscar văzu că Hans nu exagerase cu nimic. Văzu cu ochii lui că Hans al lui, micul Hansl, fiul defunctului funcţionar de stat Lautensack din Deggenburg, era centrul acestei sclipitoare adunări. Conducătorii celui mai influent partid politic se îmbulzeau în jurul său, îl felicitau, se străduiau să-i fie prezentaţi, îl chestionau cu respect asupra părerilor lui politice. Oscar era înmărmurit de mirare.

Nu numai faptul că avea succes îl făcea pe Oscar să-l admire pe fratele său; era şi felul cum primea omuleţul acest omagiu, ca şi cum i se cuvenea. Hans nu era câtuşi de puţin turburat şi se simţea în mediul acesta ca în elementul lui. Din acel moment, Oscar nici în gând nu-i mai spunea fratelui său Hansl, ci odată pentru totdeauna Hannsjörg.

Mai ales că Hannsjörg se arăta un frate iubitor. Oscar, cu obrazul său masiv şi distins atrăgea atenţia. Majoritatea

persoanelor marcante îl confundau pe el cu noul erou al Partidului. Hannsjörg nu se supăra de acest lucru ; din contra îl împingea chiar pe fratele său pe primul plan. El accentua că el însuş era un oarecare, care fusese în stare să facă Partidului câte un serviciu graţie unor împrejurări fericite, dar Oscar fusese înzestrat dela naştere cu un dar, care ar putea fi cu mult mai folositor Partidului, deoarece era într'un fel apropiat de geniul Führer-ului. In timpul unor astfel de discuţii, Oscar tăcea şi se mulţumea să-şi dea aere de importanţă. Oscar nu cunoştea decât un singur om din toţi cei adunaţi acolo. Era actorul Karl Bischoff. Acest Karl Bischoff se plimba pe acolo cu o veselie sgomotoasă. Strânse mâna lui Oscar cu căldură. Acest tip, Lautensack care luase câteva lecţii cu el, nu era lipsit de talent, dar era leneş, dându-se înapoi dela marele efort care transformă cea mai banală frază într'una având sonoritatea tragediei în versuri albe; şi de a executa fiecare mişcare prin gesturi teatrale aşa cum era datoria fiecărui mare actor.

Firește, pe Lautensack, întocmai ca şi pe cel mai strălucit elev al lui Karl Bischoff, Adolf Hitler, îl interesa numai viaţa, nu şi teatrul şi bineînţeles realitatea simplă cerea cu mult mai puţin talent şi artă decât scena.

Persoana care părea cea mai prietenoasă cu Hannsjörg, era un om ale cărui trăsături îi erau cunoscute lui Oscar din jurnale: şeful de Stat Major al armatei Partidului, Manfred Proell. Hannsjörg îl trata cu toată supunerea şi totuşi cu o familiaritate în privire pe care celălalt o suporta zâmbind.

Proell nu era foarte înalt, era bine îngrijit, cu un ten neted, proaspăt şi cu o tendinţă de îngrăşare. O pereche de ochi şireţi cenuşii-deschişi erau aşezaţi într'un cap rotund şi aproape chel. Uniforma nu-i venea rău. Ii dădu lui Oscar o mână albă, nu lipsită de putere.

„Ah, va să zică dumneata eşti fratele lui Hannsjörg al nostru", spuse el „Hannsjörg mi a vorbit mult despre dumneata.

Eşti tocmai aşa cum mi te închipuiam" şi îl scruta pe Oscar cu o privire directă. Oscar nu era sigur cum trebuia să interpreteze cuvintele lui Manfred Proell. Această personalitate influentă era în relaţii mai mult decât prieteneşti cu Hannsjörg şi de aceea îi arăta şi lui Oscar bunăvoinţa lui. In ciuda felului său binevoitor avea ceva arogant şi dispreţuitor în el. Era cel mai însemnat din această întrunire, era tratat ca atare şi Oscar putea deja să simtă că era destinat să parvină în cele mai mari posturi. Şi totuşi îţi dădea presimţirea dezastrului şi oricât l-ar fi tentat pe Oscar să-i câştige prietenia, o voce interioară îl prevenea să nu se lege de acest om.

„Motivul principal pentru care am venit la München", îi spuse Manfred Proell „e că am vrut să-l prezint personal pe fratele dumitale Führer-ului. Deoarece m'a rugat Hannsjörg, şi dacă vrei, te voiu prezenta şi pe dumneata Führer-ului". El surâse şi ochii lui cenuşii deschişi priveau aproape amuzaţi în ochii albaştri-închişi ai lui Oscar. Apoi îşi deschiseră drumul în incinta circulară a hipodromului. Azi, Oscar admira din nou tehnica măreaţă cu care Partidul îşi făcea exhibiţiile publice. Totul contribuia la producerea efectului: svasticile negre şi ameninţătoare pe suprafeţele circulare, albe ale stindardelor de un roşu provocător, uniformele cafenii, muzica tunătoare, ţipetele, pasiunea prostească a mulţimii, care şedea în faţa cănilor umplute cu bere, aşteptând să urle *„Heil-ul"* şi entuziasmul către Führerul lor, Messia al germanilor.

Führerul sosi. Intocmai cum îl învăţase Karl Bischoff pe el şi pe Oscar, Führerul înaintă şi se urcă pe platforma lui pentru a primi cu demnitate ovaţiile credulilor. Apoi vorbi cu timbrul lui studiat, umplând incinta şi inimile lor. Oscar era un expert. Chiar profesiunea lui îl făcea să lucreze asupra masselor. Cu practica dobândită din obişnuinţa de a vorbi, el observă spectacolul discursului. Ca şi Führer-ul, se născuse şi el la graniţa boemo-bavareză. Ca şi Führer-ului îi venea

greu să vorbească Germana pură în loc de dialectul său matern şi să evite greşeli în regulele de bază ale gramaticei germane. Căci întocmai ca şi Führer-ul, fugise dela şcoală având încredere mai mare în intuiţia lui decât în cunoştinţele aride universitare. Constată din nou cu satisfacţie că o luase pe calea cea bună. Nu era important dacă frazele erau construite corect sau dacă ce spunea avea vreun sens. Trebuiau câştigate inimile oamenilor şi nu slabele lor intelecte. Nu conţinutul unei fraze îi determina efectul, ci sunetul ei, felul în care era spusă, modulaţiile alternative ale vocii.

Raţiunea lui Oscar nota detaliile tehnice ale discursului lui Hitler şi le analiza. Dar inima lui Oscar bătea în acelaş ritm cu inima mulţimii şi nu admitea un examen minuţios al celor spuse de omul acela. Nici măcar oratorul nu-şi prea examina cuvintele. Mai curând era într'o oarecare tranşă. El credea în timp ce vorbea. De aceea mulţimea credea cu putere şi Oscar împreună cu mulţimea erau transportaţi şi plini de credinţă. Acest om ura, dispreţuia, admira şi împreună cu el, Oscar şi mulţimea urau, dispreţuiau şi admirau.

Oscar îl iubea mai profund pe acest om. Il cunoştea mai profund. Aveau în comun intuiţia, acea „percepţie", acea cunoaştere înnăscută a sufletelor celorlalţi. Ei deveneau unul, omul de pe platformă şi omul din sală. Hitler vorbea şi Oscar asculta ? Sau era invers : asculta Hitler şi vorbea Oscar ? Dorinţele şi aspiraţiile lui Hitler se descopereau faţă de Oscar întocmai ca şi voinţa sa obscură, pătimaşă şi feroce.

Hitler era mai bine ca oricând, se întrecea pe sine. El batjocorea, iubea, ura. El creea un minunat spectacol de jocuri de artificii şi lui Oscar i se părea că aceasta se producea pentru el singur. Pentru el singur acest om se sbuciuma până când şuviţa lungă de păr şi mustaţa scurtă erau scăldate în transpiraţie.

Oscar se silea să transmită un semn omului de acolo sus şi de a primi un semn dela el. Pielea obrazului îi deveni

rigidă, pupilele i se contractară, ochii săi fioroşi deveneau din ce în ce mai ficşi.

Se retrase în el însuş; era numai voinţă. „Tu de acolo sus", comandă voinţa lui arăzătoare, „află că sunt prezent! Eu înţeleg mai bine decât toţi ceilalţi ce muncă de neînchipuit ţi-a trebuit dar şi ce minunată e realizarea. Fă-mi un semn. Intoarce-ţi privirea spre mine, după cum eu mi-o întorc spre tine".

O umbră de nesiguranţă trecu prin Hitler. Numai Oscar o observase. Observase cum omul de pe tribună căuta pe cineva din auditoriu. Cu respiraţia reţinută îi urmări privirea şi fenomenul se realiză. Cu o plăcere aproape sensuală. Oscar simţea cum li se întâlnesc privirile. Din acel moment ochii celor doi bărbaţi nu se mai părăsiră. Hitler, într'un puternic crescendo se întrecu pe sine. El spumega, trâmbiţa, ţipa, mângâia şi ironiza. Obrazul lui Oscar reflecta dispreţul, mângâierea, dragostea. Hitler şi Oscar îşi dădeau reciproc un spectacol minunat.

După întrunire, oamenii de seamă ai Partidului se întâlniră cu Conducătorul într'un restaurant italian în Barrerstrasse. Proell îi luă pe fraţii Lautensack şi îi prezentă Führerului pe noul erou al Partidului.

Hitler spuse câteva cuvinte cordiale şi căduroase lui Hannsjörg, dar chiar şi în timp ce vorbea, privirea sa îl urmărea pe Oscar care stătea de o parte. Apoi Proell îl prezentă şi pe el. „Imi eşti cunoscut" spuse Hitler. „Masca Dumitale e cunoscută". Cei doi bărbaţi îşi strânseră mâna. Se priviră îndelung. Făcură o alianţă. „Dacă mă vei trăda", spuseră ochii Führerului „eşti pierdut. Dar dacă te ţii de mine, vei fi tovarăşul meu şi vom împărţi prada".

Oscar, pătruns de întâlnirea aceasta îşi însoţi fratele la hotel. Il întrebă dacă să se mai urce în camera lui. „De ce nu?", răspunse Hans cu tonul lui superior. Era obosit şi se

culcă imediat. Şteătea în pat în pijamaua lui verde de culoarea mărului. Oscar se aşează lângă el, ca în copilăria lor.

Hannsjörg lăsase numai o lampă aprinsă. Oscar stătea cu scaunul în lumină; patul lui Hannsjörg era în umbră. Oscar observă cât de mult sclipeau ochii lui mici în întuneric. „Ca ochii unor animale", se gândi el. Hannsjörg care toată seara în prezenţa celorlalţi nu avusese decât cuvinte de laudă şi pline de dragoste, părea dintr'odată cuprins de o dispoziţie răutăcioasă. „Eşti foarte prost, Oscar", îi spuse cu un ton înţepător. „Dacă n'aş avea grijă de interesele tale, unde te-ar duce toată intuiţia ta? Masca doamnei Tirschenreuth este minunată — fără îndoială — dar nu-ţi dă de mâncare. Dacă frăţiorul tău n'ar avea grijă de tine unde ai ajunge cu „percepţia fiziognomică?".

Timp îndelungat el continuă să-l sâcâe cu prostiile lui La început Oscar îl suportă, dar în cele din urmă se supără. „Tu ai succesul tău", îi răspunse; „te-ai descurcat foarte bine, incontestabil. Dar să fii eroul unei afaceri de şantaj, să comiţi crime pentru o Garnet Liz, nu oricine poate uza de astfel de metode". Hannsjörg căscă sgomotos. „Nu vorbi aşa prostii, dragul meu Oscar", îi spuse cu blândeţe. „La 42 de ani, te porţi parcă am fi la lecţiile de confirmare cu Pastorul Ruppert. Şi de altfel, vorbeşti altfel decât te comporţi. De la început eu eram 90 la sută golan şi tu erai sută în sută.

Îţi aminteşti cum am şterpelit merele lui Pfleiderer?"

Oscar îşi amintea. El dăduse ideia să fure merele. Au decis ca Hans să stea sub pom şi să păzească. Dar când 'i-a descoperit Pfleiderer, Hans a fugit fără să-l prevină şi Pfleiderer l-a prins pe Oscar şi l-a bătut groaznic. Acasă îl pârâ pe Hans ca să-şi capete şi el bătaia. Tatăl îi dădu şi lui Hans o bătaie cruntă. Oscar era de faţă. Îşi amintea bine respiraţia grea în mustaţa blond-roşcată, îşi amintea bastonul spaniolesc crăpat puţin la un capăt, îşi amintea remuşcarea uşoară pe care o avea fiindcă îl pârîse

pe Hans şi marea satisfacţie că acum îşi primea şi fratele său partea de bătaie. Toate acestea îi lăsaseră o puternică impresie şi nu prea îl suprindea faptul că acum, după aproape o generaţie omuleţul se mai certa cu el pentru chestia aceea.

„Era absolut inutil şi un lucru murdar şi ordinar că m'ai reclamat acasă", continuă Hans. Vorbea cu un calm enervant dar Oscar ştia că ascundea un puternic resentiment. Toată seara Hannsjörg îşi dăduse osteneala pentru el şi acum dintr'odată îşi adusese aminte de aceste vechi certuri şi spunea fel de fel de prostii. Era într'adevăr ciudat. Dar mai fusese el aşa şi în alte ocazii. Oscar ar fi putut să dea câteva răspunsuri la reproşurile lui Hannsjörg. Dar se opri fiindcă îşi aminti că îl cunoscuse pe Führer graţie lui. „Astea sunt poveşti vechi", spuse el „n'o să mă mai cert pentru lucrurile acestea. Iţi sunt cu mult prea recunoscător. Această seară era foarte importantă pentru mine".

Ochii strălucitori ai omuleţului luceau în întunerec ; semănau cu ai unui lup. „Prin mine vei mai trăi multe seri, care vor însemna cu mult mai mult pentru tine, scumpul meu băiat", spuse el. „Nu îţi port duşmănie că m'ai părît atunci. Iţi pregătesc un viitor mare. Dar acum sunt prea obosit ca să-ţi dau explicaţii. Iţi voiu vorbi când vom fi amândoi odihniţi". Şi din nou se uită la fratele său prin ochii săi de lup. Oscar nu-şi dădea seama dacă cu duioşie sau cu ironie. După câteva zile, tot în camera de hotel, Hannsjörg repetă aluziile. Era timpul să discute viitorul lui Oscar. Işi aprinse o ţigară, se aşează ceremonios şi îl pofti pe fratele său să-i vorbească amănunţit de situaţia lui.

Pe Oscar îl deranja o cutie mare şi luxoasă de carton care era în mijlocul odăii, dezordonată şi pe jumătate despachetată, conţinând obiecte de îmbrăcăminte, cămăşi, ciorapi, cravate, pe care Hannsjörg le dobândi datorită nouei lui situaţii înfloritoare. Oscar se uită fix la cutie, dar Hannsjörg nu se obosi s'o înlăture şi Oscar nu vroia să întunece atmo-

sfera printr'o întrebare directă. Aşa că îi vorbi, deşi cutia îl indispunea. Îi povesti cum refuza mereu propunerea lui Alois Pranner, supranumit Cagliostro. Îi spuse de contractul pe care profesorul Hravliczek vroia să-l facă cu el, fără a uita să scoată în evidenţă că doamna Tirschenreuth dăduse *Filosoful,* la care ţinea foarte mult pentru un preţ mai mic decât valora pentru ca să-i încheie contractul.

„Primăvara cam întârziată a dragostei, o costă ceva bani pe doamna".

„Ţi-aş fi foarte recunoscător", îi răspunse Oscar în felul său cel mai mândru, „dacă te-ai lăsa de glume de acest fel în legătură cu Anna Tirschenreuth". Hannsjörg îi răspunse fără răutate: „Singura glumă e presupunerea ca tu să fi la dispoziţia unei biete societăţi obscure de profesori şi aceasta pentru 250 mărci".

„Tu nu înţelegi lucrurile acestea", răspunse Oscar ; era mai mult o scuză decât un atac.

„Ba da, ba da", spuse Hannsjörg. Cu acest contract vrei să-ţi cumperi satisfacţia interioară, liniştea, contemplarea. Pot s'o înţeleg. Dar 250 mărci sunt totuş 250 mărci şi n'ai să-ţi cumperi un domeniu princiar cu ele". Se ridică privind în jos la fratele său prin ochii săi palizi, puţin batjocoritor şi aproape cu milă.

„Bietul nostru tată", spuse el „şi profesorul nostru Lanzinger ar fi spus: „E unic Oscar cu lenea lui", Apoi în concluzie îi spuse: „bineînţeles contractul e o prostie, sunt foarte fericit că am putut să intervin la timp".

Urmă o scurtă tăcere. Apoi Oscar spuse:

„Dar acum ce-i de făcut ?" Şi deodată îşi reveni, supărat că arătase situaţia grea în care se afla şi repetă cu curaj : „aş putea oricând să lucrez cu Pranner şi m'aş umple de bani. Dar rămân la telepatia mea. Nu mă voiu îndepărta de acest domeniu. Sunt absolut hotărît. Hannsjörg privea situaţia. Ajunseseră din nou la acelaş punct. Oscar, cel înzestrat, vizio-

narul stătea în faţa lui şi nu ştia ce să facă, vrând să găsească soluţia la el, cel deochiat. Dar nu-şi trădă satisfacţia. „Propunerea mea e în acelaş domeniu" spuse el „şi eu te sfătuesc să apari din nou în public. Dar nu pe scene de varieteu. Mă gândeam să-ţi întrebuinţezi talentul în serviciul Partidului".

Deci asta era! Asta era tot! Acesta era marele proiect al lui Hannsjörg. Oscar nu vedea ce putea să-l atragă în propunerea făcută. Era desamăgit. Apoi Hannsjörg îi explică. Ii povesti despre o anumită Hildegard, baroană de Trettnow. Această Trettnow era una din cele mai influente femei din Berlin, foarte înstărită şi de o aristrocraţie mai veche decât a Hohenzollernilor. Casa ei era frecventată de toată societatea bună a Berlinului şi era una din puţinele doamne bine, care erau de partea Naziştilor. In sfârşit, această Trettnow îl salvase pe el, Hannsjörg. Fără ajutorul ei n'ar fi scăpat niciodată din închisoare. „Insă prima dată când m'a vizitat în închisoare", continuă el, „mi-am spus: iată ceva pentru Oscar. Inchipue-ţi situaţia" insistă el „stai în închisoare, vieaţa îţi atârnă de un fir. Intră cineva de care ştii că depinde ultima posibilitate de scăpare; dacă nu-ţi merge, te-ai dus. Stai după gratii şi aştepţi musafirul. E o femeie şi totul depinde de felul cum îi vorbeşti, de impresia pe care i-o faci. Şi ce face Hannsjörg în această situaţie? Când am văzut această femeie — bine îmbrăcată, drăguţă cu trăsăturile puţin ascuţite, cu un nas mândru şi părul blond-roşcat — când am văzut ochii agitaţi şi privirea exaltată a acestei femei, acolo în mijlocul acestui pericol de moarte, mi-a venit ideea: e ceva pentru Oscar. Aceasta înseamnă, iubite frate", se lăudă el, „o dovadă de devotament".

„Bunul Dumnezeu a creat-o pentru Oscar", mi-am spus.

Oscar şedea pe scaunul lui, privind cu o faţă imobilă cutia pe jumătate despachetată. Se aşteptase ca Hansl să-i prezinte cine ştie ce proiect fericit şi în realitate îi spunea fleacuri. Ii răspunse cu o politeţă glacială: „era foarte drăguţ

din partea ta să te gândeşti la mine în închisoare şi sunt convins că eşti bine intenţionat. Dar fără îndoială timpul cât am fost despărţiţi te-a făcut să mă vezi altfel decât sunt. Nu sunt eu omul — iartă-mă dacă sunt prea sincer — care să vadă cam ce ar fi de exploatat într'o femeie.

Pentru mine o vacă, rămâne o vacă, chiar dacă dă mult lapte. Nu te supăra te rog".

Hannsjörg asculta cu un zâmbet pe buze ieşirea fratelui său.

„Acesta e felul demn în care ne vorbea tata, „răspunse el „şi totuşi s'a căsătorit cu mama noastră pentru cei câţiva bani ai ei, bietul domn Magistratsekretar, pentru laptele de care vorbeai atât de poetic. Bine, bine nu părăseşti atât de uşor bunele şi vechile obiceiuri din Deggenburg. S'a făcut", termină discuţia dintr'odată, „să nu mai vorbim de aceasta".

Un moment se părea că Oscar vroia să dea o replică puternică. Apoi se răsgândi şi spuse aproape rugător: „ei, continuă".

Hannsjörg schiţă un zâmbet şi expuse proiectul mai clar. O descrise pe Hildegard von Trettnow, această femeie blond-roşcată, hiper-elegantă cu ochii ei deschişi, agitaţi şi mobili, veşnic dornică să realizeze ceva.

Ii descrise casa ei deschisă tuturor personagiilor Partidului şi pe toate persoanele marcante ale Berlinului. Dacă Trettnow ar organiza o serată pentru Oscar în casa ei, ar putea să-şi desfăşoare talentele în faţa tuturor oamenilor importanţi, ar avea un debut extraordinar la Berlin, un adevărat *entrée*. O seară ca aceasta era mai valoroasă decât un angajament la Scala din Berlin. In imaginaţia lui, Oscar vedea femeia necunoscută, foarte elegantă şi de viţă veche; vedea casa ei şi aristrocraţia Berlinului cum îl privea cucerită de arta lui. Se simţi ispitit şi totuşi îşi dădu seama de pericol. Văzu capul mare şi trist al Annei Tirschenreuth; auzea mormăitul ironic al micului profesor. „Nu, nu face aceasta" îi

şopti o voce lăuntrică. Şi totuş spuse: „de unde ştii că Trettnow a ta e mai mult decât o gură mare şi că va realiza ceva pentru mine?".

„Pun capul că va trece prin foc pentru tine!" răspunse Hannsjörg. „Eu simt ce se petrece într'o femeie. Îţi cunoaşte masca şi e curioasă să vadă originalul. Te-am descris ca pe un profet supra-omenesc. Tu n'ai nimic de făcut, trebue numai să stai acolo şi să-ţi ţii gura".

„Fii bun" — îl apostrofă Oscar cu o politeţă rece „lasă-te de glumele astea prosteşti. Mai bine spune-mi clar ce aş trebui să fac în casa acestei Trettnow. Crezi într'adevăr că marii granguri berlinezi s'ar interesa de manifestările mele?" Hannsjörg ridică cu un gest absent o cămaşă din cutie, îşi plimba mână pe mătasă şi o puse înapoi.

„Bine înţeles, va trebui să adaugi ceva mai senzaţional, ceva spiritism, ceva profeţii" spuse el. Oscer îşi reluă înfăţişarea romană. „Nu mai fac experimente frauduloase", spuse el. „Ţi-am mai spus-o". Hannsjörg tăcea. Oscar lăsă atitudinea înţepată şi continuă: „îmi periclitează puterea şi nu trebue s'o fac; m'aş distruge".

Hannsjörg ştia când Oscar avea într'adevăr scrupule sau când îşi dădea aere, de aceea avea grijă să nu fie ironic.

„Nu vreau să te influenţez să faci ceva împotriva dorinţei tale, dar să ştii bine Oscar, un noroc ca Trettnow nu apare de două ori în viaţă".

Oscar trecea printr'un moment greu. Pentru tatăl său, micul funcţionar de stat, cele mai frumoase amintiri erau legăturile sociale cu oameni rafinaţi ca maiorul Osterhuber sau negustorul de grâne Ehrental. El însuş avusese mari satisfacţii în timpurile bune ale războiului şi inflaţiei prin relaţiile sale cu persoane cărora te adresai: „domnule baron", „Excelenţă" sau chiar „Alteţă".

Bineînţeles, îşi dădea seama că aceste lucruri erau vanităţi şi că nimic nu avea importanţă afară de personalitate,

intuiție, percepție fiziognomică; dar totuș aceste vanități erau plăcute și în imaginația sa, tapițeria cu care trebuia să-și îmbrace peretele gol îl ispitea din ce în ce mai mult.

In mijlocul reveriei lui, interveni vocea înaltă și mângâietoare a fratelui său: „e imposibil, dragă Oscar, să înveți mulțimea fără să dai o anumită formă învățăturii fără reclamă, fără fraudă. Oamenii primesc tot ce iese din comun. Iți închipui că Domnul Nostru Iisus Hristos ar fi realizat ceva dacă n'ar fi trimis Apostolii să facă reclamă minunilor lui? Nici măcar Führer-ul nu ar fi reușit fără ajutoare suplimentare, fără cuvinte mari, fără ceea ce ai numit tocmai acum, în mod brutal, fraudă. Citește ce spune în cartea sa despre necesitatea propagandei, a minciunii, a fraudei. De câte ori a trebuit să jure fals, să se umilească. Caută să te învingi, Oscar. Fă concesii, o datorezi darului tău".

Cuvintele îi sunau frumos lui Oscar. Fratele său credea ce spunea. Nu juca teatru și era sincer. Oscar puteă să-și dea seama. Acest imn fierbinte către fraudă era convingerea cea mai adâncă a lui Hannsjörg. Și n'avea Hannsjörg dreptate? Un lucru atât de ciudat, atât de straniu ca acela pe care îl prezenta Oscar trebuia să fie îmbrăcat în trucuri. Oscar trebue să se învingă. Trebue să atragă această femeie nostimă într'o chestiune sentimentală, să se culce cu ea. Trebue să prezică viitorul, să evoce morții. E de datoria lui. Avea datoria să facă aceste concesii darului său.

„N'ai fost de mult la Berlin" continuă fratele său. „Orașul s'a schimbat mult între timp. Berlinezii de azi numai vor logică, rațiune sau conferințe savante. Vor iraționalul, vor minuni și tocmai acesta e talentul tău, în care nu te întrece nimeni. Niciodată n'a existat un public mai receptiv pentru tine ca acesta de acum. Te potrivești cu Berlinul de azi ca o mănușă. Berlinul acestei histerice Trettnow e lumea ta. Nu fii prost, Oscar. Odată în viață ai așa o ocazie și nu se mai întoarce".

Hannsjörg şedea în lumina vie a zilei; dar deodată, Oscar avu viziunea că e în pat, în pijamaua lui de culoarea mărului verde şi ochii săi de lup îi străluceau în penumbră. Societatea aleasă, bună starea, toate bogăţiile pământului i se desfăşurau în faţă. Era diavolul, frăţiorul lui.

Acum se apropia de el. Îşi aduse obrazul său viclean, obraznic, diabolic atât de aproape de al lui încât Oscar încercă să se retragă. „Vezi" spuse el „aşa facem treabă, noi Naziştii — promiţând oamenilor minuni. Tu şi Partidul e o combinaţie naturală. Întrevăd posibilităţi mari pentru tine. Conducătorul e un mistic, ca toţi oamenii de seamă. I-ai plăcut. Dacă ne jucăm rolul cu iscusinţă, vei putea să-i devii sfetnic. *Singurul* sfetnic". Un vis atrăgător de putere şi influenţă răscolea mintea lui Oscar. În sufletul lui era muzică. Muzică wagneriană, sălbatică. Se vedea conducând destine omeneşti într'o mare sferă de influenţă, cu un singur cuvânt domol.

Visul era prea frumos. Bănuiala îl cuprinse. „De ce să mă ajute Partidul?" întrebă el. „Ce au ei din asta?" Imi închipui, răspunse Hannsjörg „că Proell de exemplu ar putea să-şi întărească influenţa asupra Führer-ului indirect prin tine". „Atunci ar fi mai curând în avantajul lui Proell al tău", răspunse Oscar. „Manfred Proell e Partidul", spuse Hannjörg cu o asprime neaşteptată. Enervat, poate de severitatea fratelui său, ochii albaştri închişi şi fioroşi ai lui Oscar deveniră aproape ameninţători. „Ce câştigi tu frăţiorule", întrebă el, „dacă mă alătur Partidului?"

Hannsjörg îi întâlni privirea. „Foarte bine", răspunse calm. „Eu nu îţi fac această propunere din simplă dragoste frăţească. Sper să profit şi eu din chestia aceasta. Sunt convins" îi spuse şi vocea îi deveni din nou caldă „că fraţii Lautensack pot realiza mai mult decât Hans sau Oscar Lautensack separat. Sclipirea unuia se va răsfrânge şi asupra celuilalt. Dar principalul avantaj va fi al tău daca lucram impreuna.

Darul tău e preţios şi rar. De aceea nu e uşor să găseşti exact persoana nimerită. Până acum nu mi-a apărut nimeni ca să poată să-i dea prezentarea exactă. Iţi declar un fapt: sunt singurul care îţi poate ajuta".

„Ai şi tu dreptate" îşi spuse Oscar. „Fraţii Lautensack, împreună în uniune mistică din surse de vieaţă primare din apele adâncului. Ai dreptate", spuse el foarte îngândurat. „Nu trebue să-mi ascund puterea. Trebue s'o revelez în interesul tău şi al meu".

„Bine", spuse Hannsjörg. „Sunt fericit că ţi-ai părăsit principiile".

Dar, „stai puţin", zise Oscar, „nu suntem încă aşa departe".

„Ce mai e acum?" întrebă Hannsjörg.

„Până când vor începe să producă planurile tale berlineze", spuse Oscar, „va mai trece timp şi din nenorocire nu pot să aştept. Nu am bani", mărturisi el fără ruşine.

„Eşti un idiot", răspunse Hannsjörg prietenos. „Eu am bani şi cât timp am eu, ai şi tu".

Cuvintele acestea, simple şi generoase încălzeau inima lui Oscar.

„Foarte bine" spuse el. „S'a făcut". Ii întinse mâna lui Hannsjörg. Gesturi de acest fel nu erau frecvente între fraţii Lautensack. Hannsjörg rânji punându-şi mâna mică şi subţire în mâna mare, albă şi brutală a lui Oscar. „Ţi-a trebuit mult timp", zise el. „Nu eşti prea întreprinzător. Ei, în sfârşit!" „Cred", continuă el elaborându-şi planul „că voiu fi ocupat aici vreo trei săptămâni. Apoi vom merge împreună la Berlin şi te voiu prezenta doamnei Trettnow".

Intre timp îşi căuta de lucru, despachetând cutia şi aranjând rufăria.

„Nu, dragă băiete" spuse Oscar apăsat. „Nu aşa ne-a fost vorba. Eu să plec la Berlin? Eu să fug după această

Trettnow? Asta nu e felul meu; ţi-am mai spus-o. N'o să mă ofer eu încântătoarei doamne".

Avea o privire belicoasă şi impunătoare; Karl Bischoff actorul ar fi fost mulţumit de el. „Dacă ea vrea ceva", spuse el, „să fie atât de drăguţă să vină la mine".

Hannsjörg puse pe masă mâinele lui încărcate cu rufe. Se uita lung şi atent la fratele său. „Eşti nebun", spuse calm, „ţi-ai ieşit din minţi".

Dar Oscar îşi menţinu punctul de vedere. „Dacă ţine atât de mult", zise el liniştit şi încăpăţânat, „va veni şi dacă nu, atâta pagubă". Se întoarse şi făcu câţiva paşi prin cameră.

Apoi se întâmplă ceva straniu. La un moment dat se opri. Ochii i se fixară asupra unui punct pe perete, sau poate în aer, dar nu pentru mult timp. Faţa îi deveni inexpresivă, buzele lui roşii se despărţiră, arătând dinţii albi şi puternici. Se întoarse cu paşi nesiguri şi căzu într'un scaun. El se îndepărtă de lumea înconjurătoare, privind în interiorul lui şi ascultă cu un zâmbet pierdut, gol, şi oarecum prostesc.

Hannsjörg ştia că Oscar avea o nouă criză. Intr'adevăr, Ocsar simţea în capul — sau în pieptul său — un sgomot uşor, ca şi cum s'ar rupe o bucată de mătasă. Obiectele din jurul lui păleau iar el se simţea ridicat în afara lui şi „vedea". Câtva timp şezu aşa destins; dar faţa lui, cu o expresie aproape idioată din cauza tensiunii interioare, avea o rigiditate de mască. Apoi, trezindu-se, îşi trecu mâna pe frunte şi spuse zâmbind: „nu te îngrijora. Va veni. Am văzut-o".

Oricât ar fi fost de sceptic Hannsjörg, totuş viziunile fratelui său îl impresionau. Intotdeauna era aşa. O parte din Hannsjörg rădea la viziunile lui Oscar şi alta mai puternică avea încredere în el. Mai ales că dacă te gândeai mai bine, ideea lui Oscar de a o aştepta pe Trettnow nu era atât de

proastă. Bineînţeles, era o oarecare îndrăsneală să te aştepţi să vină la München ca să-l vadă pe Oscar.

O pretenţie de acest fel era ceva irealizabil. Dar din moment ce jucai o carte mare, trebuia să mergi până la limită. Tocmai pentrucă ideea lui Oscar era atât de simplă şi îndrăzneaţă, era justă. Führer-ul de asemeni avea succese mari prin lovituri simple şi îndrăzneţe.

Hannsjörg se gândea la aceste chestiuni şi mintea lui ageră calcula cum s'o convingă pe Trettnow să vină la München. Îi va scrie încă în aceeaş zi. Îi va descrie cum, văzându-l pe fratele lui, a căpătat vieaţa nouă. Îi va spune cât de impresionat a fost Führerul de întâlnirea cu Oscar. „Ai dreptate" admise el. „Trebuie să vină. Am să-i scriu".

„Am ştiut că ai să mă înţelegi", spuse Oscar.

Hannsjörg zâmbi. „Noi ne aparţinem unul altuia, noi fraţii Lautensack" şi începu din nou să despacheteze cutia.

„Atunci eu am să plec", zise Oscar. „Încă un lucru", adăugă el în grabă „ai fost drăguţ şi mi-ai oferit bani".

„Da bineînţeles", răspunse Hannsjörg. „Cât ai nevoie?"

Oscar se gândi. Fratele lui era înstărit; avea „necesarul" cum îi plăcea să spună. Aşa că Oscar putea uşor să-i ceară o sumă frumoasă, să zicem o sută de mărci. Judecând după felul de vieaţă al lui Hans, putea să-i ceară şi mai mult, să zicem două sute. „Îmi trebue vreo trei sute de mărci", spuse el şi inima i se opri de atâta îndrăzneală.

Hannsjörg pescui trei hârtii albastre din portofel. „Ia asta", îi spuse. Oscar mulţumi şi se retrase. „Aş fi putut să cer cinci sute" se gândi în timp ce cobora cu ascensorul.

A doua zi, primi o scrisoare a profesorului Hravliczek. Conţinea contractul şi îl ruga să-i trimită o copie contrasemnată.

Oscar își lua micul dejun când primi scrisoarea. Cu un ușor zâmbet răutăcios studiă scrisul clar, îngrijit și puțin pedant al profesorului. Simțea ochii vii ai piticului privindu-l cu dispreț și ironie prin ochelari. Auzi glasul mormăit al profesorului și îi văzu rânjetul de după barba lui blond-roșcată. Începu să se simtă prost. Rechemă în ajutor viziunea din ziua precedentă: apariția doamnei Trettnow în odaia lui. Evocă vocea obraznică și mângăetoare a fratelui său, imnul său fierbinte către fraudă. Reciti încă odată, cu un zâmbet mai pronunțat și mai răutăcios, scrisoarea lui Hravliczek. „Pupă-mă în..." spuse tare, dădu scrisoarea de o parte și continuă să mănânce.

Acum probabil că în curând îl va chema Tirschenreuth să-l întrebe ce s'a întâmplat cu contractul. N'are decât. Îi va spune purul adevăr. În definitiv, nu el a silit-o să cedeze *Filosoful* lui Hravliczek. Îi va spune totul, așa cum era: că nu avea contract cu profesorul, că nu vroia să lucreze pentru el, că va pleca la Berlin unde îl așteaptă un viitor strălucit.

Dar a doua zi, când doamna Lechner îi anunță pe doamna Tirschenreuth la telefon, zise: „spune-i că nu sunt acasă". Și așa repetă minciuna până când sculptorița nu-l mai chemă.

Cu Hannsjörg se înțelegea din ce în ce mai bine. Totul mergea strună. Încă în săptămâna în care Hannsjörg îi făcuse propunerea cu Trettnow, îi înmână, cu un zâmbet mândru și răutăcios, o carte de membru în Partidul Național-Socialist. Purta un număr mic, unul din acele numere mult dorite, din prima mie, numărul 667. Aceasta dovedea că se alăturase Partidului scurt timp după înființarea lui că era un luptător vechiu ceea ce era o calitate foarte folositoare.

Oscar examină îngândurat cartea lui de membru și numărul 667, care era executat cu fel de fel de înfloriturî. Hannsjörg era un drac de băiat. Trebue să fi umblat foarte mult,

ca să capete această carte de membru. Ce i s'o fi întâmplat posesorului anterior al acestui număr?

Poate că Oscar ar fi fost mai puțin fericit, dacă ar fi știut că acela căruia îi aparținuse cartea de membru 667 și-a găsit un sfârșit tragic, fiind condamnat de una din Curțile Secrete ale Partidului și acum putrezea într'o pădure din apropierea Münchenului după ce fusese omorît mișelește.

Dar nicio voce interioară nu-i șoptea lui Oscar acest lucru, așa că era foarte recunoscător fratelui său, care îi procurase această distincție.

Ca să-și poată îndeplini misiunea la Berlin, Oscar avea nevoie de un prieten devotat până la sacrificiu. Aproape toți scamatorii fuseseră dați de gol până în cele din urmă de partenerii lor. Pentru Oscar, nu venea decât o singură persoană în considerație, bunul său prieten Alois Prannter, magicianul, supranumit Cagliostro.

Oscar îl părăsise în acea zi fără să-i mulțumească și să-și ia rămas bun și nu îl vizitase încă de atunci. Și totuși se îndreptă spre Gabelsbergerstrasse fără să se simtă vinovat; era sigur că prietenul său va veni cu dânsul fără a sta mult pe gânduri. Bineînțeles, obrazul brăzdat al lui Alois se ilumină de bucurie, cu tot zâmbetul său răutăcios se vedea dragostea ce o avea pentru Oscar; își închipuia că acesta venise la el pentrucă se lovise din nou de greutăți și nu-și găsia adăpost altundeva.

„Nu te-am văzut de mult", îl primi pe Oscar cu vocea lui ruginită și, îl bătu pe spate cu mâna lui lungă, slabă și albă și îl întrebă: „iei masa cu mine, bine înțeles"?

„Da, voiu rămâne" spuse Oscar. Alois o strigă pe gazda lui, Kathi. „Domnul Lautensack ia masa cu mine" o anunță el mândru și zâmbitor. „Mi-am închipuit imediat", spuse Kathi cu nerușinare.

„Rămân la masă", spuse Oscar solemn, „dar să nu-ţi închipui că voiu locui din nou la tine. Sunt foarte bine situat". Kathi se retrase nu tocmai convinsă ; Alois era desamăgit. Ii istorisi lui Oscar planurile sale. Tocmai descoperise o şmecherie nouă pentru care se chinuise mult timp, o nouă scenă măreaţă pe care o va prezenta publicului în sezonul următor: un lanţ de fier care plesnea numai prin puterea voinţei. Cu un zâmbet mulţumit el îi arătă prietenului său planul său şiret. Oscar ca expert recunoscu îndemânarea magicianului Cagliostro.

Apoi Oscar vorbi despre el. Despre Hannsjörg despre Partid şi despre o grămadă de lucruri. La început Alois îl ascultă cu interes. Apoi obrazul şi ochii săi căprii, tragicomici, deveniră din ce în ce mai absenţi. Din când în când îl privi pe Oscar până ce acesta se enervă, avea senzaţia că şi-a uitat cravata sau că nu era ceva în ordine cu hainele sale. Il privi şi în cele din urmă îl întrebă deschis : „Ce e, de ce mă priveşti aşa?" Dar Alois îi răspunse cufundat în gânduri: „Când ai venit aveai ceva pe haină. Aveai o svastică prinsă pe ea, nu?

Oscar îşi pipăi butoniera hainei; svastica dispăruse.

„Iar ai făcut una din glumele tale?" întrebă el „Ai făcut-o să dispară"?

„Aşa se întâmplă cu svasticele", spuse Alois filosofic. „Când e, când nu e, după cum ai nevoie. Imi aduc aminte de o anumită persoană care îmi vorbea cu entuziasm despre turnul de fildeş şi despre fortăreaţa Părtidului, deasupra căreia trebuia să stea artistul. Şi în cele din urmă tot ai intrat în fortăreaţă. Se uita îngândurat la butoniera lui Oscar. Oscar o atinse cu mâna. Svastica era din nou în butonieră.

In alte împrejurări, Oscar ar fi răspuns cu dispreţ năzbâtiilor copilăreşti şi ironiilor ieftine ale lui Aiois. Dar acum trebuia să-i menţină buna dispoziţie. Căci propunerea pe

care vroia să i-o facă era foarte îndrăzneață. Alois trebuia să se mute la Berlin, să părăsească vieața plăcută care o ducea la München, să nu mai apară într'un varieteu normal ci în manifestările unui partid pe care-l ura. Dacă se încredea în vocea interioară a lui Oscar trebuia să renunțe la venitul lui sigur, la renumele său frumos, la toată vieața lui plăcută de burghez. Amintindu-și toate acestea, Oscar își stăpâni enervarea.

In cele din urmă, după mâncare avu curajul să-i facă propunerea. Situația se transforma în timp ce vorbea. Uita că totul era încă nedecis. Baroana Trettnow îi telegrafiase dacă o poate primi. Anumiți conducători ai Partidului îl invitaseră pe Oscar să experimenteze în cercul lor. Tot aparatul nazist era la dispoziția lui. Alois îl asculta, cu capul său lung și chel, cu fruntea înaltă înclinată. Cufundat în gânduri își mângâia bărbia. Apoi mai mult trist decât agresiv, îl refuză. Nu așa își închipuise să lucreze împreună cu prietenul său. Se gândise la artă adevărată, într'un bun teatru de varieteu, pentru un public serios. Dar Hans și Naziștii — nu, asta nu era pentru Alois Pranner.

I se părea ceva putred și nu putea să înghită așa ceva.

Oscar știa că Alois avea o puternică neîncredere în Hannsjörg și Naziști. Așa că vocea lui de tenor devenea din ce în ce mai mângâetoare. Ii reaminti lui Alois anii buni ai tovărășiei lor, munca lor împreună, succesele lor. Vorbi cu o căldură de nedescris. Ii expuse proectele care le avea pentru Berlin; ceea ce fusese numai posibil în discuția cu Hannsjörg, deveni o realitate în povestirea lui Oscar.

Apoi îi vorbi despre fascinantele probleme tehnice pe care le prezenta perspectiva lui. De când i s'a ivit proectul Berlinului el a lucrat în imaginația lui la executarea a o mulțime de trucuri complicate pe care le cunoștea din timpul când el însuși era magician. Erau forme de sugestie prin care

putea scoate cele mai formidabile lucruri dintr'un individ. Avea un cod ingenios prin care Alois, ca asistent al său, putea să-i dea cele mai precise informaţii. Imaginase în loc de vechile sisteme de oglinzi şi proecţii cele mai delicate maşini electrice pentru a materializa fenomene din lumea spiritului. Făcu apel la dragostea lui Alois pentru arta lui. Şi, el însuşi un om cu o mare putere de sugestie, rezistă la început dar apoi se lăsă contaminat de entuziasmul lui Oscar. El elaboră ideile lui Oscar; îşi arătă ideile sale lui; lucrau minunat împreună.

Totuşi, după ce adunară material şi schiţară un program, se priviră stăpânţi de o oboseală plăcută, cu un zâmbet satisfăcut. Alois îşi reveni. „Ce păcat" spuse el „că acestea nu sunt decât exerciţii mintale. Consumă o mulţime de energie cerebrală. Toate ar fi demne de o scenă adevărată cu un public normal. Dar pentru baroneasa ta din Berlin şi pentru alţi câţiva Nazişti tâmpiţi nu se uzează Alois".

Dar în inima lui Alois prinsese tentaţia. Oscar observă aceasta şi nu-l slăbi. Rezistenţa lui Alois deveni din ce în ce mai slabă. Intr'adevăr Naziştii şi Hans erau greu de înghiţit dar pe de altă parte fiecare cuvânt al lui Oscar îţi dădea o nouă inspiraţie şi era o plăcere de nedescris să lucrezi cu el.

După o lungă discuţie se înţeleseră. Alois avea o mulţime de oferte pentru sezonul următor şi agentul său Mantz, cel mai competinte în acest domeniu îl hărţuia pe Alois să încheie un contract înainte de sfârşitul sezonului, adică înainte de 1 Iulie, cum îi era obiceiul.

Alois, dintr'o prietenie excesivă era dispus să-i dea precădere lui Oscar. Era modest, îi spuse, cerea numai garantarea lunară a unei mii de mărci şi aceasta numai pentru şase luni. Mantz s'ar apuca de păr dacă Alois ar lucra pentru aşa o sumă ruşinoasă. Dar el

vroia să lucreze cu Oscar să arate porcilor prusaci ce ştiu ei. Punea însă o singură condiţie. Promisiunile făcute de Oscar nu trebue să fie promisiuni deşarte. Trebue să încheie un contract serios, semnat de o persoană sau o societate demnă de încredere, un contract căruia nici Mantz să nu-i poată obiecta ceva. Şi acest contract trebue să-l aibă înainte de 1 Iulie. „Vreau ceva sigur", termină Alois energic şi urîcios. „Nu pot să las să-mi treacă printre degete cel mai gras contract în timp ce eu stau să aştept până catadixeşte Măria-Sa". O mie de mărci şi pentru şase luni! Oscar n'avea habar unde ar putea să găsească el sau Hannsjörg pe cineva care să-i garanteze lui Alois sume atât de fantastice. Dar nu stătu niciun moment pe gânduri. „S'a făcut", spuse el.

Se gândi la viziunea lui. Trettnow va veni. Hannsjörg îi va procura contractul pentru Alois. El, Oscar va pleca la Berlin, va cuceri Berlinul, o să vadă Anna Tirschenreuth şi Hravliczek!

Ii vorbi lui Hannsjörg despre condiţiile lui Alois. Hannsjörg îi răspunse că i-ar fi posibil să-i procure contractul dacă ar veni Trettnow. Pe Oscar îl supăra acel „dacă". Era sigur de el şi nu-i îngăduia fratelui său vreo îndoială.

Trecu o săptămână şi încă una. Oscar întrebă cu un ton indiferent: Ştii ceva despre Trettnow. „Incă nu", îi răspunse Hannsjörg cu acelaşi ton.

Oscar nu mai avea decât trei săptămâni înaintea lui; apoi expira termenul dat de Alois. Era mai sigur ca oricând că Trettnow va veni. Dar acum începuse să doarmă prost şi în nopţile sale de insomnie avea vedenii confuze, imagini de nedescris şi senzaţii ciudate care îi întăreau siguranţa şi încrederea. Dacă s'ar fi putut exprima în cuvinte ar fi fost cam următoarele:

„Totuşi, am văzut-o pe femeia aceasta Trettnow, intrând în odaia mea: blond-roşcată, foarte elegantă, un nas

mândru acvilin, ochi sălbatici, agitați... Bună seara, baroană? E culcată în patul meu, blond-roșcată, o carnație foarte albă... Ce ar spune tata dacă ar ști că Oscar, svăpăiatul, secătura, care nu va face nimic în viață, avea o legătură, o mică idilă cu Hildegard baroană von Trettnow, de familie mai veche decât Hohenzollernii. — Hansl făcuse pe grozavul, nici nu visează să vină și eu stau în încurcătură iar Hans râde de mine. Dacă nu iese nimic din chestia aceasta pot să mă întorc la Tirschenreuth; încă nu l-am refuzat pe Hravliczek; n'am spus nici da, nici nu... Hans are ochi de lup, ticălosul, golanul. El e ispititorul... și nu ne duce pre noi în ispită... Casa baroanei Trettnow: bărbați în haine de seară, femei în rochii albe decoltate în față și în spate... Bună seara, Excelență. Cum vă simțiți azi. Alteță?... Toți îmi sorb cuvintele. Am o înfățișare distinsă. Toți șoptesc: întocmai ca și masca... Nebunule, nu vei ajunge nicăeri, niciodată... München Berlin, candelabre, parchete strălucitoare, Alois, 250 mărci".

Imagini și senzații de acest fel fără nume, un adevărat labirint, treceau prin mintea lui Oscar pe când avea insomnii.

Odată, în timpul acestor săptămâni de așteptare, Hannsjörg îi dădu un bilet de operă. Se reprezenta „Tannhäuser" la Teatrul Național. Oscar iubea muzica. De câte ori era mișcat de lucruri mari, de câte ori avea viziuni, muzica lua forme concrete în sufletul lui, în special muzica wagneriană.

Sufletul lui cânta odată cu Maeștrii Cântăreți, cu Corul Pelerinilor și se înflăcăra de focul magic.

Avea un loc într'o lojă și Oscar se îmbrăcă cu grije. Alese o haină lungă neagră pe care o moștenise dela tatăl său, o haină de gală care se demoda mai greu. Era ceva între o uniformă militară și un antireu de preot, haină severă, închisă, potrivită pentru o operă mare și serioasă.

In foyerul Teatrului Național îl văzu deodată — și avu un fel de șoc — pe Adolf Hitler. Führerul era îmbrăcat cam în genul lui Oscar. In mijlocul spectatorilor care soseau, la început nu-l văzu pe Oscar. Dar Oscar își adună toate puterile; cu toată voința lui dori, comandă, Conducătorul trebuia să-l vadă. Deodată Führer-ul întoarse privirea spre el, se gândi o fracțiune de secundă, îl recunoscu, veni spre el și dădu mâna omului adânc mișcat, i-o strânse cu putere și spuse semnificativ: „Ce mai faci *Panteigenosse* Lautensack? Se pare că ai supărări. Avem cu toții. Da, domnule Lautensack, timpurile sunt grele. De aceea trebue să fim cu atât mai tari".

Un val de simpatie, de apropiere, trecu dela Oscar la Adolf Hitler. Recitise de curând „Mein Kampf". Insuși spiritul lui, era cuprins în acele pagini și acum descoperi că Führer-ul vorbea exact așa cum scria.

Erau legați împreună; cei doi oameni erau ca unul singur. Führerul, — Oscar o înțelese din cuvintele lui, — avea de cucerit aceleași îndoeli. Führerul ieșea dintr'un mediu obscur, ca și el, nu făcuse progrese în școală și nu fusese în stare să-l mulțumească pe severul său tată. Ca și el, aștepta ca înalta societate berlineză să spună de realizările sale. „E ceva formidabil". Și întocmai ca și el nu se mulțumea cu mici jumătăți de succese, el miza totul pe o carte.

Azi muzica îl impresionă pe Oscar mai mult ca oricând. Contrastul puternic între Venusberg cu pasiunea sa voluptoasă și devorantă și Wartburgul cu harpele și cântecele sale sacre erau tocmai problema lui. El însuși era Tannhäuser și sunetul ascuțit al viorilor, baccanala sălbatică de pe Venusberg scăldată în lumini albastre și roșii — acesta era Berlinul doamnei Trettnow, pieptarele scrobite ale cămășilor bărbătești, gâturile albe ale femeilor acoperite cu perle. Fluieratul inocent al păstorului, prevenirea lui Wolfram și dragostea divină a Elisabetei — aceasta era telepatia pură, știința seri-

oasă a lui Hravliczek, dragostea severă, maternă a Annei Tirschenreuth.

Muzica îl arunca de colo colo. Toate dorinţele palpitau în el, gândul la misiunea lui îl umplea de severitate, în timp ce şedea acolo în haina lui neagră de sărbătoare, ascultând muzica lipsit de expresie, aproape zăpăcit de emoţie.

In acelaşi timp îşi dădea seama că şi Führer-ul era mişcat până în fundul sufletului de aceleaşi probleme şi emoţii: tristeţe pentrucă şi-a părăsit misiunea artistică, idealul sacru şi sălbatic de a lua puterea şi a salva Germania şi dorinţa de a dovedi acest lucru tatălui său, defunctul Zollinspektor, demult îngropat.

Apoi spectacolul se termină. Sunetele sălbatice şi duioase se pierdură. După această puternică cutremurare sufletească, lui Oscar i se făcu foame. Avea o poftă de lup, Se îndreptă spre micul restaurant italian, sperând poate să-l revadă pe Führer.

Intr'adevăr, şi Hitler se simţi împins să meargă la acelaşi restaurant şi îl salută semnificativ pe vizionar pentru a doua oară în aceeaşi seară.

Deşi îşi potolise foamea, Oscar nu putu să se întoarcă acasă. Era încă prea plin de muzica turburătoare. Pe neaşteptate îşi aduse aminte de unele prietene pe care nu le văzuse în ultimul timp. In special era mişcat de imaginea Almei, mica lingereasă cu obrazul ei grăsuţ şi atât de plăcut. Cu toată ora târzie o chemă la telefon şi după o scurtă rezistenţă îi spuse că poate veni.

El sosi în hainele lui festive. Era foarte amuzată şi în acelaşi timp impresionată, iar seara deveni memorabilă şi pentru dânsa.

A doua zi dimineaţa, sbârnâitul neplăcut al telefonului întrerupse somnul lui Oscar. Răspunse, prost dispus. Il che-

mase Hannsjörg şi-i spuse „Trettnow e aici, vrea să te vadă cât mai curând posibil. Stă la „Cele patru anotimpuri". Aşteaptă s'o chemi".

Oscar avu un şoc plăcut. Soarta îl răsplătea acum pentrucă urmase vocea lui interioară şi nu sfatul unui arid bun simţ. Răsplata era aici, în persoana Hildegardei von Trettnow.

„Aşteaptă s'o chemi". Atenţie acuma. Nu trebue să facă un pas greşit înainte de ţintă.

Dela începutul relaţiilor lor trebuia să arate acestei nostime cucoane cine era maestrul. „Nu mă auzi? îl întrebă Hannsjörg la capătul celălalt al firului. „Aşteaptă s'o chemi".

„Atunci poate să aştepte mult şi bine", răspunse Oscar. „Dacă doamna vrea ceva dela mine poate să fie atât de drăguţă să vină la mine".

Urmă o scurtă pauză. Apoi vocea înaltă dela celălalt capăt al firului îl înjură: „Idiotule, boule, măgarule" Tot aşa îl înjura băiatul Hans de zece ani, când fratele său mai mare îl punea în vreo situaţie grea din care n'avea cum să iasă. Oscar agăţă telefonul.

Două minute mai târziu Hannsjörg era din nou pe fir. Il dojeni cu un ton rugător: „Nu poţi să-i ceri unei persoane ca doamna von Trettnow să alerge după tine în gaura ta din Rumfordstrasse".

„Ba pot să-i cer", spuse Oscar. „Poate că în loc să mă înjuri ca un birjar ar fi fost mai bine să-mi asculţi motivele. Dacă această Trettnow a ta nu mă preţuieşte într'atât ca să se obosească să vină la mine. atunci toată ideea a fost o prostie. Atunci stau mai bine la München şi semnez contractul cu Hravliczek. In altă ordine de idei, vroiam să-ţi mulţumesc pentru bilet, Tannhäuser a fost minunat". Şi atârnă din nou aparatul. Corurile operei răsunau în el: „Hallelujah, hallelu-

jah"! Bineînţeles, după ce călătorise dela Berlin la München, Trettnow va mai face micul drum dela „Cele patru anotimpuri" până în Rumforsdstrasse — n'avea nicio îndoială.

Oscar se întinse cu voluptate în pat, se întoarse pe o parte şi adormi mulţumit.

Către prânz plecă la plimbare. Simţea dorinţa să meargă la Neue Pinakothek, o mare şi impunătoare galerie de tablouri; vroia să vadă anumite portrete, creaţiile pictorului Franz Lenbach. Se aflau printre ele femei mândre, seducătoare, aristocrate; erau portretele lui Moltke, al lui Bismark al principelui regent Luitpold şi al lui Richard Wagner. Umerii albi ai femeilor se ridicau din toaletele minunate; bărbaţii erau îmbrăcaţi parte în armuri şi podoabe grele, unii în costume de orăşeni din timpurile vechi, alţii purtau redingote ca aceea pe care o purtase el cu o zi înainte. In jurul lor, — bărbaţi sau femei, oricum ar fi fost îmbrăcaţi, — plutea atmosfera Renaşterii; succesul şi energia, o vieaţă puternică pe planuri mai înalte emanau din ei. Printre tablouri se află şi auto-portretul lui Lenbach, unul din tablourile favorite ale Führerului. Oscar îl studiă îndelung. Cunoştea biografia pictorului Lenbach. Fiu al unui muncitor cu ziua, el deveni cel mai mare pictor al timpului său, îşi avusese partea de vieaţă, de succes, de glorie. Dar dacă fiul unui muncitor cu ziua putea să ajungă atât de departe, cât de departe putea să ajungă el, fiul unui funcţionar de stat?

După-masă Hannsjörg îl chemă din nou. „Vine", îi spuse lui Oscar cam rece, pentrucă acesta avusese din nou dreptate. In sufletul lui Oscar răsunau fanfarele din scena festivă a Maeştrilor Cântăreţi.

A doua dimineaţă, puţin după ora 11 Hildegard, baroana von Trettnow intră cu mersul ei legănat în camera modestă a lui Oscar din Rumfordstrasse 66, întovărăşită de

Hannsjörg. Pe un perete spânzura masca gravă şi impunătoare. De pe al doilea privea mândru în armura sa argintie, tras de o iebădă, regele Ludovic II. Biroul stătea la al treilea perete, având deasupra o etajeră cu cărţi. Dar al patrulea, cel gol, aştepta tapiţeria. Oscar stătea în fotoliu; nu ştiuse cu ce să se îmbrace; în cele din urmă se hotărî să pună haina purpurie.

Hildegard von Trettnow era tocmai aşa cum i-o descrisese Hannsjörg: bine îmbrăcată, chiar elegantă în jurul a 30 de ani, drăguţă, blond-roşcată, trăsăturile puţin ascuţite, nasul mândru, ochii vioi, palizi şi isterici. Amândoi fraţii se gândiră la acelaşi lucru când intră ea în cameră: „ce ar fi spus răposatul nostru tată la aceasta?" Baroana von Trettnow! Era ceva mai mult decât să fi invitat de maiorul Osterhuber sau de negustorul de cereale Ehrental.

Oscar se ridică cu o politeţe rece, aşa cum o învăţase dela actorul Karl Bischoff. „Sunt încântată de cunoştinţă, Maestre", spuse doamna von Trettnow cu vocea ei puternică şi plăcută, cu un remarcabil accent nord-german. „Hannsjörg mi-a vorbit despre dumneata".

Ochii ei palizi, isterici, parcurgeau drumul dintre mască şi obrazul lui Oscar. „E formidabil" spuse ea „să-ţi fie îngăduit să compari portretul lui Oscar Lautensack cu originalul. Sper că nu te deranjează dacă mă uit la toate cu atâta neruşinare".

„Eşti salvatoarea fratelui meu" răspunse Oscar cu o politeţă distantă. „M'ai îndatorat şi dumneata foarte mult".

„Atunci mi-ai permis să viu încoace numai de dragul fratelui dumitale" ? Il întrebă doamna von Trettow cu cochetărie; era evident că se aştepta să fie flatată.

Dar Oscar simţea că era prematur să-i facă complimente şi dădu conversaţiei o notă mistică. „Nu există nimic întâmplător, spuse el, totul este o mare ţesătură.

toate lucrurile sunt întreţesute. Cine vine la mine, nu vine întâmplător".

„Şi eu sunt de aceeaşi părere" spuse doamna von Trettnow, încercând să-şi domolească vocea stridentă „din dumneata emană un sens al Destinului. O persoană care a simţit vreodată puterea dumitale magică nu se mai poate descătuşa".

In loc de răspuns, se mulţumi să-şi impună privirea romană. „Ştiu" continuă baroana, „că în toate detaliile existenţei cauţi legătura cu cosmosul. După cele ce mi-a spus Hannsjörg, mi-am făcut o idee asupra concepţiei dumitale de viaţă. Şi eu am fost pregătită în acest sens prin ideologia Partidului Naţional-Socialist. In prezenţa dumitale, mă simt ca în faţa Führer-ului". Urmă o tăcere. Ochii ei treceau plini de evlavie dela el la mască.

Oscar de asemeni o privea în faţă pe baroană cu o privire pătrunzătoare, adâncă fără reticenţă. Nu era tocmai pe gustul lui, dar n'avea un corp urît şi numai faptul că era de familie atât de veche şi nobilă i-ar biciui suficient sângele atunci când lucrurile ar ajunge acolo.

Baroana, cuprinsă de nesiguranţă, sub privirea lui, se agita mişcându-şi şoldurile de colo până colo. „Ai dreptate", spuse în cele din urmă Oscar. „Pentru a lucra cu succes trebue ca partenerul să aibă o anumită pregătire".

„Nu sunt lipsită de pregătire" spuse von Trettnow cu un glas însufleţit. „Din momentul în care ţi-am văzut masca am fost pregătită".

In rezumat totul mergea conform planului şi când în cele din urmă von Trettnow îl întrebă cu sfială şi cochetărie dacă îl mai putea vedea pe Oscar, acesta putu să consimtă cu o privire adâncă, fără să-şi compromită demnitatea.

In aceeaşi după masă Hannsjörg îl vizită pe Oscar, ca să-l felicite pentru modul cum îşi jucase rolul şi ca să-i dea îndrumări cum să procedeze mai departe pentru a obţine con-

tractul pentru Alois Pranner. „Trebue s'o aduci pe von Trettnow la acel punct" îl învăţă pe Oscar „unde va începe să-ţi vorbească de bani. Indată ce ajungi acolo, tu bineînţeles nu te pricepi în chestiuni materiale; o refuzi cu mândrie şi o trimiţi la mine. Partea importantă e ca ea să înceapă să vorbească de bani şi nu tu".

Două zile mai târziu, Oscar lua masa cu doamna von Trettnow în restaurantul „Celor patru anotimpuri".

Intre supă şi păstrăvi de Dunăre, baroana îi vorbi de asemănarea concepţiei de vieaţă a lui Oscar Lautensack cu a lui Adolf Hitler. Intre peşte şi tournedos à la Rossini, discută despre misiunea care îl aştepta pe Oscar la Berlin. Intre felul al treilea şi soufflé suprise, vorbi despre timpurile grele care cereau ca Oscar să coboare din turnul lui de fildeş şi să permită oamenilor de rând să-i audă glasul şi despre exemplul Führerului care şi el a trebuit să renunţe la vocaţia lui de pictor ca să salveze Germania. La fructe şi brânză, Oscar îi declară că niciun îndemn pentru a prelua cauza poporului german nu i se păruse atât de convingător şi impresionant ca acela rostit de baroană şi, neţinând seama de ceilalţi clienţi şi chelneri o privi adânc de sus în jos, cu ochi pătrunzători şi foarte virili. „Vrei să luăm o pară împreună?" îl întrebă baroana. „Pot să ţi-o cojesc".

Luară cafeaua în salonul baroanei. Venise momentul. Oscar îşi aţinti ochii albaştri-închişi pe obrazul ei; îşi concentră privirea pe nasul ei. Adunându-şi puterea la maximum, el îi dădu comanda interioară; pune chestiunea banilor, gâsco. El nu ştia dacă întrebuinţase o expresie berlineză amintindu-şi de Hannsjörg sau fiindcă îşi închipuise că astfel putea fi înţeles mai uşor de o Germană din Nord.

Ea înțelese și îl ascultă. „Bănuesc, Maestre", spuse ea „că dacă te decizi să te muți la Berlin va trebui să abandonezi multe. De sigur faptul acesta va avea și consecințe materiale. Ai să-mi permiți să-ți ofer ajutorul meu? Aș fi prea fericită".

„Haleluia!" cântară pelerinii în Oscar. „E prinsă". Trompetele scenei festive răsunau în sufletul lui. Răspunse însă tare, sever și serios. „Nu mă ocup de aceste chestiuni lumești. Nu am decât o singură lege: vocea mea internă".

„Știu" spuse baroana rușinată, înroșindu-se ca o fecioară. „Nu trebuia să aduc această discuție față cu dumneata. O voiu discuta cu Hannsjörg".

Roșeața îi venea bine; Oscar o privi cu o oarecare admirație. „Nu e o întâmplare", spuse el visător „că Partidul m'a atras în special prin dumneata. Pentru noi Germanii idealul mai rămâne unul foarte feminin. Eternul femenin ne atrage". Ea era fericită. Știa că în momentul acela nu avea decât s'o atingă și s'ar topi; aproape că o dorea. Totuși ar fi fost un gest necugetat. Se mulțumi s'o privească îndelung, în timp ce îi strângea mâna călduros, luându-și rămas bun.

Apoi se duse la Alma.

Două zile mai târziu, Hannsjörg îi aduse la cunoștință că totul mergea conform planului: putea avea și contractul pentru Alois Pranner.

Oscar îl primi pe fratele său în felul lui roman, dar auzind aceasta el izbucni copilărește, ca un vechiu Deggenburghez. „Primește într'adevăr mia de mărci pe lună, nebunul? Ia-i stors-o și pe asta?"

„N'am fost deloc nevoit s'o storc" spuse Hannsjörg.

„Ești un drac de băiat", spuse Oscar cu admirație.

„Imi pare bine că însfârșit îți dai seama, bou bătrân ce ești", era răspunsul frățesc al lui Hannsjörg. Acum că lucrurile ajunseră la acest punct, Oscar simți că era necesar să pecetluiască legătura cu Partidul prin reprezentanta sa, Hil-

degard von Trettnow. In timp ce privirile îi alunecau de-a-lungul formelor ei, îngândurat şi absent, îi spuse că i-a adus o mare parte de sensibilitate femenină în lumea gândurilor lui. Privirea lui deveni din ce în ce mai insistentă, pătrunzând din ce în ce mai adânc în ea. Ii luă mâna ei cu duioşie în timp ce mâna lui mângâia încet în sus braţul ei. Ea începu să tremure. Lăsându-se îmbrăţişată de el avea impresia că era îmbrăţişată de Führer, de întreaga masculinitate a Partidului. Şi lui deasemenea, în timp ce o îmbrăţişa i se împreunau ciudat realitatea cu ideea. Acesta deci era începutul unei căi noui, începutul misiunii sale : amestecul darurilor sale cu oricât de multă înşelăciune, pentru a putea să construiască o Germanie mai mare. Prin Hildegard von Trettnow nu îmbrăţişa numai o femeie înaltă, oarecum osoasă şi cu carnaţia albă dar şi noua sa misiune, binecuvântată şi spinoasă.

Contractul pe care Hannsjörg îl înmână lui Oscar pentru Alois Pranner era un document complicat, cu sigilii şi semnături ; avea anexat şi ratificarea unei bănci. Din aceste hârtii află că Societatea pentru Răspândirea Filosofiei mondiale Germane îl angaja pe artistul Alois Pranner, în mod provizoriu pentru şase luni, spre a lucra cu scriitorul Oscar Lautensack, în cercul de studii al acestuia din urmă. Urmau să se ţină cursuri şi experienţe tratând despre domeniul dela graniţele spiritualismului. Semnăturile aparţineau unor oameni cu nume răsunătoare; Oscar era plăcut impresionant în special de numele unui Conte Ullrich von Zinsdorff.

„Şi ai într'adevăr banii ? Banii sunt chiar acolo ?" întrebă el prosteşte.

„Banii", răspunse Hannsjörg cu răbdare „sunt după cum vezi depuşi la Bayrische Vereinsbank, o instituţie veche şi onorabilă în a cărui sucursală din Deggenburg — dacă

îţi mai aminteşti — depusese şi răposatul nostru tată cei câţiva bani ai mamei înainte că ţi-ai făcut tu de cap cu ei".

Oscar răsfoi contractul. „Şi toate acestea sunt corecte?" întrebă el bănuitor. „Le pot arăta fără grijă lui Alois? Ştii, el e cam tipicar".

„Alois al tău poate să-şi bage cât poftește nasul lui mare în astea" spuse Hannsjörg rânjind. Când Oscar îi dădu lui Alois minunatul contract, acesta îşi mângâia capul său pleşuv, fiind stăpânit de diverse senzaţii. Când data precedentă, îi pusese lui Oscar condiţiile contractului acesta, sperase în secret că prietenul său nu va fi niciodată în stare să i le realizeze. De sigur, dorea şi să lucreze cu Oscar, acest golan multilateral, acest om care minţea mult dar avea sclipire adevărată. Alois însă îşi iubea confortul, vieaţa lui uşoară din München, vechiul şi liniştitul său apartament din Gabelsbergerstrasse, gazda lui, Kathi, şi tot calmul bavarez. Cele mai frumoase momente ale vieţii lui, erau acelea în care se regăsea în făgaşul său din Gabelsbergerstrasse după un turneu. Acum acest Oscar vroia să-l târască pentru multe luni în agitaţia Berlinului, în tulburările politicei naziste.

Cu o faţă îndoliată el examină contractul. Îşi umezi degetele lungi, întoarse paginile, citi cu atenţie, supărat, controlă semnăturile. In sfârşit, oftând adânc spuse: „Pare-se că ai aranjat-o, scârbă ce eşti. Ai băgat pe toţi înăuntru. Şi acuma mă bagi şi pe mine". Îşi inspectă odaia cu o privire tristă. „Adio, loc minunat" spuse el şi-şi luă în gând rămas bun dela canapeaua sa confortabilă, dela minunatul fotoliu în care stătuse atâta timp, dela masa solidă şi patriarhală pe care mai erau încă vasele dela cafea şi Gugelhupf-ul.

„Sunt încântat de entuziasmul cu care porneşti în noua noastră vieaţă" spuse Oscar supărat. „Nu există nimic mai încurajator decât entuziasmul unui bun prieten".

„Dar stai puţin", spuse Alois încălzit de o ultimă spe-

ranţă. „Încă nu suntem aşa departe". Mantz trebue mai întâiu să vadă contractul. Aşa ne-am înţeles".

Pe tot parcursul drumului spre agentul Mantz, Alois era morocănos şi certăreţ. „Filosofia mondială germană", mormăi el, „nu avea nimic cu ocupaţia lui cinstită". Accentuă cuvântul „cinstită". „Intotdeauna ţi-ai dat aere" îl batjocori el „şi niciun public nu-ţi era destul de bun şi acum trebue să coborîm şi să ne spetim muncind pentru Naziştii tăi infecţi". Oscar îşi luă privirea romană şi îi răspunse: „Ţie ţi-e frică, ţi-e frică de tot ce e o activitate în vieaţă. Nu eşti decât un filistin, un filistin mizerabil". Alois îl privi cu ochii fioroşi. Apoi îi spuse cu răutate: „Bănuesc că Goethe era un filistin. Nici el n'a vrut să ştie nimic de politică".

Le fu dat să vadă că nici Mantz nu vroia să aibă de a face cu politica. Gras, flegmatic, cu o ţigară de foi în gură stătea acolo şi privirea lui de şoricel în capul lui enorm, chel şi periculos trecea dela Alois la Oscar şi înapoi la Alois. El citi contractul şi puse documentul de o parte cu un gest delicat. „Nu sunt competinte în chestiile acestea" spuse el. „Mă pricep în teatru de varietăţi. Dar aceasta e mai curând o chestiune politică decât teatrală. Nu pot să-mi dau nicio părere. Domnii trebue să hotărască ei înşişi cu conştiinţele lor, nu cu Mantz".

„Eşti un adversar al mişcării?" îl întrebă Oscar. „Ce mişcare?" întrebă Mantz în loc să răspundă. „O, e vorba de Nazişti" şi se uită la svastica pe care o purta Oscar. „Nu", spuse încet. „Nu sunt nici pentru şi nici contra. Nu sunt pentru Nazişti şi nu sunt pentru Comunişti, sunt pentru varieteu. Iată, domnilor convingerile mele politice".

Aproape ca o scuză el adăugă: „în alte cazuri pot să-ţi spun cu o sută la sută certitudine dacă un contract e bun sau nu. Dar despre acest contract, credeţi-mă aţi face mai bine să

întrebați pe altcineva. De câte ori sunt băgați Naziștii într'o afacere, am o mână nenorocoasă".

Urmă o tăcere neplăcută și apoi continuă să explice ; „Într'o zi a venit la mine un tânăr actor, un debutant cu o recomandație a lui Karl Bischoff. Imi declamă rolul lui Raoul din „Fecioara din Orléans ; vorbea cu un accent bavarezo-boem, foarte teatral. L-am refuzat. Era o greșeală căci dacă mi-aș fi dat osteneala, i-aș fi putut găsi un loc cu toate defectele lui — în Bauerntheater la Kiefersfelden de exemplu — și dacă acest tânăr ar fi avut puțin noroc ar fi obținut acum un angajament aici la München la Volkstheater. Dar, după cum v'am povestit, l-am refuzat și și-a găsit o altă ocupație, ocupația după care umblați amândoi acum; a devenit un politician. Numele actorului este Adolf Hitler".

Ii privi pe amândoi, îngândurat. Apoi cu un ton mai vioiu adăugă: „înțeleg că acest Hitler a intrat în politică. Nu avea talent pentru teatru. Dar voi doi aveți talent, de ce dracu vă băgați în politică?"

„Domnule Mantz", spuse Oscar „dumneata ești agentul prietenului meu Pranner. Vrei te rog să fi atât de bun să examinezi contractul în această calitate, din punct de vedere tehnic?" Vorbea cu o politețe glacială. Ochii de șoricel ai lui Mantz îl măsurară pe Oscar și apoi controlară din nou contractul.

„Din punct de vedere tehnic nu am de făcut nicio obiecțiune" răspunse el.

Cei doi își luară rămas bun. El îi întovărăși până la ușă.

„Vă băgați într'o chestiune mare și periculoasă, domnilor", spuse el.

BERLIN

Oscar caută soneria în întunerec şi sună. Servitorul său Ali intră ; era un tânăr arab remarcabil, în costum naţional. Lui Oscar îi plăcea să fie înconjurat de persoane şi lucruri care atrăgeau atenţia. Ali trase perdelele şi aduse o măsuţă pe rotiţe cu micul dejun lângă patul lui Oscar.

Soarele palid al primei zile a anului, scotea în evidenţă splendoarea mobilei grele şi bogat colorate. In timp ce Oscar ciugulea din mâncare, îşi delectă privirea cu minunăţiile pe care le adunase. A parcurs un drum lung în cele câteva luni de vieaţă în Berlin !

Putea să intre satisfăcut în anul 1932.

Unsprezece şi jumătate. De fapt mai era destul de vreme, căci se întorsese abia pe la ora cinci dela serata de revelion a doamnei von Trettnow. Acolo, totul fusese după cum îşi închipuise şi îşi dorise la München; fusese ca în zilele primelor lui succese imediat după războiu; domni în cămăşi cu pieptare scrobite, doamne în rochii foarte decoltate îl înconjurau şi îl omagiau. Se ridicase mult. Era din nou în vârf.

Chemă să i se facă masajul, apoi făcu un duş. Era în formă. Succesul îi pria şi vieaţa sbuciumată a Berlinului îl întinerea. Se îmbrăcă cu un halat purpuriu şi se admiră în oglindă; halatul se potrivea cu înfăţişarea sa romană.

Trecu în bibliotecă, se aşeză la biroul său enorm şi observă cu satisfacţie teancul de scrisori bine orânduit din faţa

lui. Atinse întâiu teancul, apoi cotrobăi prin el ca un copil, zâmbind distrat.

Erau multe urări de anul nou; îşi câştigase adepţi. Acum lumea ştia cine era Oscar Lautensack.

Auzi o bătaie la uşă. Secretarul său, domnul Friedrich Petermann intră în cameră. Domnul Petermann nu mergea, el se furişa, se strecura în odaie. Oscar nu putea să-l sufere. Il plictisea faptul că Hannsjörg se amesteca într'atât în viaţa lui încât îi angajase el secretarul particular; acum, numai putea să scape de el, ştia prea multe. In sinea lui, Oscar îşi dădea seama că fratele lui îl pusese pe Petermann să-l spioneze.

Oscar rămase scurt timp cu secretarul. Dar voia bună îi dispăru. Bogata lui corespondenţă nu-i mai făcea plăcere. Impinse scrisorile la o parte şi dădu câteva telefoane de bune urări prietenilor săi. Erau persoane cu nume şi titluri răsunătoare şi putea fi auzit de multe ori spunând „Director General", „Contesă", „Excelenţă". Ce ochi ar fi făcut tatăl lui!

Intre alţii însă o chemă şi pe mica Alma, lingereasa, să-i ureze un an bun; căci Oscar nu cunoştea jumătăţi de măsuri şi într'un exces de generozitate, o luase şi pe Alma la Berlin şi îi făcuse o situaţie. Dar după această convorbire se întoarse la grangurii lui. Il chemă pe consilierul Maedeler, pe contele Zinsdorff. Da acest conte Ulrich Herbert Zinsdorff, care era unul din semnatarii contractului lui Alois, exista într'adevăr. Era un om tânăr cu un obraz frumos, obraznic şi vicios şi avea maniere elegante, înnăscute. Oscar era mândru de prietenia lui.

Dar conversaţia de azi cu Ulrich von Zinsdorff îl întristă pe Oscar. Zinsdorff îi spuse în treacăt că petrecuse seara de revelion la Şeful Statului Major, Manfred Proell. S'au spus anecdote porcoase, dar s'a discutat şi multă politică serioasă şi fusese de faţă şi Führer-ul; către dimineaţă s'a dat

o reprezentație formidabilă de filme obscene — pe scurt anul 1932 a început în modul cel mai promițător. Păcat că n'a fost și Oscar.

Da, tare păcat. Mai mult decât atât. Dispoziția lui Oscar se întunecă deodată. Se simțea amărît. Ar fi vrut să se întâlnească din nou cu Führer-ul. Căci oricât de mari ar fi fost succesele pe care i le aduse toamna și iarna aceea, visul lui cel mai de seamă — cooperare directă cu Führer-ul — nu-i fusese împlinit. Hannsjörg socotea că era prea devreme să-l aducă în contact mai strâns cu Hitler; deaceea găsi fel de fel de scuze pentru a-l opri să se ducă la serata lui Manfred Proell.

Cu o expresie tristă, Oscar trecu prin odaia mare și elegantă, deschise o ușă tapițată și se află într'o odaie destul de mică și goală. Pe un perete era atârnată o copie a măștii, sumbră și foarte semnificativă. De pe un al doilea regele Ludovic II al Bavariei privea mândru și distant în armura sa de argint, tras de o lebădă. La al treilea perete era biroul, vechiul și sărăcăciosul birou din Deggenburg. Dar al patrulea perete era neîmpodobit.

Oscar se retrase deci în „chilia" lui. Aici avea obiceiul să mediteze asupra lui însuși. Urîțenia odăii, a litografiei, a biroului, îl punea în dispoziția cea mai potrivită. Prima zi a anului, în orice caz întunecată pentru el de știrea lucrăturilor nerușinate ale lui Hannsjörg, se dovedi o ocazie propice pentru a se regăsi pe el însuși și pentru a observa aspectul său interior și exterior.

Stătea deci acolo și își făcea socoteala situației lui. Avusese dreptate când dăduse de o parte contractul cu Hravliczek și plecase la Berlin. Această locuință enormă în Landgrafenstrasse era o dovadă sigură că ajunsese acolo unde a vrut. Intâi cucerise orașul Deggenburg, apoi orașul München și acum, tocmai cum își impusese, capitala țării, Berlinul.

Se uită absent la inelul din deget. Era un cadou al baroanei Trettnow, un inel frumos cu pecete. De fapt însă el îşi închipuise altceva pentru mâna lui mare şi albă. La bijutierul Posener pe Unter den Linden i se arătase un inel preţios cu un briliant. Bărbaţii nu mai purtau astfel de inele, dar el nu permitea modei să-i determine gustul. Curând, de îndată ce va avea mai mulţi bani îşi va cumpăra inelul cu briliant.

Nu, încă nu-şi ajunsese ţinta. Nu numai inelul; era şi acel perete din bibliotecă.

Intre timp era împodobit cu o picătură enormă, un tablou imens în ulei executat de un artist dintr'o şcoală mediocră, reprezentând pe astrologul Seni la cosciugul lui Wallenstein. Dar nimeni nu ştia mai bine ca Oscar, că acesta nu era decât un surogat slab. Adevăratul ornament pentru acest perete era o tapiţerie pe care o văzuse în Muzeul Bernheim din München; această tapiţerie era fără îndoială un original flamand vechiu şi autentic şi reprezenta laboratorul unui alchimist. Din nenorocire însă era peste măsură de scump. Dar, răbdare — în curând îl va putea înlocui pe astrologul Seni cu laboratorul alchimistului.

Avea tot dreptul să fie mulţumit de felul cum îi mergeau afacerile. Deasemenea starea lui sufletească era la înălţime. Nu i se întâmplase niciuna din catastrofele pe care i le-a prezis Anna Tierschenreuth sau piticul acela răutăcios, acel neînsemnat Hravliczek. Nu trebuia să facă nicio concesie pentru succesele sale. Nu-şi micşorase puterile, cu toate că nu mai evita cu teamă înşelăciunea ca mai înainte. I-a arătat bătrânei doamne ; i-a scris, i-a făcut o expunere detaliată a situaţiei lui. Ciudat că n'a răspuns, dar asta nu-l impresiona.

Totuşi privea masca cu o oarecare strângere de inimă. Fără îndoială bătrâna doamnă nu găsea că trăia demn de mască. Masca arăta foarte frumos în bibliotecă. Ii făcuse un cadru minunat.

Deodată îi răsunară în ureche cuvintele care i le spunea bunica lui atunci când, copil, o vizita. Zeci de ani aceste cuvinte fuseseră îngropate adânc în conştiinţa lui, dar acum îi reveneau din ce în ce mai des, exprimate în stilul aspru şi scorţos al bibliei germane pe care o citea bunica lui. Da, pasagiul trăia în el exact aşa cum îl citea ea, cu glasul ei bătrân, imperios şi ceremonios: „căci ce va câştiga un om, dacă va cuceri întreaga lume, dar îşi va pierde sufletul său?"

Vorbăria goală de bătrână! Şarlataniile de care făcea uz în experienţele sale nu-i dădeau niciun fel de mustrări de conştiinţă. Era cu mult mai turburat de unele consultaţii pe care trebuia să le dea, căci deobiceiu nu dădea sfaturile cele mai cinstite; erau cazuri în care Hannsjörg îi indica linia de conduită. Aci, în chilia sa izolată putea să recunoască: existau... Oscar simţi ceva care îi turbura liniştea. Era cineva prin apropiere. Trase o înjurătură şi se întoarse supărat în bibliotecă.

Hannsjörg şedea acolo. Un rânjet obraznic îi acoperea toată faţa lui ascuţită şi unsuroasă. Intr'o dispoziţie strălucitoare venise să-l vadă pe fratele său. „La mulţi ani, băiete" spuse el. „Am simţit nevoia să viu personal să-ţi urez un an bun. Cum era pe la drăguţa de Hilda? Ne-am distrat grozav la Manfred". Deci scârba mai avea obraz să-i amintească de serata cu Führer-ul, la care îl împiedecase să meargă.

Oscar îşi luă înfăţişarea romană. „Impuţitule" îi spuse cu pasiune.

„De ce, pentrucă era şi Führer-ul acolo", răspunse Hannsjörg calm în timp ce-şi aprindea o ţigară. Arăta foarte mărunt aşa cum şedea în fotoliul cu mult prea mare. „Era o situaţie atât de neplăcută" întrebă cu o compătimire simulată „că ai trebuit să-ţi petreci seara la micuţa Hilda? Te-a reţinut şi noaptea".

Dar când văzu că Oscar nu era dispus să flecărească, continuă mai serios : „în definitiv, ce vrei ? Am sosit aici în August şi azi e 1 Ianuarie. Mi se pare dragul meu, că ţi-am procurat destule în aceste luni" — şi privirea lui înconjura odaia mare şi luxoasă. „Cred că ai putea să-mi mulţumeşti în loc să te repezi la mine".

„Nu fii atât de încrezut" spuse Oscar şi se uită la puşt cu o privire dispreţuitoare „ca şi cum le-ai fi scos toate singur din pălărie".

„Cine a adus-o pe Trettnow în patul tău?", întrebă Hannsjörg.

„Nu reneg experienţa şi succesele tale în acest domeniu" spuse Oscar cu o politeţe glacială. „Dar nu uita Hildegard von Trettnow nu e o Garnet Liz. Ai nevoie de anumite calităţi ca să cucereşti o astfel de doamnă".

Hannsjörg obosise de atâta ceartă inutilă. „Hai să fim cuminţi" spuse el „hai să nu stricăm o zi minunată. Să ne punem de acord — toate acestea din jurul tău sunt opera amândurora. Odată pentru totdeauna, noi ne aparţinem unul altuia".

Oscar ştia că avea dreptate. Fratele lui era singurul om în faţa căruia putea să-şi dea drumul fără ruşine. Era o prostie să se certe în loc să discute motivele depresiunii lui.

„N'am o vieaţă uşoară" spuse el. Era mai mult o plângere decât o învinuire „Lucrul cu Alois, consultaţiile. In definitiv mai vreau să am ceva putere pentru misiunea mea". El se uită în faţa lui, trist, deprimat; cuvintele lui păreau sincere.

Hannjörg simţi că venise timpul să desvălue motivul pentru care venise, cadoul lui de Anul Nou. „Am o propunere care îţi va face plăcere" îi comunică lui Oscar. „Vom face o revistă. Societatea pentru răspândirea filosofiei mondiale germane o va publica. Se va numi „Steaua Germaniei". Se va ocupa cu acele ştiinţe care se află dincolo de domeniul

arid al intelectualismului — cu studii oculte şi rasiale. I s'a aprobat şi bugetul. Ca membru al comitetului executiv al societăţii, te invit în mod oficial pe tine, Oscar Lautensack, să preiei funcţia de director. O să te ajut cu plăcere. Ştii, am experienţă ca fost director al Fulgerului".

Felul banal şi ironic în care Hannsjörg îi anunţă acest eveniment şi aluzia la ziarul său de şantaj — care era izvorul unor averi şi necazuri ale lui Hannsjörg — nu-l împiedecase totuşi pe Oscar să-şi dea seama ce favoare mare îi făcuse fratele său. O revistă era un cadou de preţ în timpurile în care trăiau. Să-ţi uşurezi conştiinţa prin scris, să stai de vorbă cu tine însuţi, să te bucuri de puterile pe care le ai şi să regreţi — cu multă prudenţă — concesiile pe care trebuia să le faci unei mulţimi de proşti, toate acestea erau o purificare, o confesiune şi o iertare. Goethe nu-şi uşurase şi el conştiinţa scriind despre păcatele sale? „Steaua Germaniei", spuse cu spirit critic. „nu sună rău".

„In două săptămâni, poate să apară Steaua Germaniei" spuse Hannsjörg bucuros şi hotărît. „Deci, suflecă-ţi mânecile, băiete. Vezi să scoţi un articol bun pentru primul număr. Observă cu satisfacţie cât de stimulat era Oscar. Apoi plecă.

Oscar rămase preocupat. Servitorul Ali îl pofti la masă dar Oscar îi făcu semn să plece şi se cufundă într'o meditaţie adâncă. Se plimba prin faţa rândurilor de cărţi cu halatul său purpuriu formând valuri minunate în urma sa. In mod aproape mecanic, Oscar scoase o carte cu o copertă sobră, de culoare cenuşie-albastră, un volum gros din care transpira ştiinţa şi plictiseala.

Se intitula Tratat de Metapsihologie, de Thomas Hravliczek. Cartea se deschise dela sine la paginile unde erau descrise experimentele telepatice pe care le făcuse profesorul cu el.

Ochii lui Oscar parcurgeau rândurile. Dar n'avea ne-

voie să le citească; le cunoştea pe dinafară, aceste capitole severe, uscate ca praful. Profesorul susţinea că adevăraţii mediumi erau rari. Cuvintele uscate cu care descria aceşti oameni rari şi talentele lor, lipsa lui de entuziasm dădea o impresie mai rea decât ar fi dat dacă ar fi vorbit de ei cu dispreţ, scepticism, sau ironie. Era ca şi cum ai fi transpus conţinutul unei poezii de Goethe în oribila limbă oficială germană. În concluzie. Hravliczek spune: „manifestările telepatice mai au nevoie de multă experimentare şi de o serioasă purificare. Incredere fără discernământ aduce adesea auto-înşelăciunea şi profitul şarlatanilor".

Nu, Oscar nu putea să-i ierte aceste fraze care erau tot atât de viclene pe cât erau de urîte.

El Oscar a fost ales să şteargă caricatura nerusinată pe care o făcuse ştiinţa aridă a profesorului din acest dar divin al vizionarilor.

Tot el trebuia s'o înlocuiască printr'o imagine a realităţii. Că acest dar era „foarte rar" o admitea şi răutăciosul pitic şi dacă o persoană îl avea, nu însemna că ar fi putut să-l descrie. El, Oscar, era azi poate singurul om pe pământ care l-ar fi putut descrie din ştiinţa lui interioară, numai el putea să descrie ce era adevărata clarviziune

Nu era o întâmplare că Hannsjörg i-a adus ştirea despre revistă tocmai azi, de Anul Nou. Acum îşi dădu seama care era datoria lui pe întregul an. Profesorul dăduse telepatiei graniţe meschine, răutăcioase, cu atât mai mult, el, Oscar îi va lăuda măreţia, minunea acestui har divin care ridica pe om deasupra lui însuşi şi care era o dovadă dumnezeiască că tot ce era spiritual, forma o singură mare şi puternică unitate.

Plin de entuziasm, Oscar se gândea cum să-şi scrie articolele pentru „Steaua Germaniei". Dacă va fi în formă bună va scrie ceva măreţ.

Mai era încă o mică greutate. Munca manuală, actul mecanic de a scrie oprea spontanietatea lui de exprimare. Dacă era nevoit să mânuiască un creion sau un toc, fără să vorbim de sgomotul unei maşini de scris, i-ar fi dispărut inspiraţia. Putea să reproducă experienţele sale extatice numai prin graiu.

Dar nici nu ar fi putut dicta aceste studii, aceste panegirice pe care vroia să le scrie, unei persoane ca Petermann, acest spion sfrijit. Nu, va trebui să-şi caute pe cineva să-l mulţumească. Va merge incognito la vreun stenograf, un adevărat Harun al Rashid şi după ce va găsi persoana care îi trebue, va face din acea fată instrumentul inspiraţiei lui.

Simţindu-se foarte satisfăcut de decizia lui, Oscar sfârşi această oră închinată reflecţiei şi ordonării gândurilor. Sună servitorul şi se aşeză la masă.

Oscar şi Alois mergeau spre Ahornallee, la doamna von Trettnow. Oscar era preocupat. Se pregătea. Avea să fie o seară mai grea de astădată. Trettnow nici nu-i spusese numele persoanelor în faţa cărora avea să se producă, el însuşi o ceruse ca să dovedească buna sa credinţă. Ştia numai că erau persoane influente. Afară de aceasta, de sigur că Alois o fi aflat o mulţime de lucruri despre cei prezenţi, în timpul când făcea pregătirile necesare pentru spectacolul din casa doamnei von Trettnow. Acum, în maşină Oscar îşi colecta anumite amănunte pe care Alois i le afirma şi completa.

Probabil că o să vină Doctorul Kadereit, marele industriaş. Oscar nu putea să se înşele în recunoaşterea acestui bărbat gras şi blond. De sigur că i-o fi văzut fotografia. Doctorul Kadereit — aceasta o aflase Oscar dela Hannsjörg — plănuia să se apropie şi mai mult de Nazişti şi să transforme o şi mai mare parte din industria sa în uzină de muniţiuni.

Afară de acesta va mai fi de faţă — aceasta nu era însă absolut singur — un domn cu numele de Tischler; pe cât putea să ştie Alois, avea părul negru şi faţa cenuşie. După informaţiile lui Hannsjörg acesta avea cam aceleaşi planuri ca Doctorul Kadereit, dar era mai puţin important. O doamnă von Schustermann, blondă şi frumoasă va fi şi ea acolo. Era în divorţ. Tribunalul se va pronunţa în contra ei şi probabil că nu va primi copilul. Se spunea că era un copil imposibil.

Oscar îşi adunase material suficient. Oftă uşor. Această seară cerea eforturi asupra memoriei lui, asupra prezenţei de spirit, a abilităţii intuitive şi a percepţiei interioare. „Iar ai făcut o treabă clasa I-a, Alois", îl lăudă pe prietenul său care stătea într'un colţ al maşinei în haină de seară. Dar Alois era prost dispus ca aproape totdeauna în ultima vreme. „Eşti nebun dacă crezi" mârâi el „că e o plăcere să te furişezi în toate colţurile casei Trettnow ca într'un prost roman detectiv.

Pretenţiile pe care le aveţi voi dela mine — tu şi şmecherul de frate-tu — mă îmbolnăvesc. O mulţime de treabă murdară de detectiv şi niciun fel de magie cinstită".

Azi, Oscar nu era dispus să asculte mofturile obişnuite ale lui Alois, în legătură cu decepţiile pe care le avea în Berlin. Dar trebuia să tacă, deoarece prietenul său era un colaborator foarte util. Trebuia să asculte pentru a douăsprezecea sau a cincisprezecea oară discursurile interminabile ale lui Alois. Pentru Alois toată vieaţa lor la Berlin era o porcărie: lucrau numai în particular, — deşi magicianul adevărat trebuia să se producă pe o scenă. Îşi jucau rolul numai în faţa unor Nazişti, a aşa zisei bune societăţi, a granguriilor. Hannsjörg îşi băga nasul în toate şi-şi dădea părerea — deşteptul lui frăţior, scârbosul. Toată lumea îl admira numai pe Oscar Oscar singur avea toată gloria şi el, Alois era domnul X. Pentru asta refuzase el contractele minunate ale lui Mantz, pen-

tru asta își părăsise el apartamentul confortabil din Gabelsbergerstrasse și grija bătrânei Kathi, care bineînțeles nu primise să se transplanteze printre Prusaci?

Oscar știa că pentru Alois, viața la Berlin nu era chiar atât de plicticoasă. Era problema de a scoate revelații surprinzătoare dintr'un client prin întrebări sugestive; era problema de a inventa mereu trucuri șirete, de a găsi o metodă de comunicare secretă mai ingenioasă, un cod din ce în ce mai subtil între Alois, care era așezat printre spectatori și partenerul său de pe scenă. Toate acestea, Oscar știa, erau chestiuni care îl interesau mult pe Alois.

Totuși, avea grijă să nu-i răspundă nimic prietenului său.

Așa că Alois, văzând că nu-l poate exaspera pe Oscar își jucă ultima carte. „Duminică seara mai sunt cu tine", îi declară el posomorît și amenințător, „dar pe urmă plec la München. Chestia aceea de miercuri trebue contramandată. Trebue să mă odihnesc o săptămână în Gabelsbergerstrasse. Necaz și supărare, zi și noapte — niciun măgar n'ar fi atât de răbdător. Am dreptul la patriarhala mea viață bavareză".

In cele din urmă ajunseră la doamna von Trettnow și deodată Alois era complet transformat. Deveni cel mai politicos și mai zelos ajutor, jucând rolul partenerului admirator al lui Oscar Lautensack.

Erau prezente vreo 16—20 de persoane, domni în smoking-uri, doamnele în rochii de seară. Pe fața lor se putea citi un amestec de ironie și scepticism, cu o curiozitate oarecum neliniștită.

Doamna von Trettnow le reaminti din nou, că nu-l informase pe Maestru cine va veni și că nu cunoștea niciun nume.

Apoi Alois îi rugă să noteze câteva întrebări privitoare la viitor, să pună notița într'un plic pe care apoi să-l sigileze.

Alois trebuia să strângă aceste plicuri într'un coşuleţ pe care îl înmâna lui Oscar. Toate acestea se petreceau în lumina cea mai puternică.

Oscar amestecă plicurile fără să le deschidă, lăsându-le să alunece prin mâinile sale mari şi albe. „Vă rog să vă destindeţi, doamnelor şi domnilor", spuse el. „Nu e nevoie să vă gândiţi la întrebarea scrisă pe hârtia dumneavoastră, deşi m'aţi ajuta foarte mult dacă aţi face-o. Principalul e să nu-mi opuneţi nicio rezistenţă, — dacă nu credeţi — lăsaţi scepticismul pentru scurta durată a acestui experiment. Vă rog să mă înţelegeţi bine: nu e nevoie să credeţi, dar să nu-mi îngreuiaţi lucrul prin neîncrederea dumneavoastră".

El continuă lăsând plicurile să alunece prin mâinile sale, le pipăi, le luă în mână şi le strânse, le răsuci, le mototoli — totul fără a le deschide. Ochii săi mari şi pasionaţi căpătară o expresie visătoare şi absentă. Respiră rar şi gălăgios. Dădu capul pe spate închizând ochii.

Scoase unul din plicuri, îl răsuci şi îl mototoli. „Acest plic", spuse el căutând cuvintele, „vine dela o doamnă înaltă şi blondă. O văd aşa cum e azi şi o văd cum va fi peste trei ani". Deschise ochii pe neaşteptate şi căută printre spectatori. „Plicul vă aparţine dumneavoastră doamnă", spuse el şi arată cu degetul său cu inel o femeie pe care o recunoscuse din descrierea lui Alois. „Te-am văzut. Te văd". Inchise din nou ochii şi de acum înainte vorbi cu o voce stranie pe un ton adormit cu pauze frecvente. „Văd un oraş" anunţă el. „E un oraş din sud. Pare să fie italian. Nu e un oraş interesant. Nu pot să-i găsesc nimic remarcabil. Eşti în hotel. E un hotel mic şi sărăcăcios. De ce stă o doamnă ca dumneata într'un hotel atât de sărăcăcios? Şi ce treabă ai într'un oraş atât de puţin interesant? Un copil intră în odaie. E un copil vioiu.

Te întreabă ceva. Îi faci semn să plece. El nu cedează. Trebue să spun, nu e un copil prea bine crescut. Deodată, te temi pentru băiat. Citesc o adevărată frică în ochi. Acum părăsești camera. Faci o plimbare cu un vehicul. Și tot timpul te temi. Te întorci să vezi dacă nu e cineva în spate". Deschise din nou ochii și deodată fixă cu privirea pe frumoasa blondă.

„E ceva interesant în cele ce le-am văzut?" întrebă el. „Are vreun sens ce ți-am spus"? „Am dreptate?"

Blonda, emoționată, se înroși și spuse cu un glas nesigur, constrâns: „Da, s'ar putea. Multe lucruri nedrepte se petrec în lumea noastră".

Până acum, Oscar era nervos. Acum, că îi reușise prima încercare, deveni mai încrezător. Îl descoperi imediat pe domnul Tischler din descrierea lui Alois. Știa cum să mânuiască oameni de acest fel ; era un joc de copil ; trebuiau tratați cu îndrăzneală, cu „superioritate". O răutate aspră și întunecată îl cuprinse pe Oscar. Nu se va mai pleca înaintea acestor granguri ca să facă pe clown-ul; nu va mai procura el un amuzament acestor oameni; să-i procure ei lui o distracție. Scoase un alt plic, îl pipăi și „văzu". „Acum" anunță el, „văd un bărbat de vreo cincizeci de ani cu un ten cenușiu sau negricios. Numele lui începe cu un D sau poate cu un T. Am impresia că sănătatea acestui domn lasă de dorit. Are neplăceri cu stomacul". Deschise ochii, își căută din nou omul cu arătătorul lui lung pe care purta inelul: „dumneavoastră sunteți, domnul Tischler", obrazul său cenușiu se mai decoloră și recunoscu cu o ușoară intenție umoristică: „Iau câteodată bicarbonat de sodă, e drept". Ceilalți zâmbiră neliniștiți. Expresia lui Oscar rămase neschimbată. „Ați întrebat despre viitorul dumneavoastră" continuă el. „Am răspunsul pentru dumneavoastră. Dar nu e un răspuns plăcut și nu știu ce v'ar folosi dacă l-ați afla. Vreți să-l știți?"

Ochii săi pasionați albaștri închiși țineau privirea bărbatului, care încerca să se elibereze „Ce importanță poate avea", răspunse domnul Tischler cu vocea lui răgușită, oarecum neplăcută. „Sau crezi, domnule Lautensack" îi spuse el provocator „că ceea ce ai să-mi spui acum îmi va schimba felul de vieață?"

„Poate că da", răspunse Oscar calm. Poate că nu. Aceasta depinde de puterea dumneavoastră de judecată, domnule D sau T".

„Ei hai, arată-ne înțelepciunea dumitale", spuse domnul Tischler nerăbdător.

Oscar aplecă capul pe spate și închise ochii. „Acum văd de-a-lungul anilor", prezicea el. „Văd pe un spațiu de timp de zece ani. E peste zece ani de aci încolo. Văd ceva ca o pădure. Pietre ici și colo. Sunt pietre funerare. E un cimitir din Berlin. Văd o piatră anumită. Nu e prea arătoasă. Inscripția e de asemenea simplă. Literele sunt șterse dar le citesc aproape exact. Inscripția e al lui Anton Tiehler sau așa ceva". După pauza răutăcioasă adăugă. „Piatra nu e tocmai nouă". Deschise ochii din nou. „Regret că nu am putut să vă spun ceva mai plăcut, domnule Tischler, dar v-am prevenit".

Ceilalți respirau cu greutate. Domnul Tischler mai palid și mai cenușiu decât a fost vreodată spuse cu o voioșie forțată: „Totul e o prostie. Niciodată nu voiu fi înmormântat la Berlin. Nici nu încape discuție. Nu vreau să fiu înmormântat la Berlin. Dar Oscar îi răspunse cu o politețe perfectă. „Poate că aceasta nu depinde numai de dumneavoastră. Eu nu pot să afirm decât cele ce primesc dela puteri care sunt mai mari decât mine sau dumneavoastră".

El observă cu satisfacție că profeția lui îndrăzneață făcuse impresie asupra spectatorilor. Scoase un nou subiect. Domnul acela mare, gras și blond cu fălcile mari și obrazul proaspăt era făcut îndoială Doctorul Kadereit, marele indu-

striaş. Scrută ochii şireţi şi somnoroşi ai acestuia. Tipul acesta nu era tocmai simplu. D-rol Kadereit era cel mai important personagiu dintre toţi spectatorii. Hannsjörg i-o spusese de mai multe ori.

Nu mai făcu o pregătire mistică îndelungată cu acest om, ci trecu imediat la subiect. Inchise ochii un moment şi apoi spuse: „Această însemnare vine dela dumneavoastră, domnule Dr. Kadereit". El înclină capul şi explică politicos: „Intâmplător ştiam că sunteţi domnul Dr. Kadereit din fotografiile ziarelor. Totuşi cele ce vi le voiu povesti", continuă el cu un zâmbet „le posed din alte izvoare". „Continuă, te rog" spuse D-rul Kadereit prietenos; acest om puternic şi neîndemânatic avea o voce ciudat de stinsă. Oscar nu căzu în transă, dar îşi adânci privirea perfect trează în ochii celuilalt, în aceşti ochi şireţi şi voalaţi. Şi vocea îi era aceea de toate zilele ; numai că vorbi încet, pentru a nu scăpa vreun cuvânt negândit. „Vă văd" spuse el „în tovărăşia unor domni în uniformă. Conduceţi pe aceşti domni prin încăperi mari şi luminoase. Văd maşini. Pare să fie o fabrică. Am dreptate?" „Nu e imposibil", spuse o voce ascuţită şi batjocoritoare, aparţinând unei femei mici şi graţioase, de sigur soţia D-rului Kadereit; „nu e imposibil ca un industriaş să fie găsit într'o fabrică". Izbucni un râset.

„Vă rog să nu-l întrerupeţi pe Maestru" rugă Alois politicos dar sever.

Cuconiţa aceasta mică era periculoasă. Oscar o simţea. N'o să ajungă pentru ea puţinele cunoştinţe care le avea despre Kadereit. Dacă vroia să recapete putere asupra spectatorilor va trebui să facă un efort mai mare, să-şi întrebuinţeze adevărata putere, intuiţia sa, percepţia sa. Va trebui să joace pe această carte. Dacă între el şi Kadereit se stabileşte un curent ocult, a câştigat; dacă nu, atunci a pierdut jocul.

Inchise ochii şi se retrase în el. Simţea că merge — a venit! Simţi acel foşnet ca şi cum s'ar rupe o bucată de mătase. Incet, deschise ochii. Dar, spre marea lui mirare, legătura nu se făcu între el şi Dr. Kadereit ci între el şi acea femeie de lângă el, aceeaşi femeie care îl întrerupse cu cuvintele ei obraznice.

Nu ştia nimic despre acea femeie; cu ea depindea numai de percepţia lui. Privirea se fixa pe obrazul ei, o faţă băieţoasă, cafenie şi mândră cu ochii vii cenuşii. Nu părăsi aceşti ochi. Deşi Ilse Kadereit îl privea cu curaj şi ironie, simţea ceva straniu care o controla şi o silea să predea gândurile cele mai intime, în ciuda voinţei ei.

Faţa lui Oscar deveni inexpresivă, buzele lui roşii se despărţiră puţin şi pleoapele îi acoperiră pe jumătate ochii. „Nu am nimic de comunicat D-rului Kadereit" spuse el „dar în schimb vă voiu vorbi dumneavoastră, doamnă". Vocea lui era tărăgănată, scotea greu cuvintele şi părea adormit: „Despre viitor n'am ce să vă prezic, dar pot să vă dau informaţii mai exacte decât le aveţi singură despre dorinţele şi gândurile dumneavoastră".

„Aştept" spuse Ilse Kadereit, dar nu reuşea tocmai bine să-şi păstreze tonul ei plăcut şi ironic.

Lui Alois, care şedea într'un colţ, i se opri respiraţia. Ce vroia să facă Oscar era foarte îndrăzneţ; era o tehnică de sugestie, o metodă combinată de telepatie şi hipnotism: numai adevăratul telepatist putea să-şi permită aşa ceva. „Dumneavoastră sunteţi de părere", începu Oscar cu acelaşi ton moale „ca soţul dumneavoastră să se alăture şi să-şi alăture interesele de Partid. Nu doriţi aceasta pentru vreun avantaj fie el mare sau mic, ci numai pentrucă vi se pare distractiv. Vă amintiţi când această dorinţă a devenit clară şi bine definită în mintea dumneavoastră? Da, vă amintiţi. Şi eu îmi amintesc împreună cu dumneavoastră. Vă rog să vă reamintiţi exact cum a fost". Se uită înaintea lui şi ascultă la vocea din

interiorul lui, din interiorul ei. „Mulţumesc", spuse el şi zâmbi „mulţumesc, acum faceţi adevărate eforturi. Memoria vi se limpezeşte. Acum văd bine. Sunteţi într'o încăpere cu multă verdeaţă. E o seră ? In orice caz, e ceva ca o seră. Un bărbat tânăr e cu dumneavoastră. Are părul negru. Poartă cărare. Vă uitaţi împreună cu el la un vas cu plante. Da, sunt plante acuatice. Am dreptate". „S'ar putea" răspunse Ilse Kadereit şovăind. Doctorul Kadereit cu un zâmbet binevoitor şi interesat, mai mult neîncrezător întrebă încet: „se referă poate la Stockmann? Nu mi-ai spus că ai avut o discuţie despre Partid cu Stockmann acum două sau trei săptămâni?"

„Omul cu cărare" continuă Oscar „vorbeşte dispreţuitor despre Partid. Am dreptate ?" Şi fără să aştepte răspunsul merse mai departe: „dumneavoastră, poate numai din spirit de contrazicere, apăraţi Partidul. Mai mult în gând decât cu cuvinte. De fapt aceşti tipi nemanieraţi sunt de zece ori mai interesanţi decât voi toţi laolaltă şi vă gândiţi la ceva foarte ordinar despre clasa căreia aparţine domnul cu cărarea, un cuvânt vulgar pe care nu-l întrebuinţează des doamnele". D-rul Kadereit râse. „E aşa"? întrebă aproape în şoapte cu vocea lui subţire, şi îşi răspunse, singur : „s'ar putea să fie adevărat, te-ai fi putut gândi la aşa ceva în legătură cu Stockmann".

Oscar totuşi declară hotărît : „acesta a fost momentul în care pentru prima dată aţi dorit ca Fritz al dumneavoastră să se alăture celorlalţi şi nu acestora. Deschise ochii şi spuse cu tonul său normal, triumfător: „Nu vă întreb dacă am dreptate". Alois era plin de admiraţie profesională pentru colegul său. D-rul Kadereit schiţă un aplauz. „Nu-i rău", spuse el, „nu-i rău deloc" şi se uită la soţia sa zâmbind. Dânsa şedea acolo zâmbind de asemenea dar cu o expresie preocupată, plimbându-şi limba deasupra dinţilor. Oscar îşi trecu mâna peste frunte. „Pentru astăzi a fost suficient", declară el aproape

scuzându-se; „efortul concentrării m'a obosit", explică el. Apoi, coborî de pe scenă.

Ilse Kadereit era o femeie sceptică şi nu se impresiona prea uşor. Acum, după ce îi dăduse Oscar drumul simţea o dorinţă să-i reziste. Era foarte posibil că tipul de acolo cu faţa sa brutală şi arogantă pur şi simplu inventase totul. Totuşi trebuia să-i recunoşti ceva — era încă complet ameţită; oricât ar fi vrut, acum nu mai putea să-şi amintească subiectul conversaţiei cu Stockmann. Nu era o senzaţie plăcută că cineva putea să vadă ce gândeşti, că putea, ca să spunem aşa, să te desbrace spiritual; era ceva straniu. Dar era şi emoţionant; nu-i părea rău că venise.

Ceilalţi de asemenea erau impresionaţi şi îl cercetau pe Oscar cu teroare. „V'am promis prea mult?" întrebă doamna von Trettnow mândră. „Nu e Oscar Lautensack al nostru un adevărat maestru şi un profet?" „Surprinzător", recunoscură oaspeţii „într'adevăr surprinzător", spuseră ei. „Te-ai gândit într'adevăr la acest lucru în legătură cu Stockmann, draga mea", o întrebară pe Ilse Kadereit. Dar Ilse dădea răspunsuri ocolite. „Poate", răspunse ea şi cu vocea ei ascuţită de fetiţă adăugă: „Trebue să vă mărturisesc, nu ştiu". Domnul Tischler se apropie, şovăitor, cu corpul lui slab, de Oscar. Îl atinse uşor şi amical în coaste şi îi spuse cu un râs forţat, „eşti foarte glumeţ Maestre. Ce ai făcut acum cu mine era tocmai una din glumele macabre ale dumitale, nu-i aşa?" Oscar se mulţumi să dea din umeri. „Dar e într'adevăr surprinzător" continuă domnul Tischler „câte lucruri ai nimerit. Felul cum ai ghicit gândurile micuţei Kadereit — e pur şi simplu perfect. I se putea citi pe faţă că era exact. Aş vrea să stau de vorbă mai pe îndelete cu dumneata, domnule Lautensack", spuse pe un ton confidenţial. „Aş vrea să-ţi cer sfatul în anumite chestiuni".

„Intrebaţi-l pe secretarul meu" răspunse aproape uricios. Când domnul Tischler se apropiă de Alois, acesta îi răspunse supărat: „O să trebuiască să vă obosiţi şi să vă informaţi la Societatea Germană de Filosofie Mondială".

Intre timp Ilse Kadereit îi vorbi lui Oscar. Era o figură grațioasă, pe lângă bărbatul ei masiv.

„Ai lucrat foarte inteligent, Maestre" spuse ea „foarte impresionant. Intre noi fie vorba, nu ştiu dacă aveai dreptate. Primim atâta — bineînţeles că uneori e şi un bărbat cu părul negru despărţit printr'o cărare; şi e foarte probabil să fi venit vorba şi despre voi naziştii; aşa că nu era mare lucru să fie adevărat. Şi fiindcă veni vorba ai văzut poza frumoasă a serei noastre în ultimul număr din Ilustraţia Săptămânală? Dar în orice caz prezenţa spiritului dumitale, felul cum îţi vin ideile, e minunat".

Acum vocea ei nu mai suna ascuţită, ci ca un ciripit de pasăre şi ochii ei cenuşii de sub părul ei închis oglindeau inteligenţă şi vioiciune. Era foarte frumoasă. Oscar era indignat de obrăznicia cu care se îndoia de afirmaţiile lui, dar totuşi o găsea atrăgătoare. Ii plăcea totul în ea: talia ei delicată şi totuşi puternică, capul ei mândru cafeniu-deschis, ca al unui băiat, părul ei negru şi scurt, bărbia ei bine sculptată şi nasul ei frumos şi hotărît. Putea să râdă de el. In cele din urmă va deveni mai moale, era de acum moale, o simţea.

„In orice caz o să admiteţi, doamnă Kadereit", spuse el zâmbind, foarte amabil şi nu ofensat, „că nu am putut afla nimic din Ilustraţia Săptămânală, în legătură cu gândurile dumneavoastră din timpul conversaţiei cu domnul cu cărare".

D-rul Kadereit îndrugă prietenește. „Eşti prea severă, draga mea" protestă el întorcându-se spre Ilse, „eşti nedreaptă. Aş vrea să existe vreun institut care să cunoască tot atât de bine relaţiile mele de afaceri, cum ţi le cunoaşte pe ale tale. *A la bonheur*, dragă domnule Lautensack", spuse el.

Ilse totuş se încăpăţână. „In orice caz" spuse ea, — şi era tot ce vroia să admită — „protejatul doamnei von Trettnow e foarte amuzant şi aş vrea să-l mai văd". Ii zâmbi prietenește lui Oscar, dădu din cap şi trecu la alt grup. Vizionarul era furios. Ii va arăta acestei persoane mici şi suspuse ce putea protejatul doamnei von Trettnow.

Dar supărarea îi trecu repede şi în timp ce se îndrepta spre casă împreună cu Alois se simţi foarte înviorat. Rezistenţa acestei femei făcea cu atât mai mare eventuala victorie pe care o va avea asupra ei. De asemeni, felul în care îl tratase D-rul Kadereit îl umplu mai mult de mândrie decât de umilinţă. In prezenţa lui Alois îşi dădu drumul şi îşi bătu joc de aceşti oameni. In definitiv, ce vroiau? Vroiau să creadă şi să nu creadă în acelaşi timp. Vroiau ca un experiment să reuşească şi să eşueze. Nici nu putea să-şi închipuie cât de proşti sunt.

Vroiau să zâmbească sceptic vizionarului dar nu vroiau să se ostenească să se gândească serios la condiţiile şi tehnica experimentelor sale. Din contra de îndată ce îi priveai mai atent îţi ajutau — poate, în contra voinţei lor — ca experimentul să fie încununat de succes. Trebuia să ştii să formulezi o întrebare cu dibăcie şi să le-o arunci în faţă.

Trebuia să declari cu siguranţă că s'au gândit sau au simţit ceva şi apoi o credeau ei înşişi. Alois stătea indispus în colţul său, cu capul dat pe spate. „Cui îi spui toate acestea" mârâi el, „Mie? Ştii bine că totul vine dela mine — toată înţelepciunea ta". Căscă. „Infernală vieaţă în Berlinul acesta. Luni am plecat la München".

Käthe Severin copia manuscrisul. *Richard Wagner, Prototip şi prevenire.* In timp ce bătea la maşină, gândurile îi fugeau în alte direcţii. Pe cât se putea deduce, nu era gânduri

plăcute. Căci pe obrazul ei frumos, mare, puţin pierdut se putea vedea supărarea ; trei riduri, verticale îi tăiau fruntea ei mare, exact deasupra nasului.

„Käthe Severin, orice fel de lucrări de birou, stenografie şi dactilografie", spunea firma de jos. Dar de câteva săptămâni nu atrăsese niciun client. Dacă lucrurile continuă aşa va trebui să închidă prăvălia.

Inaltă, blondă şi subţire, Käthe Severin, şedea în faţa maşinii de scris, mâinele ei subţiri băteau clapele cu agilitate. Fratele ei vitreg, Paul îi dăduse ocupaţia de a copia manuscrisul său gros, Richard Wagner, numai pentrucă nu vroia să stea degeaba, căci nu avea nevoie de copie. Cartea era numai o critică acidă a figurei lui Richard Wagner; în ziua de azi nicio editură nu i-ar fi publicat aşa ceva.

O mulţime de pasagii din acea carte o înfuriau chiar şi pe dânsa. Fratele ei vitreg, Paul Cramer era teribil de deştept, ea îl iubea mult şi era singura persoană pe care putea să se bizue. Dar înţelegea de ce naziştii condamnau atât de aspru oameni ca dânsul. Paul avea dreptate cu aproape tot ce spunea în contra lui Wagner; ea cunoştea muzica şi îi înţelegea punctul de vedere. Dar îşi expunea tezele cu o cunoştinţă atât de perfectă încât nu era posibilă nicio părere contrară.

Era din ce în ce mai greu s'o scoţi la capăt cu el. Era chestiunea nazistă. De sigur o mulţime de principii naziste erau plicticoase, ridicule. Ea însăşi, când era în societate cu naziştii, protesta în contra lor. Totuşi când era cu Paul apăra mişcarea, lăuda fanatismul lor cinstit, vigoarea lor. Aroganţa cu care discuta Paul despre principiile naziste, te forţa să-l contrazici.

Käthe îşi iubea fratele. Era drăguţ, avea o minte excepţională, avea simţul umorului, era îndatoritor şi când îşi expunea ideile lui, te cucerea entuziasmul lui minunat. Totuşi

era greu să depinzi de el şi, din nenorocire nu era în stare să prevadă când se va sfârşi această dependenţă.

Descurajată, Käthe strânse buzele ei subţiri frumos arcuiate. De câteva luni îi mergea aşa. Luni de zile îi mergea totul pe dos. Şi începuse atât de frumos. Când ajunse la concluzia că nu mai putea să trăiască cu tatăl ei şi când se mutase dela Liegnitz la Berlin, la Paul, începu o vieaţă nouă, adevărată vieaţă. In primele luni câştigase chiar destul de bine. Dar de atunci totul părea blestemat.

Avea 24 ani, era frumoasă şi Paul îi spunea că nu e proastă. De ce era atât de greu unei persoane de felul ei să trăiască numai pe jumătate satisfăcător în această Germanie a anului 1932?

De dimineaţa până seara umbla pe străzi după lucru. De ce nu putea ea împreună cu milioane de alţi oameni să-şi găsească de lucru?

Paul ar fi preferat să lase această muncă tâmpită de steno-dactilografă şi să se dedice pasiunii ei, studiului muzicei şi să trăiască din venitul lui mic de scriitor până când se îndreptau timpurile ca să-şi găsească o situaţie bună într'o firmă de muzică sau aşa ceva. Dar ea nu acceptă să-i fie o povară financiară atât de mare. Nu va abandona încercările ei încăpăţânate de a câştiga bani. Cu toată neasemănarea lor, Paul şi ea aveau aceeaşi frunte bombată şi mare, aveau în comun încăpăţânarea moştenită dela mama lor.

Stătea acolo, bătea la maşină şi se simţea desgustată de ea, de Paul, de toate celelalte. Cerea ea atât de mult? Vroia să lucreze ceva ce o interesa şi dacă aceasta nu se putea, atunci cel puţin ar fi vrut să trăiască cu un bărbat pe care să-l iubească. Avusese câteva legături sentimentale, dar acestea nu fuseseră decât mici aventuri fără reală importanţă. Dintr'una din ele ar fi ieşit ceva mai serios, dar se terminase pentrucă bărbatul plecase în străinătate într'o misiune politică

dubioasă. El însuşi şi treaba care o făcea i se părură deodată îndoielnice, necurate şi de aceea îl lăsă să plece singur.

Dacă cel puţin s'ar întâmpla ceva. Orice ar fi mai bine decât ce avea în prezent. In programul nazist era o mare parte stupidă, goală, barbară; dar nu avea nimic utopic; era un program pentru viitorul apropiat, pentru mâine. Naziştii mergeau înainte; se întâmpla ceva. Elementul gol şi barbar se va pierde de îndată ce vor fi în frunte.

Käthe introduse o nouă pagină, pagina 319. Manuscrisul avea 756 de pagini. Fratele ei Paul umpluse 756 de pagini pentru a desveli slăbiciunile unui om de seamă. Tocmai pentrucă muzica lui Wagner te pătrundea atât de dulce şi de otrăvitor, susţinea el, era periculoasă şi venise timpul să i se arate şi cealaltă latură. Käthe era indignată de efortul pe care îl făcuse Paul pentru a micşora un om mare. Totuşi, pe când scria trebuia să zâmbească din când în când pentru gingăşia şi umorul lui Paul. Ştia să scrie.

Sună la uşă. Käthe deschise fără grabă. Pierduse obiceiul de a aştepta clienţii. Ce chestiune importantă putea să fie? Vreun vânzător ambulant.

Dar era un client, un domn îmbrăcat într'un palton din care puteai deduce o bună stare, un domn cu o faţă impunătoare, unul care de cum intra, umplea toată odăiţa. O întrebă dacă poate să-i dicteze. Era vorba de o experienţă.

„Dar, fiind vorba de o experienţă", spuse el „aş vrea s'o fac imediat". Totul sună cam imperios şi violent.

„Foarte bine, domnule", răspunse Käthe cu vocea ei proaspătă pe un ton politicos şi totuşi puţin ironic. „Dacă sunteţi atât de grăbit putem începe imediat".

Străinul o măsură de sus până jos. „Da", spuse el „pentru un început ne vom limita la o încercare. Dat fiind felul materialului pe care am să-l dictez e important dacă — şi în ce măsură — găsesc înţelegere în persoana căreia îi dictez".

Aşa că clientul dicta şi ea stenografia. El se plimba prin odaie când prin faţa Käthei, când în spatele ei. Nu era uşor să urmăreşti cele dictate de el. Vorbea odată măsurat accentuând fiecare cuvânt, cu accent teatral şi altădată, cuvintele se repezeau unele după celelalte. Ce avea de spus era vag şi obscur. Pe de altă parte frazele lui erau muzicale şi Käthe le asculta cu plăcere.

Clientul descria un fenomen care până acum îi fusese străin şi pe care îl denumea când telepatie, când citirea gândurilor, când metapsihologie. Conceptul acesta nu părea să aibă limite bine definite şi Käthe nu se lămuri nici după ce îi dictase câtva timp domnul acesta. Dar simţea ceva măreţ şi obscur în spatele cuvintelor lui, ceva care exclude orice critică răuvoitoare.

„Noi oamenii de azi", dictă străinul „am pierdut o calitate intrinsecă a spiritului nostru: posibilitatea de a primi şi de a transmite procese mentale fără ajutorul scrisului sau vorbitului care le-ar constrânge, le-ar reduce din amploare. Strămoşii noştri au avut acest dar, ei putea absorbi personalitatea unui individ, gândurile, simţămintele, impulsurile sale, ca un tot, aşa cum pământul absorbea ploaia. Noi bietele fiinţe de azi am pierdut acest dar. Sunt puţini acei care îl mai posedă. Dar aceştia simt un extaz care nu e dat celorlalţi să-l simtă şi lor le revine sarcina de a readuce pe pământ acest dar al percepţiei directe".

Aceasta era direcţia de gândire pe care domnul acesta ciudat o dicta proprietarei biroului „Käthe Severin, orice fel de lucrări de birou, stenografie şi dactilografie". Dicta cu vocea sa mătăsoasă de tenor; puteai simţi cum i se formează frazele. Din când în când se opri ca să întrebe: „Poţi să mă urmăreşti? Nu vorbesc prea repede? Vorbesc destul de clar"? Vocea lui era duioasă şi în acelaş timp imperioasă. Uneori

vorbea într'adevăr prea repede. Dar Kähte era foarte pricepută şi făcea un mare efort nevrând să-l întrerupă.

Dictă în felul acesta un timp destul de îndelungat. De câte ori era posibil Käthe îi căută privirea lui agitată. Un fel de emoţie, de animaţie, emana din acest client, Käthe încă nu simţise aşa ceva la nicio lucrare. In timp ce vorbea acest străin, o năpădeau sentimente înalte şi plăcute, cum nu-i fusese dat decât în timpul discursurilor Führer-ului. Inota în cuvintele lui parcă s'ar fi scăldat în mare. Nu se mai gândea cât de exasperant de complicate erau toate în lumea din jurul ei ; avea senzaţia că era controlată şi condusă de o putere obscură şi prietenoasă.

Făcu pauze din ce în ce mai dese. Acum părea să fi terminat. „Destul pentru azi" spuse el. „Pari decepţionată, domnişoară Severin. Nu se pot dicta ore întregi lucrurile aceasta. Dumneata în special o înţelegi". Fără sfială, aproape cu nerusinare, îi privi obrazul ei lung, subţire şi frumos, buzele ei arcuite, ochii ei căprii sub sprâncenele pline, fruntea bombată la bază, părul bogat şi de culoare blond-cenuşie. pieptănat cu un coc demodat. Era cu totul altceva să lucrezi cu această fată în loc de Petermann, spionul acela uscat.

„Lucrez bine cu dumneata" o lăudă el. „Nu mă îndispui". El zâmbi; avea o faţă întunecată dar când zâmbea se ilumina.

„Mulţumesc" spuse ea bucuroasă.

„Puteai într'adevăr să mă urmăreşti în timp ce îţi dictam" continuă el să întrebe, „sau procesul tehnic de a scrie îţi absoarbe toată atenţia?"

„N'am putut urmări tot timpul", recunoscu Käthe. Dar dacă ceva scoate atâta dintr'o persoană ca ideile pe care vi le-aţi stors, bine înţeles faci un efort ca să asculţi".

„Stors din mine — ai găsit o expresie bună pentru ceea

ce fac", spuse aprobând-o. „Dar te rog recitește-mi ce am stors din mine".

Citi cu glasul ei proaspăt. Nu e prea ușor să citești note stenografice chiar și pentru un expert. Ea se concentră și îi repetă frazele în mod curent și cu accentuarea exactă și — ceea ce era demn de observat — avu numai câteva corecturi și șovăiri.

„Citești acestea cu sufletul, o lăudă el. Paul desigur ar fi spus că acest „cu sufletul" e o expresie ieftină totuși ea era mulțumită, se înroși chiar. Iar el, privind-o îndelung îi spuse mulțumit: „Cred că vom lucra des împreună".

In timp ce își punea paltonul lui scump și frumos o întrebă surâzând: „de fapt, știi cine sunt?" O întrebă ca și cum ar fi trebuit să știe și într'adevăr fața i se părea cunoscută; desigur că a văzut-o prin ziare, dar nu-și amintea numele. Dădu din cap, înroșindu-se. „Cu atât mai bine, cu atât mai bine", spuse el cu o vioiciune falsă.

In seara aceleiaș zile D-rul Paul Cramer ședea în micul lor apartament din Nürnbergerstrasse, unde locuia cu Käthe. Își fuma liniștit pipa și aștepta masa de seară. Omul acesta lung și slab cu nasul osos, umerii obrajilor proeminenți, ochii vioi, căprii, sub o frunte bombată se așeză comod în vechiul lor fotoliu.

Gândurile lui fugeau între noul său manuscris, la care lucra în zilele acestea și Käthe, care pregătea masa de seară în bucătărie. Azi dura mai mult ca deobiceiu dar Käthe părea că gătește ceva bun. Un miros plăcut pătrundea din bucătărie. Săptămâna trecută fusese plecat seară de seară, la teatru, la conferințe; de două ori, ba nu de trei ori fusese în oraș cu prietena lui Mariane. Era foarte plăcut să mai petreci o seară acasă, fără forme, în halat și papuci.

Articolul pe care îl compunea era foarte greu. Trata despre chestiunea dacă trebuiesc căutate în afară motivele pentru care Germania era atât de receptivă pentru Național Socialism sau chiar în caracterul lor. Să dozezi just dragostea și ura era foarte greu într'un astfel de articol. „O slăbiciune caracteristică a Germanilor aceea prin care caută în nouri ceea ce se află la picioarele lor". Nu, n'ar fi fost cinstit să dea aceasta de exemplu — să-l atragă pe Schopenhauer ca aliat. Nu puteai întrebuința un om atât de plin de resentiment într'o lucrare sobră și rațională.

Paul mirosea voios aroma din bucătărie. Cu cât era mai fericit de când locuia cu Käthe! Munceau amândoi din greu ca să-și câștige existența. Tatăl Käthei Severin, judecător la tribunal, nu putea să-l sufere pe Paul fiul său vitreg, pe jumătate Evreu. Dacă bătrânul se lăsă pensionat înainte de vreme, era tocmai pentru a avea o scuză de a se reîntoarce la Liegnitz cu fiica sa, ca astfel s'o îndepărteze de contactul cu Paul. Insă tocmai în chestia aceasta greșise bătrânul; nu fusese în stare s'o țină pe Käthe. Acum stătea singur, amărît și anti-semit în Liegnitz-ul lui și Käthe se agita în bucătărie pentru el, Paul și nu pentru zgripțuroiul acela răutăcios.

Paul își curăță pipa. Va băga bine de seamă să nu pentru el, Paul, și nu pentru zgripțuroiul acela răutăcios. periculos va avea grijă să-și țină bine gura. Se certase des cu ea despre Național Socialism. Părerile ei erau determinate de circumstanțe exterioare, nu prea fericite. Era inutil să opui argumente raționale unor emoții. Trebuia să aștepți până se schimba din proprie inițiativă.

Acum aducea supa. Paul o mâncă cu poftă. Deasemenea făcu onoare și peștelui fiert cu cartofi noui și unt-topit. Mânca oarecum desgustător, grăbit, băgând furculițe pline în gură, totul în timp ce vorbea agitat și bine dispus.

Käthe, de bucuria noului client, pregătise felurile preferate alt fratelui său. Aştepta să-i povestească depre străinul acesta ciudat. Insfârşit găsi momentul. Recunoscu imediat după descrierea ei cine era omul.

Era cunoscutul Oscar Lautensack, fără îndoială.

„Ai agăţat un specimen splendid pentru colecţia ta de tipuri naziste", spuse el cu un surâs amuzat. „Reichul tău, mileniul tău care va veni, are cel puţin un avantaj. Permite unui tip ca acesta să se plimbe în libertate şi îţi dă posibilitatea să câştigi opt mărci. Acum cinci ani l-ar fi băgat pe acest Oscar Lautensack la închisoare pentru fraudă şi şarlatanie. Azi e privit ca un sfânt şi poate să-şi facă toate trucurile".

Käthe ardea de dorinţa de a-i povesti lui Paul despre acest client. Erau obişnuiţi să-şi discute afacerile între ei Crescuseră împreună şi fuseseră obişnuiţi să-şi împartă binele şi răul, cele mari şi cele mici, şi avuseseră suficient din amândouă.

Se consolaseră reciproc când mama lor deveni din ce în ce mai timidă şi deprimată în a doua căsnicie şi, când după moartea ei îi era imposibil s'o scoată la capăt cu Papa Severin, Paul se făcu luntre şi punte ca să-i ajute surorii sale mai mici. Ea, pe de altă parte, suporta cu el toate fluctuaţiile situaţiei lui. El nu avusese o vieaţă bună la tatăl său vitreg Severin. Acesta din urmă încercă — ca să-l scoată din Berlin — să-l silească să devină secretarul unchiului său, avocatul Bernhard Cramer din Liegnitz. Dar Paul se opuse în contra acestui lucru cu pumnii şi dinţii. El era scriitor, nu avocat. Se despărţi de bătrân după un scandal mare, şi a preferat unei existenţe pe jumătate sigură în Liegnitz, o existenţă complect nesigură la Berlin, unde trăia din mica lui moştenire şi variaţiile slabe de câştig care i le procura scrisul. Da, trecuseră prin multe, ea şi Paul.

Acum că se aranjaseră, să trăiască singuri aici în Ber-

lin, își aparțineau unul altuia încă mai mult ca deobiceiu. Când Paul ieșea cu prietena lui Mariane, îi dădea drumul și Käthei și strălucea cu bucurie decâte ori Käthe putea să-i povestească că a câștigat câteva mărci. La drept vorbind Käthe se bucura de realizările ei numai atunci când i le povestea lui Paul.

Așa că era cu atât mai dezamăgită că îi vorbise cu atâta dispreț de Lautensack. Era rușinos: de îndată ce intervenea politica în discuțiile lor, ei nu se mai înțelegeau. Intoleranța lui îi stricase toată bucuria pe care i-o procurase noul ei client.

Intre timp Paul mânca și vorbia cu vioiciune. Nu-și dădea seama că a indispus-o pe sora lui. „In definitiv nu ești răspunzătoare de tot ce ți se dictează", spuse el închizând discuția despre Oscar pe un ton împăciuitor.

Ea continua să tacă în timp ce el mânca. Insfârșit se uită la ea și observă supărarea ei.

„Ce am făcut?" întrebă aproape speriat. „Mi-a căzut vreo bucată de pește pe haină?"

„Nu face pe nebunul", spuse Käthe morocănoasă; pe fața ei expresivă se oglindea orice emoție. „La tine nu contează nimeni. Tu crezi că oricine e capabil de entuziasm e un prost. Nu vrei să admiți că o persoană te poate convinge și prin alte calități afară de logică și rațiune. Vezi numai partea întunecată a lucrurilor".

Nu luase Paul hotărîrea să ocolească aceste subiecte periculoase? „Foarte bine", spuse el, „ca să-ți fiu pe plac am să las tipicul ca să mă ocup cu mâncatul". In timp ce amesteca cu grijă untul topit cu cartofii, adăugă: „Înțeleg, Käthe că nu-ți plac o mulțime de lucruri și că îți cauți un drum, o ieșire. Eu cel puțin pot să scriu ce simt. Aceasta nu prea schimbă situația dar totuș e o consolare. Și acum, — înainte cu cartofii" și cu aceasta se află din nou în treabă în farfuria lui.

Cu tot felul lui glumeţ, Käthe observă că încerca să se scuze pentru ce îi spusese, s'o alinte în felul lui duios şi ciudat. Desigur că era bine intenţionat în acuzarea lui contra lui Oscar Lautensack; probabil că era mult adevăr în cele spuse de el. Dar ea nu vroia să ştie prea multe. Cu această curiozitate intelectuală stricai multe lucruri.

Mai târziu, în timp ce Käthe schimba farfuriile, îi spuse că postul de radio Breslau îi va difuza probabil articolul asupra psihologiei maselor, acela din *Vossischescse Zeitung*. „Mai multe ziare vor retipări acest articol" îi spuse el. Trebuie să soseaască şi banii pentru tipărirea în engleză a articolului său despre „Fascism şi Limbă". „Venitul acestei luni va fi destul de frumos. Şi apoi, noul tău client!" El surâse. Când zâmbea strălucea toată faţa lui îndrăzneaţă, inteligentă şi binevoitoare. Käthe nu se supărase că o necăjise.

„Aduse strudelul de mere cu frişcă. „Dacă vom căpăta ceva bani" spuse ea „va trebui să-ţi faci un rând de haine noui. Acela cafeniu nu mai merge. Se vede urzeala gulerului, pantalonii sunt aproape găuriţi iar coatele lucesc aşa că poţi să te vezi în ele. Mă mir că Marianne mai iese cu tine în halul în care te prezinţi".

„Apreciază cu atât mai mult fascismul interior", răspunse Paul cu gura plină. „Dar dacă încasăm ceva bani" spuse el cu însufleţire, „trebuie mai întâi să-ţi faci tu ceva".

„Prostii!" Käthe îi refuză propunerea. „Am ce-mi trebuie dar haina ta cafenie e într'adevăr ruşinoasă. Mâine mergem la Krause" spuse ea hotărîtă.

„Aşa nu merge" răspunse Paul. „Dacă scriitorul Paul Cramer îşi face un rând de haine noui, nu merge la croitorul Krause. Hainele lui noui trebue să fie opera unei case mari".

„Foarte bine" spuse Käthe, „atunci mergem la Waisz" „Cehii sunt buni croitori" recunoscu Paul „dar nu pot să-mi permit luxul unui rând de haine la Waisz. Şi deoarece

Waisz e prea scump şi la Krause nu mă duc, publicul va trebui să se mulţumească pentru moment cu haina mea cafenie lucioasă. Fiindcă tot veni vorba, ce culoare să aibă haina nouă?"

„Cenuşie, bineînţeles", spuse Käthe.

„Cenuşie", se gândi Paul. „Ce ai zice despre una verde?" „Ferească Dumnezeu", spuse Käthe indignată.

„Dece ferească Dumnezeu?" îşi apără Paul părerea. „Enric cel verde, umbla îmbrăcat numai în verde şi s'a dovedit să fie totuş o carte bună. Hai să ne înţelegem" dădu el ideea. „De îndată ce încasăm o sumă mai mare, să-ţi faci tu ceva de îmbrăcat şi eu o haină. La Waisz. Una cenuşie, în cinstea ta. Cenuşie ca un porumbel. Cenuşie ca porumbelul — asta sună frumos şi îţi trezeşte asociaţii plăcute. S'a făcut?" întrebă el. „Şi haina de culoarea porumbelului trebuie croită aşa ca să-l întrec pe Lautensack cu toată magia lui".

Trei zile mai târziu străinul apăru din nou în biroul Käthe-i. „Imi pare bine că aţi revenit, domnule Lautensack", îl salută ea cu obrazul strălucitor de bucurie.

Se stabili acolo ca şi cum ar fi fost un client foarte vechiu şi începu să dicteze şi să prelucreze material pe care îl scrisese ultima dată. Dar, în timp ce Paul ar fi lucrat cu dragoste la astfel de corectări neadmiţând nici o frază care nu s'ar fi potrivit exact cu cele gândite de el, acest Oscar Lautensack avea ghinion în căutarea cuvintelor potrivite. Din contra, cu cât se chinuia mai mult cu atât fraza sa devenea mai obscură. Cu un gest aspru se întrerupse în mijlocul unei fraze şi se lăsă păgubaş.

Se plimba prin cameră şi o umplea cu cuvinte umflate. Vorbea despre al doilea articol pe care vroia să-l dicteze explicând ce dar divin era talentul său şi în acelaş timp ce po-

vară grea. Käthe simţea că el nu îi vorbea ei, ci lui înşişi, era clar că avea nevoie de prezenţa altei persoane pentru a transpune gândurile lui în cuvinte.

Peste două-trei zile, spuse el, luându-şi rămas bun, îi va dicta articolul. Apoi, de pe pragul uşii o întrebă dacă lucrează şi în afara biroului. Ideile vin mai uşor unui om de felul lui, la el acasă sau în locuri mai familiare.

Käthe era radioasă şi totuş temătoare. Bărbatul care îi făcea această invitaţie o atrăgea; dar dela distanţă, ca o prevenire îi sunau în ureche cuvintele dispreţuitoare ale lui Paul. Ca şi cum i-ar fi simţit îndoelile, Oscar Lautensack continuă: „vezi, domnişoară Severin, eu am un secretar permanent, dar nu vreau să-i dictez lui lucrurile care îmi vin din străfundul fiinţei mele. Aceste chestiuni aş vrea să le lucrez cu o persoană care mă înţelege".

„Când să vin"? întrebă ea. „Mâine" ar fi vrut să-i răspundă. Dar se reţinu şi îi spuse să vină peste trei zile.

In aceste trei zile era încă şi mai capricios ca deobiceiu. Alois îşi realizase planul şi plecase la München; Oscar nu avea pe cine să-şi descarce nervii în tot timpul acestei aşteptări. Ca să se distreze se duse la bijutierul Posener din Unter den Linden şi îi ceru să-i arate inelul cu briliant. Era o tâmpenie să cheltueşti atâta pentru un inel. Dar îl plăti. Cumpără inelul în rate lunare foarte ridicate.

Acasă, în biblioteca lui, schimbă în mod solemn inelul cu pecete pe care îl primise dela doamna von Trettnow, cu acela pe care îl cumpărase din banii lui. Uneori el singur îşi găsea mâinele prea mari, chiar grosolane şi în sinea lui avea imaginea dureroasă a sculpturii pe care o făcuse Tirschenreuth după mâinele acestea; totuş inelul mergea bine pe mâna lui şi inelul era mare, frumos şi veritabil.

Dar chiar şi plăcerea pe care i-o procura inelul nu putea să-i ia gândul dela Käthe Severin, pentru mai mult de câteva clipe. Avea o dorinţă nebunească să posede această fiinţă omenească, stenografa lui, Käthe. Trebuia s'o aibă, cu tot trupul şi sufletul ei. Trebuia s'o câştige. In definitiv, darul său nu era o ramură din marea artă de a culege sufletele omeneşti?

Va trebui să-şi dovedească că arta lui de a capta suflete nu a suferit din cauza trucurilor şi a fraudelor pe care trebuia să le practice.

Dar dece tocmai această fată Käthe? Era un tip de berlineză mijlocie; existau duzini ca ea. Desigur fruntea ei era mai încăpăţânată decât a altora, ochii ei mai vioi, dar el era răsfăţat; avea câte femei vroia, foarte atrăgătoare, cu titluri pompoase, femei meritoase.

Ce se întâmpla cu el? Avea 43 ani, şi gândurile îi fugeau după Käthe, ca unui şcolar. Il tortura în special curba cefii ei sub cocul de păr — linia graţioasă şi totuş puternică a acestei cefe albe. Când se plimba de colo până colo în spatele ei, pe când dicta, trebuia să se reţină bine ca să nu mângâe pielea fină acoperită cu un puf uşor. Acum când se gândea la ea ar fi vrut să-şi pună mâinele în jurul acestui gât şi să-l strângă tare.

In fine veni a treia zi. Ea sosi. Ali, servitorul exotic o conduse prin luxoasa cameră de primire în biblioteca mare şi solemnă. Acolo o aştepta Oscar în haina lui de casă purpurie. Dar ea nu părea impresionată de cele ce o înconjurau. Imbrăcată simplu, aproape sărăcăcios, ea mergea prin toată această măreţie fără să fie impresionată. Işi desfăcu cu seriozitate maşina de scris, se aşeză la biroul enorm şi aşteptă.

Nemulţumit de ea şi în special de el însuş, începu să-i dicteze. De această dată, el se distra cu atacuri în contra raţionaliştilor, a criticilor înfricoşători. Era un subiect care îl

stimula ; se gândea la Hravliczek şi se înfierbânta, era în formă. Dar azi tot ce spunea el era pierdut pentru ea. Totul nu era decât o mulţime de ocări, de acuzaţii gălăgioase. Nici nu se putea compara cu eleganţa, uşurinţa şi siguranţa cu care ar fi făcut Paul acelaş lucru. Nu putea să se înţeleagă. Ce o fi atras-o la acest Lautensack prima dată? Deodată îşi aminti dispreţul cu care îi vorbise Paul despre el. Era adevărat : totul în el era o farsă : el însuşi, locuinţa lui, „opera" lui.

Bineînţeles nu-i arătă decepţia ei lui Lautensack. Lucra foarte conştiincios şi stenografia tot ce îi spunea. Dar cu toate eforturile ei el observase deziluzia ei din primul moment. El însuşi era desamăgit. Aceasta era femeea pe care o dorise atât de mult în ultimele trei zile? El singur nu putea să se înţeleagă.

Totuş era supărat de indiferenţa ei. Se întrerupse. „Azi nu crezi în mine" îi spuse iritat. „Nu pot lucra cu cineva care n'are încredere în mine. Este un element ostil în dumneata care lucrează împotriva mea".

Ea nu-l contrazise. Se uita înainte, politicoasă şi indiferentă în timp ce el vorbea. Era numai stendactilografa care lucra pentru el. Deodată, fără niciun rost, fără niciun motiv simţi din nou acea dorinţă sălbatică de a se face stăpânul acestei fete, de a poseda-o complet, fără limită, cu tot trupul şi sufletul. Era pasiunea nemăsurată a unui om tânăr; pur şi simplu, nu putea să-i reziste. Se plimba în sus şi în jos şi continua să vorbească. Îşi vorbea singur, nici nu se uita la ea ; dar vocea îi era mătăsoasă şi cuvintele erau duioase, mângâetoare. „E păcat", se plânse el, „că te închizi faţă de mine. Se întâmplă aşa de rar să găseşti o persoană din care să emane inspiraţia, vitalitatea. Opera mea nu e uşoară. Lumea de azi nu vrea să admită că există şi ceva dincolo de materialismul plat. Un om care crede că misiunea este să

readucă credinţa în cele spirituale, în ideile care nu sunt direct perceptibile prin simţuri nu trebuie să se dea înlături nici dela mijloace grosolane; el trebuie să facă o reclamă ţipătoare fiecărui succes".

Raţiunea ei lupta în contra cuvintelor lui. Dar din ce în ce o năpădi acea sensaţie dulce, paralizantă, otrăvitoare pe care o avusese când îl văzuse prima dată. Fusese nedreaptă cu el; îl lăsase pe Paul s'o influenţeze împotriva lui. Inelul lui prea ţipător, luxul lipsit de gust care îl înconjura, nu erau adevărata lui personalitate; erau mijloace exterioare pe care trebuia să le întrebuinţeze în contra voinţei lui. Ar fi remarcat-o şi singură.

El observă că lovise coarda ei sensibilă şi că restabilise legătura cu ea. Aceasta îi dădu curaj să continue. Deodată simţi acel uşor foşnet ca şi cum s'ar fi rupt o bucată de mătase; el „vedea". Käthe, turburată şi puternic atrasă de el, observa şi ea cum pierea sângele din obrazul lui Oscar, cum îi cădea buza de jos fără să vrea, cum căpăta o expresie aproape idioată şi cum această privire stranie şi foarte pătrunzătoare îi umplea faţa, toată fiinţa ei fizică, prin piele, carne şi oase. Da, în contra voinţei ei şi în acelaş timp cu bucurie, cu o plăcere senzuală, trebui să-i desvălue ce era ascuns după fruntea ei. Cu o voce tărăgănată, cu pauze frecvente, îi spuse: „Acum văd chiar ce te-a influenţat în contra mea". Şi fără nici o îndoială îl descria pe Paul, îl prezenta cu necaz. Chiar cu ură, dar desigur el: necredinciosul, duşmanul, care orice i s'ar fi dovedit, nu credea în adevărata percepţie. Ascultându-l, ea deveni palidă. Acum el exprima în cuvinte care anume din vorbele lui Paul o înstrăinaseră de Oscar. Puţinul simţ critic care îi mai rămânea, îi spunea că acest om s'a informat probabil de fratele ei vitreg. Dar îndoielile i se evaporară încă înainte de a deveni gânduri. Pe faţa ei se oglindea surprinderea, încrederea recâştigată şi marea ei admiraţie. „Am

dreptate? Am dreptate?" o întrebă el insistent. „Trebuie să te eliberezi de acest om" îi ordonă el furtunos. „Nu mai trebuie să trăieşti în aceeaş atmosferă cu el".

Dr. Fritz Kadereit, după ce îşi făcu un duş se culcă pe divanul său, în halat de bae, ca să se odihnească. Mai avea timp câteva minute; mai avea timp suficient să se îmbrace pentru masa de seară. Soţii Kadereit aşteptau musafiri; domnul Hitler şi alţi membrii marcanţi ai partidului.

Bineînţeles, Kadereit ajunsese la un fel de acord cu Naziştii. Luase decizia să ajute Partidul, să-l susţină din punct de vedere material şi reuşise să intereseze anumite personalităţi însemnate în hotărîrile lui. Acum va trebui să transforme o însemnată secţiune a întreprinderilor lui pentru muniţiuni. Era ceva îndrăsneţ, căci dacă Partidul nu avea curând supremaţia, dacă reînarmarea, împotriva tratatelor de pace, nu va avea loc într'un viitor apropiat, atunci această schimbare în fabrica sa îi va cauza pagube serioase.

Acum fie ce o fi, zarurile au căzut! Ce îl atrăgea nu erau sumele mari care puteau fi câştigate; era un om foarte bogat şi nu avea nici un motiv să-şi asume un risc atât de mare. Dar tocmai riscul, jocul mare, îl pasionau. Toată aşa zisa poliţă politică a Naziştilor era în contradicţie cu raţiunea: era senzaţia de romantic a haiducilor, un joc înebunitor.

Omul acesta masiv şi blond, culcat pe divanul lui, gol şi trandafiriu sub halatul său, îşi zâmbea singur. Deci, diseară va vedea mai marii Partidului în casa lui. Nu erau „aristocraţi". Dar nu erau nici adevăraţi „proletari" cum le zicea uneori Ilse. Erau pur şi simplu o adunătură de vânători de avere, de coate-goale, de mercenari pe care îi închiria el şi alţi industriaşi ca să opună o rezistenţă obrăzniciei muncitorilor şi ţăranilor. Era riscant să ai o astfel de armată particulară; căci, de îndată ce supuneai muncitorii, cum scăpai de

banditii aceştia? S'au aranjat ei şi până acum, vor găsi şi această soluţie! La momentul dat. Mulţi prieteni ai lui se spălau pe mâini după ce terminau treaba cu mai marii Partidului. El, Fritz Kadereit avea o oarecare simpatie pentru Hitler, marele artist de circ, clownul acesta caraghios şi impunător. Îi plăcea şi Oscar Lautensack. Acest amestec al unui dar ciudat şi problematic, cu mult teatru şi încă şi mai multă fraudă, era interesant. Naziştii făcuseră o achiziţie bună în acest tip; fără îndoială puteau să-l întrebuinţeze. Chiar şi pe Ilse, care era o femee foarte raţională o impresiona, poate prea mult pentru o singură dată.

Zâmbetul lui Fritz Kadereit se adânci. Era cunoscut ca un om de afaceri inteligent, un bun economist şi un mare organizator. Dar lumea se înşela. Dacă ar fi fost aşa nu s'ar fi încurcat în această politică sălbatică şi aventuroasă a Naziştilor. Un adevărat om de afaceri nici nu s'ar fi căsătorit vreodată cu Ilse care n'avea bani, era periculoasă şi focoasă, mica lui Ilse von Engelke. El oftă uşor, se sculă şi se îmbrăcă. Se privi în oglindă; nu arăta rău în haine de seară. Se duse în camera Ilsei. Era gata îmbrăcată într'o rochie neagră cu reflexe albastre. „Arăţi minunat" îi spuse el. „Pari să te bucuri de venirea barbarilor noştri".

„Sper să mă amuz pe socoteala lor" răspunse Ilse. „E ceva mai deosebit. Crezi că pot să-l invit pe profet să se producă după masă?" O prvi adânc cu ochii săi inteligenţi şi voalaţi. „Acest tip, Lautensack, pare să te preocupe cam mult", spuse el zâmbind.

„Trebuie să admiţi" spuse ea „că te-a impresionat şi pe tine".

„Ei da", răspunse Fritz Kadereit cu un aer amuzat „îşi are părţile lui interesante, dar am văzut şi mai grozavi ca el".

„Te crezi mai raţional decât eşti în realitate", îl contrazise ea. „Fără această demonstraţie la Trettnow, nu ţi-ar fi tre-

buit mai mult ca să faci afacerea cu Naziştii? Fii foarte cinstit această demonstraţie nu ţi-a grăbit hotărîrea? Măcar un pic?"

„Dacă era cineva care mi-a grăbit hotărîrea atunci cel mult erai tu aceea" îi răspunse el politicos. „Acest tip a făcut o deducţie justă cu telepatia lui". El surâse aşa, încât nici măcar Ilse nu ştia dacă cuvintele lui erau serioase sau ironice.

Intrară în camera de primire; primii oaspeţi sosiră. Hitler trimesese vorbă că va veni mai târziu; îi rugase să se aşeze la masă fără să-l aştepte. Oscar Lautensack însă venise devreme şi era în formă. Gândul de a-l revedea pe Führer şi încă în cerc atât de restrâns, îl bucura. Şi era o satisfacţie pe care n'o datora lui Hannjörg, ci lui însuşi. Se pregătise pentru această întâlnire, îi ceruse lui Hannjörg şi chiar nesuferitului acela de Petermann, detalii asupra situaţiei politice. Dacă nici astfel nu-şi va face drum prin gangurile lui Hitler înseamnă că domneşte un blestem asupra lui.

La început, bineînţeles, lucrurile nu prea mergeau cum ar fi vrut. Desigur, o găsea pe Ilse Kadereit încă şi mai frumoasă ca ultima dată, ea atrăgea pe oricine, în special pe contele Zinsdorff, şi aceasta îl întărîtă încă şi mai mult; totuş pentru el n'avea decât un zâmbet ocazional şi distrat, iar la masă şedea departe de el. Chiar când sosi Führerul seara nu deveni mai plăcută. Hitler era obosit, preocupat, agitat. Se apropiau alegerile pentru Preşedintele Reichului. In zilele următoare avea să fie anunţată candidatura lui; trebuia să ia hotărîri importante. Păstră mult timp o tăcere semnificativă. Apoi, dintr'o dată porni un discurs de o oarecare lungime. El vorbea despre alegeri, şi situaţia parlamentară. Se însufleţea vorbind, perora în această mică adunare ca într'o întrunire publică. Dar nu era într'o întrunire publică, şi retorica lui Hitler, cu toată bunăvoinţa celor prezenţi, reuşea doar să-i înstrăineze, nu să-i electrizeze. El o simţea. De aceea, se opri

tot atât de brusc aum începuse, şi-şi continuă meditaţia.

Oscar dorise mult timp să-l întâlnească din nou pe Führer şi acum că reuşise însfârşit, Hitler părea greu de apropiat. Dar Oscar nu era omul care să se sperie uşor. Işi strânse toate puterile, rugându-l, implorându-l în sinea lui pe Führer — şi iată că Hitler se uită la el cu o privire care-l invită pe Oscar să se apropie.

Oscar se sculă şi se îndreptă spre el. In mintea lui îşi reaminti din nou cele aflate dela Hannsjörg şi Petermann: anume că Hitler, prevăzând o oarecare înfrângere, se decidea greu să meargă în contra bătrânului Hindenburg numai pentrucă o cerea prestigiul Partidului.

Bineînţeles, Führerul începu imediat să se plângă. „Nu avem o soartă prea uşoară, dragul meu Lautensack" spuse el. „Calea Partidului e spinoasă".

Ceilalţi invitaţi tăcură. Ascultară cu respect conversaţia dintre Führer şi vizionar. Oscar îşi cântări cuvintele şi răspunse hotărît: „trebuie să vă fie foarte greu dumneavoastră, care sunteţi atât de pătruns de sentimentul credinţei şi al negării de sine să concuraţi cu bătrânul Mareşal, care în definitiv îşi are calităţile lui militare".

„Iată, mi-ai pus conflictul interior în cuvinte precise dragă Lautensack", îi răspunse Führer-ul. Oscar se sili să-l asigure respectuos: „Preşedintele e un bătrân, şi dumneavoastră, Führerul meu, aveţi 42 de ani. Nu e nici o îndoială cine va câştiga în decursul timpului".

„Da", spuse Hitler vizibil înviorat, „în ultimă analiză încrederea mea e mare şi bine întemeiată. N'am prea mare grijă în chestia aceasta". Cei doi se priviră în ochi; simţiră o legătură comună, aci, printre aceşti membri ai înaltei aristocraţii, fiul micului funcţionar de stat şi fiul inspectorului vamal.

Se ridicaseră. Nu numai că ajunseră în societatea celor

suspuşi, dar aceştia din urmă trebuiau chiar să stea în jurul lor, plini de consideraţie şi să le asculte fiecare cuvânt cu atenţie încordată.

„Ai văzut bine situaţia, camarade" reîncepu Führerul după o pauză, „faptul că mă văd silit să-l atac pe bătrânul Mareşal îmi rupe inima".

„Această frământare interioară", îl consolă Oscar pe Führer, „se găseşte dela început în toată istoria poporului nostru. Ca şcolari citeam cu emoţie vechiul poem german despre Hildebrand şi Hadubrand. Tatăl se luptă cu fiul, acelaş sânge curge în vinele lor, au aceeaş filozofie eroică, dar trebuie să se lupte unul cu celălalt, cu săbii însângerate, chiar până la moarte.

Nu ştii precis dece; de fapt nu are nici un rost, dar soarta o cere".

„Da, da", răspunse Führerul preocupat în timp ce îi răsuna în urechi cavalcada Valkyrelor „e adevărat, o cere soarta. In aceste lucruri trebuie să tacă raţiunea sobră şi uscată; ea nu vede cauze mai adânci" el continuă pe un ton inspirat, „ele sunt în sângele fiecăruia, dragul meu Lautensack".

Oscar, încurajat de ecoul pe care îl găsiseră cuvintele lui îşi continuă ideia: „da, acela care e destinat să domnească trebuie să treacă prin încercări grele". „Ai găsit o exprimare exactă şi poetică pentru conflictul meu", îi spuse Hitler.

Discuţia cu vizionarul îl trezi pe Führer. Următoarele 20 de minute, cât mai rămase, vorbi cu fiecare, bine dispus, râzând gălăgios din când în când, acel râs pe care îl învăţase dela actorul Karl Bischoff. Luându-şi rămas bun îi spuse D-rului Kadereit: „a fost o seară plăcută. Iţi mulţumesc, domnule doctor Kadereit". La care Kadereit îi răspunse: „sunt fericit că v'aţi simţit bine în casa mea". Şi „Siegheil" strigă Führerul. „Heil domnule Hitler" îi răspunse doctorul

Kadereit. Ceilalți erau foarte recunoscători că Oscar știuse să redea Führerului buna dispoziție. Doamna doctor Kadereit însă îl trata pe Oscar ca pe un bufon.

„Vezi", spuse cu admirație ironică, „acum ai reușit să-l amuzi chiar pe Führer". Dar Oscar rămase indiferent. Calm, aproape obraznic, o privi în față. Se uită la această femee drăgălașă de sus în jos. Era sigur de el și de ea.

Paul Cramer era la lucru. Îi dicta Käthei, cu vocea lui plăcută și adâncă. El se plimba prin cameră, formându-și frazele. Vorbea răspicat, se anima și gesticula. De îndată ce se grăbea, vocea îi devenea voalată și începea să sâsâe puțin. Pe Käthe, nici n'o băga în seamă. Frazele lui deveneau confuze, se contrazicea, îi făcu un semn Käthei să tacă, atunci când aceasta vroi să-l întrebe ceva.

Lucra la un articol asupra pericolului unei noui ere a magiei. Clasele domnitoare, susținea el, aveau interesul să susțină o astfel de desvoltare. Massele începuseră să vadă cât de simplu s'ar putea remedia reaua lor stare, prin punerea în aplicare a câtorva concluzii logice. Dar imagini mistice, magice, erau mijloacele cele mai simple de a reține massele dela desvoltarea lor intelectuală. Era mai simplu să dorești și să visezi decât să gândești. trebuia mai puțin efort și dădea omului o senzație amețitoare de bună stare. O aplicare logică a puterii de rațiune cerea efort și curaj. Omul, în lenea lui, prefera să se refugieze în concepția unui zeu sau a unui magician, care în timpurile cele mai grele îl va ajuta desigur, decât să-și adune puterea pentru a se gândi cum să-și curme el singur răul.

Deaceea Germania de azi era atât de puternic atrasă de tot ce era umbră și obscuritate. De aceea Hitlerii și semenii lor aveau o muncă cu mult mai ușoară pentru câștigarea masselor decât Marxi sau Freudzi. Käthe scria fără poftă. Aprecia mintea vie și clară a lui Paul. Dar ce rezultat aveau

toate teoriile acestea ? Niciodată nu dăduse ideea vreunui lucru practic. Totul rămânea critică improductivă.

„E interesantă mutra care o faci", spuse Paul deodată. „Par'că ți-ar da dureri de burtă cele ce îți dictez. Ea nu știa că reacțiile ei i se oglindeau atât de bine pe față. Ea privi înainte încăpățânată. Era surprinsă, dar n'avea mustrări de conștiință. Terminară lucrul și în orice caz era târziu. „Nu prea m'aș duce la Societatea Sociologică" spuse el. „Ce spui Käthe", dădu el ideea, „să ieșim în oraș? La un cinema, sau la un restaurant ?"

„Am o întâlnire cu Oscar Lautensack", răspunse ea ; se înroșise puțin, deși vorbise pe un ton sfidător.

Fața subțire și expresivă a lui Paul arăta supărarea, chiar disperarea. El trebuia să privească cum se înfunda din cap până în picioare în entuziasmul prostesc pentru acest clown ; încercase s'o elibereze de această nebunie, s'o scape de această idee fixă. Dar toate argumentele raționale căzuseră în fața acestei nebunii. Critica și ironia îi aduceau numai dragostea. Paul știa că dacă l-ar ataca pe Lautensack, ea l-ar apăra cu toată încăpățânarea ei sălbatică.

Avea o milă adâncă și neputincioasă pentru sora sa. In timp ce își curăța pipa, caută cu disperare, în fiecare colț al minții lui, cuvinte care s'o prevină fără însă s'o rănească. Dar negăsindu-le tăcu.

Käthe își dădea seama ce se petrece în Paul. O, ce mulțumită ar fi fost să poată vorbi cu el despre aceste chestiuni; căci dragostea ei pentru Oscar — da, era dragoste — era o bucurie uneori foarte întunecată și își dorea o persoană căreia să-i vorbească despre nesiguranța ei. Paul era fratele ei, cel mai bun prieten al ei, dar el nu avea decât răspunsuri tăioase, ironice și disprețuitoare, sau în cel mai bun caz cuvinte aspre de critică pentru fascinația bolnăvicioasă care emana din Oscar.

Ea nu avea nevoie de analiză ci de asigurare, de consolare.

„Bine ; atunci mă voiu duce la Societatea Sociologică" spuse Paul însfârşit, cu o banalitate silită în glas, şi plecă din odaie ca să se schimbe.

Käthe, singură, îşi spuse că fusese nedreaptă cu Paul ; nu preţuia îndeajuns grija care o avea pentru ea.

Oscar nu făcuse niciun efort ca să pătrundă în confuzia sentimentelor ei. Expresiile lui psihologice erau prostii. Dar fără o analiză prea amănunţită, cu siguranţa unui somnambul, făcea tocmai ce trebuia pentru starea ei de spirit. El nu se lăuda cu sucesele lui, cu măreţia care-l înconjura. Evita chiar să-i ofere bani, deşi i-ar fi plăcut s'o facă. In schimb îi oferea mici atenţiuni pe care putea să le primească fără să roşească : cărţi despre muzică de exemplu. Ii va cere deasemeni să-i traducă din Engleză sau să-i facă alte servicii similare, deşi n'avea nici o nevoie de ele.

Cât timp era în prezenţa lui Oscar, cât timp îi vorbea, îi dădea impresia unei puternice vitalităţi. Mereu, mereu era mişcată de arta lui de a scoate ceva din nimic. Dar când mai târziu se gândea la ce spusese, totul se pierdea şi îşi dădea seama că fuseseră numai fleacuri. Vorbele atât de răsunătoare ale lui Oscar erau goale de conţinut. Oscar simţea când Käthe îi aparţinea. Ştia că ar putea s'o convingă uşor să se culce cu el.

Dar aceasta nu-i ajungea. El nu vroia s'o aibă pentru câteva minute sau jumătăţi de oră, el dorea ca ea să-i aparţină lui, de tot, să creadă în el. Deaceea aştepta. Nu vroia să strice totul printr'o grabă prea mare.

Intr'o zi însă, simţi că venise momentul. „Ascultă-mă, Käthe", îi spuse el, „aşa nu mai merge. Trebuie să-ţi vorbesc deschis. Te consumi muncind la o treabă fără niciun rost. N'ai vrea să lucrezi numai pentru mine" ? Propunerea aceasta, ea o văzuse venind. Vroia şi nu vroia. Obrazul ei tran-

dafiriu se înroşi ; cele trei riduri verticale deasupra nasului apărură. „Nu am nevoie de milă", spuse cu vocea ei proaspătă. „Astea sunt tâmpite prejudecăţi burgheze", răspunse cu o vehemenţă neobişnuită. „Nu suport astfel de argumente. Eşti cu mult prea preţioasă ca să baţi la maşină scrisori de afaceri pentru domnul Müller sau domnul Schulze, pentru 80 sau 100 de mărci. Lucrează pentru mine". „Il ai pe Petermann", obiectă Käthe.

„El nu însemnă nimic pentru mine", răspunse Oscar supărat. „Am nevoie de tine şi o ştii. Imi ajuţi chiar prin prezenţa ta; mă inspiri. Nu face ca şi cum ţi-aş spune ceva nou. Din prima zi era hotărît că trebuie să lucrezi numai pentru mine. Oferta mea nu e milă. Chiar dacă n'aş fi avut bani, te-aş fi rugat să laşi orice altă ocupaţie ca să lucrezi numai pentru mine. Chiar dacă ai fi murit de foame".

„Nu pot lăsa lucrul lui Paul" spuse Käthe hotărîtă. Aştepta să vadă ce va spune Oscar. Paul în locul lui Oscar, s'ar fi limitat să facă o observaţie ironică şi inteligentă. Oscar însă i-ar interzice să lucreze pentru fratele ei. Dar ea nu-l va lăsa să-i interzică.

Totuş Oscar nu făcu nici una nici cealaltă. Spuse numai : „foarte bine, continuă să lucrezi pentru fratele tău vitreg, Paul". Şi zâmbi, un zâmbet încet, obraznic, crud, superior şi disprețuitor.

Zâmbi în aşa fel, încât Käthe nu se mai gândi la Paul Cramer. Cu acest zâmbet îl îndepărtase de dânsa mai mult decât prin furie, dispreţ sau cea mai inteligentă critică.

Apoi întinse mâna lui albă, cărnoasă şi bine îngrijită spre dânsa. Inelul lui — acela nou şi cu piatra mare — îi tăia carnea şi o durea. Cu teamă, desgust, durere şi încântare îi suportă îmbrăţişarea în care se spulberară toate obiecţiunile deşteptului ei frate Paul.

Cu talia lui mică, având ţigara între buzele sale subţiri, Hannsjörg şedea în fotoliul lui mare din piele. Sprâncenele sale incolore deasupra ochilor săi palizi, erau ridicate în timp ce parcurgea un pamflet. Era ultimul număr al revistei lunare „Cronica Germaniei" şi ceea ce citea era articolul lui Paul Cramer, „Intoarcerea unei epoci de magie". Hannsjörg luă cunoştinţă de ce spunea „Cronica Germaniei" în această chestiune, cu un zâmbet pe buze. Domnul doctor Cramer nu era un scriitor prost. El, Hannsjörg, putea să-şi dea seama de acest lucru, era în oarecare măsură competinte din vremea când scotea „Fulgerul". „Fulgerul" nu era atât de bine scris ca „Cronica Germaniei". Nici măcar „Steaua Germaniei" nu era atât de bine scrisă. Dar „Steaua Germaniei" avea azi, scurt timp după primul număr, un tiraj mai mare de 2000 de exemplare ; ei. şi cât de mare putea să fie tirajul „Cronicei Germaniei" ? Să zicem 3000 de exemplare.

Nu, domnilor, azi nu se mai pune chestiunea dacă ceva e mai bine sau mai prost scris. Vă rog să ţineţi minte acest lucru. Cuvinte minunate, ritm, umor sunt bune pentru timpuri liniştite, când ai vacanţe mari. Literatura, domnilor, este salonul unei case. Dar în Germania de azi, unde uneori dorm câte patru inşi într'o odaie, nu mai există şalon. Timpul literaturii a trecut, şi-a trăit traiul, domnilor. Odihnească-se în pace !

„In cursul sutelor de mii de ani, omul a reuşit cu mare trudă să-şi creeze o lumină într'o parte a minţii sale, a spiritului său. Să lăsăm acum întunerecul să se aştearnă pe micul luminiş ?" Hannsjörg rânji şi arătă astfel toţi dinţii. Işi aprinse o ţigară. „Ce ai de obiectat în contra întunericului, domnule Cramer ? Dece să nu-l lăsăm să pătrundă? Ochii multora nu suportă lumina. Marea majoritate, 990 la mie, se simt mai bine în întuneric. Indemnul dumitale adânc simţit şi frumos scris vine prea târziu, domnule doctor Cramer.

„Lumina" dumitale e condamnată — fără speranță — să fie stinsă. Când vom ajunge la putere — și vom ajunge la putere — vă vom extermina pe domniile voastre, dumneavoastră cu subtilități stilistice și ritmuri frumoase. Vă vom extermina pe toți dintre dumneavoastră, cu violență, cu o putere de fier. Vom termina cu dumneavoastră fără a mai sta pe gânduri".

Slăbuțul Hannsjörg ședea în fotoliul său mare din piele, fumând și rânjind. Acest Cramer, desigur Ovreiu, recunoscuse bine semnele timpului. El exprima clar și frumos lucruri pe care le simțise vag și Hannsjörg. Numai că domnul Cramer și restul Ovreilor și intelectualilor lui au tras concluzii greșite din descoperirile lor bine formulate; în timp ce el, Hannsjörg și oamenii lui le-au tras pe cele juste din intuițiile lor. În definitiv era limpede ca un cristal. Având în vedere că trăia într'o epocă a întunericului, nu putea face ca și cum a trăi la lumină. „Trebuie pur și simplu să te adaptezi, domnule doctor Cramer. Vom reuși să ți-o băgăm în cap".

Cramer? Paul Cramer? Hannsjörg citise deseori acest nume, dar trebuie să fie altceva. — A bineînțeles acesta era fratele minunatei Käthe Severin.

Käthe era un ghimpe în sufletul lui Hannsjörg. Nu numai pentrucă îl dăduse deoparte în oarecare măsură pe Petermann dar și pentrucă avea un diabolic spirit critic, muerea aceea.

Poate că îl avea dela fratele ei. Te privea parcă erai o murdărie. Cel puțin la el, Hannsjörg, se uita astfel. Dar desigur că și la Oscar găsea multe de criticat; desigur că n'o avea ușor cu ea cu toată „percepția" lui. In orice caz, se culca cu el. Stimabilul ei frate n'a putut s'o împiedice. Era frumoasă fetița, trebuia s'o recunoști. Pe gustul lui Hannsjörg era puțin prea înaltă și slabă, dar i-ar face plăcere și lui...

Păcat că acestea nu erau decât gânduri. Nu avea noroc

la femei ; în acest domeniu dădea întotdeauna greş. Şi avea nevoie de femei, adevărate femei, pe cât era de ciudat, îi plăceau cel mai mult acelea pe care le avea Oscar. Tocmai cu acestea însă nu avea noroc. Oscar trebuia numai să se uite la o femee şi o dădea gata. Dar ceea ce venea în drumul lui, Hannsjörg, nu erau decât nişte Garnet Liz. Oscar, mizerabilul acesta, avea un noroc porcesc. Oriunde şi întotdeauna, era favoritul ; chiar şi severul lor tată avusese o slăbiciune pentru el, fără să mai vorbim de sentimentele mamei.

In definitiv Oscar ar fi rămas îngropat în München, cu 250 mărci pe lună, dacă nu i-ar fi ajutat el. Dar Oscar a şters asta din mintea lui. Era un câine nerecunoscător.

„Mai pot să am trei mii săptămâna viitoare?" întreba el, ca şi cum ar fi întrebat într'o mezelărie dacă mai are o bucăţică de Leberwurst. Să-i adune cele trei mii, mereu, mereu — cerea o mare sforţare. Cheltuelile Partidului creşteau ; propaganda pentru alegerile prezidenţiale înghiţea enorm de mulţi bani. Aşa că trebuia să economiseşti în alte domenii ; în primul rând în cel cultural. Iar domeniul cultural erau „Societatea pentru răspândirea Filosofiei Mondiale Germane" şi „Steaua Germaniei", „Domeniul cultural" era Oscar şi el.

Oscar era deasupra unor astfel de turburări ; el se mulţumea să dea din umeri şi să-l lase pe el, Hannsjörg, să muncească până nu mai putea. Dar aşa nu mai merge. Îi va lăsa lui aceste griji, câinelui nerecunoscător. O să-i arate el lui Oscar !

Aşa că, la următoarea lor întâlnire Hannsjörg era mai înţepător ca deobiceiu. Editaseră „Steaua Germaniei" spuse el, să-i facă publicitate lui Oscar. De aceea, domnul profet, va fi atât de drăguţ şi se va ocupa mai mult pe viitor.

Oscar îi răspunse cu superioritate, că scrisul despre subiecte oculte era o chestie de stare sufletească adequată.

„Stare sufletească", îi râse în nas Hannsjörg cu răutate. „Vax ! Eşti puturos şi asta-i tot ! In orice caz un lucru îţi cer: să te ţii mai mult de doamna von Trettnow. Situaţia ta financiară nu-ţi permite să-ţi neglijezi sursele de venituri".

Oscar îi răspunse fără a ridica tonul: „Eşti nebun? Vrei să mă înveţi pe mine cum să mă port cu o femee? *Eu* nu sunt un peşte" şi accentuă cuvântul eu.

„Imi dai voie să-ţi amintesc", îi răspunse Hannsjörg cu răceală „că inelul pe care-l porţi încă nu e plătit? Dacă nu te ţii mai strâns de micuţa Hilda, bijutierul Posener ţi-l va lua înapoi în curând".

Oscar avu un moment de frică. Dar nu-şi pierdu cumpătul şi spuse indiferent aproape consolator: „dragul meu Hannsjörg, te preocupă prea mult chestiunile acestea".

Şi adăugă, cu satisfacţie: „contele Zinsdorff se plânge de meschinăria ta în chestiuni băneşti".

„Nu vorbi aşa prostii", protestă Hannsjörg şi faţa lui palidă, de culoarea brânzei, se făcu şi mai mică. Nu putea să-l sufere pe Zinsdorff. Ulrich Zinsdorff stătea între el şi Proell. Manfred, măgarul, îl ţinea pe Zinsdorff ca o armă în contra lui. De îndată ce se obrăznicea Hannsjörg, Proell zâmbea doar, şi timp de două trei zile nu vroia să-l vadă decât pe Zinsdorff; lui Hannsjörg nu-i rămânea decât să se târască înapoi plin de scuze şi remuşcări.

In afară de aceasta, Hannsjörg îl invidia pe Zinsdorff pentru succesul lui la femei. Căci femeile roiau în jurul tânărului Zinsdorff încă şi mai mult ca în jurul lui Oscar; se îndrăgosteau toate de faţa lui mândră şi crudă. Faptul că în jurul lui plana o atmosferă de crimă nu-l făcea decât mai atrăgător. Acum, individul ăsta superior şi aristocrat mai îndrăznea să-l arate pe Hannsjörg fratelului său ca pe un calic, zgârcit. Şi Oscar, tâmpitul, s'a lăsat prins, bineînţeles. Putea să te înebunească „Nimeni nu ştie mai bine ca tine" îi explică

el cu răbdare „că nu sunt sgârcit. Dar cu cât îi dai mai mult lui Zinsdorff cu atât îţi cere mai mult. Şi tot te mai face de zgripţoroi. N'am întâlnit încă aşa un dispreţ ca acela pe care îl are Zinsdorff pentru oameni ca noi. I-ai dat cumva ceva bani?" îl întrebă deodată rece şi ascuţit.

„Da", răspunse Oscar sfidător.

„Bineînţeles" îi răspunse Hannsjörg cu amărăciune „lui Zinsdorff nu i se refuză nimic. Se plăteşte ca să ai onoarea să fii în societatea micului conte".

„Incercam nu mai să repar ceea ce ai realizat tu cu socotelile tale murdare", se apără Oscar.

„N'ai să mai vezi un ban înapoi", prezise Hannsjörg, „pun capul în chestia aceasta. L-ai pus să-ţi dea deva în scris"? îl întrebă el. Oscar, mândru de prevederea lui, îi spuse că da. „Idiotule", spuse Hannsjörg. „In lumea contelui Zinsdorff se împrumută banii pe încredere. N'ai să-i capeţi înpoi să ştii asta dela început. O poliţă dela Ulrich Zinsdorff! După toate va spune de tine că eşti cel mai împuţit cămătar jidan; în comparaţie cu tine eu sunt un aristocrat, un risipitor. Ce vrei să faci cu poliţa, cap sec ce eşti? Vrei să-i protestezi o poliţă lui Zinsdorff? Mă faci să râd! Partidul nu e o cinstită întreprindere burgheză. Numai suntem la Deggenburg; suntem într'o pădure preistorică. Documentele nu mai au valoare; ne conducem după legea junglei. Poci să întrebuinţezi poliţa ca hârtie higienică!"

Oscar era distrus. In fundul sufletului său, se temea ca individul acesta să nu aibă dreptate. Din Zinsdorff emana pericolul; o simţea şi el. Să-i împrumute bani cu care şi el ar fi ştiut ce face, numai ca să-i facă impresie! Stătea acolo descurajat şi încăpăţânat. „Am un necaz după altul, toată ziua", se plânse el supărat. „Nu trebuia să mă las convins de tine; trebuia să rămân la München".

„Orice efort pentru tine e inutil" îi spuse Hannsjörg.

Käthe continuă să trăiască într'o casă cu fratele ei ca şi cum nu s'ar fi întâmplat nimic. Uneori tot mai căuta la el puţină înţelegere pentru legătura ei cu Oscar. Işi dădea seama ce eforturi făcea el ca să-i ajute, dar felul lui de a se exprima o lovea mai mult decât o ajuta.

Ii povesti anumite trăsături ale lui Oscar care o făceau să-l iubească şi să-i suporte mândria — anecdote care descopereau băeţelul naiv, ascuns în spatele actorului încrezut, Lautensack. Dar pentru acesta Paul nu avea înţelegere. In cele din urmă îi tăe vorba cu una din propoziţiunile lui preferate : „asta nu-i interesant".

De atunci încolo Käthe nu mai pomeni numele lui Oscar în faţa lui Paul. In afacerea aceasta va trebui să-şi găsească drumul fără ajutorul lui Paul.

Paul pe de altă parte suferea cu Käthe. Işi dădea seama cât de greşit umbla cu ea şi în cele din urmă încetă şi el să mai încerce „s'o scape de această idee fixă". Se temea că se va vindeca de nebunia ei numai printr'o mare decepţie.

De aceea amândoi aveau grijă să nu lase să cadă vreo vorbă din ceea ce le stăpânea mintea încontinuu.

Se cunoşteau bine, unul pe celălalt; erau amândoi iuţi, încăpăţânaţi şi se temeau că într'o discuţie să nu creeze o ruptură care să-i despartă pentru un timp îndelungat. Dar aceasta nu trebuia să se întâmple. Paul nu vroia s'o piardă pe Käthe iar Käthe oricât de des şi de tare ar fi fost supărată pe Paul îşi dădea seama că avea prin el un sprijin în vieaţă. Toată fiinţa lui era o critică continuă împotriva lui Oscar. Nu vroia să fie pierdută fără speranţă de pasiunea ei pentru Oscar.

Paul îi ataca pe Nazişti nu numai acasă ci ori şi unde se găsea. Ii provocau o supărare mai mare decât putea s'o suporte un om. Ii găseai în orice colţ. Pe unde scuipai, îi găseai pe ei, dându-şi aere. Şi de nicăeri nu se întrevedea ceva

care să pună capăt acestui rău. Toţi se retrăgeau în faţa lor, le făceau concesii. Te făcea să verşi. Din ce în ce mai mulţi editori şi gazete se fereau să atace acest puternic adversar şi îi spuseseră lui Paul că vor trebui să se lipsească de colaborarea lui, dacă va mai continua cu atacurile în contra Naziştilor.

De aceea ataca această adunătură cu atât mai multă furie. Nu cunoştea nici frica, nici prevederea. Mergea la întrunirile lui Hitler, batjocorea pe cei care vorbeau, se amesteca în bătăi. Odată a fost adus acasă rău bătut. Când Käthe îl întrebă speriată ce se întâmplase el ocoli chestiunea, trebui să afle dela alţii cum ajunsese la lovituri.

Paul şedea împreună cu editorul său, domnul Kiepenrath, într'o lojă a hall-ului hotelului Eden. Era ora ceaiului. Domnul Kiepenrath îi explica lui Paul dece era nevoit să refuze să-i publice manuscrisul despre Richard Wagner.

In timp ce mai discutau despre fel de fel de chestiuni lipsite de importanţă, Paul o văzu pe sora sa intrând cu tipul acela Lautensack. Paul nu putea fi văzut imediat în loja sa. El însă putea să observe perechea în timp ce îşi căuta locul la o masă în jurul parchetului de dans. Se aşezară şi făcură comanda. Formau o pereche frumoasă şi cât se poate de potrivită. Cu o dureroasă obiectivitate, Paul trebui să admită că tipul era bine, că era cel mai bine din tot hall-ul marelui hotel.

Domnul Kiepenrath mulţumit că îşi îndeplinise misiunea lui neplăcută, îşi luă rămas bun dela Paul. Acesta mai rămase. Şedea în loja lui, singur: ochii săi căprii priveau cu amărăciune pe sora sa, cu duşmanul lui.

Oscar simţi că în aceeaş încăpere era o influenţă ostilă. Se uită în jur ca s'o descopere. Văzu omul din lojă, domnul acela slab cu fruntea înaltă, cu umerii obrajilor proeminenţi, cu nasul osos. Nu-l cunoştea pe Paul. „Nu-i acesta fratele tău vitreg?" o întrebă pe Käthe, cu un ton obişnuit, banal.

Käthe se înroşi. „Nu crezi că se uită cam obraznic la noi?" întrebă el după câtva timp.

Käthe îi răspunse pe un ton sfidător. „In definitiv are şi el dreptul să stea aici la Eden". Dar era o situaţie ciudată pentru toţi. Paul şedea acolo, îi fixa, îşi întoarse privirea, iar îi fixa. Simţea că Oscar se comporta cu mult mai multă siguranţă decât el. Transpira. Era furios de felul lui ciudat de a se purta. Oscar era în stare să facă ce vrea cu un tip ca ăsta, în cel mai scurt timp.

Oscar stătea ca şi cum nu l-ar fi interesat ce era în jurul lui şi discuta voios. Dar acest om îl interesa totuş. In mijlocul unei fraze banale, el se întrerupse şi spuse cu un ton răutăcios: „va plăti scump această neruşinare". Văzând-o pe ea speriată, o asigură cu şi mai multă răutate: „Nu-ţi fie frică, nu voiu face o scenă, n'o să fie atât de rău, dar vreau şi eu să-mi iau o mică revanşă".

Şedeau aşa timp îndelungat. Oscar şi Käthe la masa lor lângă parchetul de dans, Paul în loja lui. Niciunul nu voia să se retragă. Oscar şi Käthe dansau, se întorceau la masă, vorbeau. Paul şedea în loja lui, citea un ziar, un al doilea, un al treilea, apoi din nou primul.

Insfârşit, după o eternitate, chemă chelnerul şi plăti. Din acel moment, Oscar îl privi necontenit. Se uită întâi în obrazul lui Paul, apoi într'o parte, apoi la spate. Astfel, ochii lui îl întovărăşiră pe duşmanul său, pe drumul dela lojă până la ieşire şi era un drum destul de lung. Paul începu să meargă mai ţeapăn, aproape ca o marionetă. Oscar, continuând să-l privească îi spuse Käthei printre dinţi, cu o plăcere diabolică: „acum îl fac pe stimabilul tău frate să danseze, priveşte". Käthe se uita cu teamă la Paul care îşi făcea drumul spre ieşire. El mergea ca purtat de ceva străin, străin şi nevăzut. Acum era la uşa turnantă; cu oftă de bucurie. Dar

curios — nu putea să iasă. Se învârtea, se învârtea în această uşă turnantă, era ceva caraghios, lamentabil, ţi se făcea milă de el. N'a durat mult acest dans în uşa turnantă, desigur mai puţin de un minut. Pentru Käthe însă şi fără îndoială şi pentru Paul, era o eternitate până ce portarul opri uşa şi îl eliberă pe Paul de obsesia lui.

De atunci încolo, Käthe, în tot ce simţea pentru Oscar, oricât de apropiaţi ar fi fost, simţea şi o umbră de teamă pentru puterea colosală pe care o avea.

Acel domn Joachim Tischler, căruia Oscar îi prezise o piatră funerară nu tocmai nouă peste scurt timp şi care, ca urmare, dorea să mai cunoască unele detalii, nu ajunse prea uşor la Oscar. Mai întâiu, la biroul „Societăţii pentru răspândiea filosofiei mondiale germane" i se ceru o taxă enormă; apoi, trebui să semneze o listă întreagă de garanţii: că nu va încerca să inducă în eroare pe Maestru, că nu va vorbi altora despre această consultaţie, că nu-l va face pe Lautensack responsabil pentru pagube care ar rezulta din urmarea sfatului său.

Insfârşit avu loc o consultaţie, o a doua şi o a treia. Oscar îi dădu sfaturi lui Tischler, sfaturi foarte precise, conform cu instrucţiunile date de Hannsjörg. Interesele industriale ale domnului Tischler erau similare cu ale doctorului Kadereit. Totuş, doctorul Kadereit avea posibilităţi mai mari ; în industria lui avea o rezistenţă mai mare şi ceea ce putea să facă el era periculos pentru domnul Tischler. Întreprinderile domnului Tischler se clătinau; deveni clar că doctorul Kadreeit deţinea titluri legale care îi dădeau posibilitatea să exercite o anumită influenţă în întreprinderile domnului Tischler. Domnul Tischler se văzu fără putere şi încercuit de societăţi care formau o parte din concernul doctorului Kadereit.

Fața domnului Tischler deveni din ce în ce mai cenușie. Își îndreaptă mânia spre Oscar, vorbi de trădare, se înfurie, fără reticență. Anumite ziare ridicară chestiunea. Oscar se mulțumi să răspundă ieșirilor domnului Tischler, dând din umeri cu superioritate. Nici Hannsjörg nu le prea lua în serios. De altfel erau asigurați prin semnătura domnului Tischler, Reporterilor. Hannsjörg le spunea că Tischler l-a înțeles greșit pe vizionar. De fapt, se gândi Hannsjörg, chestia aceasta nu-i făcea decât reclamă lui Oscar; oamenii spuneau că trebuie să fie cineva acela care sfătuia pe conducătorii industriilor.

In cele din urmă Tischler se sinucise.

Un fior îl trecu pe Oscar. El nu avusese decât intenția să glumească atunci când îi prezise lui Tischler o moarte prematură. Oare aceasta era o simplă întâmplare? Nu realizase oare soarta cuvintele lui, pe care el le spuse din nebăgare de seamă? Intr'adevăr profeția lui se adeveri până în cele mai mici detalii. Căci moștenitorii domnului Tischler, nemulțumiți de averea care le rămăsese nu-i îndeplinira dorința de a fi înmormântat la el acasă ci îl îngropară în cimitir, la Berlin.

Curând după aceasta Oscar nu mai avea teamă și în loc să tremure în fața soartei căpătă o oarecare satisfacție și chiar admirație pentru sine. Cu un interes rece și obiectiv el urmărea fotografia domnului Tischler în ziare, citea reportagiile ca să-și verifice profeția. Dacă emana vreo obscuritate din el, nu era una neagră și întunecoasă ci una fascinantă. Käthe însă era de altă părere. Când se întâlniră data următoare, era retrasă și rece. O cunoștea destul de bine ca să nu înceapă o discuție acum. Deaceea preferă să-i dicteze un articol pentru „Steaua Germaniei".

Se înfundă în afirmații obscure asupra erei, slăbiciunei și sentimentalismului, care numai îndrăznea să îmbrățișeze

sănătoasa forță primară a distrugerii. Fără moarte nu putea să existe viața, fără omor nu exista creație. Activitățile serioase cum e de exemplu aceea de telepatist, care se cufunda adânc în sursele primare ale firei, nu puteau lua în considerație obiecțiunile banale ale unor flecari slabi, care se intitulau umanitari: în nicio epocă creatorul nu a șovăit să treacă peste cadavre.

Se întrerupse și o privi. Era aproape urâtă din cauza unui surâs răutăcios și ironic. „Găsesc că atitutdinea ta e revoltătoare" spuse ea.

„Ei, asta ai spus-o destul de clar", rânji el.

Încercă să se stăpânească și îi oferi o scăpare. „In consultațiile pe care i le-ai dat domnului Tischler", întrebă ea, „te-ai gândit la rezultatele pe care ar putea să le aibă cuvintele tale"?

„Eu nu fac destinul", răspunse el furios „eu îl exprim doar".

„Și nu te gândești deloc la oamenii care te întreabă?" continuă Käthe înfricoșată de sângele rece al lui Oscar. „Au fost preveniți" răspunse Oscar. E răspunderea lor. Și în definitiv, cine e acest domn Tischler?" spuse el disprețuitor.

De această dată Käthe avu „viziunea". Văzu cum aici în fața ei, Oscar își ștergea din memorie orice urmă a domnului Tischler. Dar Oscar, vizionarul, orbul, nu observase cum atitudinea lui zdruncinase dragostea Käthei. Era mai mult decât cea mai inteligentă analiză a lui Paul.

Insă, orice s'ar fi spus, profeția lui Oscar se adeverise; acesta era un fapt. Și dacă domnul Tischler mărise popularitatea lui Oscar prin acuzațiile și blestemele lui, pentru vina pe care i-o atribuia lui Oscar, a-l fi nenorocit, moartea lui însemna o și mai mare propagandă pentru vizionar.

Nu prea erau mulți acei care se revoltaseră în felul Käthei; din contra, bărbații și mai ales femeile din înalta so-

cietate berlineză din anul 1932 erau atrase de mirosul vag de sânge care plutea acum în jurul lui Oscar ca şi în jurul contelui Zinsdorff. Oscar găsi printre scrisorile sale o invitaţie la familia Kadereit. Conţinea şi o notiţă scrisă de mâna Ilsei Kadereit: „îl aşteptăm şi pe Führer, avem nevoie de puţină distracţie". Putea s'o interpreteze în două feluri dacă ultimele cuvinte se refereau la Führer sau la vizionar.

Deşi Oscar trebuia să se aştepte la comentariile ascuţite ale Ilsei când vizita familia Kadereit, totuş se bucura să-i vadă. N'o mai văzuse pe Ilse din seara aceea şi îi plăcea. Cunoştea el femeile acestea din înalta societate — în ochii lor sinuciderea lui Tischler îi venea tot atât de bine ca şi smokingul nou tăiat de Waisz. De data aceasta, chiar doctorul Kadereit îl lovea cu fel de fel de glume ieftine. „Profeţiile dumitale, dragul meu Lautensack", îi spuse uriaşul acesta blond „sunt ca doctoriile pentru cai. Sunt sănătoase pentru voinici dar îi omoară pe cei slabi". Mai spuse câteva glume de acest fel. Oscar îi primi ironiile cu bunăvoinţă.

Führerul veni devreme în seara aceea şi rămase mult timp. Era foarte semnificativ; era în mijlocul campaniei electorale şi lupta era în toiu. Totuş trebuia să-şi păstreze prietenia celor mai importanţi dintre susţinătorii partidului. Manfred Proell insistase în direcţia aceasta.

Intâmplător, Hitler era bine dispus; abia se observa cât era de agitat şi surmenat. Din nou se apropie de Oscar. „Ce vezi, camarade Lautensack?" îl întrebă el. „Cum vor ieşi alegerile? Le vezi favorabile?" Oscar îşi adânci privirea în ochii Führerului şi în timp ce toţi aşteptau cu respiraţia oprită, el anunţă fără a-şi ridica tonul, liniştit şi sigur: „va fi o înfrângere, dar o înfrângere germană, onorabilă". Nimeni nu spuse un cuvânt. Führerul păstră o tăcere sumbră şi plină de presimţiri. Apoi spuse: „îţi mulţumesc pentru cinstea dumitale. In definitiv nu e vina dumitale, dom-

nule Lautensack. Soarta îmi impune umilința acestei alegeri înjositoare".

„Cel puțin ești un clown curagios", șopti Ilse Kadereit cu limba ei ascuțită la urechea lui Oscar.

Hitler făcu câțiva pași, dus pe gânduri. Apoi se întoase către Oscar. „Rămâi cinstit, *Parteigenosse*", îi spuse privindu-l în ochii „și nu te voiu lăsa să suferi pentru faptul că desvălui ciudățeniile soartei. De îndată ce vom ajunge la putere", îi promise „voiu crea o școală pentru aceste științe oculte al căror demn reprezentant ești dumneata".

Oscar îi mulțumi cu entuziasm.

Apoi Hitler își luă rămas bun. „Imi pare rău", spuse el „că prezența mea trebuie să fie atât de scurtă în cercurile acestea interesante. Siegheil" și „Heil domnule Hitler" răspunse din nou doctorul Kadereit.

Când Oscar își luă rămas bun dela Ilse, aceasta îi spuse că doctorul Kadereit va trebui să plece în ținutul Ruhr săptămâna următoare, ca să vadă de afacerile nouei fabrici achiziționate de curând dela răposatul Tischler. I-ar face plăcere dacă Oscar ar veni s'o mai distreze în felul lui, în acest timp.

Oscar vizită noua expoziție a operelor sculptoriței Anna Trischenreuth din galeriile Tommasini. Berlinul încă nu avusese prilejul să vadă o expoziție atât de completă a operelor artistei. Criticile erau pline de laudă. Oscar trecu încet dela o operă la cealaltă. Le cunoștea aproape pe toate. Era *Croitoreasa*, era *Băiatul cu ziare*, era sculptura mândră a *Dreptății*, era *Filosoful*. Și era deasemeni acea sculptură pe care Oscar o privea fără plăcere, cu o oarecare strângere de inimă, mâinele sale îndemânatece, grosolane, bine îngrijite și brutale. *Mâinile unui artist*, se întitula opera în catalog.

Mai vizită încă odată încăperile. Da, văzuse totul acum.

Dar nu găsise ceva : masca. Observase el că ziarele nu menţionau nimic despre mască. Bătrâna doamnă făcuse masca de două ori, îi dăduse lui unul din cele două modele şi îşi opri ei unul. Masca nu era în expoziţie.

Era aceasta un răspuns la scrisoarea lui, la încercarea lui sinceră de a se justifica ? Renega ea masca, opera aceasta căreia îi dăduse tot talentul, toată dragostea şi puterea, făcând loc mâinilor — creaţia aceasta respingătoare — mâinile acestea care acuzau şi erau atât de lipsite de viaţă ?

Se întoarse acasă deprimat. Pe biroul său găsi o corectură a ultimului număr din „Steaua Germaniei". Conţinea un scurt articol al său, cu intervale mari, vizibl întins ; în ciuda îndemnului lui Hannsjörg, nu făcuse un efort prea mare. Şi asta — ce mai era ? O recenzie a expoziţiei Tirschenreuth. O citi, se înroşi, o reciti. Din opera lui Tirschenreuth, scria acolo, transpira o milă ieftină care fusese modernă la intelectualii generaţiei precedente. „Arta" acestei femei era un slab bolşevism cultural. Aparţinea acelei specii pe care noua Germanie ar fi aruncat-o la gunoi. Tot articolul era un atac prostesc şi răutăcios.

Oscar era cuprins de furie şi ruşine. Dacă bătrâna doamnă ar vedea articolul în revista lui, va trebui să-şi închipuie că acest articol era o răzbunare pentrucă il renegase pe el şi masca lui. Nu — Oscar Lautensack nu întrebuinţa trucuri atât de murdare ca să se răzbune.

Mânios, îl chemă pe Hannsjörg la telefon. Cerea să se scoată acest articol. Hannsjörg era mirat că Oscar se supăra de aşa un fleac.

„Insist să se scoată articolul" tună Oscar.

Hannsjörg îi răspunse : „chiar dacă aş vrea, n'aş putea să iau în consideraţie impulsul tău sentimental. Numărul e tipărit. E o propunere prea scumpă, aceea de a-l retipări.

„Suport eu cheltuielile" răspunse Oscar măreţ.

„Dacă aş fi în locul tău n'aş fi atât de larg cu banii" îl sfătui Hannsjörg. „Filosofia mondială germană nu-ţi va mai plăti un ban până la întâiu. Gândeşte-te la asta. Te mai chem peste un ceas ca să te întreb dacă erai serios cu suportatul cheltuielilor". Inchise telefonul.

Oscar şedea acolo, cu buzele lui cărnoase strânse. „Dă-mi legătura cu doamna Tirschenreuth" îi ordonă el lui Petermann.

„Doamna Tirschenreuth nu e acasă", răspunse secretarul după un timp.

„Ai întrebat când se întoarce?" întrebă Oscar.

„Mi s'a comunicat ca doamna Tirschenreuth nu e acasă pentru domnul Lautensack", răspunse Petermann.

Vocea lui era domoală şi părea aproape că se scuză, totuşi Oscar simţi dispreţul şi răutatea unei lumi întregi în această voce. Dar se reţinu şi nu-i trase tipului palma care ar fi vrut să i-o dea.

Plin de presimţiri rele, se îndreptă spre hotelul Bellevue. Doamna Tirschenreuth era acasă. Oscar se anunţă. Portarul, după ce o căută în cameră, îl încunoştiinţă în mod politicos că doamna Tirschenreuth nu primea pe nimeni.

„Pe nimeni?" întrebă Oscar, aproape fără să vrea. Omul şovăi o clipă şi răspunse: „cred că pe nimeni". Indreptându-se spre ieşire, Oscar o întâlni pe bătrâna Theres, menajera doamnei Tirschenreuth. Dădu din cap cu indiferenţă, Ea nu-i răspunse şi se uită la el mândră, sfidătoare ca şi cum ar fi spus: „s'a dus vremea ta; numai ai ce să cauţi pe la noi".

Un ceas mai târziu Hannsjörg îl chemă pe Oscar, aşa cum îi promisese, ca să vadă dacă Oscar mai dorea într'adevăr să fie retipărită revista pe cheltuiala sa.

„Da, bineînţeles", răspunse Oscar hotărît. Mai târziu îl întrebă pe Petermann la cât se ridica costul acestei che-

stiuni. Era o sumă care îi dezechilibra bugetul pentru luna aceasta şi următoarea.

Amărît, îl chemă la telefon pe bijutierul Posener şi îl rugă să-i îngădue să amâne următoarele două rate pentru inel.

Alegerile prezidenţiale aduseră Naziştilor înfrângerea aşteptată. Urmă o reacţiune; armata particulară a Partidului a fost izgonită; fondurile erau reduse; se aşteptaseră la aceasta, dar acum era important să te adaptezi, să reduci pe cât posibil subvenţiile.

Toate organizaţiile Partidului trebuiră s'o resimtă, în primul rând însă, Filozofia mondială germană.

Hannsjörg trebui să-i aducă la cunoştinţă lui Oscar că nu mai putea să-i furnizeze sume nelimitate. Trebuia să-şi schimbe standardul de vieaţă din Landgrafenstrasse. Oscar se gândea că lucrurile vor merge progresând mereu, ca înainte. Planurile lui luaseră proporţii imense. Se gândise să-şi clădească o casă, locuinţa ideală şi terenul de muncă al celui mai de seamă oculist al epocei. In „viziunea" lui el îşi clădise de acum casa: stătea pe o moviliţă simplă şi elegantă în afara oraşului iar interiorul era plin de mister şi măreţie greoaie: palatul magic al lui Klingsor.

Şi acum, Hannsjörg stătea în faţa lui cu sânge rece şi îi aducea la cunoştinţă: „s'a dus totul. Ţi s'au spulberat iluziile". Pentru moment, îi explică individul, „pot să-ţi promit două mii de mărci pe lună, dar nici un ban în plus".

„Două mii de mărci!" îi răspunse Oscar amărît şi dispreţuitor. „Acum ştiu ce să cred din promisiunile-tale".

„Eşti cel mai nerecunoscător golan pe care l-am întâlnit vreodată", îi spuse Hannsjörg. „Două mii de mărci e salariul unui ministru. Dacă ţi-ar fi spus cineva în München sau în

Deggenburg că am să-ţi ofer o rentă de două mii de mărci, ai fi spus că nu e în toate minţile". Oscar nu avea argumente în contra lui Hannsjörg. Lăsă discuţia fără rost şi se mulţumi să rezume situaţia prin cuvintele: „ce chestie împuţită". Şedea acolo cu un aspect trist şi învins.

Hannsjörg vroia tocmai să-l aducă într'acolo. „Poate", începu el cu băgare de seamă după un scurt timp, „cunosc vreun mijloc să-ţi ridici bugetul".

Oscar îl privi cu speranţă. „Contracul tău cu „Filosofia mondială germană" prevede ca să fii exclusiv la dispoziţia societăţii. Având în vedere situaţia şi luând în consideraţie cinstea, credinţa şi puterea societăţii poate că va schimba această clauză". „Crezi că" — întrebă Oscar bucuros.

„Bineînţeles, nu pot să garantez nimic", rânji Hannsjörg.

Ba „desigur că poţi" îl contrazise Oscar violent. „Tu eşti „Filosofia mondială germană".

„Foarte bine", răspunse Hannsjörg flatat şi mărinimos.

„Dacă eşti dispus să apari în public, n'am nimic împotrivă în ce priveşte Filosofia mondială germană. Desigur că societatea va trebui să capete un comision, o parte din beneficii, după ce ţi-a făcut atâta propagandă. Am putea să-ţi bătătorim drumul. Avem relaţii; putem să obţinem un contract favorabil cu Scala". Oscar era foarte turburat. Când Alois îi vorbise de scena pe care s'o facă împreună, se gândiseră la oraşe mijlocii — cel mult la München. Acum, Oscar vedea Scala înaintea lui, cel mai mare teatru de varietăţi al Reichului. Îşi vedea numele iluminat, afişe mari, mulţimi de spectatori care îl aţinteau cu privirea, îi fixau mâinile, acele mâini pe care Tirschenreuth le reprezentase atât de violente şi ciudate. Da, receptivitatea interioară a mulţimii îl va inspira pe el ca şi pe Führer; îi va da puteri noui.

Într'adevăr va trebui să le ofere ceva senzaţional, trucuri şi mai josnice; masca va atârna din ce în ce mai sus şi

mai departe de el şi va fi cu atât mai greu să trăiască demn de ea.

Dar ar fi fost nebun să se mai lase oprit de astfel de considerente. Va apare pe scenă. Desigur că va apare. Tocmai se aşteptase la această ofertă. Aşa încât greutăţile sale materiale deveneau o binecuvântare. „Bine", spuse el cu o voce de martir, „dacă nu există altă soluţie mă voiu produce în public".

Alois era deasemeni entuziasmat de acest proect. Speranţa de a putea să-şi desfăşoare adevăratul talent, pe o scenă adevărată în loc să se producă în case particulare, îi dădea vieaţă, ca o plantă care simte ploaia după o secetă îndelungată.

Dar apoi văzu că „Filosofia mondială germană" avea ceva de spus şi în chestia aceasta. Hannsjörg apărea, cerea una, cerea alta. Buna dispoziţie a lui Alois dispăru. Începu să se certe şi se împotrivea furios.

„Nu mă las înjosit mai departe, nu mai vreau să fiu un agent politic" ţipa la Hannsjörg cu vocea lui ruginită.

„Sunt un artist. Nu sunt păpuşa Partidului sau a lui Oscar. Sunt un artist cu aceleaş drepturi ca el. Nu mă mai las târît în gunoiu. Contractul meu cu Scala va fi făcut de Mantz şi nimeni altul. Vă cunosc eu pe voi".

„Ei hai, nu te înfuria aşa domnule Pranner", spuse Hannsjörg înfuriându-l încă şi mai mult pe Alois. „Iţi facem o favoare prin aceea că Filosofia mondială germană îţi permite să apari la Scala".

„Vă cunosc eu favorurile" spuse Alois. 25 la sută comision — aceasta numiţi voi, Germanii noi, — favoare. Nu mă opun nici la aceasta, să fie al vostru comisionul acesta; sunt obişnuit să fiu exploatat. Dar ceea ce Alois Pranner, supranumit Cagliostro, nu va lăsa să fi târît în gunoiu, e onoarea lui de artist. Şi în direcţia aceasta insist. De aceea îl chem în ajutor pe Mantz. Mantz va trebui să se uite cu lupa la con-

tract ca să fie sigur să nu fiu înjosit ca artist. Va trebui să vorbiți cu Mantz. Numele meu trebuie să apară cu litere de zece centimetri pe afiș. Insist în chestiunea aceasta.

Joseph Mantz nu era prea fericit să-l reprezinte pe artistul Cagliostro în chestia aceasta. Nu se putea ocoli Filosofia mondială germană. Fără nicio îndoială aveau revendicări contractuale față de Cagliostro și când avea de a face cu Naziștii, Mantz avea ghinion. Il chinuia din ce în ce mai mult gândul că pe vremuri nu-i procurase actorului Hitler un angajament. Pe acest Adolf Hitler nu-l putea uita. Dacă în cele din urmă va deveni Cancelarul Reichului sau chiar Președinte, Mantz va trebui să simtă consecințele faptului că Hitler a trebuit să părăsească teatrul ca să facă politică.

In consecință, tratativele dintre Mantz și Hannsjörg erau grele. Hannsjörg nu era meschin în chestiuni bănești dar vroise ca Alois — după cum prevăzuse bine — să joace un rol secundar. Hannsjörg cel slab și ascuțit și Mantz cel gras și flegmatic se potriveau perfect.

Hannsjörg era dur, iar Mantz insistent.

Oricât de nevătămătoare făcuse Hannsjörg anumite clauze, ochii ageri ai agentului descopereau tot ce era în dauna lui Cagliostro. „Nu dragul meu, nu", spunea el râzând, cu vocea lui ascuțită și uleioasă, „cred că n'ar trebui să facem așa". Hannsjörg nu era prea calm de felul lui. Viclenia încăpățânată și flegmatică a lui Mantz îl scotea din fire ; adeseori simțea nevoia să-i spargă capul individului acestuia nerușinat. Dar era la dispoziția acestuia. Se reținea — va veni și ziua când îi va plăti porcului acestuia — și continuară să negocieze.

In cele din urmă ajunseră la un compromis. „Ei dragul meu", spuse Mantz cu politețea ceremonioasă bavareză „am scos-o la capăt". Hannsjörg părea și el domolit și rânji în așa fel, încât i se văzură toți dinții lui mici și ascuțiți, ca ai unui

animal de pradă. Dar Mantz ştia cu cine are a face, şi cu toată prietenia care i-o arăta câinele, ştia că pe viitor ar face bine să se ferească de Hansl Lautensack.

Oscar şi Alois mai lucraseră de multe ori împreună ca să creeze o scenă de felul aceleia care li se cerea acum: cercetau cele mai mici detalii. Aprobau, dădeau deoparte. Se lăudau unul pe celălalt, se înjurau, simţeau inimile bătând ca una singură; îşi aruncau în faţă epitete savuroase, se entuziasmau fiecare de ideile celuilalt, se certau, se despărţeau pentru totdeauna şi se împăcau.

Căzură de acord asupra următoarelor: Scena se va numi „Fantezie şi Adevăr". La început va trebui Alois să se producă cu trucurile lui magice. Dar aceste trucuri va trebui să le dea ca atare; astfel va fi cu atât mai bine subliniat adevărul din manifestările lui Oscar. Oscar va începe cu câteva experimente hipnotice şi telepatice — bineînţeles fără întrebuinţare de trucuri. Apoi intenţiona să culmineze printr'o „lovitură senzaţională": chemarea spiritului unui mort, combinată cu o profeţie.

După ce încercaseră o mulţime de personagii moarte şi le dăduseră de o parte, se deciseră să readucă din morţi pe eroul naval Brittling din mormântul său acvatic. Alois vroia să redea vizibil dacă nu chiar fantoma însăşi, cel puţin anumite detali în legătură cu ea; era maestru în chestiile acestea. Dar Oscar îl refuză net. El se bizuia pe puterea lui de sugestie. Dacă era bine pregătit sufleteşte, atunci mortul va vorbi atât de clar prin el, încât fiecare îl va vedea.

Se pregătea sufleteşte. Alois îi aducea maldăre de fotografii ale decedatului şi plăci de gramofon cu vocea lui. Alois şi Oscar repetau în spatele unor uşi închise şi a unor ziduri prin care nu trecea niciun zgomot. Vocea defunctului trebuie să sune aşa încât să tresară toţi cei ce au cunoscut-o; pe de altă parte, trebuia să aibă şi un uşor amestec de maca-

bru. In cele din urmă Oscar o nimeri atât de bine încât trebui să se reţină să nu stea de vorbă cu defunctul erou naval în ocazii nepotrivite. Până aici era totul în ordine. Dar ce trebuia să prezică spiritul eroului? In definitiv, nu puteai să-l cari afară din adâncurile lui Oscar ca să spună o mulţime de banalităţi pe un ton sepulcral. Oscar îşi bătea capul. Se încuie în vizuina lui, îşi aţinti privirea asupra feţii mândre şi nobile a regelui Ludovic II, asupra măştii, apoi asupra fotografiei eroului naval. Nu venea nici o sclipire. Pieptul lui Oscar rămânea tăcut şi mort.

Ii vorbi lui Hannsjörg de situaţia în care era. Acesta rămase pe gânduri. Era destul de uşor să prevezi viitorul acelora cărora Oscar le prezisese până atunci. De această dată însă, Hannsjörg trebuia să găsească un eveniment care să intereseze pe oricine, un mare eveniment politic. Se simţea împins să spună: „fă-ţi singur treaba ta murdară". Dar vedea încrederea din ochii lui Oscar şi era măgulit că fratele lui în desnădejdea lui, fusese din nou constrâns să se îndrepte spre el. „Bine" spuse el „o să-ţi găsesc un eveniment pe care să-l prezici".

Seara spectacolului se apropia. Fiecare detaliu tehnic fusese repetat, dar Oscar se simţea din ce în ce mai prost, neştiind ce senzaţie va trebui să prezică viziunea.

Apoi, două zile înaintea premierei, Hannsjörg sosi la fratele său, grăbit şi turburat. „Am găsit-o" îi spuse strălucitor. In sinea lui, Oscar oftă uşurat. „Aşa?" îi răspunse el făcând ca şi cum nu l-ar interesa prea mult. Totuş Hannsjörg nu-şi pierdu timpul să-l pună la punct pe Oscar pentru indiferenţa lui nerușinată; era prea plin de ştirea care i-o aducea. Printr'o serie de intrigi politice, îi explică el fratelui său, îl făcuseră pe Hindenburg să-şi concedieze Ministrul de Război, cel mai temut inamic al Partidului. Viitorul ministru va aproba reînfiinţarea armatei particulare a Partidului. Se

poate să mai treacă un timp până se vor întâmpla acestea, dar erau absolut sigure. Un cerc foarte restrâns cunoştea aceste evenimente.

Oscar se gândea. Apoi, cu un ton obişnuit şi mărinimos, îi spuse: „e foarte drăguţ din partea ta că te-ai obosit să-mi aduci ştirea. Îmi confirmă cele spuse de vocea interioară".

O fracţiune de secundă rămase înmărmurit de această neobrăzare fără margini. Dar se reţinu din nou. Îl bătu pe umăr pe fratele său şi îi spuse: „eşti grozav, într'adevăr. Noi fraţii Lautensack suntem o pereche"!

Oscar, pe scena iluminată de reflectoare, nu avea trac. Din contră, din respraţia mulţimii care se ridica spre el căpătă un fel de sentiment de fericire, de putere, de uşurare.

Siguranţa lui vioaie făcu ca asistenţa să-i cedeze numaidecât. Ei s'au aşteptat să vadă un introvertit morocănos şi teatral. În realitate aveau în faţă un domn cu un fizic plăcut, o faţă distinsă şi totuş răutăcioasă, gata să-şi arate superioritatea, cu toate că îşi permitea şi o serie de trucuri.

Oscar nu ghicea numai gândurile victimelor sale, dar înflorea ceea ce afla cu comentarii hazlii şi răutăcioase. Dacă deducea anumite evenimente personale din obiecte care aparţineau publicului, erau întotdeauna evenimente care le cunoştea numai proprietarul obiectului şi pe care nu le-ar fi divulgat.

Se amuza şi el singur şi asistenţa în modul cel mai nerușinat cu experienţele hipnotice. De consilierul Reitberger, un personagiu bine cunoscut, îşi bătu joc cât putu de mult. Consilierul nu prea auzise de Oscar Lautensack. Venise la spectacol după insistenţele soţiei sale, căreia vroia să-i facă o plăcere de ziua ei. Când Oscar invită membrii din asistenţă să se prezinte ca subiecte pentru experienţele hipnotice, consilierul Reitberger — din nou îndrumat de soţia sa — trecu pe scenă. Era cunoscut ca un om vesel, care aprecia o glumă

bună. Oscar îi citea pe faţă filistinismul confortabil, mândria şi convingerea că el, consilierul Reitberger, o scoate foarte bine la capăt în orice împrejurare, cu el, Dumnezeu şi lumea. In plus, Alois i-l indicase lui Oscar prin codul lor secret. Aşa că Oscar se decise să-l facă să transpire puţin pe acest borţos şi îngâmfat stâlp al societăţii. Consilierul se aşeză comod pe scaun; a fost adormit imediat. Oscar îi sugeră că era cald, foarte cald. Consilierul Reitberger se înroşi de căldură, suflă, îşi şterse sudoarea. Oscar îi sugeră că era în drum spre băile Wannsee.

Acum era la Wannsee. Consilierul Reitberger se desbrăcă până rămase în indispensabili, în timp ce publicul urlă şi ţipă de entuziasm. Acum se pregătea să intre în apă — adică în locul rezervat orchestrei. In ultimul moment Oscar îl reţinu şi îl scoase din transă. Consilierul ruşinat, se îmbrăcă imediat: se întoarse la soţia sa, nu tocmai încântat de ideea ei de a petrece seara la teatru; după scurt timp plecară.

Oscar nu se gândea niciun moment că acestea ar fi glume prea ieftine. Era încântat de senzaţia ce o făcuseră puterile lui asupra poporului, de exploatarea slăbiciunii lor, de credulitatea lor şi de bucuria lor de a asculta. Erau maleabili şi îi ţinea în mână. Fără şovăire, ei îl urmară când trecu la un subiect mai serios. Cu o clipă înainte râdeau cât puteau acum erau în aşteptare, cu feţele serioase, aşa cum şi-i dorea el. Le spuse că primise în ultima vreme vizite frecvente ale căpitanului Brittling, răposatul Brittling, eroul naval. Desigur până atunci aceasta se întâmplase numai când era Oscar singur sau într'un cerc restrâns aşa încât nu ştia dacă defunctul va vroi să vorbească în faţa acestei adunări. Pe de altă parte, Oscar simţea că oamenii de-aci erau plini de bunăvoinţă şi dornici de cunoştinţe; poate că fostul erou naval avea ceva să le spună. Va încerca să-l recheme.

Dar ruga să nu-i opună nimeni rezistenţă, să aştepte fără

scepticism. „Vă rog să nu-mi opuneţi rezistenţă", spuse el. „Vă rog să vă destindeţi".

Acum nu mai era domnul vesel de adineaori. I se puse o măsuţă mică neagră în faţă, pe ea o piramidă de cristal şi un şirag de mărgele de lemn. Reflectoarele îi luminau doar faţa. Dar era aceasta faţa lui? Ochii albaştri-închişi sub sprâncenele stufoase erau mai puternici, fruntea părea mai mare, sub părul bogat iar nasul mai mândru. Acum acel obraz cu strălucirea lui întunecată deveni rigid, pielea se întinse, pupilele se contractară, pleoapele se ridicară. Oscar se uită fix la vârful piramidei. Chiar cel mai sceptic om n'ar fi putut găsi ridicol acest cap roman, ca de piatră, cu înfăţişarea de mască. Tocmai pentrucă îi se arătase cu atâta cinste cât de simplu era să realizezi supranaturalul prin mijloace artificiale, fiindcă Oscar Lautensack se comportase atât de amuzant şi cu nişte trucuri atât de vulgare, tocmai deaceea erau dispuşi să creadă în sinceritatea lui, în miracolul pe care-l promisese.

Oscar însuşi pierduse senzaţia de a juca un rol studiat. Deşi fiecare detaliu fusese aranjat dinainte, el aştepta acum ca defunctul să pună stăpânire pe el şi să-l întrebuinţeze ca pe un instrument de vorbire. El se contopi cu oamenii care aşteptau cu nerăbdare. Semiobscuritatea care domnea în sală era obscuritatea celeilalte lumi. In sinea lui auzea muzica sălbatică a vasului fantomă din „Olandezul sburător" şi pe această muzică sălbatică plutea până în împărăţia întunericului. Simţi o tulburare interioară; spectatorii o simţiră şi ei, emoţia celui de pe scenă îi contamină şi emoţia celor din sală îl contamina pe el, se topeau împreună, ca un vrăjitor cu ucenicii săi.

Acum ochii omului de pe scenă îşi pierdură expresia, obrazul se relaxă, aşa cum se întâmplase cu aceia pe care îi hipnotizase înainte. Toţi simţeau cu el: acum nu mai era în

lumea lor, era în cealaltă parte, „vedea". Acum, sau în orice moment, mortul va fi acolo.

Se auzi oftatul plin de speranţă al unei femei ; parcă ieşise din pieptul tuturor.

„Prezent"! se auzi dintr'odată o voce pe scenă. Cu o secundă înainte, Oscar le vorbise cu vocea lui mângâetoare de tenor, dar aceea de acum era o voce aspră, militară, obişnuită să comande. La sunetul acelei voci, oricine văzuse vreodată fotografia eroului mărilor, una din cele mai însemnate figuri militare, îl revedea clar.

In sala întunecată domnea o linişte apăsătoare. Apoi fiind invitată sala să participe la experienţă, se ridică un domn şi întrebă cu o voce nenaturală o chestiune pe care o studiase dinainte: „ce va aduce viitorul apropiat pentru noua Germanie ?" „Ei bine", răspunse vocea aspră militară. „Există acel înger al păcii care vrea să ne ia armele. El însă va fi dat afară". Vocea continuă să vorbească în felul ei ciudat în termeni oarecum generali. Totuş era lesne de înţeles ce intenţiona să spună : anume că ministrul ostil, care l-a convins pe Hindenburg să îndepărteze armata Partidului va cădea dela putere şi Partidul îşi va recăpăta trupele. Nu exista nimeni în sală care să nu fi înţeles despre ce era vorba.

Liniştea continuă să domnească, publicul îşi ţinea respiraţia. In această linişte izbucni vocea neaşteptată şi înspăimântătoare a lui Lautensack : „nu râdeţi ! Vă interzic să râdeţi ! Râdeţi dacă nu se vor adeveri vorbele lui". Dar nu râse nimeni.

Şi din nou se făcu linişte. Dar din întunecime se auzi dintr'odată o voce subţire, timidă şi totuşi răutăcioasă : „şi când se va întâmpla aceasta, când se vor adeveri aceste cuvinte ? Când va fi concediat Ministrul de Război"? In chestia aceasta, Oscar nu ştia nimic ; putea să mai treacă un timp, aceasta era tot ce aflase dela Hannsjörg. Aşa că tăcu

o clipă. Dar imediat vocea subțire continuă să întrebe batjocoritor „va fi încă anul acesta, sau peste cinci ani, sau peste zece ani?"

Oscar trebuia să răspundă imediat și neîndoelnic acestui obraznic, deoarece altfel ar fi devenit neserioasă toată experiența. Închise ochii căzu în transă și întrebă cu vocea lui obișnuită spiritul lui Brittling: „când va fi concediat Ministrul de Război?" Își ascultă vocea interioară și, după o tăcere prelungită, storcând cu greu cuvintele din ființa lui interioară, anunță cu o voce întreruptă: „el spune că va fi într'un spațiu de timp de 28 zile".

Era un termen despre care nici cel mai sceptic n'ar fi putut spune că e neprecis sau că îi lăsa o margine prea mare profetului.

Spectatorii încremeniră. A fost poate straniu, chiar caraghios să auzi mortul vorbind așa, atât de aspru. Dar de fapt tocmai felul acesta de a vorbi convinse publicul.

Cortina căzu; sala se lumină. Un moment ei rămaseră amețiți. Dar apoi se treziră și începură aplauzele, răzlețe la început căci mulți mai erau sub puterea emoției, apoi din ce în ce mai puternice și apoi urmă acel ropot asurzitor de aplauze pe care îl auzise Oscar în visurile sale. Cucerise aceste 2000 de ființe. Vroiau să creadă. Credeau.

Oscar n'ar fi putut explica de ce spusese: „în cuprinsul a 28 zile". Ar fi putut să spună tot atât de bine „în cuprinsul a 20 zile" sau „peste 60". Într'adevăr îi vorbise vocea interioară.

Hannsjörg se simțea prost. Informația lui era demnă de încredere. Clica din jurul lui Hidenburg reușise, după negocieri secrete cu Partidul, să-l desguste pe bătrân de Ministrul de Război. Dar ministrul era un vechiu camarad al Mareșalului; el primise postul acesta greu, abia după ce Mareșalul îl asigurase că va putea să rămână mult timp. Hannsjörg

ştia că, deoarece Ministrul devenise *persona non grata*, Hindenburg va găsi un mijloc să-şi întoarcă cuvântul dat în aşa fel, încât să poată fi interpretat altfel; căci unde e dorinţa e şi realizarea. Hindenburg fiind însă foarte bătrân, nu se putea şti cât timp va mai trece până la realizare. „Ţi-am dat o informaţie sută în sută sigură", spuse Hannsjörg supărat lui Oscar. „Tu cu fixarea datei ai transformat-o într'un joc de noroc". Oscar însă nici nu-l asculta. Era plin de o superioritate voioasă; nu suporta nici cea mai mică îndoială în profeţia lui, nici din partea lui, nici din a altora.

Ziarele reproduseră prezicerea ca o curiozitate. Apoi după ce trecură două săptămâni, chiar trei şi profeţia nu se împlinise îşi băturâ joc de Oscar, unii în mod mai subtil, alţii chiar pe faţă.

Ministrul însuşi se simţea sigur ca un vapor ancorat; avea cuvântul Mareşalului, camaradul său de arme. Dar clica din jurul Preşedintelui continua să-l ponegrească pe fostul camarad la bătrânul domn şi îl convingeau din ce în ce mai mult că îşi dăduse cuvântul unui om care, cu cât îmbătrânea devenea mai nedemn, aşa încât cuvântul Mareşalului îşi pierdea rostul din ce în ce mai mult. „Ich hatte einen Kameraden" îşi cânta adesea Mareşalul, cu vocea lui spartă. Şi veni ziua când văzu clar că vechiul său tovarăş de arme degenerase de tot şi pierduse orice simţ al disciplinei. Incercase să repare liberalismul lui, căsătorindu-se cu obiectul poftelor sale, dar era prea târziu şi acum era silit, abia câteva luni după căsătorie să anunţe fericitul eveniment al naşterii unui fiu. „Nurmi, campionul vitezei", numea armata sosirea aceasta prematură. Lui Hindenburg îi deveni imposibil să încredinţeze comanda armatei unui om care prin purtarea lui imorală se arătase atât de josnic. Ministrul fu trimes la plimbare, spre marea mirare a lui şi a întregului popor. „Nu poţi conta decât pe un singur lucru în Germania de azi", spunea

el amărît prietenilor săi „şi acesta e necinstea moşului". Orice ar fi spus însă, el rămânea pe dinafară.

Vestea se răspândi în a 23-a zi a profeţiei lui Oscar. Două mii de oameni auziseră profeţia cu urechile lor, profeţia care se împlinise atât de glorios. Ei răspândeau faima lui Oscar. Cei două mii de admiratori deveniră curând 20.000, cei douăzeci de mii, două sute de mii. Hannsjörg cu ajutorul aparatului de propagandă al Partidului acceleră mişcarea. Cei două sute de mii de admiratori deveniră două milioane.

Tirajul revistei „Steaua Germaniei" se ridică la peste patru sute de mii. Un număr covârşitor dintre acei care cereau o consultaţie la biroul Societăţii pentru Răspândirea Filosofiei Mondiale Germane trebuia refuzat. Seară de seară, Oscar se scălda în aplauze. Toate teatrele de varietăţi din ţările de limbă germană încercau să angajeze scena Fantezie şi Adevăr.

Nici gând să mai reducă standardul de vieaţă din Landgrafenstrasse. Ţiganul împărat... spuse Hannsjörg vesel, şi îl încurajă el însuş pe Oscar să fie cheltuitor, să-şi „trăiască cei şapte ani graşi" cum spunea el. Oscar îşi spunea „dacă n'ai prea mult, ai prea puţin" şi îşi trăi cei şapte ani graşi într'un vârtej de plăceri.

I se împlineau din ce în ce mai multe visuri. Era unul din clienţii obişnuiţi ai bijutierului Posener. Iubea culorile, iubea bijuteriile. Pe biroul din chilia lui avea un vas de lemn exotic, umplut cu pietre semipreţioase şi îi plăcea să treacă cu mâna lui mare printre scânteierile acelea colorate. Cumpără tapiţeria numită „Laboratorul Alchimistului" dela galeria Bernheim din München. In locul picturei vulgare astrologul Seni în faţa cosciugului lui Wallenstein — peretele minunatei biblioteci era acoperit cu culorile întunecate şi splendide ale vechei ţesături flamande.

Oscar îşi comandă şi un yacht princiar. Trebuia să

poarte numele simplu de „Pescărușul" dar era destinat ca un cadru pentru serbări somptuoase, pe apele din jurul Berlinului.

Destul, nu era destul. Oscar mergea și mai departe. Observase un domeniu lângă Potsdam, cu un conac mic și vechiu numit Sophienburg; era așezat pe un deal înverzit iar fațada lui simplă și elegantă se potrivea cu imaginea fațadei din idealurile lui de viață și muncă. Interiorul casei era demodat și necesita o transformare radicală; dar aceasta era tocmai ce vroia. El cumpără castelul Sophienburg și preluă ipoteca lui grea. Desigur, nu putea încă să se gândească la reclădirea pe care o visa; va mai trece mult timp până va fi în stare să umple Sophienburgul cu misterul și măreția greoaie care se cuvenea palatului magic al lui Klingsor. Pentru moment, trebuia să se mulțumească cu elaborarea planurilor. Sophienburgul deveni imboldul său, era acum peretele lui neîmpodobit. Era însă sigur că va putea ornamenta și acest perete gol. Așa cum silise soarta să-i acorde inelul, încrederea a milioane de oameni, Laboratorul Alchimistului, tot astfel va stoarce din destin palatul magic al lui Klingsor.

Mulțumit și plin de încredere, se lăsa purtat pe valurile succesului său. Se desfătă cu aplauzele care tunau pentru el în fiecare seară, se bucura de faima revistei sale, arunca cu banii, gusta gingășia și admirația femeilor.

Succesul îi pria. Arăta bine și foarte tânăr. Dormea bine. Își spunea adesea că personalitatea lui era acum confirmată de destin; căci succesul său vizibil era bineînțeles un reflex al triumfului său interior. In afară de toate acestea câștigase și nenumărați adepți pentru problemele spiritului. Sute de mii, care altfel ar fi fost condamnați să nu înțeleagă decât ceea ce era vulgar și material, au cunoscut, prin el, Oscar Lautensack, că existau cu mult mai multe lucruri în cer și pe pământ decât se cunoștea în filosofia lor.

In această idee a importanței lui era susținut de Alois

Pranner. Căci el, deşi cunoştea trucurile vizionarului, tot mai credea în darul lui Oscar. Mantz agentul teatral era sceptic, dar Alois avea încredere şi tocmai această încredere le aducea succesul. Era un mare succes şi pentru Alois. Prezentarea tehnică a scenei nu avea niciun defect; publicul aprecia performanţele lui Alois şi îl lăuda. Numele lui apărea cu litere de o şchioapă pe afişe. E drept, agentul Mantz rămânea bănuitor.

„In decursul timpurilor", spunea el, „n'ai să fii în stare să lucrezi cu actorul acela de Hitler şi clica lui; într'o zi o să se răzbune pe tine". Dar acestea erau vorbe goale. Alois era fericit şi în rarele certuri pe care le mai avea cu Oscar, strecura întotdeauna câte un cuvânt de admiraţie sinceră.

Totuşi, în sufletul lui Oscar peisagiul nu era atât de frumos ca în exterior. Avea nevoie de mai mult decât admiraţia masselor, mai mult decât încrederea lui Alois şi a lui Hannsjörg. Trebuia să demonstreze că o Titschenreuth sau un Hravliczek nu aveau dreptate. Orice argument, cât de mic şi naiv ar fi fost, era binevenit.

In timpul acela mica Alma, lenjereasa primea din ce în ce mai des vizita marelui ei prieten. Ea îl privise cu admiraţie şi în timpul când era necunoscut şi lipsit de importanţă; îl ajutase cu tot ce putea, nu-i ceruse niciodată nimic şi când îi oferea câte o mică atenţie, o primea cu o mirare recunoscătoare. Aprecierile ei cinstite îl încălzeau. Putea să citească în sufletul ei frumos, gingaş şi prost, ca într'o carte deschisă şi ceea ce găsea era întotdeauna îmbucurător.

Dar încrederea micei Alma nu-i ajungea. Era un tonic cu mult prea slab pentru neliniştea lui interioară; îi trebuia ceva mai puternic. „Căci ce va câştiga un om, dacă va cuceri întreaga lume dar îşi va pierde sufletul său?" Din timp în timp îi răsuna în urechi această frază din biblie, rostită de bunica sa în acea aspră germană literară. Desigur, pasagiul nu

se referea la el ; sufletul său era mai limpede ca oricând, dar trebui să recunoască un lucru : cu tot talentul şi succesul său, numai câştigase de mult timp o fiinţă omenească.

Dacă se gândea bine, pe Käthe încă n'o prinsese. Nu avusese încă nicio discuţie serioasă după scena aceea, în legătură cu sinuciderea lui Tischler. Era afabilă, întotdeauna la dispoziţia lui, îi accepta toanele, îl bucura cu mici atenţii, nu-l tortura cu reproşuri sau gelozie ; îl iubea. Era o amantă iubitoare, frumoasă şi prietenoasă. Dar ar fi vrut să fie mai mult. Ar fi vrut să trăiască cu ea, să se căsătorească cu ea. Cu toată îndrăsneala lui, nu reuşise încă să-i vorbească. Aştepta ca ea să vorbească sau să facă vreun gest. Tocmai acest lucru, ea-nu-l făcea. Probabil că era mulţumită de legătura dintre ei. Ea îl iubea, dar nu-i aparţinea. In spatele drăgălăşeniei ei, simţea neîncrederea. Se îndoia de darul său, de toată personalitatea lui.

Intr'o zi îşi pierdu răbdarea şi o întrebă : „ai încredere în mine, crezi că voiu trăi vreodată demn de mască ?" „Să ai încredere în mine" o rugă el în sinea lui cu toată pasiunea. O privea cu toată puterea voinţei lui.

Käthe se temuse de această întrebare. Nu ştia ce să-i răspundă. Credea şi nu credea în el. Ciudat, în ultima vreme se gândea des la mama ei. Käthe fusese prea mică ca să înţeleagă ceva din conflictele mamei sale, dar i se întipărise bine în memorie, anumite gesturi, cuvinte, expresia feţii ei în unele ocazii şi ceea ce nu putuse să înţeleagă atunci, căpătă acum înţeles pentru ea.

Paul şi ea n'au înţeles niciodată de ce mama lor se supunea într'atât, tatălui lor, un om rău, violent şi uneori neraţional. Oare nu-şi dăduse seama de răutatea lui ? Nu prevăzuse ea că n'o să poată trăi o vieaţă întreagă cu el ? De sigur că şi-a dat seama. De sigur că îl cunoştea bine. Dar era fascinaţia. Era acea calitate, aparent neînsemnată pe care nu

o avea decât el pentru ea. De aceea nu se putea elibera. Şi pentru aceasta suporta totul, conştientă. Abia acum începea Käthe s'o înţeleagă pe mama ei.

„Ai impresia că voiu ajunge", o întrebă Oscar din nou. El aştepta. Îşi auzea inima bătând. Un minut întreg, care i se păru o veşnicie, aşteptă. Apoi buzele ei se întredeschiseră şi cu un uşor zâmbet turburat îi spuse: „nu ştiu". Vocea ei proaspătă şovăia şi felul cum rostise aceste două cuvinte, efortul prin care îl înlătura şi îl menaja, îl condamnau mai mult decât un lung rechizitoriu.

Dar nu — nu se va resemna atât de repede. Reînoi atacul său disperat. „Tu singură", îi aminti el, „ţi-ai dat seama cum am văzut prin tine. Tu ai fost de faţă când am spus data la care va fi concediat Ministrul, o dată pe care n'o ştia nimeni. Ştii că am darul".

„Nu e vorba de aceasta" îi întoarse ea vorba. „Nu e asta, asta nu e interesant", spuse ea hotărîtă, fără să-şi dea seama că prin aceste ultime cuvinte întrebuinţase una din frazele preferate ale lui Paul Cramer. La aceasta sentinţă nu exista apel. Oscar nu mai făcu niciun efort.

Dar îi mai spuse încercând să glumească: „Nu face aşa o mutră acră Oscar. Să-ţi ajungă faptul că te iubesc aşa cum eşti". Şi adăugă aproape fără amărăciune: „şi mie trebuie să-mi ajungă atât".

Oscar găsi pe biroul său o revistă frumoasă dar puţin citită, în care Petermann însemnase un articol. Articolul se intitula: „Vrăjitorii" şi autorul era Paul Cramer. Oscar îl citi. Era un articol lung şi desăvârşit. Domnul doctor Paul Cramer se întrecuse pe sine. Vorbea întâiu pe larg despre natura simptomatică a succesului mereu crescând, pe care îl aveau toate activităţile lui Oscar Lautensack, şarlatanul. Scotea în evidenţă cauzele politice şi economice ale acestui succes. Compara efectele provocate de Lautensack oratorul şi făp-

tuitorul de miracole, cu cele provocate de Adolf Hitler ca orator şi făptuitor de miracole. Incerca să dovedească receptivitatea specifică a poporului german pentru astfel de făcători de mnuni. Dădea exemple din trecutul Germaniei : doctorul Eisenbart, Agrippa von Nettesheim, originalul doctor Faustus. Oscar zâmbea supărat şi măgulit. Dar ce, aceasta era o adevărată disertaţie ! Individul îl lua în serios. Nu putea să se plângă de aceasta, de altfel nici tovărăşia în care îl situa, nu era dintre cele mai rele. Apoi, articolul lui Paul Cramer intra în detalii asupra vieţii lui Oscar, detalii psihologice. Doctorul avea informaţii foarte precise despre biografia lui Oscar şi despre aspectele tehnice ale clarviziunei sale ; îl studiase bine pe Hravliczeck şi făcea în mod viclean legătura dintre felul de vieaţă al lui Oscar şi originea lui.

Dar acum abia Oscar îşi dădu seama dece îi însemnase articolul, scârbosul acela de Petermann. Se întristă din ce în ce mai mult. Domnul Cramer scotocea prin trecutul lui Oscar cu o obiectivitate dispreţuitoare. De unde o fi scos el tot materialul acesta? Acum îşi îndrepta atenţia asupra anilor petrecuţi în şcoală la Deggenburg. Povestea o anecdotă cu comentarii, răutăcioase. La un examen la şcoală, elevul Oscar, de 14 ani, cită o observaţie a lui Goethe pentru a dovedi o chestiune îndrăzneaţă. Dar observaţia nu era deloc a lui Goethe, ci a lui Oscar. Profesorul, oarecum bănuitor, îl întrebă unde găsise acest citat. Oscar îl minţi din nou, fără ruşine şi spuse : „în Wilhelm Meister". Se gândi că acest roman putea să conţină şi un astfel de citat, de altfel profesorul nu va reciti această operă numai ca să găsească citatul.

Până aci nu era nimic supărător ; era o poveste pe care Oscar o spunea adesea. Dar Paul Cramer continua şi explica cum Oscar, în timp ce mintea îl privea cu insistenţă pe profesor şi dorea din tot sufletul : „trebuie să mă crezi, trebuie, trebuie".

Faptul că trebuia să citească acest mic detaliu, prezentat în mod liniştit, înţepător şi amuzant al lui Paul Cramer — îl făcea pe Oscar să vadă roşu de necaz.

Oricât i-ar fi plăcut lui Oscar să vorbească despre el însuşi, să se laude, să-şi dezvălue sufletul faţă de alţii care vroiau sau nu să-l asculte, ascunsese întotdeauna, cu cea mai mare grijă acest mic detaliu. Fusese prima dată în care îşi dăduse seama de puterea lui asupra oamenilor; fusese prima lui experienţă interioară de acest fel.

Ceva măreţ, ceva secret. Aşa că povestea întotdeauna prima parte a istoriei, minciuna obraznică şi amuzantă, dar sfârşitul, experienţa lui interioară, adevăratul eveniment, nu-l împărtăşise nimănui. Numai unei singure persoane. Îi povestise Käthei despre aceasta, într'un moment de intimitate.

Şi acum Käthe îi profanase secretul, unul din cele mai valoroase pe care le avea. Îl trădase unui duşman, duşmanului.

De când cu conversaţia aceea de când cu acel „nu ştiu", Oscar se simţea vinovat faţă de Käthe. Îl iubea deşi nu-l respecta; îl iubea pe el, nu pentru darul său ci pentru el; deaceea îi era îndatorat. Dar acum ea trădase celui mai înverşunat duşman al său ceeace îi mărturisise el într'un moment de dulce prietenie. Erau chit, Käthe şi el. Acest atac ordinar al lui Paul Cramer îşi avea şi partea lui bună. Oscar era încântat că avea acum o armă în contra Käthei. Îi dădu să citească articolul încă în aceeaş zi, în prezenţa lui. Şi în timp ce citea, îi observa obrazul ei mare, frumos şi vedea cu satisfacţie cum se înroşea din ce în ce mai mult, supărată şi ruşinată. Dar laolaltă cu supărarea şi ruşinea ei, era amintirea momentului în care Oscar îi povestise această mică întâmplare, ciudată şi copilăroasă. Îi fusese foarte drag în acel moment, umil şi totuş plin de consideraţie pentru el, adevăratul Oscar, cu tot ce era bun în el şi cu toată slăbiciunea lui.

Era mândru ca un păun că a putut să-şi impună voinţa unui om în toată firea. Da, îl iubise în acel moment, chiar foarte mult, aşa cum era, cunoscându-i posibilităţile şi slăbiciunile.

In această stare sufletească, cu toată încrederea, îi povestise lui Paul acea istorioară, într'una din rarele ocazii în care îi vorbea despre Oscar. Dar Paul abuzase de încrederea ei. Era uşor de văzut că el publicase ceea ce îi povestise ea ca o justificare a lui Oscar, ca o armă în contra lui.

Aşa era el întotdeauna : căuta să aibă dreptate, nu se dădea în lături dela cele mai josnice procedee când avea dreptate. Aceasta intervenea întotdeauna între ea şi fratele ei Paul. Aceasta o îndepărta de el. Acel fel străin al său. Acel fel judaic. Oscar şedea liniştit, o privea cum citeşte şi observa ce gândeşte. Era destul de deştept să nu-şi acorde un cuvânt despre triumful lui. După ce termină de citit tăcu şi ea un timp. Apoi spuse : „Oscar, ţi-a făcut o nedreptate" şi vocea ei era nesigură. Era prima dată, după mult timp, că îi spusese pe nume.

Era plin de o puternică satisfacţie. Şi cel mai ciudat era, că această zi de mulţumire i-o dăduse chiar duşmanul lui, prins în cursă de viclenia lui.

Inainte vremuri, Paul lucra aproape zilnic cu Käthe dictându-i. Era un stimulent pentru el faptul că se hărţuiau în timp ce lucra, să-i respingă contrazicerile sau chiar să i le primească, să-şi bată joc de ea. Şi îi plăcea acest lucru împreună, oricât ar fi necăjit-o. In ultimul timp însă prefera să-şi scrie singur la maşină. Tot ce scria părea că se îndreaptă în contra ei.

Vieaţa lor comună devenea neplăcută. Intre ei stătea o prezenţă aproape fizică, permanentă, o situaţie despre care nu vorbeau niciodată : legătura Käthei cu Oscar. Expresia lui Paul, toată fiinţa lui, tot ce făcea şi ce spunea şi în special ceea ce nu spunea erau un reproş neîntrerupt pentru

ea. Se gândise adesea să se mute din Nürnbergerstrasse. Își amintea însă mereu acea caraghioasă umilire pe care Paul o suferise din cauza ei, acel moment, la ușa turnantă a hotelului Eden și nu se simțea în stare să-i aducă o nouă lovitură. Dar acum, această trădare a încrederii ei, după acest atac josnic în contra lui Oscar, era eliberată de orice obligație. Era prea străin de ea. Tot ce nu moștenise dela mama lor o îndepărta. Nu mai putea să-l suporte. Nu-i aparținea lui, îi aparținea lui Oscar. Se va muta dela el, și îi va spune clar pentru ce.

Îi vorbi chiar în aceeași seară, înainte de a sfârși masa. Îi reproșă articolul, îi spuse că e ordinar, nerușinat. Ochii ei căprui erau plini de ură; pe fața ei expresivă se oglindea furia.

Paul ședea acolo, în haină de casă și papuci. Stătea de mult acolo și vorbea, se uita prin ziare ca de obiceiu. Când începu Käthe să-i vorbească se uită la ea. N'o întrerupse și chiar după ce terminase, câtva timp nu spuse nimic, contrar obiceiului său. O ascultase cu atenție și acum o privea atent. Era foarte frumoasă în supărarea ei; era sora lui dragă și frumoasă. Avea multe din trăsăturile aspre ale tatălui ei; când era supărată, spunea prostii ca și el. Dar Paul o iubea cel mai mult când îi apăreau ridurile acelea verticale pe fruntea ei bombată, bine formată.

În acelaș timp însă era cuprins de indignare. Cu ce greșise el? Să spună despre articolul său bine gândit și calm, că e nerușinat — aceasta era prea mult. Deodată îi reveni scena din hall-ul hotelului Eden. Nu-și dădea seama cum scăpase atunci; nici nu vroia să-și dea seama; nu vroia s'o întrebe pe sora lui. Acest tip făcuse ceva umilitor pentru el, ceva înjositor și chiar acum când se gândea la această întâlnire avea o furie fără margini în contra acestui om și în contra surorii lui.

Dar avea și o milă adâncă pentru Käthe. Îi fusese tot

timpul milă de ea şi desigur că suferise de această întâlnire tot atât ca şi el.

In afară de Paul cel milostiv şi Paul cel supărat, mai exista şi un al treilea Paul, care privea amuzat, puţin ironic şi regreta că nu putea să mănânce clătitele în pace, cu toată consideraţia pe care le meritau.

Paul cel supărat continuă discuţia. „Ai crezut într'adevăr" o întrebă el „că o să-l cruţ, pe acest Lautensack numai fiindcă te-ai îndrăgostit tu de el?" Vocea lui adâncă se ascuţi. „Credeai că voiu fi cavaler faţă de el? Nici nu m'am gândit la aşa ceva. Eu nu sunt un linguşitor. Eu sunt un scriitor". Stătea în faţa ei în haina lui de casă peticită şi papucii uzaţi. Sâsâia puţin din cauza enervării. Faţa lui părea foarte supărată.

„Linguşitor, scriitor", îl batjocori Käthe. „Nu mă impresionezi cu felul tău de a tăia firul în patru. Ai abuzat de încrederea mea, ai făcut ceva josnic şi n'ai niciun argument în contra acestui lucru. In orice caz, nu l-ai atacat decât pentrucă sunt prietena lui. Altfel ar fi fost cu mult prea mic pentru tine. Eşti revoltător de arogant".

„Imi pare rău", spuse el cu o supărare crescândă, „că eşti legată de el; e drept. Şi e adevărat că acest Oscar Lautensack al tău nu e un personagiu prea important. Ştiu — are acea celebră putere de sugestie. Oamenii întotdeauna, spun „sugestie" când vor să se prostească. Toată sugestia lui constă în aceea că prosteşte oamenii prin felul de a vorbi, dar i-aş fi lăsat acea sugestie, nu e interesantă. L-am atacat, pentrucă bestiile din jurul lui uzează realizările lui nenorocite pentru o mulţime de chestiuni politice şi el se lasă exploatat.

Toată chestia e o ţesătură de mârşăvie şi fraudă bine lucrată. Fă-mă prost şi încrezut, dacă vrei, dar găsesc că e de datoria mea să arăt oamenilor plasa în care se lasă prinşi.

Acest Lautensack al tău nu e un şarlatan obişnuit, e periculos şi trebuie denunţat. Trebuie distrus şi sunt dator s'o fac".

Se privirăcu ură. Faptul că era un sâmbure de adevăr în ceea ce spunea Paul o înfiora încă şi mai mult pe Käthe. Ea nu vroia să-l lase pe Oscar murdărit şi înjosit. Prin el simţea ce era măreţia, inspiraţia, transa, exaltarea.

„Deci îi arunci în faţă toată această murdărie pentru motive obiective?" îi răspunse ea şi vocea îi tremura de indignare. „Imi spui mie asta în faţă? Indrăzneşti?"

„Da", îi spuse el în faţă şi repetă, „da". Desigur ar fi vrut s'o scape de nebunia ei, dar acesta nu era motivul lui cel mai important. „Vreau să-l distrug pentrucă e un pericol pentru toţi", spuse el pe un ton mai scoborît dar cu o ură nelimitată în expresia feţii lui slabe.

Dânsa îi răspunse furioasă şi dispreţuitoare. „Ce îmi plăcea întotdeauna la tine era că nu minţeai niciodată dar acum mai şi minţi". Apoi, montându-se singură, spuse în grabă: „n'are niciun rost să mai stau aici. Eu îi aparţin lui dacă cumva n'o ştiai. Eu nu-ţi aparţin ţie. Tu eşti prea" — ar fi vrut să spună „prea evreu" dar — „prea diferit" spuse ea după o pauză de o clipă.

Ii părea rău de cuvintele ei, chiar aşa cum le modificase. Spera ca el să nu fi înţeles tot sensul lor urît. Spera să-i răspundă furios, nedrept. Atunci s'ar fi simţit mai bine.

Dar bineînţeles el a priceput sensul urît al cuvintelor ei şi nu-i răspunse furios şi nedrept. In schimb îi trecu tot necazul. Al treilea Paul Cramer, gânditorul, stăpâni pe ceilalţi doi.

Incet, târându-şi puţin picioarele, se îndreptă spre masă; arăta ciudat, înbătrânit şi înţelept. In mod mecanic luă în mână o lingură o privi îndelung şi spuse gânditor „Nietzsche, cândva, într'un caz similar, scrise surorii sale: biată Lama — când îi era foarte dragă îi spunea Lama — biată Lama

acum te-ai înfundat în anti-semitism" şi continuând să examineze lingura spuse „ce păcat" şi „biată Käthe".

Se ducea spre uşă în mod straniu.

„Rămâi cu bine Paul" spuse ea.

„Vrei să pleci azi?" întrebă el

„Da, mă duc să-mi împachetez lucrurile şi plec" spuse ea.

El, cu lingura în mână repetă „e păcat, foarte păcat".

Rămas singur, încercă să-şi regăsească liniştea. „Ei hai" îşi spuse el „acesta era un impuls momentan. Nu se poate decide în contra mea în favoarea acestui bufon sinistru. Mâine mă va chema la cafea ca de obiceiu. Va bate la uşa băii şi va spune „Paul nu mai sta atâta în apa fierbinte" şi eu îi voiu răspunde „bine Käthe, de dragul tău voiu ieşi".

„Nu" spuse el hotărît. „Nu sunt nebun să mă mai preocup de această chestie. Işi va reveni din proprie iniţiativă. Păcat că s'au răcit clătitele". Şi începu să mănânce.

O auzi pe Käthe vorbind la telefon din odaia cealaltă. Nu putea să audă ce spune. Işi chema un taxi? Era oare cu putinţă? Prostii, n'o să facă aşa ceva.

Căzu pe gânduri, îşi reveni şi se sili să mănânce. Câteva firimituri unsuroase îi căzură pe pantalon. „Trebuie să-mi fac un rând de haine noui" se gândi el. „Ii voiu face o surpriză Käthei, dar ea mă va certa că m'am lăsat convins de Waisz să iau ceva nepotrivit".

Sună la uşă. Era un şofer de taxi care venise să ia valizele Käthei. Paul se simţi atras spre uşă. Trebuia s'o reţină pe Käthe; totul era o copilărie; nu putea s'o lase să plece astfel. Dar deodată, îşi dădu seama că nu putea s'o reţină şi că era ceva mai adânc decât cearta lor de azi care o lua dela el şi o ducea la acest Lautensack.

Şedea aplecat înainte, cu trupul său lung şi slab şi aştepta. Prostii. Nu putea să facă aşa o idioţie. Era o fiinţă rezonabilă, în toată firea. Va rămâne. Desigur că va rămâne.

Acum, în orice moment va intra în cameră şi va face aşa ca şi cum nu s'ar fi petrecut nimic. Aştepta cu nervii încordaţi. Dar nu auzea decât vocea adâncă a şoferului şi vocea proaspătă a Käthei şi nu intra nimeni. Acum plecau şi acum, acum se auzi zgomotul de închidere al uşii.

Era uluit. Rămase nemişcat o clipă, apoi, o fracţiune de secundă era plin de milă. „Păzeşte-te biată, mică floare" îi veni în minte acest vers. Dar pe urmă se ridică dintr'odată de pe scaun, împins de un puternic curent de ură. Inima îi bătea puternic, o auzea cum bate; respira greu.

Ea spunea despre articolul lui că era „ordinar şi josnic". Contrarul era adevărat. Era de o mie de ori prea fin pentru un astfel de adversar. Nu trebuia să încerce să vorbească de o figură atât de sinistră ca Lautensack punându-l în categorii. Acest fel de om nu înţelegea decât un alt limbaj. Din fericire el, Paul, ştia să mânuiască şi o astfel de limbă dacă era nevoie. Käthe îl ataţase. Ii va demonstra ei şi acestui domn Lautensack că putea s'o facă şi astfel. Şi din nou era prezent al treilea Paul, cugetătorul, care îi atrase atenţia: „vezi câtă dreptate avea Käthe. Dela început de tot te-ai minţit singur; nu-ţi pasă deloc de acest Lautensack *per se*; n'ai fi pierdut atâta timp şi energie pentru aşa un obiect mic. Vroiai numai să-i arăţi ei şi lui şi atâta tot".

Şi recunoscu ruşinat, motivul articolului său. Nu putea să suporte ideea că sora lui, Käthe, se culca cu tipul acela. Ii era ruşine de el, se analiză şi se rechemă la realitate. Dar începuse de acum să se gândească la noul articol în contra lui Oscar Lautensack, un articol popular şi foarte înţepător, pe care intenţiona să-l publice într'unul din marile ziare cotidiane.

Două zile mai târziu, după şovăeli îndelungi, scrise articolul. Scria cu artă, cu ură, vărsându-şi tot veninul.

Chema masele prin aceleaş mijloace ca şi adversarul său. O, Paul Cramer putea să fie vulgar şi de efect dacă vroia. Şi acum vroia. Descrise toată putoarea acelei haznale strălucitoare, care era lumea lui Oscar Lautensack. El nu se mulţumi cu aluzii discrete ci dădea detalii precise, cifre. Descrise, salonul baroanei Trettnow, cu toată menajeria lui de snobi, aventurieri, arivişti politici şi mercenari. Deschise biroul „Societăţii pentru răspândirea Filosofiei mondiale germane". Numi sumele care le storceau dela clienţi, ca onorarii pentru consultaţiile lui Oscar. Arăta cât era de profitabil să spui lucruri din altă lume, şi cum acestea puteau să se materializeze în forma unui cont de bancă foarte gras. Nu, de data aceasta Paul Cramer nu era deloc demn ; îi plăti adversarului cu aceeaş monedă. Aşa cum rechemase Oscar Lautensack spiritul căpitanului de vas Brittling, aşa rechemase Paul din morţi pe defunctul pictor Wiedtke. Reînviă acuzaţia de crimă în contra lui Hannsjörg şi aventurile amoroase ale Garnetei Liz. Accentuă asupra rolului jucat de bunul şi cinstitul Cagliostro în producţiile lui Lautensack. Spuse lucrurilor pe nume, cu o cinste perfectă şi îl făcu pe Oscar Lautensack de oportunist, escroc şi şarlatan, periculos din cauza legăturilor lui politice.

Mai multe ziare publicară acest articol. Se stârni o nouă vâlvă în jurul vizionarului.

Oscar nu ştia ce linie de conduită să adopte. Era măgulit că îl număra printre oamenii puternici ; pe de altă parte îi deschise răni care supărau, îi dădea lovituri de care nu putea să se apere. Cum putea să le pareze ?

Hannsjörg îl linişti. Ca toţi fruntaşii Naţionali Socialişti, avea un puternic dispreţ pentru masse. Ce scriu ziarele despre un om nu era important, principalul era că scriau. Din acest mare scandal Oscar nu va ieşi decât cu faimă crescută. Din toată vâlva aceasta, cititorii vor reţine numai nu-

mele lui Lautensack. Nu trebuia să te laşi provocat ; nu trebuia intrat în detalii. Atacul trebuia ignorat — aceasta era soluţia cea mai bună.

Şi lui Oscar îi convenea acest sfat. Il aştepta o vară promiţătoare. Il lăsase pe Oscar să plece la München-ul lui drag şi îşi luase şi el vacanţă. Nu vroia să se lupte, vroia să se distreze. Insfârşit vroia şi el să se bucure de ce câştigase prin eforturile grele pe care le depusese. Aşa că uită atacurile lui Paul Cramer şi îşi umplu vara cu o goană sălbatică după plăceri.

Hildegard von Trettnow ca şi Ilse Kadereit aveau moşii în apropiere — Hildegard în ţinutul Mecklenburg, Ilse în Cladow — şi contrar obiceiului lor, ambele femei petrecură anotimpul cel mai călduros aproape de Berlin, numai de dragul lui Oscar. Bineînţeles, aceasta îl măgulea. Le vizita adesea, când pe una, când pe cealaltă şi călătorea nebuneşte dela un prieten la celălalt.

Dădu zor şantierului care îi construia yachtul; trebuia să fie gata peste scurt timp; fiecare a doua zi se ducea să vadă cum merge lucrul.

Drumul spre şantier trecea pe la Sophienburg. Se oprea des pe acolo şi se plimba pe la viitoarea lui reşedinţă de ţară, elaborând planuri de reconstrucţie.

Această reconstrucţie prezenta dificultăţi în afară de acelea materiale. Oscar, ca şi majoritatea Bavarezilor, avea un simţ pentru arhitectură şi un simţ pentru măreţie. Işi băgase în cap că nimeni altul decât Sanders n'ar fi putut să construiască palatul magic al lui Klingsor. Dar acesta din urmă nu se lăsa impresionat de planurile lui Oscar; erau prea hibride pentru gustul lui. Ii spuse în faţă că ceeace dorea el e o amestecătură imposibilă de stiluri. Totuş Oscar nu vroi să se lase nici de ideile şi nici de arhitectul lui. Aceasta îi dădea mult de gândit.

Astfel Oscar avea impresia că făcuse o alegere foarte bună cumpărând Sophienburgul. Nu numai fiindcă poziţia şi faţada conacului se potriveau bine cu planurile lui, dar şi pentrucă avea ceva istoric. Uneori, în plimbările lui pe acolo se oprea dintr'odată şi spunea tovarăşului său de drum, arhitectul, sau oricine ar fi fost: „stai! în acest punct au avut loc evenimente sălbatice. Văd sânge. Văd nenorociri". Casa şi terenurile erau pline de întâmplări de mult trecute, prezente însă pentru Oscar. Simţurile lui supra-omeneşti îi spuneau că aici trebuie să se fi întâmplat fel de fel de crime; pe aici fusese necinste, ură, trădare, crimă şi puţin fericire.

Îi spuse lui Petermann să cerceteze istoricul acestei case. Secretarul îi făcu o cronică conştiincioasă a reşedinţei de ţară Sophienburg şi a foştilor lui locuitori.

Cofetarul regelui Frederic-Wilhelm III îşi clădise această casă. După o muncă de o vieaţă întreagă, spera să-şi petreacă acolo o bătrâneţe liniştită. Dar nu avu parte de aceasta, n'avusese multă bucurie dela casă; trebui să se despartă de ea înainte de a muri. Şi în tot timpul celor 120 de ani de existenţă, această casă a fost urmărită de un destin întunecat, după cum o simţise şi Oscar. E drept, Oscar avea de interpretat şi de răsucit o mulţime de fapte, pe care i le înşirase. Petermann atât de precis, pentru a le face să coincidă cu viziunile lui.

Altfel, vara era plină de evenimente politice. Cabinetul căzu din nou. Naziştii se aflau din nou în plină campanie electorală, în care intrară plini de entusiasm. Oscar, prezicea acum cu aceeaş siguranţă o victorie în alegerile pentru Reichestag, după cum prezisese o înfrângere în alegerile prezidenţiale.

In acest timp se întâlni odată şi cu Führer-ul. Îi prezise şi lui cu o convingere adâncă că alegerile vor fi o victorie covârşitoare, întrecând orice aşteptări. Hitler îi răspunse

cu satisfacţie că şi el era convins că valul mişcării, după o scurtă pauză, se ridică din nou, mai puternic.

Această conversaţie cu Hitler şi convingerea că nu va trebui să aştepte mult până la fondarea Academiei pentru Ştiinţe Oculte îl făcu pe Oscar să se gândească şi mai serios la reclădirea Sophienburgului.

Avu o ultimă întrevedere cu arhitectul Sanders: Acesta rezistă cu îndârjire. Era cunoscut pentru mojicia lui şi îi spuse lui Oscar în faţă că ceea ce vroia el să construiască, era o combinaţie de simboluri oculte şi că era păcat să strice faţada simplă şi impunătoare a casei pentru a creia ceva bătător la ochi. Dar Oscar era hotărît. „Dacă nu ai prea mult, ai prea puţin" spuse el şi: „ce văd eu, poate că e barbar, dragul meu Sanders, dar e această barbarie măreaţă a lui Richard Wagner. Te rog să mă înţelegi", îl rugă el. „Führerul mi-a promis o Academie a ştiinţelor oculte. Casa preşedintelui acestei academii trebuie să fie un simbol. Aşa cum într'un adevărat vizionar se află ascuns după o expresie liniştită viziuni groaznice şi minunate, tot aşa, în spatele faţadei calme a Sophienburgului trebuie să existe lupta dintre puterile apolinice şi dionisiace". „Prostii", spuse Sanders. „Ori clădesc cum trebue, ori nu clădesc deloc".

Oscar era pe cale să-şi impună înfăţişarea romană. Dar trebuia să-l păstreze pe Sanders.

Palatul magic al lui Klingsor putea să aibă succes numai dacă îl clădea Sanders. Aşa că îl rugă, îl imploră, îi vorbi despre măreţele proecte de clădire ale Führerului, îl măguli şi îl ameninţă şi în cele din urmă reuşi să-l convingă pe arhitect; iar acesta supărat spuse că va lua lucrarea; şi acesta nu era din cele mai mici triumfuri ale lui Oscar.

Acum discuta din nou cu Sanders. Plănuia, clasa, se certa, făcea şi cerea concesii. In cele din urmă, palatul magic al lui Klingsor luă forma pe care o visase Oscar. Bineînţeles, la baza

acestor planuri stătea o cheltuială atât de mare, încât îți tăia respirația.

El ceru un timp de gândire de 24 ore. Ii arătă socoteala lui Hannsjörg. Fratele său clătină din cap. „Ai înebunit de tot", îi spuse el.

„Eu am viziuni, eu cred" răspunse Oscar.

El nu vorbi tare, dar tonul lui era atât de arogant încât Hannsjörg înghiți comentariile pe care vroia să le facă și îi răspunse cu răceală: „nu te sfătuesc s'o faci".

Oscar semnă contractul pentru reclădirea Sophienburgului.

Două zile înainte de alegeri Ilse Kadereit îl chemă pe Oscar dela moșia ei din Cladow. „Spune-mi, Oscar", întrebă ea, „victoria de mâine o să fie una din acelea obișnuite, neimportante sau va fi una mare, una adevărată".

El răspunse: „va fi un triumf enorm, covârșitor, cu consecințe decisive".

„Ești sigur?", întrebă ea cu vocea ei batjocoritoare de fetiță.

„Victoria noastră", spuse el cu convingere, „e tot atât de sigură ca admirația mea pentru tine".

„Bine", spuse ea, „atunci facem un rămășag. Dacă va fi o astfel de victorie, tu primești perla mea cea neagră care ți-a plăcut atât de mult. Dacă nu, eu primesc opalul din vasul tău".

Oscar era aproape speriat. Era aceasta vreo glumă de a ei? Perla era foarte prețioasă; îi oferea un cadou enorm. N'o prea înțelegea. Oare îl iubea? „Eu însă nu!" spuse el în gând. „Nu pot s'o primesc", spuse cu nesiguranță. „Desigur că poți", spuse Ilse, „și ai să-ți faci din ea un buton pentru cămașa de frac.

„Sunt foarte supărat", spuse el, „că tot n'ai încredere în mine".

„Am încredere şi n'am încredere", ciripi Ilse, pe tonul ei obişnuit. „Nu cred — şi deaceea am făcut pariul cu tine; cred — şi deaceea am invitat musafiri pentru seara zilei alegerilor, ca să celebrăm victoria. Bineînţeles că vii şi tu".

„Cu plăcere" răspunse el.

„Şi pariul rămâne în picioare", spuse ea încheind discuţia. „Mă bucur de pe acum pentru opalul tău".

Perla cea neagră. Ilse. Sophienburg. Alegerile. Academia. Avere. Faimă. Putere. Visurile lui Oscar se realizau atât de repede, încât îl ameţeau.

Apoi veni şi ziua alegerilor. Programul pe care şi-l făcuse Oscar pentru acea zi îl făcea să se aştepte numai la lucruri plăcute. Dimineaţa trebuia să-l viziteze arhitectul Sanders şi bijutierul Posener. Masa de prânz intenţiona s'o ia la ţară la Spandau, cu mica Alma. Apoi vroia să inspecteze yachtul său, „Pescăruşul", care trebuia să fie aproape gata. Seara va pleca la Cladow, la Ilse.

Dar, în cursul dimineţii şi în special când se întoarse dela vot, îl cuprinse o deprimare fără motiv. Oricine şi orice îl scârbea. Era plin de o mizantropie sălbatică şi sinistră. Nici măcar nu-i înştiinţă pe Sanders şi pe Posener ca să nu vină; dădu pur şi simplu ordin ca domnii să nu fie primiţi.

Se închise în chilia lui. Scoase dintr'un sertar fotografia îngălbenită a tatălui său. Cu ochii severi şi pătrunzători, domnul Magistratsekretär îl privea pe Oscar. Deasupra buzelor lui strânse şi subţiri stătea mustaţa aspră şi ţeapănă; Dar, cu toată demnitatea lui, valorosul său tată nu-l mai impresiona. Oscar privea poza cu un zâmbet ironic. N'ai ghicit bine, stimate domn. Derbedeul acela de Oscar nu s'a dus dracului deloc. Şi-a făcut drumul prin vieaţă şi încă ce drum. Băiatul Oscar a vrut să cucerească Deggenburgul, tânărul Münchenul iar bărbatul Berlinul. Şi s'au realizat toate. Acum, în acest moment, în sute de mii de urne de vot se asi-

gură succesul Partidului, al Partidului şi al său, apoi acea *grande dame* care era amanta lui, îi va trimite perla neagră. Şi nu-şi câştigase victoria prin mijloace externe, ci prin forţa lui interioară, prin personalitatea lui. A sfărâmat şi rezistenţa Käthei, cucerind astfel încă o fiinţă omenească: S'a despărţit de fratele ei, duşmanul, şi a venit la el, Oscar. Cu o adâncă bucurie îşi aminti expresia obrazului ei, gura, vocea, când i-a spus: „Oscar, ţi-a făcut o nedreptate". Curând o va aduce pe Käthe în noua lui casă, în palatul magic al lui Klingsor, ca amantă, ca „doamnă". Va veni, îşi va învinge scrupulele şi în cele din urmă va face aluzia ca să-şi pecetluiască legătura.

Dar dacă nu va fi aşa? Dacă ea nu va vorbi? Era foarte germană, foarte timidă, foarte mândră. Totuşi va ajunge cândva şi acolo. Senta făcuse sacrificii. Elisabeta deasemeni făcuse sacrificii. Avea dreptul să-i ceară sacrificii.

Nu-i va cere acest sacrificiu. Era mărinimos. Fericirea te face mărinimos. Dacă ea era prea modestă, va vorbi el primul. Încercă să-şi imagineze expresia feţii ei, când o va invita la Sophienburg şi îi va spune să trăiască acolo cu el, ca soţia lui.

Totuş nu reuşi; nu putea să-şi imagineze cum va arăta, ce va răspunde la cuvintele lui mărinimoase. Îşi înfundă mâinile în vasul de lemn cu pietre semi preţioase: strălucirea colorată i se strecura încet printre degete. Încercă să „vadă". Totuş nu-i venea nici o imagine a Käthei.

Acum, acum însă îi auzea vocea. Dar nu îi vorbea ceva din viitor, era vocea trecutului, a unui trecut pe care nu putea să-l uite. Era acel răspuns la întrebarea lui dacă credea în el; era acel „nu ştiu", turburat şi bine gândit.

Marele lui triumf avea o gaură; era o gaură microscopică dar prin ea trecea toată victoria lui. „Căci ce va câştiga un om dacă va cuceri întreaga lume" — vocea bunicii vor-

bind în germana literară umplea camera, o simţea aproape fizic. Deodată îi reveni mizantropia şi depresiunea care l-au adus în chilia lui, da, această depresiune îl copleşea şi devenea insuportabilă. Şi se îndrepta în contra lui însuşi.

Vocea Käthei avea dreptate ca şi aceea a bunicii lui cu citatul ei din Biblie, iar el, Oscar, era sătul, sătul. Alegerile vor fi un succes covârşitor şi Kadereit îi va da perla şi va veni ziua când o să poată să-şi pună pe piept încă şi mai multe bijuterii şi va veni şi ziua când va dobândi o proprietate pe Coasta de Azur, în afară de domeniul său dela Sophienburg, un château „Mon Repos" sau cum îşi numeau ei casele şi va adăuga la colecţia lui de Trettnow şi Kadereit alte femei cu titluri aristocratice, poate o ducesă sau o arhiducesă. Pot să-l pupe în... toate. „Dar îşi va pierde sufletul său".

Petermann, secretarul lui, se furişă înăuntru. Cu vocea lui de sugativă, îi spuse că l-a chemat la telefon domnul Hannsjörg Lautensack: rezultatele alegerilor până în acel moment erau mai presus de orice aşteptare.

„Şi-mi turburi liniştea pentru asta?", strigă Oscar la el. Scoase un sforăit de necaz. Da, veneau toate bogăţiile pământului, veneau grămadă. Acum avea şi perla. Adică n'o avea încă. Trebuie să se ducă să şi-o ia. Trebuie să plătească pentru ca s'o aibă. Probabil că-şi va bate joc de el, va face lumea să râdă de el, îl va pune să joace o mică scenă înainte. El nu vroia. Nu era un căţel care să facă sluj înainte de a primi o bucăţică de zahăr.

„Chiamă la Kadereit", îi ordonă lui Petermann „şi spune-le că nu viu diseară".

Petermann deşi era un secretar stilat, nu se putu opri să nu-l privească cu mirare. „Să dau vreun motiv?", întrebă el.

„Dacă aş fi vrut să dau un motiv", spuse Oscar aspru „ţi l-aş fi spus".

Secretarul, umil cum era, îi aruncă totuşi o privire răutăcioasă lui Oscar. Apoi se retrase. „Tâmpit individ, tâmpit". Oscar îl înjură „scârnăvie vicleană". Dar totuş nu scăpase de Petermann. După câteva minute se întoarse cu o privire răutăcioasă şi bucuroasă, spunându-i „doamna doctor Kadereit doreşte să vorbească cu domnul Lautensack personal".

„Spune-i că sunt bolnav", îi ordonă Oscar furios. „Sau nu", se corectă el, „îi voiu vorbi chiar eu".

„Din nenorocire nu pot veni diseară", îi spuse la telefon cu un ton simplu, hotărît şi supărat. Se aştepta să-l roage. Dar ea nu spuse nimic în acest sens. Răspunse numai: „aşa? Ce păcat!" Şi după o scurtă pauză continuă în tonul ei obişnuit, batjocoritor: „şi la ce scuză te-ai gândit? Alegerile nu merg cum le-ai prezis?" „Alegerile merg mai bine decât mă aşteptam", spuse el supărat. „Dacă nu viu diseară", continuă el cu obrăznicie, „e numai pentrucă mă reţine vocea interioară", „Na ţi-am trântit-o, putoare", se gândi el. „Nu vreau, ai perfectă dreptate".

Urmă o nouă pauză, apoi îi răspunse cu o delicateţe neobişnuită. „Desigur, e un motiv pe care nu pot să-l contrazic". In şinea lui, trebui să admită că ironia ei uşoară era mai avantajoasă decât impoliteţea lui grosolană din Deggenburg.

Intre timp ea continua cu aceeaş delicateţă: „bine, atunci pe altădată. Păcat că nu vii să-ţi primeşti personal perla. O să ţi-o trimit" şi închise telefonul.

Stătea la celălalt capăt al firului, puţin turburat. Îi creştea inima de bucurie că a putut să-i spună câte ceva acestei cucoane mari şi puternice. Putea să-şi permită. Ştim cine suntem şi nu ne temem s'o spunem şi altora. Nu vreau să fac pe nebunul pentru perla ei nenorocită. Să se ducă dracului.

La aceasta se gândea în timpul convorbirii. Dar acum, imediat după aceea, i se evaporă plăcerea de a face pe rebelul. Fusese prea politicoasă. Era o femee puternică. Hannsjörg îi băgase bine în cap acest lucru; a jignit-o şi ea nu va înghiţi aceasta şi toată chestia se va termina prost. „Regina ia valetul" spunea tatăl său în asemenea cazuri. Poate că ar fi mai bine să meargă la Canossa, s'o cheme, să-i explice că totul era o greşeală, o glumă şi că bineînţeles, va veni.

Ar fi vrut grozav. Era o umilinţă înăscută pe care o avea în faţa înaltei societăţi şi aceasta îl supăra acum. El nu era ca tatăl său, care se simţia măgulit dacă primea o invitaţie la domnul consilier comercial Ehrental. Rămase acasă toată ziua, supărat şi morocănos, căutându-şi ceartă cu toată lumea. Seara mâncă singur. Făcu scandal pentru un sos prea piperat. Dar nici aceasta nu-l linişti. Se duse în bibliotecă, sobase o carte, o a doua, o a treia şi nu citi. Fu chemat la telefon de câteva ori şi nu răspunse. Era obosit şi iritat, dar nu vroia să se culce. Se gândi ce bine ar fi fost la Cladow acum, la Ilse, în mijlocul unei societăţi vesele. Stătea plin de furie şi de milă pentru el.

Seara târziu, Petermann se furişă din nou în camera unde se afla el: „iertaţi-mă dacă vă deranjez", se scuză el „dar am mai văzut lumina aprinsă şi trebuia să vă spun: am rezultatul alegerilor. E o victorie cu mult mai mare decât ne-am aşteptat. Acest Reichstag va avea 586 locuri şi noi deţinem 230. Socialiştii au numai 133. E colosal, e o victorie fără precedent".

„Mulţumesc", spuse Oscar. „Se pare că avem perla. Regina ia valetul" se gândi el.

Ilse Kadereit şedea pe terasa conacului ei din Cladow, cu un volum de Proust în mână. Era cald. De pe terasă aveai o vedere prietenoasă, fără pretenţii, de-a-curmezişul la-

cului, în districtul Brandenburg. Deasupra lacului aerul scânteia ; nu departe de femeia cu cartea în mână, bâzâia un roiu de ţânţari.

Ilse Kadereit iubea vara şi căldura, îi plăcea Proust şi lipsa de altă societate afară de a ei. Dar azi nu se bucura de toate acestea. Se sili să citească dar după câteva minute lăsă cartea să cadă şi îşi aruncă părul ei castaniu deschis pe spate. Era foarte supărată şi agitată. Era nemulţumită de ea însăşi. Şi totuş era totul în ordine. Tocmai faptul că Oscar nu va mai veni câtva timp, era cea mai bună parte a farsei. Ea însăşi nu era în stare să deosebească cele două perle, acea veritabilă din safe şi acea falsă pe care o admirase Oscar. Să fie fericit cu cea falsă.

Fusese ea într'adevăr fericită cu falsul Oscar ?

Ea ştiuse dela început ce avea şi ce n'avea el. Chiar când se culca cu el, ştia că îmbrăţişează un şarlatan. Îi spuse chiar în faţă : „ce-mi place la tine, sunt mâinile tale tâmpite şi brutale şi nu obrazul tău tâmpit şi distins".

El o lăsase să-i spună aceasta şi încă o sumedenie de alte obrăznicii ascuţite. El socotea că ea îi va plăti până în cele din urmă pentru amuzamentul pe care i-l procura. Deaceea o suportase şi se reţinu. Dar în cele din urmă n'a fost în stare să-şi îmblânzească neobrăzarea provincială şi lipsa de maniere înăscută.

Ea îşi plătea întotdeauna datoriile ; vroia să-i plătească şi lui, să-i dea perla. Se bucura gândindu-se ce cap va face când va descoperi că perla e falsă.

Falsă ca şi privirea demonică şi adâncă cu care se uita la ea.

Gluma cu perla nu era rea. Dar nu era de ajuns. Tipul fusese prea obraznic. De dragul lui stătea aici, la Cladow, în loc să fie la Veneţia sau la Ostende şi îi spusese în faţă cu atâta nerușinare : „nu viu la tine, fiindcă n'am poftă, mă plic-

tisește". Dar ce avea, de ce a indispus-o atât de mult mojicia lui Oscar? Il privise întotdeauna ca pe un bufon, nu ca pe un amant. I-o și arătase. In chestiunea aceasta erau înțeleși.

După cât se pare însă nu erau înțeleși. Se răsculase bufonul, aceasta o durea pe ea: rebeliunea, răzvrătirea.

Avea o parte din răspunderea de a fi intrat în legături atât de strânse cu Naziștii, ea cu bărbatul ei și cu alții, de a fi închiriat pe acești bandiți ca să se opună extremei stângi.

Poate că aceasta era o mare greșeală. Noi credem că ne jucăm cu ei și în realitate se joacă ei cu noi. In acest Oscar se vede clar acest lucru: de îndată ce se cred în vârf își permit să ne tragă și o palmă. Va trebui să întrebuințăm mijloace mai drastice ca să-i arătăm acestui Oscar că încă mai suntem noi deasupra. Trebuie s'o facem, e o chestiune de principiu, la care m'am gândit bine.

Chestiune de principiu. Prostii. Nu-ți bate joc de tine însăți, Ilse. Motivele sunt foarte personale, foarte femenine. Și asta o turbura cel mai mult. Oare acest om era mai mult decât un bufon pentru ea? Ar fi fost oribil. Doctorul Kingsley, psihologul, i-a spus cândva: „vezi dragă, toată știința mea poate fi rezumată într'o singură frază. Există două tipuri de femei: bovinele sensuale și cățelele frigide". Această observație i se părea foarte justă și în sufletul ei, era întotdeauna mândră că era o cățea frigidă, una din acele femei vioaie dar reci, care se amuză dar pot întotdeauna să-și controleze simțurile. Ar fi fost groaznic dacă n'ar fi fost așa, dacă avea totuș ceva din sensualismul bovin ascuns în ea.

Nu, nu, a fost bufonul și nu amantul ei. O amuza să vadă cum se umfla tipul, pentru ca apoi să se desumfle și să cadă. Ca să se amuze — acesta era singurul motiv pentru care intrase în legătură cu el. Ar fi foarte distractiv să-l vadă

târându-se înapoi plângând. O să-i arate lui şi „vocii lui interioare".

Ilse zâmbea cu răutate. Era cam neglijent bunul nostru Oscar. Existau înşelăciunile lui şi numeroasele atacuri în contra lui. El nu avea un călcâiu al lui Ahile, avea nenumărate, o mulţime. Un om cu atâtea puncte vulnerabile trebuia să se gândească bine înainte de a o repezi pe Ilse Kadereit de dragul „vocii interioare".

Nu, chestia cu perla nu era suficientă. Nu-i ataca niciun punct vulnerabil. El era ordinar dar nu era meschin. Peştele era celălalt, fratele lui, nu el. Trebuia să-l atingă cu altceva.

Şi ştia cu ce.

Da, ştia cu ce şi se hotărîse ; avea un plan, era satisfăcută. Era o zi călduroasă, minunată. Aerul scânteia de căldură deasupra lacului. Roiul bâzâietor al ţânţarilor dansa în soare. Ilse se întoarse la volumul ei de Proust şi acum citi cu plăcere.

A doua zi spuse banal, într'o conversaţie cu Fritz Kadereit: „Dacă cel puţin n'ar fi atât de lipsiţi de gust, Naziştii tăi. Acum, că eşti într'o turmă cu ei, n'ai trebui să le accepţi anumite erori estetice".

Şedeau la masă pe terasă. Cu ochii lui isteţi şi adormiţi, Fritz Kadereit se uită prudent la soţia lui. Naziştii tăi ? Cu Ilse nu ştiai niciodată dacă era ceva plăcut sau neplăcut.

„Nu pricep atât de repede, dragă" îi spuse drăgăstos. „Probabil din cauza căldurii. N'ai vrea să te exprimi ceva mai limpede ?"

„Ei vezi de exemplu", îi spuse ea cu un ton neobişnuit de leneş, „vreau să vorbesc despre aceste violente atacuri în contra lui Oscar din presa de stânga. Sunt foarte precise şi detaliate. Cred că nu ajută deloc prestigiului Partidului, ca

un membru atât de marcant să se lase încontinuu calomniat ca un şarlatan ordinar. Cred că ar trebui să se apere".

Fritz Kadereit ridică paharul de vin rece şi aburit şi privi atent vinul de Moselle galben-verzui, care scânteia în lumina soarelui. Apoi bău foarte încet. Vroia să câştige timp ca să se gândească la un răspuns. In sinea lui era bucuros. Ceeace venea părea să fie ceva foarte plăcut.

Fritz Kadereit o iubea pe Ilse. Nu putea să se prefacă, legăturile sentimentale ale Ilsei îl dureau. A simţit că romantismul popular al lui Oscar a avut un efect asupra ei — uneori spunea că e mica lui snoabă; dar îl durea că îl alesese tocmai pe acest Lautensack, şi observase cu o teamă din ce în ce mai mare cum se întrecea cu gluma. Acum observa cu uşurare că vroia să-l coboare pe acest tip de pe piedestal. Idila lor părea să fie pe sfârşite.

Nu trebuia să se arate imediat de acord, era mai bine s'o contrazică puţin. „Crezi într'adevăr că e nevoie să se reacţioneze la aceste atacuri?" o întrebă tot atât de flegmatic? Ea îi răspunse tocmai cum vroia el: „Ţi-am spus întotdeauna", minţi ea cu răceală şi naivitate, „că faci prea mare caz de Oscar. E distractiv, într'adevăr, dar e o sarcină grea pentru Partid, sau poate nu eşti de aceeaş părere?" Fritz Kadereit îşi reţinu un zâmbet.

„Ştii Ilse", îi răspunse el, „dacă spui despre cineva din lumea noastră că e un şarlatan, o secătură, fie că ai dreptate sau nu, noi luăm atitudine. Aşa am fost crescuţi. Dar oamenii aceştia, aceşti Hitleri şi Lautensacki aparţin unui alt *milieu*. Ei nu ştiu ce e demnitatea. Eu nu ştiu dacă acest domn Lautensack al nostru, se simte insultat când i se spune că e şarlatan. *Enfin il n'est pas de notre monde*".

Acestea erau fraze bine meşteşugite şi Ilse reacţionă din nou cum se aşteptase el. „Nu e vorba de părerile lui Oscar", spuse ea după un moment de gândire privindu-l în faţă.

„e vorba de Partidul pe care îl susține Fritz Kadereit. Oscar nu poate lăsa aceste calomnii să treacă fără să reacționeze. Măcar pentru noi".

Acestea erau cuvinte neobișnuit de hotărîte pentru Ilse. Pentru noi se gândi doctorul Kadereit — fie și așa. Dar din nou își opri un zâmbet: „bine, îi răspunse cu felul lui de urs binevoitor și îi promise: „dacă crezi că e necesar, voiu lua toate măsurile". Doctorul Fritz Kadereit dădea Partidului bani și mai făcuse cadou câtorva membri marcanți acțiuni ale întreprinderilor sale. Așa că era un om căruia i se făcea bucuros un serviciu.

Scurt timp după discuția soților Kadereit, Manfred Proell îi spuse lui Hannsjörg: „Ascultă-mă, o piele groasă e ceva foarte bun, cu condiția să nu fie prea groasă". Îi puse mâna lui moale și cărnoasă pe umăr și Hannsjörg observă imediat că nu se anunța ceva prea plăcut.

„Îți place să vorbești neclar", glumi el. „Eu nu sunt ca fratele meu, nu pot să citesc gândurile".

„Tocmai de fratele tău vroiam să-ți vorbesc, dragă", îi răspunse Proell. „El e omul cu pielea groasă. Ni s'au trimis o grămadă de articole de ziar, știi probabil despre ce e vorba. Îi spun pe față șarlatan și escroc. Sunt persoane care îi iau în nume de rău faptul că nu răspunde".

Hannsjörg încremeni. Cu cine s'o fi purtat iar prost Oscar? „Presa de stânga vrea numai să facă scandal" spuse el „chiar eu l-am sfătuit pe Oscar să nu ia nici o atitudine".

„Știu că ai mult bun simț" recunoscu Proell prietenos. „Dar în cazul fratelui tău, din nenorocire, puteri mai înalte cer să dăm deoparte bunul simț".

„Pot să cer numele acestor puteri mai înalte?" întrebă Hannsjörg.

„Numele lor e Fritz Kadereit" răspunse Proell.

Acum abia pricepu Hannsjörg situaţia. Petermann nu pierduse ocazia să-i povestească despre ciudăţenia lui Oscar, despre obrăznicia cu care i-a comunicat doamnei Kadereit în ultimul moment că nu vine la ea. Mai târziu însă, Oscar îi arătă perla neagră, care desigur că nu era o mărgea de sticlă ci o probă palpabilă de bune relaţii. Dar femeile sunt ca un sfinx; sunt în stare să-ţi dea un cadou cu o mână şi o palmă cu cealaltă. Avea şi el experienţele lui din vremea Garnetei Liz. Şi acum îi venise rândul lui Oscar să-şi dea seama de acestea. Lui Hannsjörg îi părea rău, dar Oscar îşi merita soarta.

„Nu cunosc motivele", spuse Proell între timp, „pentru care acest Kadereit ţine morţiş să păstreze nepătată insigna Partidului. Dar fiindcă lucrurile erau aşa, stimabilul tău frate e rugat să se apere împotriva atacurilor josnice ale Socialiştilor". „Manfred, crezi într'adevăr că va trebui să ne justificăm?" întrebă el stânjenit.

„Cred că da", răspunse Proell. „Va trebui să depună câteva jurăminte false; o datoraţi onoarei Partidului. Dar poate", dădu el ideea, „ar fi mai bine ca stimabilul tău frate să intre personal în legătură cu Ilse Kadereit".

După ce rămase singur, Hannsjörg fu cuprins de o furie groaznică în contra fratelui său. Prostul ăsta! Bădăranul ăsta scârbos! El, Hannsjörg s'a străduit o vieaţă întreagă să se urce pe această anevoioasă scară socială şi acum Oscar îi îngreuia situaţia. O mişcare greşită, un pas mai la o parte şi se trezeşte iar jos. Şi tot timpul urcuşului se împovărase cu Oscar pe umerii lui. Şi el, această scârnăvie lipsită de recunoştinţă, nu se gândea deloc la fratele lui, mai mult încă, i se împotrivea chiar.

Orice i s'ar întâmpla n'ar fi suficient. Să-şi dea şi el seama ce înseamnă să stai într'o gaură de şoareci cu o pisică mare aşteptând afară.

La următoarea lor întâlnire Hannsjörg se arătă dela început sever şi tăios. Ii spuse fără menajamente că doctorul Kadereit era mirat de faptul că un membru atât de marcant ca Oscar Lautensack nu riposta acuzaţiilor presei socialiste. Partidul era de aceeaş părere cu doctorul Kadereit. Dorea ca Oscar să limpezească această afacere. Oscar simţea că fierbea ceva neplăcut. Nu vedea încă legăturile. Desigur că se gândea la acea nenorocită convorbire telefonică cu Ilse. Dar aceasta era dată uitării, perla neagră strălucea în cămaşa de frac. Ce vroia Hannsjörg dela el?

Işi luă înfăţişarea romană. „Să limpezesc această afacere?" întrebă el cu sprâncenele ridicate. „Nu e nimica de limpezit, Oscar Lautensack nu intră în discuţie cu mulţimea. Chiar tu mi-ai dat această idee".

„Eu ţi-am dat ideea", răspunse Hannsjörg. „Dar între-timp desigur că ai făcut vreo altă prostie". Şi, deoarece Oscar nu înţelegea, continuă: „ţi-am spus adesea, nu poţi s'o tratezi pe Trettnow sau pe Kadereit ca pe Ali sau pe Petermann sau pe mine. Aşa nu merge. Doctorul Kadereit e omul care dă banii, deci e atotputernic. De câte ori n'a încercat să ţi-o bage în cap profesorul Lanzinger din Deggenburg". Şi, vorbind aproape cu el însuş, spuse: „aşa o tâmpenie; boul ăsta trage Ilsei Kadereit o palmă în loc să-i mulţumească lui Dumnezeu că poate să se culce cu ea".

Oscar era copleşit de spaimă.

Dar cum era cu putinţă? In definitiv îi dăduse perla. E drept, n'o văzuse pe Ilse dela acea convorbire; nu ştia cum se întâmplase dar de câte ori a vrut să se ducă s'o vadă nu era liberă. Dar îi dăduse motive plauzibile, vorbise cu ea la telefon de vreo trei patru ori de atunci şi fusese foarte drăguţă. E drept, fusese cam ironică, dar aceasta nu i se părea neobişnuit.

In sufletul lui însă, ştia că Hannsjörg avea dreptate; îşi dăduse seama dela început că această chestie trebuia să se termine prost.

Deodată se înfurie în contra Ilsei. Ce josnică, ce ipocrită. Totul se întâmplase cu o săptămână înainte şi ea se purta cât se poate de politicos cu el de atunci. Ii vorbea cu vocea ei drăgălaşă de pasăre şi era numai zahăr şi miere. Aşa erau aceste cucoane bine! Dar ce a comis el? A fost cinstit şi i-a spus sincer că era prost dispus; ea însă, în loc să-i spună în faţă că era supărată, şi-a ascuns sentimentele şi acum, după mult timp şi-a adus aminte de demnitatea ei femenină şi vroia să se răzbune pe el.

„Nu voiu merge la judecată", spuse el hotărît „Nu mă voiu justifica". Hannsjörg fuma silindu-se să-şi păstreze calmul.

„Pricepi foarte greu", îi răspunse el. „Nu e un sfat, e un ordin".

„Nu voiu merge la judecată", tună Oscar. „Să explic eu ce e sufletul, unor avocaţi, unor scribi limitaţi". Actorul Karl Bischoff ar fi fost încântat de această replică. Dar în sinea lui, avea viziunea doamnei Tirschenreuth apărând cu bastonul ei, a lui Hravliczek, piticul acela şiret dând dovezi împotriva lui, faţă de sute de mii de oameni. Deodată se schimbă şi zâmbi măgulindu-l pe Hannsjörg, ca şi cum chestiunea ar depinde de el şi spuse convingător: „ignorează atacurile" — acestea erau vorbele tale atunci". „Aşa am spus", răspunse Hannjörg liniştit, „acum trei săptămâni. Azi însă spun din nou ca bătrânul nostru profesor Lanzinger: cu cât te urci mai mult cu atât cazi mai jos. Regret dragul meu", continuă el calm, fumându-şi ţigara, „dar dacă crezi că poţi să scapi de consecinţele toanelor tale, te înşeli. Tu te-ai încurcat, descurcă-te singur".

Oscar îşi dădu seama de situaţia lui desperată. Hanns-

jörg, o figură sfrijită într'un fotoliu imens, îl privea cum se plimba prin cameră scrâşnind din dinţi. Aşa — aşa şi-o închipuise. Oscar, de îndată ce-şi dădea seama că a făcut o prostie de neiertat prin toanele lui, lovea în jurul lui ca un copil. Pe Hannsjörg îl amuza agitaţia inutilă a fratelui său. Era o scenă pe gustul lui, ochii lui mici scânteiau de răutate. Ochii aceştia de lup, se gândea Oscar.

Neputinţa lui şi răutatea celuilalt se revărsau complet asupra lui.

„N'am să mă judec", izbucni el din nou. „Doar nu sunt nebun".

„Ba eşti sută în sută nebun", răspunse Hannsjörg. „Stai cu ochii închişi. Crezi că astfel o să se îndrepte lucrurile? Nu eşti numai nebun, eşti şi prost".

Extenuat, Oscar căzu într'un scaun. Şedea trist în halatul său purpuriu somptuos, în mijlocul bibliotecii lui splendide, având în faţă vechiul original flamand. „O grămegioară nenorocită", se gândi Hannsjörg şi încet, încet i se făcu milă de el. In ultimă analiză ei erau unul, Oscar şi el. „Nu poţi să-mi dai un sfat?" îl rugă el umilit.

„A", se gândi Hannsjörg, „acum ar trebui să ne vadă femeile pe noi doi, atotputernicul Oscar şi bietul Hannsjörg. Dar tot nu mi-ar folosi. In aceeaş seară dacă ar sta pe scenă cu faţa tâmpită şi distrusă, s'ar aduna toate în jurul lui şi nici nu s'ar uita la mine. Aşa e întotdeauna".

„Poate că mai ai o scăpare", îi spuse. „Du-te la Ilse a ta, vorbeşte cu ea, de preferinţă în pat. Incearcă s'o convingi cu binişorul să se lase de nebuniile ei. Poate că se va muia şi nu va trebui să te judeci cu stimabilul tău cumnat".

Oscar, tăcut, dădu din cap. „Nu mă voiu duce la doamna Kadereit" spuse el apoi. Nu mă voiu umili faţă de ea. Nu voiu merge la Canossa".

„Nu face pe nebunul", spuse Hannsjörg liniştit şi îşi

stinse ţigara. „Iţi dau trei zile timp" îi spuse fratelui său şi în vocea lui era o comandă. „Dacă nu aranjezi până atunci ceva cu Ilse mă întorc cu avocatul şi atunci mergem la judecată.

Oscar se uită plin de ură după el şi nu-l mai contrazise.

O chemă la telefon pe doamna Kadereit şi îi spuse că va veni. Cu vocea ei, care niciodată nu ştiai dacă glumeşte sau vorbeşte serios îl întrebă : „e ceva mai neobişnuit ?" şi adăugă „nu că n'ai fi bine venit în orice caz, dar sunt foarte ocupată zilele acestea". Ii spuse că dorea în general s'o vadă şi că avea şi un motiv special.

„Ei, te vedem iar pe la noi", îl salută ea ; era animată şi foarte amabilă. Mai întâiu îi mulţumi foarte însufleţit pentru perlă. Apoi se scuză pentru acea convorbire telefonică. Fusese foarte agitat şi nervos. Nu era uşor să facă în acelaş timp faţă cerinţelor adevăratei lui chemări şi nenumăratelor chestiuni de afaceri pe care i le încredinţa Partidul. Aşa că se întâmplă uneori să-ţi mai dai drumul, în special faţă de persoane pe care le bănuieşti apropiate şi pline de înţelegere.

„Continuă, bufonule" spuse Ilse. Ea zâmbea. Era vechea Ilse. Avu o scânteiere de speranţă. Ii vorbi mai departe. se însufleţi şi deveni entuziast. Redevenea vechiul Oscar, se simţea bărbat şi se purta în consecinţă. „Şi acum, hai să îngropăm această neînţelegere fără rost" spuse el triumfător, se apropie de ea şi încercă s'o ia în braţe.

Ea îi alunecă din braţe uşor, cu dibăcie. „Nu încerca", îi spuse ea şi tonul ei ironic obişnuit nu avea nicio nuanţă cochetă ci numai o uşoară indiferenţă prietenească. El trebui să-i dea drumul, deşi o dorea într'adevăr.

„Nu vrei să trecem la al doilea scop al vizitei tale", spuse ea „şi să discutăm serios ?" Oscar se resemnă şi ajunse la chestie. Cercurile puternice ale Partidului, explică el, îl îndemnau să ia o atitudine împotriva atacurilor presei de stânga. El însă nu era de această părere. Calitatea lui cea mai de

seamă ar fi diminuată, pătată, dacă va trebui s'o dezvălue în faţa privirilor profanilor, ale raţionaliştilor ostili. Îi cerea sfatul.

Oricât ar fi fost de mare bucuria ei faţă de umilinţa acestui bărbat, ea însă nu şi-o trădă cu nimic. „După părerea mea" spuse ea serioasă, gânditoare, „cred că ai trebui să te aperi în contra atacurilor socialiste, oricât ar fi de stupide. In definitiv nu eşti un oarecare domn Meier sau Müller, eşti vizionarul Partidului. Chiar Führerul ţi-a făcut onoarea să-ţi ceară sfatul. *Noblesse oblige*. O legătură murdară peste ochii unui vizionar — asta nu merge. Mi se pare că mantia unui vizionar trebuie să arate întotdeauna atât de proaspătă ca şi cum ar veni direct dela spălat". Dacă cel puţin i-ar fi zâmbit ; naivitatea şi pretinsa ei obiectivitate îl umplea de o furie neputincioasă. „Nu credeam", spuse el ofensat, „că chestiuni exterioare de acest fel ţi-ar putea zdruncina vederile asupra fiinţei interioare".

Dar la toată plângerea lui, ea nu putea decât să dea din umeri.

„Exterioare, interioare", răspunse ea, „eu pot să-ţi spun punctul meu de vedere obiectiv şi feminin. Eu sunt pentru curăţenie şi claritate. Trebuie să ştii ce-ţi datorezi ţie însuţi şi trebuie să arăţi că o ştii. Pe faţa ei nu se mişca nici o trăsătură. „Aşa că doreşti să mă judec?" întrebă Oscar direct, fără ocoluri. „Vrei să mă prostituez în faţa unui Tribunal?"

„Eu, dragă prietene, nu doresc nimic" îl apostrofă ea cu bunăvoinţă. „Numai, dacă îmi cere cineva sfatul cum o face din când în când bărbatul meu, sau cum o faci tu acum, nu pot să fiu de acord cu orice. Eu spun pe faţă ce e în mintea şi în inima mea". Se bucura din plin de gluma ei ; era foarte vioaie. Acum era una din acele femei lucide care se puteau controla. Acum nimeni nu putea să-i spună că e o bovină sensuală.

Deoarece el rămase tăcut şi îngândurat, ea îi spuse cu vocea ei cea mai plăcută, „eu însumi, — trebuie să recunosc cu toată sinceritatea, mă bucur de proces. Gândeşte-te ce scenă senzaţională e la dispoziţia ta. Vei avea toată Germania ca spectatoare. Nici nu poţi să-ţi doreşti o ocazie mai bună ca să-ţi arăţi talentul".

„Da, desigur, şi acesta e un punct de vedere", spuse Oscar; trebuia să sune ironic, dar Ilse îşi dădea seama de desnădejdea amară din aceste cuvinte şi avu deci încă o satisfacţie.

Da, sufletul lui Oscar era plin de amărăciune. Dar, deodată amărăciunea se transformă într'o altă senzaţie. Acum fiindcă tot venise, vroia să profite cel puţin de drumul lui la Canossa. Ochii săi albaştri expresivi se umbriră, deveniră feroci.

O furie şi o dorinţă sălbatică îl încălzia. „Bine", spuse el „şi acum aş vrea să-ţi mulţumesc pentru sfatul tău" şi din nou se apropie de ea şi o cuprinse cu mâinele lui mari, albe şi brutale.

Dar ea, cu aceeaş mişcare agilă ca mai înainte, se eliberă din îmbrăţişarea lui. „Ai înebunit deabinelea" îl întrebă ea cu o mirare rece şi amuzată, ca şi cum n'ar fi fost niciodată ceva între ei.

Dar acum era supărat şi hotărît, o dorea foarte mult, se năpusti asupra ei, ea făcu o sforţare mare ca să se desfacă; în cele din urmă reuşi. Amândoi erau încălziţi, extenuaţi.

„Ai greşit, dragul meu", spuse ea după ce îşi recăpătă suflul. „Te-am acceptat ca experienţă dar n'ai trecut examenul. Jocul s'a terminat".

Faţa ei era aspră şi veselă; era foarte frumoasă. Acum abia îşi dădea seama Oscar ce plăceri pierduse prin acea convorbire telefonică şi ce pericol îşi crease. Renunţă să mai încerce, foarte umilit.

Tot triumful lui nu merita nimic. Ceilalţi avuseseră dreptate; tatăl lui, profesorul Lanzinger, Hannsjörg. Regina luase valetul iar el era valetul şi acum ateriza din nou în noroiu. Vieaţa lui fusese bogată în umilinţe. Muncitori beţi râdeau de el când apărea pe scene periferice. Era umilit faţă de Tirschenreuth, faţă de Hravliczek, faţă de Käthe, faţă de el însuş. Dar nouile lui succese îi vindecaseră rănile. Acum însă se redeschideau la ironiile Ilsei. Se simţea ca un câine bătut. Il obseda o frază pe care i-o spusese Alois într'o situţie asemănătoare: „faţa ta e atât de lungă încât bărbia ţi se loveşte de pământ".

In aceeaş zi de 13 August Reichspräsidentul Hindenburg îl aştepta pe Führerul Partidului Naţional Socialist, Adolf Hitler.

Mareşalul se bucura de întâlnire; aveau de aranjat anumite socoteli.

Hindenburg mai fusese obligat în câteva rânduri să suporte întâlniri cu acest domn Hitler; tipul nu-i făcuse o impresie prea bună; era un individ lipsit de respect şi disciplină. Bătrânul domn îşi amintea cu dezgust prima lui „întrevedere" cu acest Hitler. Acesta vorbise aproape tot timpul, o oră întreagă, cu entuziasm şi fel de fel de exagerări, aşa cum obişnuia să vorbească la întrunirile lui. Dar el, bătrânul Mareşal, era obişnuit să i se vorbească precis şi scurt, milităreşte. Teatralismul şi torentul nestăvilit al vorbelor lui îl alarmau. Afară de acestea nu înţelegea tot ce spunea, căci vorbea un dialect oribil. I-a trebuit mult timp ca să-şi revină din surpriza neplăcută pe care o avusese cu el. — De atunci de câte ori venea vorba despre el faţă de Mareşal, acesta referindu-se la el, spunea: „caporalul din Boemia". Dar din nenorocire, venea cam des vorbea despre el; din nenorocire, a fost si-

lit să-l mai vadă de câteva ori; odată a fost rugat chiar să-i încredinţeze lui Hitler Cabinetul său, dar el, Mareşalul, se înfurie, „nu l-aş face pe acest domn Hitler nici măcar director general al Poştelor".

Acum i s'a spus din nou că trebue să-l primească pe domnul Hitler, da, trebuie să-i ofere Cancelariatul şi direcţia Siguranţei Statului; o cereau obiceiurile parlamentare, căci din nenorocire Naziştii câştigaseră 230 din cele 586 de locuri din Reichstag.

Aceasta era o veste supărătoare, era foarte mulţumit când i s'a comunicat că putea să amâne audienţa şi nemai pomenit de bucuros când i s'a explicat că negocierile care se făceau cu acest domn Hitler prin reprezentanţii lui, deveneau din ce în ce mai grele. Domnul Hitler cerea toată puterea, dar Preşedintele Reichului nu trebuia să i-o acorde, ar fi destul dacă i-ar oferi al doilea loc şi acesta nu-l va primi Hitler.

Aceasta fiind situaţia, bătrânul domn, plin de o dorinţă răutăcioasă de răzbunare se gândise să întrebuinţeze această întrevedere ca să dea o lecţie acestui individ. Hindenburg avea experienţa precedentelor întâlniri, el nu vroia să asiste din nou în linişte la performanţele oratorice ale caporalului din Boemia aşa că îşi făcuse un plan de bătaie precis. Bătrânul domn nu prea era dotat, nu avea nici cunoştinţe prea vaste, era mândru de faptul că nu deschisese o carte de când terminase şcoala. Totuş învăţase două lucruri în lunga lui carieră militară; puţină strategie şi multă ţinută.

Era hotărît să întrebuinţeze amândouă aceste talente, fără nici o milă în această întrevedere cu Hitler. Prin capul bătrânului Mareşal treceau două hotărîri: în primul rând să nu-l lase pe domnul Hitler să stea jos, în al doilea rând să nu-l lase să vorbească. Aşa că stătea şi se pregătea, cu o notiţă în mână în care scrisese cu litere mari ce trebuia să-i spună caporalului din Boemia. In timp ce stătea înconjurat de suita

sa, care îşi pusese toată speranţa în el, bătrânul Mareşal murmura pentru el: „întâiu, nu laşi tipul să şeadă; doi, nu laşi tipul să vorbească".

In acest timp, tipul, domnul Hitler, caporalul din Boemia, Führerul, şedea în maşina lui cenuşie şi o îndrepta spre palatul Preşedintelui Reichului întovărăşit de câţiva membri din suită. Führer-ul îşi făcuse un rând de haine noui pentru această întrevedere, iarăş o haină lungă neagră aşa numită Prinţ Albert. Waisz, croitorul îl sfătuise timid să nu-şi facă o haină atât de demodată, dar lui, Führerului, îi venea perfect haina severă închisă în gât, jumătate uniformă militară, jumătate antireu preoţesc. Haina era în special potrivită pentru săvârşirea acţiunilor mari, de stat. Din nenorocire azi ar fi făcut mai bine să-şi pună cea mai veche haină. Dar el nu ştia ce-l aşteaptă, nu ştia ce se urzise în contra lui. Acei care îl susţineau în toate domeniile — clica militarilor, a marilor industriaşi şi a moşierilor — erau alarmaţi de victoria nazistă în alegeri şi s'au hotărît să ţină pe aceşti indivizi mai la rece pentru câtva timp. Aceştia, adversarii şi patronii lui Hitler, „grangurii", cum li se spunea în Partid, credeau că vor putea aduce pentru câteva luni un fel de dictatură militară sub conducerea lui Hindenburg; nu vroiau să ajungă prea mare puterea acestor bandiţi angajaţi, a acestor Nazişti. Se temeau ca bandiţii să nu ajungă prea puternici ca să mai poată fi comandaţi şi după ce îşi făcuseră treaba, să vrea să ia ei însuşi puterea. Erau hotărîţi să-l pună puţin pe linie moartă pe acest domn Hitler şi bătrânul preşedinte al Reichului era dispus să-i ajute. Deaceea reprezentanţii Partidului care au fost induşi în eroare, îl informară pe Hitler că Hindenburg putea să-şi dea bine seama de situaţie şi vroia să aibă o întrevedere cu el, pentru ca apoi să se decidă. Hitler avea tot motivul să creadă că locul pe care îl vor ocupa Naziştii în Partid depindea de puterea lui de convingere.

Aşa că, şedea în maşină plin de încredere, în redingota lui neagră şi joben, cu mănuşi în poală, ţeapăn, cu o privire eroică, cu nasul lui mare şi triunghiular deasupra mustăţii, spintecând aerul de vară. Astfel intră în palat, în camera de primire, astfel căzu în cursă.

Dar acolo stătea vicleanul bătrân. „Să nu-l las să şeadă, să nu-l las să vorbească", îşi spuse el şi conform planului îşi puse duşmanul într'o situaţie ciudată. Nu-i oferi un scaun, rămase în picioare şi-l sili pe adversar să stea. Dar el, spre deosebire de Mareşal nu ştia să stea în picioare. Era surprins de primire şi nu-şi ţinea prea bine echilibrul. Sub haina lui lungă şi grea transpira abundent. Părul i se lăsă pe frunte, se mişcă de pe un picior pe celălalt. Dar bătrânul stătea maestos în faţa lui, sprijinindu-se pe bastonul lung din stejar gros, învechit.

Hitler aştepta o ocazie ca să vorbească. Atunci va fi el cel puternic. Atunci se va sprijini pe vorbele lui şi-l va domina pe acest falnic şi ostil bătrân. Dar bătrânul nu-i permitea tocmai acest lucru: să vorbească. De data aceasta nu vorbea Hitler ; acum vorbea el, bătrânul.

Unul din aghiotanţi îi înmână o notiţă, şi de acolo îşi citea părerile asupra formării unui guvern naţional. Nu era un cabinet hitlerist. Era un cabinet în care el, Führer-ul victorios al poporului executa la a doua vioară o parte ridiculă.

Trădare. Hitler a fost trădat. Stătea şi transpira ştiind că a fost trădat. Obiceiul, tradiţia, această întrevedere, nu era decât un pretext.

Il ademeniseră într'acolo numai pentru ca bătrânul să poată să-i dea o palmă cu mâna lui de fier.

Uriaşul îi vorbi dela înălţimea lui, nervosului şef de Partid. „Ei bine, domnule Hitler ? Vrei să colaborezi în acest guvern naţional ?"

Hitler, desnădăjduit, trădat, descurajat, căutându-şi cuvintele, răspunse că el explicase reprezentanţilor lui Hindenburg cum ar putea să colaboreze într'un cabinet în care avea un post de răspundere. „Situaţia mea trebuie să fie de conducere", spuse el.

„Aceasta înseamnă că cere toată puterea, domnule Hitler?" întrebă Hindenburg, cu o uşoară ameninţare în glasul lui răguşit. Hitler încercă să explice. Acum poate că va fi în stare să-şi ţină discursul, să-l convingă pe Mareşal şi să câştige autoritatea. „Abandonarea atitudinei mele revoluţionare", începu el plin de speranţă „pe care mi-au cerut-o reprezentanţii dumneavoastră este un sacrificiu greu şi totuş plin de speranţe. Susţinut de un simţ al răspunderii care se potriveşte unui conducător de popor, care e bogat în triumfuri şi renunţări, m'am hotărît să fac concesii mari. Promisiunea e promisiune. Pe de altă parte, fiind conducătorul celui mai puternic partid al Reichului, nu pot primi o astfel de înjosire, de a cânta la a doua vioară, cu cerinţele tradiţiei germane şi ale moralei politice. In acest sens, trebuie" — se sprijinea de acum pe cuvintele lui şi simţea venind curentul elocinţii. Dar, nu trebuie lăsat să şadă, nu trebuie lăsat să vorbească, îşi aduse aminte bătrânul, în timp ce Hitler îi vorbea. „Observ, domnule Hitler", îl întrerupse, „că insişti să primeşti toată puterea". Şi după o scurtă privire la notiţa lui anunţă sever şi măreţ: „Nu pot să iau această răspundere, căci ai întrebuinţa puterea în mod unilateral".

Führerul vroia să răspundă. Nu i s'a permis. Din nou, de îndată ce a început, Hindenburg îi tăie vorba. „Te sfătuesc, domnule Hitler", îl preveni el să-ţi continui lupta cel puţin ca un gentleman". Şi, cu ajutorul notiţei îşi jucă ultima carte: „întâmplător îmi pare rău, domnule Hitler", spuse el, „că nu vrei să ajuţi un cabinet naţional sprijinit de mine, aşa cum mi-ai promis pe onoarea dumitale înainte de alegeri".

Măreţ sprijinit pe baston, un monument de indignare justificată, astfel stătea bătrânul domn.

Dar lui Hitler, astfel atacat şi silit să asculte dojana pentru călcarea cuvântului său, îi reveni în minte imaginea demnului său tată, inspectorul vamal. A fost unul din momentele cele mai negre din vieaţa lui.

Se înclină fără să mai scoată un cuvânt. Era încă în stare să se încline aşa cum îl învăţase actorul Karl Bischoff, dar mersul lui către uşă era ca de lemn, straniu şi spatele îi era aplecat.

Trecuse exact nouă minute după ce intrase în această cameră, de unde sperase să iasă Cancelar al Reichului german.

Acum se furişa afară umilit, cu inima sfâşiată de o ură neputincioasă, cu mâinile goale.

„Insfârşit l-am adus într'acolo". Paul Cramer se bucură când primi citaţia pentru procesul lui Oscar. „Insfârşit va trebui să adopte o atitudine". Incerca să nu dramatizeze situaţia

„O să-l lovim
„Până o să-l aiurim"

îşi cântă el. Dar nu reuşi să-şi păstreze atitudinea lui de zi de lucru. Era prea bine dispus. Ochii lui căprii străluceau ; bucuria făcea obrazul lui slab să pară frumos.

Lupta lui cu Lautensack îi plăcea. Chiar dacă ar fi început-o numai ca s'o scape pe Käthe de obsesia ei, această luptă nu era bazată numai pe motive personale : era lupta ştiinţei, a bunului simţ în contra superstiţiei.

In aceste zile, Paul avea veşnic un zâmbet pe buze. Când răutăcios, când numai vesel.

Făcea încă şi mai multe glume bune şi proaste ca deo-

biceiu. Îşi neglijase foarte rău prietena lui, Marianne, după ruptura cu Käthe; ea se gândise să se despartă de el. Acum însă îl găsea atât de bine dispus, spiritual şi chiar tandru încât cu un zâmbet şi un oftat îi acceptă defectele. Chiar şi femeia de serviciu observa că domnul doctor era întotdeauna vesel şi că nu avusese încă un stăpân atât de glumeţ.

Îşi comandă şi hainele despre care îi vorbise Käthe atât de mult. Nu putea să apară în tribunal în haina lui veche cafenie; aceasta l-ar pune în înferioritate dela început faţă de prea-elegantul Oscar. Aşa că se duse la Waisz. Croitorul îi arăta materiale, flecărind voios. Avea chiar ceva cenuşiu dar bineînţeles era cel mai scump. „Dar în acest costum", îl asigură croitorul Waisz, „domnul doctor va arăta foarte bine, va fi o figură frumoasă, va face o impresie bună. Acesta e un material care va ţine; va ţine pentru totdeauna. Acest costum îl va purta domnul doctor până la moarte şi se va gândi cu drag la croitorul Waisz, care i l-a făcut".

Paul, de câte ori se gândea la proces — şi acestea erau gândurile care îl stăpâneau aproape tot timpul, — îl vedea nu numai pe Oscar Lautensack, şarlatanul, dar şi lumea întunecată, rea, destructivă, înşelătorii şi trădătorii din jurul lui. Şi faptul că el, Paul Cramer, a fost ales să se lupte cu această lume îl umplea de bucurie răutăcioasă.

In acest timp, Paul Cramer îşi scria articolul despre Hitler ca scriitor, acest articol care îl arăta pe Hitler aşa cum îl vedem azi.

Convins că în stil se oglindea caracterul unui om, Paul Cramer arăta că în frazele murdare ale lui Hitler se reflecta sufletul lui murdar. Cu trăsături clare, schiţa această maimuţă nenorocită a lui Napoleon, a lui Nietzsche şi a lui Wagner, această nulitate care vroia să ajungă departe şi înfuriat de propria lui mediocritate se răzbuna pe toată lumea pentru nimicnicia lui.

Thomas Hravliczek citi articolul şi zâmbi în barba lui blondă, plin de înţelegere. „I-a dat o porţie bună", se gândi în sinea lui. Manfred Proell citi articolul, zâmbi amuzat la frazele bine construite şi îşi spuse „ce bine că oamenii noştri nu înţeleg nimic din toate acestea". Mulţi oameni inteligenţi citiră articolul. Erau încântaţi şi spuneau, „o analiză minunată" şi „s'a zis cu omul acesta". Hannsjörg citi articolul, se gândi şi se hotărî: „în curând toate aceste lepădături intelectuale vor trebui să-şi ţină gura pentru totdeauna". Oscar Lautensack citi articolul, se gândi la mască şi la faptul că nu-i fusese dat să trăiască demn de ea şi se umplu de necaz şi supărare.

Contele Zinsdorff cu faţa lui frumoasă, vicioasă şi crudă citi şi el articolul. Il citi cu atenţie, zâmbi, îl dădu deoparte, scoase o listă oarecare şi însemnă numele lui Paul Cramer. Subliniă numele Paul Cramer. Acest articol nu i-a fost dat Führerului ca să-l citească. Uneori, după astfel de articole era cuprins de dispoziţii ciudate: trecea dela crize de furie la o melancolie adâncă şi devenea neobişnuit de greu de lucrat cu el. Preferau să-i economisească aceste supărări.

Cât timp lucrase la articolul său, Paul Cramer fusese voios, fericit. Insă cum îşi terminase articolul îi dispăru bucuria. Se simţea gol, trist.

Aşa! Am scris un articol bun. Il vor citi câteva mii de oameni, câteva sute vor zâmbi şi vor da din capetele lor inteligente. Şi apoi? Nimic. Prostii. Emoţiile care le provocau un Hitler cu Lautensack-ul lui nu pot fi combătute prin raţiune ci numai prin alte emoţii. Stupiditatea vicleană a acestor oameni trebuie atacată cu aceeaş armă. Dar asta n'o putem face. Deaceea n'avem efect asupra masselor. Deaceea nu ne putem afirma în contra acestor Hitler şi Lautensack.

„O să-l lovim
„Pân'o să-l aiurim"

Şi acum mai şi minţi" îi spusese Käthe. Mai vedea încă faţa ei mare, frumoasă, pasionată şi era cuprins de aceleaş senzaţii ca atunci : furie, milă, dreptate. Totuş, ea avea dreptate, el se mintea singur. Nu-i păsa de principiu, ci de Käthe. Din timp în timp, aproape în contra voinţei lui, trebuia să-şi amintească de acea întâlnire la hotelul Eden. Şi tocmai pentrucă nu ştia ce se întâmplase acolo se simţea cuprins de ură, de o furie animalică împotriva lui Lautensack.

Dar cu toată această ură, era o luptă straşnică. Oscar şi cei din jurul lui erau o plagă pentru naţiune. Răspândeau înşelăciunea şi murdăria. Nu se putea trăi în aceeaş atmosferă cu ei. „Nu *spun* numai că e aşa, aşa şi este" obişnuia să spună Marianne în asemenea cazuri.

Intr'adevăr era aşa şi Käthe n'avea dreptate. Deodată, ascultând de un impuls subit se aşeză şi începu o scrisoare către Käthe.

„Iată că am reuşit să-mi fac şi un costum", scrise el, „la Waisz. Unul care să-l port până la sfârşitul vieţii, după cum spune acest expert".

Câtva timp scrise pe acest ton de fiecare zi, simplu ; ca şi cum ar fi vorbit cu Käthe. Deodată însă se întoarse spre subiectul Lautensack şi începu să-i scrie despre Lautensack citându-l pe Goethe. „Partea demonică, cită el, „e cea mai teribilă când încearcă să domine oamenii. Nu sunt întotdeauna persoanele cele mai strălucite nici ca minte nici ca talent. Dar o putere imensă emană din ei şi exercită asupra oamenilor o forţă de necrezut. Zadarnic încearcă partea mai luminată a omenirii să arunce acuzaţia asupra lor, ca trădători sau trădaţi, masele sunt atrase de ei".

„Iţi îndur orice amuzament, Käthe" o imploră el „dar nu pot crede că acest bufon sinistru te va amuza mereu. Nu te lăsa orbită. Vino înapoi, Käthe, îţi iert totul".

Se opri. Işi spusese tocmai că nu poţi opune argumente

raţionale unor stări sufleteşti. Îşi aminti faţa metalică a lui Oscar, masculinitatea romantică pe care o exprima această faţă. Şi el vroia să lupte contra acestei calităţi, cu citate din Goethe? Merita şi el să fie pus în cămaşă de forţă. Rupse scrisoarea în bucăţele. Câteva îi căzură pe jos. Le ridică cu grijă şi aruncă totul în coşul de hârtie.

Trist, amărît, începu să se pregătească de proces. Plecă la München, îl vizită pe profesorul Hravliczek şi îl rugă să apară ca expert în procesul Lautensack. Piticul nu prea era lămurit. A da în vileag un şarlatan era treaba poliţiei nu a ştiinţei, mârâi el cu accentul lui din Boemia. Poate că o să-i pară ciudat, dar partea omenească a mediumurilor lui nu-l interesa deloc.

Îl scrută pe Paul Cramer cu ochii lui mici şi vioi. Deoarece îi plăcea omul şi pentrucă observă pe faţa lui speriată cât era de desamăgit, deveni mai vorbăreţ. „Marea majoritate a oamenilor", spuse el pieptănându-şi barba blondă cu mâinile lui mici, „e din nenorocire destinată de natură să trăiască în întuneric, adică într'o ignoranţă incurabilă. Pentru motive asupra cărora n'am să insist, Germania de azi e cât se poate de limitată în capacitatea ei de a se cultiva şi în consecinţă cu atât mai receptivă farmecelor unor cazuri patologice. Crezi, tinere că noi doi o să schimbăm cu ceva această stare de fapt, dacă vom dovedi în mod concludent că domnul Oscar Lautensack întrebuinţează mijloace necinstite în realizările lui? Atunci cunoştinţele D-tale asupra naturii omeneşti sunt foarte reduse, „domnule" — se uită la cartea de vizită, — „domnule Cramer".

Lui Paul îi plăcea felul aspru al piticului. „Ştiu", răspunse el „lupta între mine şi Lautensack nu vă interesează dar pentrucă această chestiune a făcut atâta vâlvă,

procesul este considerat de mulți ca o încercare de puteri între știință și superstiție. Numai din acest motiv am îndrăznit să mă adresez Domniei Voastre".

Thomas Hravliczek schiță un zâmbet aproape binevoitor. Tânărul credea probabil că se gândea la motivele măreţe pe care le exprimase, în realitate însă era mișcat de pasiuni mai comune, de pasiuni ale turmei umane. Da, profesorul Hravliczek recunoscu în sinea lui că ar avea o plăcere strengărească să dea una peste nas acestui neruşinat de Lautensack. „Uită-te băete", spuse el și zâmbetul deveni mai pronunţat „nu te refuz categoric. Lasă-mă să mă mai gândesc. O să-ţi dau un răspuns peste câteva zile". Paul îi mulțumi din tot sufletul.

Bătrânul profesor și tânărul gazetar se despărțiră cu o impresie bună, unul asupra celuilalt, cu o înțelegere tăcută și răutăcioasă asupra măreţei lor misiuni, ca și asupra micilor lor slăbiciuni.

Deşi vizita la Hravliczek nu-i fusese uşoară, Paul era copleşit de o senzaţie încă și mai dureroasă stând în faţa uşei Annei Tirschenreuth. Putea să-și închipuie dilema acestei femei, între dragoste și ură. Ea își dăduse inima lui Lautensack, se lăsase prinsă de el, ca multe altele și fusese dezamăgită. Dar dacă el, Paul, întrebuința această luptă a sentimentelor ei, pentru scopurile lui, nu era acesta un gest meschin, murdar?

Apoi, în faţa ei, privind obrazul ei trist, adânc brăzdat, își pierdu curajul. Plănuise ce să-i spună, dar înfățișarea gravă și distinsă a femeii, ochii ei cenușii, obosiți și înțelepți, exprimau atâta amărăciune, încât ezita, dacă să-și exprime argumentele. Ii vorbea cu greutate, cu sfială.

Oscar Lautensack, explică el, devenea din ce în ce mai periculos pentru popor. Desigur că nimeni nu știa mai bine ce forță emana din el, decât creatoarea măștii lui. Dar de atunci, desigur că și-a dat seama și dânsa de pericolul, de

răul pe care-l făcea acest om. Altfel n'ar fi exclus din expoziţia ei o astfel de operă de artă. Deaceea o ruga să apară ca martoră în contra acestui om.

Anna Tirschenreuth îl asculta. Il privea cu ochii ei înţelepţi de sculptoriţă. Recunoscu adevărul din vorbele lui, micile lui minciuni şi ura lui adâncă. Când se anunţase, îşi dădu imediat seama în ce scop venise. Vroise să vadă ce fel de om era duşmanul lui Oscar al ei.

Şi ce decepţie avu, când a constatat cum a decăzut Oscar la nivelul unui scamator! Apoi, când a dat în judecată pe acei care îi demascau înşelăciunile, se indignase de nerușinarea lui şi se întristase pentru înfrângerea pe care desigur o va suferi. In acelaş timp avu o uşoară speranţă că această înfrângere îl va îndrepta pe adevăratul său drum.

Toate acestea îi treceau prin minte în timp ce îl asculta pe Paul Cramer. Il asculta numai cu o singură ureche. Din nenorocire ştia mai bine, mai profund, ceea ce îi spunea acest tânăr.

De fapt ce vroia? Da, bineînţeles, să aducă mărturie publică împotriva lui Oscar. Nu trebuia să-l primească. Căci, chiar dacă în supărarea ei se gândise să ia o atitudine în contra lui Oscar, şi să spună pentru binele lui, faţă de toată lumea cât de gol şi de josnic a ajuns, totuş ştiuse dela început că n'o va face niciodată.

In timp ce Paul Cramer îi vorbea, bătea uşor cu bastonul pe duşumea. Ce indignat era, ce îndârjit. Dece tocmai el? Ce motive avea? Ce ştia el cât de josnic trădase Oscar pe acei care îl ajutaseră, care aveau încredere în el? Insinua ca ea să-l acuze în public, să-şi arate ura în faţa întregii lumi. Prin aceasta nu s'ar câştiga nimic, absolut nimic. Nimic pentru Oscar, nimic pentru ceilalţi, nimic pentru ea. Paul tăcu. Nu îndrăznea să-i ceară un răspuns, abia îndrăznea să se uite la obrazul ei mare atât de plin de suferinţă. In cele din urmă

își dădu seama de liniștea din odae. Cu vocea ei puțin răgușită, întreruptă de respirație grea, spuse: „Îți mulțumesc că mi-ai vorbit atât de deschis. Poate că ai dreptate, poate că ar fi bine dacă ar afla toată lumea cine e. Dar ai într'adevăr nevoie de mine pentru acest lucru? În definitiv știi tot ce e de spus împotriva lui. E foarte mult. Toată lumea e plină de dovezi în contra lui și eu sunt o femee bătrână și obosită. Nu, ar fi mai bine dacă v'ați descurca fără mine".

Știrea că Oscar chemase în judecată pe toți acei care îndrăzniseră să se îndoiască de el, îi mări mai mult popularitatea. Partidul îl seconda „cu toată încrederea", Oricând și oriunde apărea era sărbătorit sgomotos. El primea aceste ovațiuni cu o aroganță nerușinată. Acum că era stabilit că trebuia să se măsoare cu adversarii lui în fața Justiției, avea o încredere de sine obraznică.

În vara și toamna anului 1932, în lunile premergătoare procesului, se vorbea mult despre el. Oamenii își șopteau povești picante despre orgiile care se făceau pe yachtul lui, „Pescărușul". Contele Zinsdorff era mereu în tovărășia lui; ca o sfidare pentru Hannsjörg, Oscar se străduia să arate în ce termeni buni era cu contele. Desigur, Ulrich Zinsdorff nu era un prieten ieftin.

Se vorbea mult și despre o stea de varieteu, de o frumusețe renumită, care după cum se spunea, Oscar o împărțea cu Zinsdorff. Doamna era întotdeauna prezentă la chefurile de pe yacht. Se spunea, că odată, Oscar i-a sugerat, în stare de hipnoză, față de vreo duzină de spectatori, că se află îmbrățișată de un bărbat; mai târziu spectatorii descriau purtarea doamnei cu amănunte savuroase.

Dar cea mai mare vâlvă se făcea în jurul reclădirii conacului Sophienburg. Arhitectul Sanders, cu un aer secret, dar foarte amuzat, povestea ideile ciudate ale clientului său. Un nebun de legat, îi spunea el și un client complet țicnit.

Dar deoarece Oscar îl rugase să nu vorbească, el se mulțumea să facă aluzii, deaceea zvonurile despre clădirea lui Oscar deveneau din ce în ce mai extravagante. Oscar însuși nu lăsa pe nimeni să treacă pe acolo; iar dacă îl întreba cineva despre noua lui locuință, zâmbea foarte arogant.

Se ducea des la Sophienburg și clădirea îl preocupa cu mult mai mult decât apropiatul proces. Lăsă tot ce era în legătură cu procesul în grija lui Hannsjörg. Era o grijă grea, apăsătoare. Nu încăpea nici o îndoială că rezultatul acestei afaceri depindea de puterea pe care o va avea Partidul în momentul procesului. Data trebuia fixată într'o perioadă când Partidul va fi puternic.

Dar lucrurile păreau vrăjite: toată a doua jumătate a anului 1932 Partidul era în regres. Grangurii, alarmați de marea victorie național socialistă din alegerile din Iulie, își îndeplineau programul lor. Dominau sprijinindu-se în întregime pe autoritatea armatei și a lui Hindenburg și puneau Partidul pe linie moartă.

Marii susținători deveneau mai puțin interesați. Numărul votanților se micșora. Înăuntrul Partidului se iscară certuri; un mare număr de grupuri și personalități întoarseră spatele Partidului. In nouile alegeri, numai câteva luni după marea lor victorie, Naziști pierdură o șesime din locuri.

Nu, procesul nu trebuia să aibă loc sub aceste auspicii. Deaceea Hannsjörg și avocații îl amânaseră de trei ori. Curtea nu va acorda o a patra amânare.

Hannsjörg îl rugase pe Proell să uzeze de influența lui în această chestiune, dar acesta nu se arăta prea dispus. Avea toane în ultima vreme și îl favoriza pe frumosul, răutăciosul și aristocraticul Zinsdorff. Nu putea fi plictisit cu fleacuri în momentul de față, îi comunică lui Hannsjörg. Erau chestiuni mari în curs, și nu putea să-și cheltuiască energiile.

„De astă dată ieși singur din murdăria ta", îi spuse el.

In desnădejdea lui, Hannsjörg se îndreptă spre Hildegard von Trettnow. Nu-şi făcea iluzii prea mari. Contrar sfaturilor lui Hannsjörg, Oscar, nepăsător, o tratase cu indiferenţă pe această doamnă.

Pe de altă parte Hannsjörg îşi spunea că o femee ca Trettnow nu va lăsa pe un fost favorit să dea de bucluc, chiar dacă ar face-o numai din vanitate.

Faţa ei ascuţită părea mirată şi dezgustată, când începu să-i vorbească de Oscar. Dar el îşi adună toată puterea de convingere, îi atingea coarda sensibilă, îi dezvolta vanitatea.

Nu avea Hildegard von Trettnow un mare merit în inspiraţia lui Oscar? Nu-i dăduse ea lui Oscar ideea de a se muta la Berlin? Deşi Oscar uneori — prins de ocupaţiile lui multiple — uita acest fapt, nu era el o creaţie a Hildegardei von Trettnow?

Hannsjörg o privea pe această femee înaltă şi elegantă cu respect şi neruşinare. Îi plăcea părul ei frumos, blond roşcat, nasul ei mândru şi aquilin, ochii ei agitaţi. Oscar era prea răsfăţat; altfel n'ar fi neglijat o femee ca aceasta. El, Hannsjörg se va purta cu totul altfel. Ce păcat că femeile nu aveau destulă intuiţie să observe ce curtezan era ascuns în el!

Plăcerea cu care Hannsjörg o privea pe Hildegard dădea cuvintelor lui putere de convingere. Trettnow uita din ce în ce cât de urât o răsplătise Oscar, cât de prost se purtase cu ea. Hannsjörg îi vorbea despre „Oscar al nostru" copilul problemă al nostru, şi cu acest „al nostru" stabili o legătură între Trettnow şi el, care uşura considerabil desfăşurarea conversaţiei. Oscar al nostru avea tot motivul să fie amărît şi desamăgit de felul greşit în care era interpretat acum după ce fusese primit cu atâta înţelegere.

Părea ca şi cum toată atmosfera ostilă în contra Partidului se concentra asupra lui Oscar al nostru. Desigur că şi judecătorii procesului său îi vor da cu plăcere o lovitură.

Hildegard asculta visătoare, mişcată. Desigur că investise mulţi bani, mult timp, efort şi vieaţă în acest Oscar Lautensack. Trebuia să piardă toate acestea? N'ar fi mai bine să mai investească încă? După spusele lui Hannsjörg, ea era singura care putea să ajute. Cauza lui Oscar era a ei. Nu trebuie să permită ca procesul să aibă loc într'o atmosferă atât de neprielnică. Prin legăturile ei trebuia să obţină o nouă amânare.

O privea din ce în ce mai neruşinat, mai respectuos, cu mai multă dorinţă. Pe Hildegard n'o supăra aceasta.

Îşi aminti convorbirea pe care o avusese cu el în închisoare, cum s'au deschis uşile ferecate dintre ei, şi era mişcată de mirosul uşor de sânge, de aventură, de patriotism sălbatic, care se degaja din el. E drept, lui Hannsjörg îi lipsea sclipirea lui Oscar, dar fraţii Lautensack aveau ceva comun în privirea lor, în felul lor de a se apropia. „Dragul meu Hannsjörg", spuse ea, „nu înţeleg cum un om de lume, deştept ca tine, să-şi facă insomnii pentru atâta lucru. Dece n'ai venit imediat la Hildegard a ta?"

Îşi făcu o însemnare într'un carnet. „Voi aranja data procesului", zise ea hotărîtă. „Lasă pe mine, băete. Încetează cu insomniile!"

Nu-şi exagerase puterea. Procesul se amână şi încă la o dată atât de îndepărtată, cum nici nu visase Hannsjörg. Dacă nici atunci nu va fi Partidul la putere, nu va mai ajunge niciodată.

Apoi, făcu câteva vizite de mulţumire zeiţei binefăcătoare, care depănase acest fir al soartei.

O privea încă şi mai insistent; ea găsea din ce în ce mai multe asemănări între fraţi. Grija pentru iubitul lor vizionar supraomenesc unea din ce în ce mai mult pe Hannsjörg cu baroana von Trettnow. Hannsjörg era ferm hotărît să repare ceea ce Oscar era gata să distrugă.

În niciun caz, el, Hannsjörg nu va lăsa să se rupă noua legătură dintre el și această doamnă puternică și prietenoasă.

Partidul continua să aibă ghinion. Dar acesta nu-l tulbura pe Führer. Avea un drum bine determinat înaintea lui, acum spre dreapta, acum spre stânga. Față de intimii lui el obișnuia să deschidă un sertar din biroul său, unde se afla un revolver.

„O hotărîre de fier, de a cuceri puterea sau de a muri, nu mă lasă să-mi pierd încrederea în viitorul Germaniei, nici în momentele cele mai grele", spunea el.

Intre timp se iscară neînțelegeri printre adversarii Partidului. Militarii, marii latifundiari, marii industriași nu se înțelegeau înte ei și intrigau unii în contra celorlalți. Și fiecare grup care primea o lovitură îi rechema pe Naziști; și fiecare grup care vroia să se întărească împotriva celorlalți, cocheta cu ideia de a închiria din nou pe banditii pe care îi părăsiseră de curând.

Cancelarul și Ministrul de Război se gândeau să termine cu buclucul nazist pentru totdeauna. Bătrânul Hidenburg nu era împotriva acestei idei; inima lui aparținea tradiției militare prusace, onoarei și forței. Totuș, pe de altă parte, de când primise dela niște prieteni, moșieri foarte inteligenți, moșia dela Neudeck, drept mulțumire din partea națiunei, inima bătrânului domn se îndrepta și către pământ. Așa că, Ministrul de Război, ca să mai micșoreze puterea marilor latifundiari, îi amenință că va expune poporului cât de prost își îngrijeau pământurile și cum îngreuiau ei bugetul Statului prin ajutorul pe care trebuia să li se dea. Ridică numai puțin capacul acestei găleți și se ridică o putoare puternică, periclitând situația moșierilor și chiar — ceea ce nu se așteptase ministrul, — moșia lui Hindenburg, Neudeck..

Aşa că, bătrânul Mareşal era din nou în dilemă. Cui să-i fie credincios, apărătorilor sau acelor care aprovizionau ţara ? Să se decidă pentru spada sau pentru pâinea germană ?

Prieteni inteligenţi îi dădură ideea unui compromis. Banditul, caporalul din Boemia, îşi dăduse cuvântul că dacă va fi făcut Cancelar va apăsa atât de bine capacul acestei găleţi rău mirositoare, încât nasul cel mai sensibil nu va mai simţi nici cel mai slab miros. De această dată era gata să accepte şi anumite clauze care să-l reţină dela greşita aplicare a puterii. Astfel erau sprijinite atât interesele armatei cât şi ale latifundiarilor şi onoarea bătrânului Mareşal putea fi apărată de murdărie cu care o ameninţau reprezentanţii nedisciplinaţi ai armatei.

Mareşalul, în vârstă acum de 85 ani, nu prea îşi dădea seama de toate aceste legături, dar ideea îi plăcea. El căuta să-şi găsească un drum prin conflictul lui de datorii şi ajunse la concluzia că timpurile se schimbaseră şi că putea acum să cedeze şi să încredinţeze puterea domnului Hitler, mai ales dacă i se limitau puterile prin clauze bine studiate şi dacă acest caporal din Boemia ar jura să le păstreze.

Pe aceste baze, s'a ajuns la un acord şi din nou Führerul veni la bătrânul Mareşal. Nu trecuseră nici şase luni de când vicleanul bătrân îi dăduse lovitura în spate. Dar de această dată Hitler îşi asigură poziţia. De această dată era totul fixat până în cele mai mici amănunte. De această dată, redingota era la locul ei.

„Mi s'a spus, domnule Hitler", începu Mareşalul, „că te-ai hotărît să renunţi la întreaga putere şi că eşti dispus să te supui anumitor clauze pe care reprezentanţii mei le-au discuta cu dumneata. Eşti într'adevăr dispus ? Poţi să juri ?"

„Desigur că pot", răspunse Führerul. „Dumnezeu mi-e martor. Vă dau cuvântul meu de onoare, domnule Reichspräsident. Un „da" al meu e „da". Promisiunea e promisiune".

Preşedintele stătea în faţa lui ca un stejar bătrân. „In numele lui Dumnezeu", spuse el cu vocea lui puternică, răguşită şi îl privi în ochi în mod solemn pe omul în redingotă. Iar el, cu aceeaş solemnitate, luând mănuşile din mâna dreaptă şi trecându-le în stânga, dădu celuilalt dreapta şi spuse grav: „Jur".

In seara acelei zile armata Partidului „Trupa de Şoc" defila în faţa Cancelariatului. La o fereastră stătea Hindenburg, la alta Hitler. Mareşalul, cu o voioşie senilă bătea tactul muzicii cu bastonul. Dar Hitler, ajuns în vârf, era nervos, tremura, se sforţa să pară calm dar trebui deseori să dispară de la fereastră pentru câteva momente.

Dar în interiorul lui răsuna zgomotos „Ho-yo-to-ho" şi „aşa loveşte spada lui Siegfried".

Acum rezultatul procesului era sigur. Nu a prezis-o şi Oscar? Duşmanii lui încercaseră să-l lovească şi acum avea să se întoarcă totul în favoarea lui.

Avea mai puţin de o săptămână până la proces. Mai avea ceva neplăcut de îndeplinit în acest timp, ceva dela care se dăduse tot mereu înapoi până acum: trebuia să aibă o discuţie cu Alois. Acesta trebuia să apară ca martor în proces; apărarea insista în direcţia aceasta... Şi aşa cum îl ştia pe Alois, desigur că va face prostii dacă nu va fi bine şi temeinic pregătit. N'avea niciun rost să fie învăţat de avocaţi; aceasta l-ar îndârji numai. Oscar trebuia să preia această misiune.

Alois se odihnise bine în vacanţă la München.

Revederea pământului său natal îi dăduse puteri noui şi găsise şi o soluţie cum să împace dragostea pentru prietenul său cu dragostea pentru casă în toamna şi iarna ce venea. Se desinteresa de partea materială şi zbura la München

de câte ori avea timp, chiar dacă era numai pentru o noapte; acolo era întotdeauna pregătit apartamentul său din Gabelsbergerstrasse întocmai ca şi menajera lui Kathi, halatul său cel vechiu şi papucii uzaţi. Această viaţă nenorocită desigur că nu era calmul bavarez pe care îl visa el, dar fericirea absolută nu exista şi soarta nu-i pregătise lui Alois o situaţie mai bună.

In general o scotea mai bine la capăt cu Alois acum decât înainte; certurile violente şi ordinare pe care le mai aveau îşi pierdeau din intensitate. Totuş Oscar trebui să se silească să discute procesul cu Alois.

Alois însă nu pricepea nimic. „Dece să nu spun adevărul"? întrebă el indignat. „In definitiv suntem magicieni noi doi şi nu văd dece să ne ruşinăm. Şi când, după o lungă discuţie, Oscar ceru direct ca Alois să nu mărturisească cu niciun preţ întrebuinţarea trucurilor în anumite realizări, Alois îi răspunse furios: „dar ce crezi tu? Eu trebuie să jur, nu? Vrei să jur falş? Să-mi petrec bătrâneţea în închisoare, de dragul tău?" Deoarece Oscar păstra o tăcere semnificativă, el îşi dădu drumul la toată furia înăbuşită de atâţia ani, împotriva lui Oscar. „Asta e prea mult", începu să ţipe cu vocea lui ruginită. „Nu mă mai las exploatat. Ce crezi că sunt gâscă de jumulit? Fanfaron scârbos ce eşti!"

Oscar era să sară în sus de furie. Vroia să-l facă pe Alois să înţeleagă ce prost era să tremure numai la gândul unui jurământ fals.

Dar Alois era ciudat; putea să se răzbune chiar la proces cu vreo afirmaţie echivocă. Amintindu-şi acest lucru Oscar se reţinu şi se limită să-l prevină în mod solemn „sper că ai să asculţi de a doua natură a ta, aceea mai bună, şi vei lua în seamă un adevăr mai înalt decât litera legii".

Alois îl privi supărat. „Pupă-mă... tu şi cu adevărul tău mai înalt", mormăi el amărît.

In acest timp Käthe își pierdea mult timp pe acasă în micul apartament din Keithstrasse. Știrea că Oscar și Paul își vor susține procesul, o cutremurase. În ochii ei, acest proces era un conflict personal între cei doi oameni la care ținea ea cel mai mult. Și știa bine că fiecare va provoca celuilalt răni adânci, poate mortale. Ei erau de forțe egale. Deși Paul avea mintea clară și era superior adversarului său în judecată, din Oscar emana o putere nelimitată, sălbatică, căreia se supuneau majoritatea oamenilor.

Ea cel puțin nu putea să reziste acestei fascinații. Vocea lui Oscar îi distrugea tot bunul simț, ca o muzică exaltantă.

Când își îndrepta ochii lui albaștri, pasionați, de sub sprâncenele închise și stufoase asupra ei, când îi simțea mâinile lui mari și albe îi tremurau genunchii. Il dorea cu toată ființa ei, până la dizolvare.

In ultimul timp îi ajungea numai să se gândească la Oscar — prezența lui nu era necesară — și era stăpânită de sentimente confuze. Credea că e însărcinată ; în curând va ști cu siguranță.

Vroia să-i vorbească lui Oscar despre speranțele ei, temerile, îndoelile ei. Știa că vroia s'o ia în căsătorie ; ar trebui numai să deschidă gura și el i-ar propune aceasta. Dar puțina rațiune care îi mai rămânea se opunea acestui gând. Nu vroia să se lege încă și mai strâns de el ; se temea de acest lucru ; nu vroia să trăiască cu el ; dar nici nu vroia să-l piardă. Poate că era otrava sufletului ei dar nu putea să-și închipuie viața fără el.

Nu știa încotro să se îndrepte. Ar fi trebuit să uite de cearta ei urîtă și să fi mers la Paul, să-i vorbească deschis. Dar tocmai acum, înaintea acestui proces nenorocit, era imposibil. Nu putea să se împace cu el tocmai acum. Oscar ar fi avut dreptate dacă ar fi socotit aceasta ca o trădare.

In mijlocul acestor frământări, primi o înștiințare din

orăşelul ei natal, Liegnitz, că tatăl ei suferise un atac de inimă; nu era nici un pericol imediat dar ar fi fost bine să-l îngrijească pentru câtva timp.

Încă în timp ce citea telegrama se hotărî să plece la Liegnitz. Astfel va evita să-l vadă pe Oscar în timpul procesului, să se uite în faţa lui, arogantă şi triumfătoare, şi să ştie că l-a învins pe fratele ei. Din moment ce nu putea să-şi discute grijile ei cu Paul, cel puţin să nu se lase influenţată în deciziile ei de prezenţţa lui Oscar. Departe de Berlin, singură cu ea însă şi în micul orăşel al copilăriei ei, va fi capabilă să-şi precizeze şi să-şi lămurească îndoelile. Va pleca la Liegnitz, chiar imediat.

Il chemă pe Oscar şi îi comunică hotărîrea ei.

Până acum, Oscar evitase să-i vorbească Käthei despre proces. Era sigur de înfrângerea lui Paul, dar nu ştia dacă această luptă cu Paul nu va mări distanţa dintre el şi Käthe. De fapt era bine că trebuia să plece din Berlin. Va sta cu tatăl ei vreo două-trei săptămâni, credea ea. Astfel nu va fi de faţă la triumful lui ; pe de altă parte nu va simţi privirea ei critică şi neîncrezătoare în zilele procesului.

Dar mai avea ceva cu ea. Nu se hotărîse el s'o ceară în căsătorie înainte de a se muta în casa nouă ? In curând, în timp ce ea va mai fi la Leignitz va fi terminat conacul lui dela Sophienburg. Să-i vorbească înainte că pleacă ? Să aştepte până se întoarce, când va fi câştigat procesul, când palatul magic al lui Klingsor o va aştepta pe ea ?

In orice caz, trebuia s'o vadă înainte de plecare. Expresia ei, purtarea ei, să decidă dacă s'o ceară acum în căsătorie.

Ii spuse cu un ton pasionat că dacă vrea să plece trebuie să-şi petreacă această ultimă seară cu el. Când se va întoarce nu-l va mai găsi în Landgrafenstrasse ci în Sophien-

burg. Trebuie să sărbătorească despărţirea, despărţirea înaintea unui nou început. Ea şovăia ; el insistă, ea primi.

Era plin de speranţă. Îi va pune dragostea la încercare. Numai cine credea în el necondiţionat, cine îi aparţinea complet putea să locuiască la Sophienburg, ca stăpână a casei. Trebuia să se decidă între fratele ei, vechea ei lume şi viaţa nouă în care vroia s'o introducă el, Oscar. Îi vorbi de proces. Dacă îi va spune : „Oscar, fratele meu ţi-a făcut o nedreptate". înseamnă că a trecut examenul şi îi va oferi căsătoria. Dacă va spune : „Nu ştiu", nu-i va spune nimic.

Deci, în această seară, îi vorbi pentru prima oară de cearta lui cu Paul Cramer. Îi explică dece avea dreptatea mai deplină de partea lui. „In adevăratul sens al cuvântului" el analiză situaţia „fratele tău are dreptate când îmi spune că sunt un scamator. O oarecare doză de şarlatanie e ascunsă în orice magician, în orice conducător religios, în orice creator al unei lumi noui. Dacă Adolf Hitler ar fi numai Führerul, dacă n'ar fi şi actorul, n'ar fi ajuns niciodată în vârf". Şi îi repetă imnul către fraudă pe care i-l recitase cândva Hannsjörg. Din gura lui însă suna mai colorat, mai strălucitor. Vocea lui minunată exprima tot ce credea el şi ce vroia să creadă ea.

Îi ţinu o cuvântare, o cuvântare calculată pentru ea. Ea avea aceleaş senzaţii pe care le avusese când venise pentru prima oară să-i dicteze la biroul ei, „Käthe Severin, orice fel de lucrări de birou". Asculta cu aviditate muzicalitatea cuvintelor lui, plutea fericită, ridicată de frazele lui. Dar apoi, deodată i se părea că vede obrazul slab şi inteligent al fratelui ei, privind deasupra umărului ei şi frazele minunate ale lui Oscar erau întrerupte de vocea ridicată a lui Paul, spunând : „asta nu e interesant". Raţiunea ei se trezi. Se eliberă de muzica seducătoare a lui Oscar.

„Scuză-mă", spuse ea, „dar Paul îţi reproşează tocmai aceste lucruri. Dece, l-ai mai dat în judecată dacă e adevărat?"

Cuvintele ei îl loviră pe Oscar ca o palmă. Crezuse de acum că îi aparţine. „Felul cum o spune nu e adevărat", spuse el iritat şi foarte lovit. „Tonul face muzica. Deformează tonul cu rafinamentul lui bine ţesut" Käthe zise semnificativ: „dar eu te iubesc, Oscar". Suna trist, resemnat.

Oscar simţea că îi spune adevărul şi era fericit. Dar imediat îl cuprinse deprimarea. Putea să existe dragoste fără încredere? Nu trebuia să creadă şi în slăbiciunile lui dacă îl iubea? Se simţi pătruns de o puternică amărăciune. Nu avea noroc cu femeile care îl iubeau. Ii vedeau prea bine slăbiciunile şi nu i le iertau. Anna Tirschenreuth ;... Käthe. Niciun prieten nu era mai bun ca ele. Niciun duşman nu era mai rău. „Dar eu te iubesc, Oscar". Acesta era adevărul.

Käthe era gata să-l creadă. Depindea numai de el. Trebuia să-i ajute. Ştia să fascineze, să sugestioneze, ca hipnotizator nu avea pereche, nimeni nu-i contesta acest dar. Trebuia s'o silească pe Käthe să se ridice deasupra îndoielilor ei, infiltrate de oameni răuvoitori. Trebuia s'o facă să aibă încredere în el. Putea s'o facă.

Mai întâiu, o pregăti, o dezlegă de ea însăş. La început îi va sugera numai acţiuni simple, pentru ca s'o facă mai maleabilă pentru lucruri mai mari. Ii luă mâinile cu grije. „Deci aceasta este ultima noastră seară în Landgrafenstrasse", spuse el. In sinea lui îi comandă să părăsească această cameră mare, să vină mai aproape de el, nu în această bibliotecă somptuoasă, în chilia lui. Constată cu satisfacţie cum devenea îngândurată, cum făcea eforturi, cum căuta să se apropie de el. „Pot să mai văd odată masca? întrebă ea. „Nu aceea de aici, aceea făcută pentru mine".

Prima lui încercare reuşise; îl ascultase. Zâmbi în tă-

cere la scuza care i-o aduse pentrucă îl ascultase, pentrucă în mod inconştient, voinţa ei se subordonase voinţei lui.

Se dusseră în chilie. O rugă să ia loc. Şedea la biroul sărăcăcios din Deggenburg, cu aceeaş expresie gânditoare, ciudată şi, după cum îi ordonase în sinea lui, ea se jucase cu mâinile ei mari şi frumoase cu strălucitoarele pietre preţioase. Acum venise momentul. Era gata. Acum îndrăznea să-i sugereze ideea principală.

Continuă să vorbească banalităţi. Ce tren o să ia, dacă o să stea la tatăl ei sau la hotelul din Liegnitz. Ea îl auzea şi îi răspundea. Dar faţa ei păstra aceeaş expresie ciudată, îngândurată. In timp ce discuta aceste chestiuni lipsite de importanţă îşi aduna toată puterea interioară şi o rugă, o imploră, îi comandă: „Rupe rădăcinile neîncrederii, rupe aceste îndoieli stupide. Crede-mă, crede-mă! Am putere. Crede-mă că am!

Mâinile ei continuau să alunece regulat printre pietre, ca şi cum ar fi trebuit să îndeplinească o datorie; faţa ei reflecta o şi mai mare sforţare; se cufunda şi mai adânc în subconştientul ei. Vroia să-l asculte, se vedea clar, se silea să-l asculte cu toată puterea voinţei lui: „Crede-mă, crede-mă!" îi comandă el din ce în ce mai puternic, din ce în ce mai insistent. Obrazul îi deveni rigit, ascuţit, chinuit. Aceasta era rezistenţa ei, era acest intelectualism diabolic, trebuia să i-l scoată, i-l va scoate. „Crede-mă, Crede-mă! o imploră, îi comandă el.

Făcu un ultim şi desperat efort. Mâinile ei alunecau, căutau să apuce ceva care părea că nu putea să fie prins în mâini. „Dar trebuie să ţin, vreau să ţin, trebuie să spun; dece nu spun?" Era muncită de gânduri. Acum, acum venea. Avea cuvântul. Vedea. Buzele ei se desfăcură.

El aştepta fericit. Mâinile lui mari şi albe schiţară un gest. Ca şi cum ar fi vrut să-i ajute s'o ridice, să ridice ceva

din ea. Din toată persoana lui emana o aşteptare fericită, încordată. Dar cuvântul nu se desprinsese de pe buzele ei întredeschise. Fusese acolo o fracţiune de secundă, dar acum se scufunda în adânc, foarte adânc, nimeni nu va fi în stare să-l readucă vreodată. Apăru o imagine nouă şi acoperi cuvântul, o nouă imagine foarte clară. Ea n'a vrut s'o readucă, nimeni n'a vrut s'o readucă, dar era acolo, foarte clară şi îi umplea fiinţa. Era imaginea fratelui ei Paul la uşa turnantă a hotelului, învârtindu-se odată cu uşa şi negăsind ieşirea.

Deodată, se trezi, îşi reveni. Îşi văzu mâinile jucându-se fără niciun rost cu pietrele multicolore şi se întrebă : „Dar ce fac ?" şi-şi luă mâinile de pe pietre.

Îşi trecu mâna peste frunte şi tuşi. „E târziu", spuse cu vocea ei proaspătă. „Trebuie să plec. Mâine trebuie să mă scol foarte devreme. Imi pare bine că mi-am petrecut seara cu tine".

N'o reţinu. Ştia că pierduse totul.

Dădu ordin lui Ali să scoată maşina. O conduse până la uşă, politicos. Aşteptă un moment să sosească maşina. Oscar rămase la uşă privind, până ce maşina se îndepărtă şi nu mai putea fi văzută.

„E paguba ei", spuse cu glas tare, „paguba ei". Se întoarse în casă. „Aşa o gâscă tâmpită, aşa o idioată", înjură el. Se duse la răcitor, scoase o sticlă de bere şi o turnă pe gât. „Aşa o gâscă tâmpită", înjură din nou.

Şedea singur în minunata lui bibliotecă ; pe biroul lui pretenţios era o simplă sticlă de bere cu un pahar simplu.

Käthe îl iubea, nu se îndoia de acest lucru. Chiar şi femeea care îl iubea să îndepărta de el ; nu avea autoritate asupra ei. Nici măcar nu putea să-i supună voinţa, el, pescuitorul sufletelor. Se terminase cu el. Îşi pierduse puterea cu trucurile lui.

Îşi aduse încă o sticlă de bere. Şedea în bibliotecă. Se

îmbăta, se gândea şi înjura. Orice copil de şcoală ştia să hipnotizeze. Inainte vremuri el ar fi putut să şi-o apropie pe Käthe cu mâinele legate la spate. Deci, au avut dreptate, Tirschenreuth şi piticul acela şiret, Hravliczek. S'a dus darul lui; l-a distrus! Se duse din nou la răcitor; nu mai avea bere: Sculă servitorii şi făcu un scandal groaznic. Ali îl întrebă dacă n'ar vrea altceva. Era coniac, whisky şi şampanie şi multe altele; în ultima vreme nu prea se cerea bere; doar uneori domnul Cagliostro. Dar Oscar continua să înjure. Ce să facă cu atâta şampanie? El vroia bere. Să i se aducă bere. Şi Richard, al doilea servitor trebui să plece în mijlocul nopţii să vâneze câteva sticle de bere.

Se întoarse cu cinci sticle. Oscar se aşeză din nou în biblioteca lui măreaţă, la biroul său enorm cu sticlele în faţa lui. Stinse toate lămpile, afară de una şi rămase în semi-obscuritate. Masca era întunecată, *Laboratorul Alchimistului* era întunecat; şedea şi se îmbăta!

Şampanie, da, putea să aibă câtă şampanie vroia. Aceasta însă trebuia plătită. Pentru asta îşi vânduse el sufletul, pentru porcăria asta de şampanie. Şi după toate nici măcar nu-i plăcea băutura asta scârboasă. Prefera bere. Ştiuse de la început că Tirschenreuth avea dreptate. Dar îl lăsase pe Hansl să-l amestece în toată murdăria aceasta. Hansl îl încântase şi acum suporta el consecinţele. Hansl îi aruncase în faţă toate bogăţiile pământului. Erau aici — bogăţiile pământului. Şampanie în loc de bere. Şi să-şi piardă sufletul.

Râgâi. Era beat turtă. Sufletul — porcărie! Dar şi şampania era o porcărie. Totul era o porcărie. Nu trebuia s'o lase pe Käthe să plece. Cel puţin să se fi culcat cu ea. Ce căuta la Liegnitz? Ea era a lui.

Toată vina era a lui Hansl, scârbosul acela.

Nu, nu Hansl, Hravliczek.

Se ridică cu greu şi se îndreptă spre bibliotecă. Cu dificultate, scoase volumul gros cu coperta albastră-cenuşie: Thomas Hravliczek, Tratat de Metapsihologie. Cu mâini nesigure, dar cu multă voinţă rupse paginile, una câte una, şi le aruncă în coş. „Trebuie să fie exterminat", spuse el neştiind dacă se gândea la Hansl sau la Hravliczek. Apoi turnă bere peste pagini. Le înecă în bere. Se uită la inelul lui, se uită la paginile umflate de bere, mai turnă încet bere pe ele, cu un zâmbet tâmpit şi voluptos pe obrazul lui cârnos.

„Porcărie", spuse el. „S'ia dracu totu". Continuă să bea. Era atât de singuratec că îi venea să urle.

Paul Cramer se îndrepta spre tribunal. Şedea în taxi, în haina lui nouă, cenuşie, tânăr, slab, bine odihnit, gata de luptă.

Ştia cu o siguranţă matematică că acum, după victoria nazistă, va fi condamnat. In acest proces nu va mai fi vorba de a cerceta adevărul sau de a stabili faptele. Toată chestia aceasta nu va fi decât o mare farsă amuzantă, tragică, grotescă, în care fiecare îşi are un rol bine definit — judecătorii, martorii, experţii, avocaţii, Lautensack. Rolul lui era cel mai ingrat.

Dar faptul că era sigur de înfrângere, nu-l deprima pe Paul. Va trebui să plătească o sumă mare de bani, va trebui să trăiască în cea mai cruntă mizerie ani de zile, poate că va fi închis pentru un timp şi asta n'ar fi o glumă sub domnia nazistă. Totuş se îndrepta spre tribunal cu inima uşoară. Nu era un personagiu dar avea totuş senzaţia că era purtătorul unei mari misiuni. Trebuia să existe un om, care să arate generaţiilor viitoare că până şi în această Germanie a lui Hitler şi Lautensack, au existat oameni, care cu toată prostia şi laşitatea generală s'au ridicat şi au declarat: „toate acestea sunt minciuni şi prostii".

Departe, în afara Germaniei, se știa că niște aventurieri lipsiți de scrupule, întrebuințau pe acest telepatist Lautensack, cu știința lui îndoielnică pentru motive politice și că acest om era foarte dornic de a fi întrebuințat astfel. Ridicarea acestui șarlatan și a „misticismului german" nu era accidentală în această perioadă de ascensiune a lui Hitler și a milenarului său Reich. Paul Cramer avea tot motivul să susțină că nu era singurul care observase natura simbolică a luptei lui cu Lautensack.

Desigur, dată fiind situația, lupta era desperată. Un om singur, atacând materie fără minte, înarmat numai cu dreptatea lui, era un Don Quixote. „O mână puternică e mai bună decât un sac de dreptate", spunea foarte bine un proverb german. Totuș Paul nu regreta nimic. Zâmbea liniștit și vesel gândindu-se la Lautensack „învingătorul". Era mai bine să fie Don Quixote decât una din acele mori de vânt luate drept uriași. Apoi, când Paul se afla înaintea judecătorilor cu fața sa inteligentă și vioaie, cu ochii săi căprii frumoși și pasionați, îl compătimeau și el se bucura de compătimirea lor. Dar, în această cameră, în afară de Paul cel belicos era și Paul cel gânditor și acesta din urmă știa că în compătimirea lor, era și o oarecare superioritate. Căci cauza lui era desigur pierdută, așa că simțămintele prietenilor săi erau colorate și cu un ușor dispreț, pe care îl aduce întotdeauna nenorocirea și eșecul.

Formalitățile de deschidere durară mult timp. Paul avea tot timpul să-și observe adversarul. Il văzuse pe scenă și atunci în hotelul Eden, acum îl vedea de aproape, îl mirosea aproape, simțea respirația persoanei lui brutale, cărnoase, teatrale, până în străfundul lui, și îi repugna tot ce era în legătură cu el. Il ura din tot sufletul și îi era milă de Käthe, se rușina pentru ea de acest curcan țanțoș.

In cele din urmă, se terminară formalităţile şi se ajunse la fond.

Dar nu ajunseră la fond. Dela început judecătorii ocoliră subiectul: dacă Lautensack avusese succese înşelătoare, bazându-se pe întrebuinţarea ilegală a trucurilor profesionale.

In schimb, îl ajutară pe cât puteau să strălucească în toate acele şmecherii permise, despre care nu se discută, ignorând adevăratul subiect al procesului. Aceşti distinşi judecători pretindeau că sunt foarte preocupaţi de căutarea adevărului şi în realitate se învârteau în jurul lui. Paul nu putea să-şi revină din surpriza supărătoare că aceste lucruri existau într'adevăr, că oameni distinşi, învăţaţi, venerabili, puteau să şeadă acolo, în hainele lor solemne şi să se învoiască să joace această comedie stupidă. Nu le era ruşine?

Şi toţi aceşti oameni din sală nu vroiau să cunoască faptele? Toate aceste procedee nu erau pentru ei decât un mare teatru de varietăţi: Paul luptătorul, omul dreptăţii, era indignat. Vedeau doar cu toţii că adevărul era întunecat şi dreptatea ocolită. Nu se va ridica niciunul să strige: „toată aceasta e o farsă stupidă şi neruşinată!"

Dar Paul Cramer, spectatorul, se uita peste umărul lui Paul luptătorul, criticul ironic şi înţelept. El, spectatorul înţelegea pe aceşti oameni care, dând din umeri, primeau tot ce li se spunea şi aşteptau cel puţin să aibă o distracţie în acest circ. Ii înţelegea şi pe judecători; jucau în această farsă necinstită pentru pâinea lor cea de toate zilele, pentru familiile lor, pentru pensiile lor. Paul spectatorul îi imputa luptătorului că după atâta experienţă, tot se mai înfuria de procedeele lumii, de caracterul omului.

In general, apărătorul Paul Cramer era foarte stânjenit de aspectul de farsă al procesului, de indignarea lui şi spiritul lui critic.

Dar reclamantul Oscar Lautensack era ajutat de acest element teatral. Îl stimula faptul că ochii întregii lumi se îndreptau spre scena pe care se afla el.

Ideea că orice cuvânt pe care îl spunea şi orice gest pe care îl făcea va fi difuzat în lumea întreagă îi dădea o puternică vitalitate. Exploata din plin posibilităţile care i le oferea această scenă măreaţă. Era rând pe rând obraznic, încrezător, politicos, profund, ironic, misterios, fermecător, imperios, amical, superior. Recunoscu cu îndrăzneală că îşi distra uneori spectatorii cu exhibiţiile lui îndemânatice.

Din fragedă lui tinereţe îi plăcea să surprindă oamenii cu trucurile sale. Era o caracteristică a artistului. Îi plăcea să treacă dela real la ireal, să împodobească cele serioase şi profunde cu superficialităţi.

Nu-şi făcuse niciodată procese de conştiinţă din faptul că amesteca experienţele serioase cu o mulţime de trucuri; chiar titlul spectacolelor, „Fantezie şi Adevăr", arăta oricui vroia să vadă că nu avea intenţia să se limiteze la experienţe strict obiective. Când însă venea vorba despre chestiuni esenţiale, îi asigură el cu emfază, nu a minţit niciodată. Niciodată n'a intervenit magia lui Lautensack în viziunile lui.

Îşi pierdu cumpătul pentru un moment când avocatul lui Paul Cramer îl întrebă dacă nu exista un manuscript, în care chiar Oscar definea în mod precis limitele telepatiei. Nu declarase domnul Lautensack textual, într'o disertaţie scrisă de mâna lui, că anumite reprezentaţii erau frauduloase, tocmai acelea pe care le dădea el acum? Oscar se pregătise pentru această întrebare. Dar după ce i se puse, avu o senzaţie neplăcută în stomac.

Se temea ca adversarii să n'o ţină în rezervă pe Anna Tirschenreuth, care să apară la un moment dat, cu faţa ei mare şi tristă, cu bastonul în mână. Până acum răspunse la

toate întrebările fără şovăire, la aceasta însă tăcu, timp de câteva secunde. Dar apoi îşi reveni şi răspunse cu aroganţă: da, îşi amintea acest manuscris. Dar în acesta se ocupa exclusiv de telepatia şi telepatia era numai o ramură a ştiinţelor şi artelor oculte. Deaceea, ce era inaccesibil telepatiei putea fi atins prin celelalte puteri oculte ale sufletului: „Eu însumi", spuse el în concluzie, „am dobândit în decursul anilor puteri dincolo de limita telepatiei, la care nu m'aş fi gândit cu ani în urmă".

Şi justifică manuscrisul lui faţă de acuzaţia adversarului său, spunând că acesta tae firu'n patru.

Apărătorul lui Paul Cramer cită patru martori, care să arate că sfatul şi profeţiile pe care le vânduse Oscar în schimbul unor sume foarte mari s'au dovedit ca false, după criterii obiective. In spatele acestor martori se ridică, enorm şi acuzator, Tischler, sinucigaşul. Dar secretarul Petermann produse documente care erau declaraţii semnate de aceşti martori. Inaintea consultaţiei se atrăgea atenţia fiecărui client asupra faptului că Maestrul nu funcţiona ca un mecanism de ceasornic; deaceea, acel care îi urma sfatul o făcea pe riscul lui. Vocile din adâncuri, explică Oscar mai departe cu o ironie obraznică, nu vorbeau cu preciziunea unui document legal. Dacă stimaţii domni au interpretat greşit aceste voci era greşeala lor, nu a lui. O persoană care avea pretenţia să facă dialoguri cu vocile interioare, trebuia să aibă şi puţină materie cenuşie.

Totuş unul din cei patru martori, bătrânul domn Edmund Wernicke, un funcţionar pensionar al Ministerului de Finanţe, nu se lăsă învins cu astfel de generalităţi. Făcu un raport detaliat asupra celor ce i le spusese Lautensack în legătură cu o operaţie la stomac, pe care medicii o găseau de neînlăturat. Lautensack îl sfătui să nu facă această operaţie, spunându-i că o operaţie putea să aibă rezultate dăunătoare.

„Se uita la acea piramidă de sticlă", continuă bătrânul, insistent și supărat „și îmi zise : Ferește-te de cuțit. Nu putea exista nicio neînțelegere în chestiunea aceasta, domnilor ! De ce fel de cuțit să mă feresc ? Nu de un cuțit de masă, ci de sigur de cuțitul chirurgului". In consecință funcționarul se feri de cuțit, dar apoi durerile deveniră din ce în ce mai chinuitoare ; doctorii spuseră că era aproape prea târziu pentru o operație și dacă n'o făcea îndată era pierdut, nu mai avea nici trei luni de trăit. In cele din urmă cedă chirurgului, contrar sfatului lui Lautensack. Operația reuși perfect. „Mă vedeți aci", susținu funcționarul cu pasiune, „sănătos tun, după cum vedeți, domnilor și ca un vechi funcționar de stat care cunoaște însemnătatea unui jurământ, declar : acest om m'a dus aproape în mormânt cu piramida lui de sticlă. „Ferește-te de cuțit !" Slavă domnului, că nu m'am ferit. Vă întreb, domnilor, dacă un om se uită într'o piramidă de sticlă și îți dă un sfat care apoi se dovește a fi greșit și astfel te bagă aproape în groapă, cum numim un astfel de domn ? Il numim șarlatan și scamator. Vă spun, domnilor, după ce m'am însănătoșit în urma operației m'am înscris în Societatea germană pentru combaterea șarlatanilor și pot să vă sfătuesc să faceți acelaș lucru dacă vreți să vă faceți un bine. Oameni ca acest Lautensack trebuie exterminați. Nu trebuie să-și aibe locul în noua Germanie. Eu știu ce spun. Sunt un vechiu funcționar al Ministerului de Finanțe, am examinat mii de declarații de impunere, știu ce e frauda, și sunt conștient de însemnătatea unui jurământ".

Deși Oscar subliniă elementele comice din această declarație și făcu pe ascultătorii săi să râdă, fanatismul acestui bătrân lăsă o impresie puternică.

Nici mărturia lui Alois Pranner supranumit Cagliostro, nu-i făcu o plăcere prea mare lui Oscar.

Fusese convenit să i se permită lui Alois să spună par-

ţial adevărul, adică cum se distrau adesea să se producă cu exhibiţii de talent, atât în teorie cât şi în practică. Însă, sub niciun motiv nu avea voie Alois să admită că îl ajută pe partenerul său cu trucuri, în prezicerile lui şi evocările morţilor. Alois dădu răspunsurile hotărîte dinainte. Dar când avocatul îi aminti foarte semnificativ că vorbea sub prestare de jurământ, începu să înăduşească şi să se bâlbâie; se răsuci, se învârti şi personagiul ciudat, cu craniul prelungit şi pleşuv deasupra unui nas pronunţat nu făcu o impresie prea favorabilă.

Totuş Oscar ascunse destul de repede şi uşor aceste incidente. Nu întrebuinţă metode raţionale ci se sprijini pe talentul lui de a creia efecte emotive. In toate spectacolele sale publice nu interesa niciodată ideia, ci întotdeauna tonul în care se exprima. Paul, pe de altă parte, de câte ori observa că judecătorii şi spectatorii se îndepărtau dela subiect din cauza discursurilor răsunătoare ale lui Oscar, se agita, nerăbdător să arate lipsa de logică a duşmanului său. Il readucea mereu la chestiune. Făcea impresia unui om convins de dreptatea lui, încăpăţânat. Plictisea curtea şi publicul din sală.

Apoi Oscar spunea cu un sarcasm amabil: „Marea majoritate a celor prezenţi înţeleg cuvintele mele simple. Domnule doctor Cramer, filologul, eruditul, nu le înţelege. Mi-e atât de greu să mă fac înţeles de confraţii mei, de oamenii de ştiinţă, explică el judecătorilor, pentrucă oamenii de ştiinţă sunt interesaţi de fenomene cu totul deosebite de ale mele.

Profesorul de chimie ne spune că omul se compune din sare, calcium, albumină şi altele. Shakespeare spune să suntem făcuţi din acel material din care sunt create visurile. Credeţi", spuse el întorcându-se politicos spre Paul, „că Shakespeare era un excroc?"

„Asta nu e interesant", răspunse Paul, „ocolim chestiu-

nea". Judecătorul care prezida declară şi el, cu un ton blând de reproş că aceasta era în afara chestiunei, dar majoritatea asistenţei găsise argumentul lui Oscar foarte convingător.

Primului expert al lui Paul îi merse şi mai prost decât acestuia. Piticul distrăgea atenţia asistenţei prin fizicul lui; limbajul său uscat, complicat şi profesional îi amuza, accentul său din Boemia îi făcea să râdă. Oscar exploată dispoziţia publicului. Merse atât de departe, încât începu să transpună vorbele profesorului în limbaj popular. Declara: „stimatul expert doreşte să spună" şi parafraza frazele profesorului înfrumuseţându-le făcându-le clare şi simple, cu o uşoară nuanţă de ironie.

Comentariile lui vioaie cauzară atâta ilaritate, încât preşedintele trebui să ameninţe cu evacuarea sălii.

Până la sfârşit Oscar se temea ca apărarea să nu o aducă pe Anna Tirschenreuth ca martoră. Nimeni n'ar fi râs în timpul expunerii doamnei Tirschenreuth şi Oscar n'ar fi ştiut cum să atace mărturia ei. Dar Anna Tirschenreuth nu apăru. Oscar oftă uşurat. Nu, apărarea nu mai avea de adus nicio dovadă. Dar Oscar avea. Judecătorii, rugă el cu insistenţă, trebuiau să-i permită să dea o probă vizibilă a talentului său, pe care i-l contesta adversarul său.

Dacă vroia să evoace morţii şi să prezică viitorul, procurorul nu avea nimic contra. Dar se opunea unei experienţe de telepatie mintală, deoarece nu fusese pusă în discuţie aceasta din urmă. Paul Cramer declarase că prima e o himeră. Oscar bineînţeles nu avea nici cea mai mică intenţie să prezică viitorul sau să readucă spiritul vreunui mort. Dar nu vroia sub niciun motiv să renunţe la ocazia unică de a întrebuinţa acest proces, spre a arăta întregii lumi puterea lui telepatică. Avocatul său spuse că, odată ce începea să funcţioneze puterea lui Oscar Lautensack, acesta nu mai putea s'o supună voinţii. Dacă în acele momente se trezeau în el gân-

durile celor vii sau celor morți, dacă va face afirmații despre prezent, trecut sau viitor nu se putea ști dinainte. Chiar cel mai talentat compozitor nu putea să garanteze că la un loc și un timp anumit, va compune o melodie pe niște cuvinte date. Uneori, totuș — adeseori — când se trezise puterea misterioasă a Maestrului, a reprodus gândurile morților și a făcut aluzii la viitor care s'au dovedit ulterior a fi juste. Nu era drept să nu i se acorde posibilitatea de a arăta talentul său Curții, pentru un argument atât de slab.

Judecătorii ascultară explicațiile avocatului și acordară lui Oscar dreptul de a se produce în fața lor.

Oscar respiră adânc. Acum ajunse unde vroise, era cea mai bună ocazie a vieții lui. Nu îl vedeau numai cei din sala tribunalului ci întreaga lume; toată planeta era scena lui. Succesul depindea numai de felul cum o va scoate la capăt acum. Gândul acesta îl inspira, îi dădea putere. I se păruse că dispăruse materialitatea oamenilor din jurul lui, ca și cum corpurile ar fi fost de sticlă, ca și cum ar fi putut să le citească sentimentele și gândurile pe un ecran luminos.

Incepu să experimenteze. Incepu cu scenele mai obișnuite. Ceru judecătorilor sau chiar procurorului să aleagă indivizi care să-i dea notițe în plicuri sigilate; apoi anunță ce conțineau. Dela început curajul și siguranța lui impresionă publicul. Merse mai departe. Din nou rugă judecătorii sau avocatul adversarului să selecționeze câteva persoane cărora să li se citească gândurile. Lucra în acelaș mod ca la spectacolele lui, jucându-se cu subiectele lui, ghicind și sugerând. „Am dreptate, am dreptate?" întreba el și foarte rareori era contrazis.

Aceasta se întâmpla în plina lumină a zilei, într'o sală de tribunal din Berlin. O mie de oameni erau de față, cu încrederea crescând, observau activitatea vizionarului. Totul se petrecea într'o atmosferă obișnuită, de toate zilele; era ca

şi cum cineva ar fi citit scrisori cu glas tare. Dar aceste scrisori nu erau scrise ci se aflau în mințile acelora pe care îi chestiona şi totuş, acest om le citea ca şi cum s'ar fi aflat în faţa lui, negru pe alb. Judecătorii şi publicul priveau cu zâmbete de teamă încordată. Uitaseră că nu acesta era punctul discutat; erau transportaţi de acest fenomen straniu.

De câteva ori procurorul încercă să intervină dar nu reuşi; abia putea să strecoare un cuvânt. „Am dreptate, am dreptate" răsuna vocea lui Oscar şi avea dreptate, mereu, mereu. Erau gata să-l aplaude de fiecare dată ce nimerea cu un răspuns, ca la un spectacol.

Ameţit Hannsjörg îl privea pe marele său frate. El era acela care, cu viclenia şi subtilitatea lui pregătise băutura pe care Oscar o servea acestor oameni. El însuş făurise prestigiul prin care Oscar ajunsese la triumf. Dar ceea ce oferea Oscar acum era mai mult decât un spectacol teatral bine pregătit; nu avea nici o legătură cu succesul unui actor. Fluidul care emana din Oscar venea din „surse de viaţă primare, din apele adâncului". Hannsjörg îl cunoştea pe fratele lui până în cea din urmă fibră, privea cu ură la toate defectele lui; ştia că era de o vanitate nemărginită, că era leneş, caraghios, sclav al tuturor poftelor lui şi totuş, uitându-se la faţa mare şi pierdută a vizionarului în acţiune, ura lui se transforma în dragoste şi admiraţie. Işi dădu seama că încă din tinereţe fratele său fascina pe cei din jurul său — părinţii, profesorii, femeile şi chiar pe el — şi se lăsa bucuros să fie transportat ca şi ceilalţi; era mândru de a fi fratele acestui om de seamă; ba nu, al acestui geniu.

Nici măcar Paul Cramer nu putea să scape de influenţa lui Oscar. Il privea şi el exaltat, şi la un moment dat, dorea chiar ca experienţele lui Lautensack să reuşească. E drept, Paul spectatorul ştia că toţi din această sală se lăsau infectaţi de exaltarea şi încrederea contagioasă din sală. Fiecare se

simțea ca o parte în spectactol; reușita unui experiment era succesul fiecăruia. Chiar și adversarii, doreau să reușească. Vroiau să fie ridicați din viața de toate zilele, doreau supranaturalul, doreau un miracol și îl ajutau în făurirea lui.

Oscar continua să lucreze mulțumit. Își ținea publicul într'o fascinație totală, acești cetățeni sceptici ai scepticului Berlin. Copleșiți și îngroziți se uitau la el și mai cereau încă și încă.

Toți regretară când se sfârși spectacolul. Își îndeplinise dorința. Reporterii anunțară în cele patru puncte cardinale: „Clarviziunea lui Oscar Lautensack nu e frauduloasă, declară Curtea de Justiție Germană". Hotărîrea tribunalului declară că reclamantul Oscar Lautensack prezentase dovezi bine fundate, pe care le pusese la îndoială pârâtul. Pe Cramer îl condamnară la o pedeapsă maximă: plata unei amenzi de 10.000 mărci și un an închisoare.

In mijlocul aparatelor fotografice, al reporterilor de ziare, înconjurat de aplauze frenetice și privit cu groază și admirație, stătea Oscar Lautensack, reprezentantul noului spirit german, coborînd treptele care duceau dela tribunal spre orașul Berlin.

SOPHIENBURG

In zilele ce urmară procesului, Oscar plesnea de bucurie. Ceeace plănuiseră duşmanii săi, grangurii, să-l distrugă, devenise o binecuvântare, un triumf pentru el. Ilse Kadereit nici măcar nu aşteptase rezultatul procesului căruia îi dăduse ea naştere cu atâta răutate. Dispăruse; se distra undeva în străinătate, evita să-l vadă pe acela care-şi confirmase renumele de genial. Căci, deşi Oscar ştia perfect căror motive se datora hotărîrea Curţii, simţea totuş că această judecată era o aprobare a destinului. Acum avea scris, negru pe alb, semnat şi parafat, că poseda puteri supra-omeneşti. Acum, acea seară cu Käthe, când dăduse greş cu talentul său i se şterse din memorie. Acum, critica lui Hravliczek îl făcea să zâmbească: acest Beckmesser din Boemia n'o nimerise. Iar Tirschenreuth — ei bine, ar fi avut şi ea o ocazie dar nu şi-a însuşit-o, treaba ei. Se încercă; nu, nu se mai turbura gândindu-se la faţa ei întristată. Obiecţiunile acelora care se îndoiau de el fuseseră anulate. Soarta vorbise, îl alesese pe el.

Existau oameni destinaţi să fie nenorociţi numai fiindcă se născuseră geniali. Nu era unul din aceştia. Era sortit să posede măreţia interioară şi glorie exterioară şi era dornic să se bucure de tot norocul lui. Puţini oameni ştiau să fie fericiţi; această stare dispărea repede, după câteva clipe. El avea puterea să guste din plin bucuria, s'o păstreze zile şi săptămâni.

Oamenii erau convinşi mai mult de faima lui decât de performanţele lui. Performanţele erau întrecute de o sută de ori de faima lui. Aşa cum se extaziau oamenii la simpla apariţie a Führerului, pentrucă faima lui de Führer era bine stabilită, tot astfel Oscar Lautensack nu trebuia decât să apară şi atmosfera se umplea de teamă şi respect, numele lui ajungea ca să dea naştere la presentimente întunecate de „religie" supranaturală. Era înconjurat în special de femei; respirau cu voluptate atmosfera pe care o creia. Erau fericite dacă îşi îndrepta privirea spre ele. El era profetul, solul unei zeităţi noi, al unei lumi noui.

Işi gusta succesul din plin, cu înghiţituri mari. Norocul lui nu era întâmplător, era muncit de el, era opera lui.

Scrise un articol despre noroc în Steaua Germaniei. Norocul, explică el, nu era determinat de circumstanţe externe, ci e o trăsătură personală. Iţi trebuia putere de voinţă ca să-ţi urmezi steaua, chiar în timpul când aceasta nu era vizibilă.

Se spovedi mândru, acelei hybris despre care anticii credeau că aduce răzbunarea zeilor pe capul muritorilor. Aceasta era diferenţa dintre Germani şi antici; Germanul era arogant, se măsura cu soarta, avea o singură credinţă, credinţa în el însuş, în propria lui putere, în steaua lui. Astfel suna cântecul său întunecat şi mândru, al victoriei. Se simţea în culmea puterii. Apăru un nou Oscar Lautensack şi omul care încercase să-şi înnece ruşinea şi desnădejdea în bere, într'o seară de umilinţă, când aceeaş lună strălucea deasupra capului său, se scufundă în uitare.

Manfred Proell, în biroul său din casa Columbia îşi comandase prânzul lui simplu dela cantină şi dădu ordin să nu fie deranjat o jumătate de oră. Trebuia să se mai gândească încă odată la chestia aceea, singur şi neturburat, ca

apoi să ia o hotărîre. Problema era următoarea : acei care fuseseră până acum stăpânitorii Germaniei, camarilla din jurul lui Hindenburg, grangurii, dădură Partidului o putere condiționată și păstraseră pentru ei posturile de control. Partidul nici nu așteptase la altceva, așa că își pregătise mai de mult un plan pentru a scăpa de aceste lanțuri supărătoare. Erau hotărîți să înscenеze o lovitură de stat din partea stângii și să-și însușească apoi puteri depline, ilegale, pentru a o înăbuși. In felul acesta vor înlocui în mod elegant dar permanent acea neplăcută legalitate, prin cârmuirea absolută a Partidului.

Führerul îi dăduse lui, Manfred Proell, însărcinarea de a face o „lovitură bolșevică". Era însă stabilit că acest **Putsch** de stânga trebuia să se limiteze la un început, la un „semnal". Dar trebuia să fie un semnal palpabil.

Proell duse la gură, în mod mecanic o furculiță cu gulaș, neștiind măcar ce mănâncă. La o cercetare mai apropiată descoperise o alegere de trei „semnale". Intâiu : comuniștii putea să facă o tentativă de asasinare a lui Hitler. Al doilea : putea să încerce să arunce în aer cartierul general al Partidului din München. Al treilea : puteau da semnalul chiar la Berlin, incendiind o mare clădire publică, de exemplu Bursa, sau Reichstagul sau Vama.

Proell elaborase aceste planuri cu două zile înainte. Dar, contrar obiceiului său, șovăia să ia decizia finală. Era o chestiune întâmplătoare, care din cele trei semnale va fi ales : încercarea de asasinat a lui Adolf, expolzia în cartierul general din München sau incendiul chiar în Berlin. Toate trei erau semnale stupide, dar tocmai de aceea ar fi fost foarte bune, pentru stupiditatea lor. Proell dădu deoparte farfuria cu rămășițele gulașului și luă desertul — era o tortă de ciocolată cu frișcă — bagă o bucată în gură și luă apoi o sorbitură de cafea. Acum nu se va mai gândi la „semnalele" acestea stupide, se va odihni și apoi, cu mintea limpede, se va hotărî

fără şovăire. Scoase un ziar din teancul care era pe masă; era „Steaua Germaniei". Tocmai aceasta îi trebuia. Citi tabla de materii. Oscar Lautensack, „Natura norocului". Bine, se va uita puţin la natura norocului. Norocul e o trăsătură personală. Mă spovedesc acelei hybris despre care credeau anticii... Acesta era deci cântecul lui. Ceeace mărturisea nu era altceva decât credinţa anticilor că vor exista întotdeauna neghiobi.

Un tip curios, acest Oscar Lautensack. Nu era nimic, nu ştia nimic, îşi pusese numai o firmă în jurul gâtului: „eu sunt oracolul dela Delfi", şi acum era considerat ca atare.

„Natura norocului". Era o chestiune de noroc care semnal îl alegea din cele trei. Norocul era „o trăsătură personală". Asta suna bine, dar dacă te uitai mai bine erau o mulţime de vorbe umflate, numai prostii. Totuş avea ceva adevărat. In legătură cu această hotărîre a „semnalelor" de exemplu, nu ajungea la nimic cu raţiunea. Pentru fiecare din aceste trei erau o mulţime de motive pro şi contra. Avea dreptate, erau cazuri când chiar el, Manfred Proell, nu ajungea nicăieri cu raţiunea şi trebuia să se bazeze pe intuiţie. Din nenorocire însă de data aceasta, impulsurile lui naturale, intuiţiile lui erau mute. „Natura norocului". De ce ţineau ei pe acest vizionar costisitor? Nu era treaba lui să-ţi facă instinctele să vorbească? In câteva ocazii prietenii lui Proell îi spuseseră că acest Lautensack ghicise tocmai ce simţeau ei, dar nu erau în stare să-şi exprime.

Ce ar fi dacă i-ar pune problema lui Lautensack? Vizionarul să se ocupe şi de el, Proell, să vadă şi el ce e în stare. Aşa băeţe. Spre „sursele de viaţă primare", înainte marş!

Proell se invită pe aceeaş seară la masă la Lautensack.

Şeful Statului Major era bine dispus dar emoţionat. Îi plăcea jocul mare. Era riscat, era un joc pe scară înaltă, să întreprinzi aşa ceva, poate că soarta Partidului depindea de

vorbele oculte ale acestui cetățean posedat din Deggenburg.

Oscar se afla pentru prima dată singur cu Șeful Statului Major. In spatele vorbăriei vesele și ușoare, simțea la acest Proell acea nesiguranță, acea nervozitate, acea încordare a tuturor care veneau la el pentru un sfat. El însuș era emoționat. Își dorise de mult să arate acestui Proell cinic și periculos, ce știa.

„Imi închipui, dragul meu", începu Proell după cină, că vocea ta interioară ți-a șoptit dece sunt aici. Partidul își asumă din nou un risc. Chiar unul mare. Ei bine, și ce face Manfred Proell într'o asemenea situație? Se duce la stimatul nostru Calchas și-l pune să întrebe pe zei ce să facă".

Flecăreala banală a Șefului de Stat Major, nu-l inducea în eroare pe Oscar. Clientul său era atât de pregătit, încât nici Oscar nu putea să-și dorească mai mult. Clientul său se simțea ca un pacient în prezența medicului. Clientul său aștepta să audă un cuvânt din partea lui, un cuvânt care să-i dea o directivă.

„Dacă vrei", spuse Oscar politicos, „mi-ar părea bine să facem o experiență".

„Ai nimerit-o" răspunse Proell. Era tocmai ceea ce vroiam să-ți cer. Uită-te puțin în interiorul meu. Intuiția mea nu lucrează tocmai cum ar trebui. Trebuie să fie un fel de scurt circuit pe acolo. Incearcă dacă poți să vezi cam ce se prepară în mine și în jurul meu".

„Cred că pot", spuse Oscar și își fixă privirea pe celălalt. Fața masivă a acestuia, care își păstra culoarea închisă și în iarnă, contrasta cu fața palidă a lui Oscar. „Dar te previn", continuă el „uneori e periculos să te adâncești în subconștientul altuia". „Ei nu poate să fie chiar atât de grav", îi răspunse Proell cu vocea lui supărătoare. „Lasă introducerile, profetule. Pune-ți stimabilul talent la contribuție. Hai, nu te lăsa rugat".

„Incep", răspunse Oscar. Cu cât flecărea mai mult subiectul, cu atât Oscar își dădea mai bine seama de starea nervoasă a lui și cu atât devenea el mai calm. „Te rog, destinde-te, îi spuse el, „lasă-te, nu te închide și nu-mi rezista".

„Ce?" se minună Proell, „fără cameră mistică? Fără piramidă de sticlă? Așa, în haine de stradă, ca la un ghișeu al oficiului poștal?"

„Azi sunt în formă", răspunse Oscar. „N'am nevoie de niciun ajutor" și îl fixă cu privirea.

„Pentru numele lui Dumnezeu n'o face atât de simplu" zise Proell cu un umor silit. „Altfel cum vrei să te creadă lumea?"

„Dă-mi te rog mâna" era tot răspunsul lui Oscar. „Dacă crezi că îți poate folosi" spuse Proell și puse mâna lui cărnoasă în aceea butală a lui Oscar. Proell continuă palavrăgeala, dar Oscar nu-l mai asculta. Deodată se liniști și Proell. Oscar îl privi, îl privi numai, dar din ochii lui, din mâna lui emana ceva straniu, care-l cuprindea pe Proell. Te silea, te atrăgea. Te atrăgea și te respingea. Te adormea și te făcea mai treaz ca oricând, mai vioiu. Era dulce și neplăcut, îi rezistai și totuș cedai din ce în ce mai mult, mai mult, mai mult.

Oscar ținea foarte ușor mâna celuilalt, dar ochii lui nu-i dădeau drumul, se aținti asupra lui, se lipiră pe el. Oscar aștepta. Și iată — acum venea; și iată — a venit. Oscar avea acea senzație ușoară că se rupea ceva în el, obiectele din jurul lui își pierdeau conturul, fața deveni inexpresivă și maxilarul îi căzu puțin. Lăsă mâna celuilalt. Se simțea transportat. „Vedea".

Dar ceea ce vedea era groaznic și splendid și stabilea o legătură între el și Proell.

Căci lui Oscar Lautensack îi plăcuse întotdeauna focul. Copil, la Deggenburg fusese pasionat de foc. Se juca cu colegii lui de-a Impăratul Nero și arderea Romei. Scriseseră

cu vopsea neagră, furată „Roma" pe pereții câtorva case din periferie și apoi dădură foc unei mori părăsite iar el, Oscar, se sui pe o scară cu o scripcă în mână și în timp ce se măreau flăcările, cânta „Inima mea e un stup de albine". Puțin înainte de a se porni un adevărat incendiu, oamenii fugiră într'acolo speriați și în cele din urmă Hannsjörg mâncă o bătaie cruntă. Chiar și atunci era mai mult decât un joc copilăresc, iar mai târziu, în decursul anilor, în decursul întregii lui vieți, Oscar rămase pasionat pentru foc. Oriunde izbucnea un incendiu, nu-și economisea oricâte ocoluri ca să ajungă acolo și să privească flăcările, cu lăcomie.

De curând, văzuse de două ori un film al lui Cecil B. de Mille, în care Roma ardea măreț și avea de gând să-l mai vadă odată. Era desigur o trăsătură foarte germană, această dragoste pentru foc. „Sculați, flăcări scânteetoare!" Cea mai puternică creație wagneriană era tot un imn către foc.

Așa că era foarte plăcut surprins când observă că și în sufletul camaradului Proell se arăta aceeaș pasiune. Era o flacără în Proell; în mintea lui Proell era imaginea unui foc. Oscar văzu mai întâiu cum țâșni o scântee, scântei mici, se gândi el bucuros. Scântei mici spuse tare, fără să vrea; dar erau flăcări mici care pâlpâiau și dansau din ce în ce mai sălbatic, flăcări mici care se urcau din ce în ce mai sus și deveneau un incendiu puternic.

Incet, dar sigur, căutându-și cuvintele el îi descrise lui Proell viziunea lui. „Nu e rău, nu e rău" spuse Proell. Nu reușea să-și păstreze obișnuita vioiciune ironică; gura îi era uscată. Numai vreo șase oameni știau de proectul acestui incendiu. Nici nu se putea numi proect; discutase această chestiune în linii generale.

Unul dintre ei spuse, absent, că dacă s'ar aprinde o revoluție bolșevică, ar fi o ocazie binevenită de a stinge complet această flacără. „S'ar aprinde, s'ar aprinde" — răspunse

grăsunul Hermann, tot dus pe gânduri, „un chibrit ar fi tot ce ne-ar trebui". Toată chestiunea era nedecisă, era imposibil să fi auzit şi fraţii Lautensack de ea. Partea cea mai curioasă era, că el însuş, Proell, dacă se gândea mai bine, găsea izbucnirea unei revoluţii bolşevice cea mai bună soluţie ; acum, de când vorbise cu Lautensack, găsise că aceasta era cea mai bună alternativă. Era straniu că acest tip putea să se apropie atât de mult de gândurile cele mai ascunse ale omului ; era foarte turburător, desgustător şi totuş ce misterios şi fascinant !

„Nu e rău, nu e rău", răspunse Proell cu vocea lui răguşită şi neplăcută. „Continuă", îl îndemnă el. Tuşi, încercând să-şi recapete vocea obişnuită. „Flăcări, foc" spuse el „sună prea general, chiar simbolic. Dacă vezi lucrurile încearcă te rog să le vezi mai concrete. Cine sau ce arde ? Unde e focul ? Vorbeşte".

„Eşti nerăbdător, camarade", spuse Oscar necăjindu-l aproape. „Dacă te vei mai destinde şi vei aştepta ar fi mult mai uşor pentru amândoi". Pleoapele îi acoperiră ochii aproape în întregime. In el cânta muzica focului. Continuă cu vocea lui tărăgănată : „văd, văd din ce în ce mai bine. Arde o mare instituţie publică. Are o cupolă de aur. O cunoaştem amândoi. E Reichstagul". Proell respiră mai greu ca de obiceiu.

„Nu e rău, nu e rău", confirmă el fără să vrea.

„Focul n'a izbucnit din întâmplare. E o mână criminală. Dar e un foc bun, purificator".

„Se poate, se poate", recunoscu Proell. Revenindu-şi în fire spuse aspru, cu violenţă : „dar eu nu ţi-am cerut aprecieri, ţi-am cerut fapte".

„Nu mai sunt fapte în subconştientul dumitale", spuse Oscar politicos dar autoritar. „Sunt numai aprecieri".

„Nu ţi-ai pus lacăt la gură" spuse Proell. Dar, „am dreptate ?" întrebă Oscar liniştit. „Ai spus-o bine" recunoscu

Proell. „Iți mulțumesc". Oscar își trecu mâna pe frunte ca și cum ar fi vrut să șteargă ceva, să-și ia o legătură de pe ochi.

„Mă bucur că ai găsit ce ai vrut, camarade" spuse el.

Cei doi bărbați stăteau față în față. Proell, îngândurat, încerca să evite privirea celuilalt, să zâmbească ironic. Nu reuși.

Aștepta ca Oscar să-i arate socoteala. Presupunea că va fi mare. Aproape că dorea să fie mare. Nu vroia să-i rămână cu nimic dator.

Dar Oscar nici nu se gândea să-i prezinte vreo socoteală. Nu vroia să micșoreze valoarea declarației lui, vânzând-o, luând bani pentru ea. El făcea artă pentru artă. Era destul de bogat ca să dăruiască ceva unui om foarte bogat și puternic și era mândru că îi făcuse acestui Proell un serviciu de neplătit.

Așa că Șeful de Stat Major aștepta ca Lautensack să-i prezinte socoteala; aștepta în zadar. Aceasta îl plictisea. Individul îi făcuse, lui și Partidului un serviciu. Manfred Proell nu vroia servicii gratuite. Vroia să plătească; îi plăcea să-și achite datoriile. Dar acest Oscar Lautensack era un mușteriu mai dificil. Un mușteriu neplăcut în general. Proell știa acum ce semnal să întrebuințeze și asta era bine. Dar era al dracului de neplăcut că exista un tip care se uita prin tine ca și cum ar fi avut raze X. Nimeni nu era destul de curat ca să poată fi privit prin toate colțurile interioare, intime. Nu, nu era ceva pentru nenea Proell. Experiența era interesantă, dar încă odată n'o să-l mai prindă.

Părea că într'adevăr individul nu vrea să ia bani. Avea și el mândria lui, domnul profet. „Ei bine", Proell își luă rămas bun, „mii de mulțumiri șefule. Sunt oricând gata la contraserviciu". Un dușman plecă dela Oscar Lautensack.

In noaptea aceea, bucuria și mândria nu-l lăsau să doarmă pe Oscar. E drept, în mintea lui Proell se afla dina-

inte hotărîrea de a pregăti un mare incendiu; dar fără el, Oscar, ar fi dormit acolo pe veci. El, Oscar, făcea parte din cei foarte puțini care arată oamenilor calea destinului. Imaginea îi plăcu, un semnalizator al destinului.

A doua zi dimineața se simțea împins să arate și semenilor săi importanța lui. Dar o rămășiță de bun simț din Deggenburg îi spunea că nu trebuia să facă acest lucru, care ar strica relațiile lui cu Șeful de Stat Major Proell.

Dar nici nu putea să tacă. Trebuia să arate cel puțin intimilor lui ce fericit era. Ce păcat că nu era Käthe! Era o ființă rezervată, dar aceasta ar fi entuziasmat-o și pe ea. Hannsjörg deasemeni, — cu tot felul său batjocoritor, — ar fi înțeles ce înseamnă să câștigi pe un sceptic ca Proell. Dar Hannsjörg nu era în Berlin. Ajunsese și el undeva, frățiorul lui, decând era Partidul la putere. Devenise Șeful Biroului Național de Presă, avea gradul unui Consilier de Stat, și acum plecase puțin la Roma, în misiune. Îi rămânea deci numai un singur om de încredere: Alois.

De când cu procesul însă, Alois devenise cam ciudat. E drept că el, oricât de bine îl cunoștea pe Oscar, totuș fusese entuziasmat de performanța lui la Tribunal și era mai captivat ca oricând de magia care emana din prietenul său. Totuș îl supăra aroganța lui Oscar și era amărît și de faptul că trebuise să jure falș pentru complicele lui. Era mai recalcitrant ca oricând, în special în chestiuni de politică și Oscar prevedea că Alois va avea un dispreț supărător pentru această întâlnire cu Proell. Dar n'avea încotro, trebuia să-i vorbească. Insă Alois se purta așa cum se așteptase Oscar. „La dracu cu toată politica ta, măgar încrezut ce ești", era tot ce găsise Alois să-i spună lui Oscar pentru realizarea lui.

Pentrucă totuș trebuia să se descarce, Oscar se duse la Alma, lingereasa. Prăvălia care i-o făcuse Oscar în Berlin

mergea bine; avea o mare recunoştinţă faţă de prietenul ei care tot o mai vizita de două-trei ori pe lună.

Aşa că i se destăinui ei. Pe cât se părea, erau alţii pe primul plan, dar de fapt el era acela care conducea Partidul şi ţara. Îi vorbi de un plan măreţ pe care îl elabora împreună cu Proell, despre un incendiu, despre un semnal, despre nimicirea duşmanului. Se plimba prin cameră şi îi spunea povestea. Alma îl asculta cu respect, îl compătimea pentru sarcina grea pe care o purta, îl admira pentru măreţia lui, era drăguţă, prietenoasă, îngrozită tocmai cum îşi închipuise că o să fie. Ea îl atrăgea, cu toate că nu era cine ştie ce ca femee, dar chiar Goethe, în timpul său, avusese motive să se lege de fete neînsemnate, toată viaţa lui.

Cagliostro magicianul o aprecia şi el pe Alma lingereasa. In ultima vreme o vizita des înainte de a merge la spectacol. Atmosfera ei, firea ei înceată şi liniştită, dialectul ei plăcut îi făcea impresia că e acasă. Il trata cu bere, cârnaţi şi ridichi sărate tăiate în felii şi îşi descărca sufletul prin legătura cu Oscar. Când se afla la München făcea la fel, se ducea la întunecosul şi zgomotosul restaurant franciscan şi înjura de mersul vremii. De când îi povestise Oscar despre Proell şi marele incendiu, Alois era încă şi mai întărâtat în contra prietenului său. Faptul că Oscar se înfunda din ce în ce mai mult în politica nazistă, îl deprima foarte tare. In toate acestea vedea mâna lui Hanussjörg, acest ticălos atât de antipatic. Îşi băgă gura cu buzele lui subţiri, adânc în halba de bere şi mestecă zgomots o felie de ridichi, cu dinţii lui albi şi aurii. Apoi zise: „Iţi spun eu, domnişoară Alma, nu e locul lui Oscar în politică, nu se pricepe el în chestii de astea. Artistul trebuie să stea deasupra acestor bătăi de Partid — o ştie tot aşa de bine ca mine. Dar dela proces nu mai poţi sta lângă el. E îngâmfat ca un curcan şi crede că ştie toate. Iţi spun eu, e o nebunie să te amesteci în politica nazistă. Dacă aş fi în locul lui Os-

car, nu mi-aș băga nici un deget în afacerile acestei adunături murdare".

„Vezi întotdeauna partea întunecată a lucrurilor, domnule Alois", răspunse Alma liniștită și luă și ea o înghițitură de bere. „Pesimismul e specialitatea dumitale".

Alois era posomorît, dar se dispuse văzând liniile ei plăcute. Privirea îi deveni mai prietenoasă. Luă și el halba, bău mai multe înghițituri și puse halba jos, dar iată — deodată halba, de culoare albă-cenușie deveni neagră. „Vezi, domnișoară Alma", spuse el „mai știu și alții să facă scamatorii". „Ești cineva, domnule Alois", îi răspunse Alma lingereasa cu admirație.

Dar îndată Alois se posomorî din nou. De sigur, era mândru să fie prieten cu genialul Oscar, dar era ros de gelozie când vedea cum de exemplu această fată, Alma, admira pe acest nemernic înfumurat. „Politica îți distruge personalitatea", spuse el supărat. „Politica îți strică caracterul. In definitiv acest Oscar e un afurisit. Exploatează pe toți cei din jurul lui. Pe mine m'a exploatat grozav".

„Nu trebuie să spui așa ceva, domnule Alois", îl mustră Alma cu asprime. „Nu vreau să ascult așa ceva nici măcar în glumă".

Dar Alois era în vervă; insistă. „Așteaptă și vei vedea, domnișoară Alma", spuse el cu vocea lui ruginită. „Ai să vezi și dumneata, îți spun eu. O să ne mai facă surprize mari, Oscar al nostru. E de necrezut ce comerț face cu ființe omenești. Și când se satură de cineva, îi face vânt. Bagă de seamă, într'o zi o să te lase și pe dumneata cum arunci o coajă de cârnat".

Dar aceasta era mai mult decât putea să înghită Alma. Se supără; încă o vorbă și l-ar fi oprit să mai vină în casa ei. O împăcă cu greu.

Conacul dela Sophienburg era gata. Oscar ar fi vrut să se mute în el cu Käthe. Dar ea mai era la Liegnitz ; starea tatălui ei nu-i permitea să se întoarcă, scrisese ea. Nici Hannsjörg nu se întoarse la Berlin. Oscar însă nu mai vroia să aştepte. Intră singur la Sophienburg.

Îi plăceau ceremoniile şi făcu din intrarea sa singuratică o întreagă solemnitate.

Deoarece casa, cu faţada ei veselă şi austeră arăta cel mai bine dinspre apă, se îndreptă spre un loc pe apă, de unde nu putea fi văzută. Acolo acostă yachtul. Mergea aproape prea repede în vântul răcoros al începutului primăverii. Acum plutea în jurul unei limbi de pământ. Acolo stătea casa. Era simplă şi elegantă pe pajiştea puţin ridicată a acestei mici peninsule ; aripile adăugate se potriveau bine cu construcţia originală şi cu peisagiul. Se urcă pe scările care duceau sus. Ali, servitorul oacheş, acum avansat majordom, îl aştepta. Uşile duble se deschiseră, stătea în hall-ul care forma aproape tot parterul. Se deschidea în faţa lui, spaţios şi sever. O friză de embleme misterioase, egiptene şi chaldeene, se întindea pe toţi pereţii.

In special piedestalul gol din mijlocul camerii făcea ca hall-ul să apară gol. Oscar zâmbea. Oamenii îl vor întreba ce înseamnă acest piedestal gol. Dar el nu va spune nimănui. Căci acest piedestal gol, era ultimul lui perete gol. Opera de artă pentru care era destinat n'o putea obţine pentru moment.

Era în casa unui domn von Obrist, un prieten a familiei Kadereit şi era o statuie antică, o femee cu un cap puternic, sălbatic, aproape masculin, care îi amintea lui Oscar pe acel al doamnei Tirschenreuth. După părerea lui înfăţişa o sibilă.

Totuş domnul von Obrist era de altă părere ; pentru el, statuia reprezenta o femee luptătoare şi îi dădu şi motivele pentru care nu putea să fie o sibilă. In orice caz, domnul von Obrist era un tip neplăcut. Când îl întrebase Oscar dacă n'ar

vrea să se despartă de statue, îi răspunse: „în această casă, dragă domnule Lautensack, principiile și operele de artă nu sunt de vânzare". Domnul von Obrist mai era și un adversar al Naziștilor, și deaceea întovărășise această observație obraznică cu un zâmbet, cu acel zâmbet nerușinat și ironic pe care îl observa adesea pe fețele grangurilor și care îl jignea foarte mult. Acest zâmbet îl hotărîse pe Oscar să pună mâna pe statuie, cu orice preț. Privi cu încredere piedestalul gol.

Ieși din hall. Luă în stăpânire tot parterul.

Era destinat meditației, contemplației, studiului, operei pe care vroia să o facă nestingherit, singur cu el însuș. Aci era biblioteca cu tapițeria *Laboratorului Alchimistului*; nici chilia lui nu fusese uitată. Apoi intră în laborator, un birou mic unde vroia să dea consultațiile. Peste tot erau aparate fotografice, discuri, pentru ca orice cuvânt să fie păstrat pentru generațiile viitoare. Apoi mai erau instrumente prin care putea să audă în orice moment ce se spunea în orice colț al casei, și numeroase alte pârghii și comutatoare pe care numai el știa să le întrebuințeze. Le privi cu satisfație, le puse în mișcare. Apoi se urcă pe scara monumentală care ducea spre odăile de primire. Intră în hall-ul pe care îl construise pentru experiențe cu discipoli mai avansați, se uită lung și mulțumit la masa mare de sticlă, rotundă și ciudată care ocupa centrul. Era împodobită cu semnele zodiacului și cu dispozitive care făceau ca să poată fi luminată dinăuntru, în mai multe feluri; trebuia să fie întrebuințată pentru primirea știrilor mistice dela indivizii așezați în jurul ei și pentru transmiterea mai departe a acestor știri. Celelalte obiecte cu care împodobise camera îi plăceau de asemeni. Stătu mult timp în fața aquariumului cu pești multicolori, se plimbă pe lângă coliviile șerpilor și ale altor animale, pe care le comandase de pretutindeni.

Apoi intră în salonul de primire și camera de lectură, „lăcașul înălțării". Deși era singur pășea măestos; mergea

aşa cum îl învăţase actorul Karl Bischoff. Acest lăcaş era gloria Sophienburgului. Arăta ca o biserică, deoarece avea numai scaune bisericeşti. Dar scaunul vizionarului era clădit pe o platformă, deasupra celorlalte scaune. Se urcă într'acolo şi „luă" scaunul. De acolo putea să regleze lumina, să-şi creeze lumina propice, întocmai cum făcea Führerul la întrunirile lui.

Lăcaşul nu avea ferestre; ziua era complet în obscuritate. Oscar aprinse lampa din plafon. Da, efectul era cel dorit. Te făcea să crezi că eşti sub cerul înstelat. Era mândru de ideea pe care o avusese cu acest lăcaş. Scaunele pentru rugăciune şi stelele: cel mai prost om vedea simbolul. „Două lucruri îmi umple inima de admiraţie mereu nouă şi de teamă: cerul înstelat şi legea morală din mine". Aici, la Sophienburg, în acest „lăcaş al înălţării", el, Oscar, ilustrase în mod vizibil şi concret această gândire a lui Kant. Când îşi îndeplinea misiunea aci, de pe acest scaun, oricine trebuia să înţeleagă: pentru această generaţie, pentru cel de al treilea Reich, el, Oscar Lautensack, era reprezentantul intuiţiei, al raţiunii practice.

Şedea singur sub cerul artificial, fericit de creaţia lui. Realizase clădirea acestei case cu toate obstacolele care îi ieşiseră în cale; o smulse sfidător destinului. Arhitectul Sanders se luptase împotriva viziunii lui. Vorbise de adunătură de elemente oculte, de amestecătură de stiluri, nebunul acela. Dar Oscar nu se lăsase descurajat. Crease palatul magic al lui Klingsor, lumea lui şi acum se uita la ea şi vedea că era bună. Pastorul Ruppert ar fi considerat un sacrilegiu ca o fiinţă muritoare să-şi aplice aceste cuvinte din Biblie. Un fior uşor trecu prin Oscar, dar îşi scutură repede această senzaţie copilărească. Îşi petrecu toată ziua singur la Sophienburg, aşa cum plănuise; nimeni nu avea voie să-l deranjeze. Seara se retrase în chilie.

Şedea acolo în haina lui de casă purpurie. Regele ba-

varez cu armura lui de argint şi lebăda se uitau la el. Oscar îşi aminti că odată, când mai erau copii, tatăl lor plecase cu el şi Hannsjörg la palatul feeric al aceluiaş rege. Îşi aminti cum se minunară de splendoarea castelului Herrenchiemsee şi cum căscă gura de spaimă şi admiraţie când auziră cât au costat toate acestea. Acum aceste palate erau simple decoruri de teatru ; al lui, casa lui Oscar, era vie. Imaginea regelui nu mai era o provocare pentru el. Nici masca nu-l mai speria. Era în plină posesiune a geniului său, căci nu avusese niciodată o experienţă mai încununată de succes decât aceea cu Proell. Tirschenreuth greşise. Strălucirea lui pământească, succesul, nu-i micşora puterea de percepţie, din contra i-o mărea. Se gândea la mâinile Käthei, cum se jucau cu bijuteriile care erau în faţa lui în vasul de lemn. Acum nu-l mai turbura nici o greşeală. Acum ştia că era ceva foarte rar, o greşeală.

Acum nu mai avea nevoie de nici o asigurare. Oricum însă, era păcat că nu era Käthe cu el. Îi simţea lipsa. Îi era foarte dor de ea. Toată bucuria pe care o avea cu casa se întuneca din cauza lipsei ei.

Şi deodată îşi dădu seama : tot ce îşi spusese despre asigurare, despre pescuirea sufletelor omeneşti era o auto-înşelare, dela început. Deodată îşi dădu seama : o iubea pe Käthe.

Şedea acolo oarecum prostit. Îi era ruşine. Avea 44 ani, dorise multe femei, avusese multe femei foarte atrăgătoare şi acum dorea o fetişcană, ca şi un licean. Nu, starea lui nu avea nicio altă explicaţie decât fraza prostească, stupidă de adolescent : o iubea pe Käthe.

Dădu din cap. Era supărat pe el însuş. Dar de odată supărarea şi ruşinea se evaporară. Se transformară în opusul lor. Deci acum îi era dat să aibă şi acest sentiment. El crezuse întotdeauna că o dragoste adevărată era vorbărie goală, ceva ce nu exista, că era invenţia copilăroasă a unor poeţi proşti, că în realitate nimeni nu putea să iubească pe altcineva decât

pe sine. Şi acum era cuprins de un dor năprasnic pentru Käthe, nu putea să-şi închipuie viaţa fără ea, simţea că toată viaţa lui era un singur piedestal, care aştepta această femeie. O iubea.

O va avea. O va cuceri aşa cum cucerise tot ce era în jurul lui. Nu însemna nimic faptul că îşi pierdea vremea prin Liegnitz. Ea nu vroia să cedeze, nu vroia să admită că avea încredere în el. Mai bine şi-ar muşca limba. Era foarte mândră. Era foarte germană.

Tocmai de aceea o iubea.

O figură slabă se furişă în odaie. Niciodată până atunci Petermann nu îndrăznise să-l deranjeze în chilia lui. Ce erau aceste obiceiuri noui? Ce îndrăzneală era aceasta?

Dar Petermann nici măcar nu se scuză; era prea plin de ştirea pe care o aducea.

Ardea Reichstagul.

Oscar îşi ridică cu mândrie capul. Acum se adeverise. Acum, el, Oscar Lautensack făurise calea destinului. Hotărîse viitorul Germaniei. Il cuprinse o bucurie nemăsurată, era gata să plesnească, trebuia să-şi facă loc. Se strâmbă. Il bătu pe Petermann peste umăr. „Ce spui despre aceasta, Petermann?" îl întrebă el. „Ce mai spui acum?" In toată fiinţa lui răsuna muzica focului şi acel „Hoho, hahei" cu care Siegfried trecea prin foc. „Hoho, hahei!" izbucni din el, nu mai putea să se ţină, şi Peterman, încremenit îl vedea pe stăpânul său cum sărea şi îşi bătea coapsele, râzând în hohote.

La Liegnitz Käthe îl găsise pe tatăl ei însănătoşit, însă foarte îmbătrânit. Nu-şi găsea locul, era necăjit şi posomorît, era supărat că ieşise prea timpuriu la pensie; era încă plin de energie; mai ales că nici nu prea îi ajungea pensia. Proasta lui dispoziţie îl făcu să devină un adept fanatic al Partidului. Toată ziua nu vorbea decât despre măreţia Partidului.

Povestea procesului ajunse şi până la ei. Îi părea bine că nu vedea faţa lui Oscar în aceste zile, dar era îngrozitor să asculte comentariile triumfătoare şi pline de ură în contra lui Paul Cramer, calomniatorul.

Käthe nu găsise în oraşul natal liniştea pe care o dorise. Era sigură acum că rămăsese însărcinată şi situaţia ei se complica pe zi ce trece. Îşi pierduse siguranţa naivă a tinereţii ei şi în aceste locuri familiare simţea încă şi mai mult lipsa unui sprijin.

Se plimba pe străzile bine cunoscute ; nu-i făceau însă nici o impresie. Biserica sfântului Ion şi castelul, vechea primărie, şcoala de călărie, aşezămintele jesuite, şcoala la care învăţase, casele cavalerilor şi prietenilor din copilărie — toate îşi pierduseră însemnătatea, erau mici, trecute, uitate.

Era foarte singuratică în Liegnitz. Cu toate acestea îşi amâna mereu întoarcerea. Se temea de faţa lui Oscar, masivă, plină de putere şi de dorinţă, aproape copilărească. Era atrasă de el, puternic ca oricând, îi era frică de ea însăşi.

Apoi, într'o zi se ruşină de şovăelile ei. Se hotărî să-i vorbească deschis. Îi trimise o telegramă şi luă trenul spre Berlin.

Toată supărarea care o avusese împotriva ei se evaporă la privirea telegramei. O întâmpină la gară. Aştepta cu nerăbdare să vadă ce fel de Käthe o să-i apară. Era o Käthe oarecum gravă şi obosită, dar i se părea mai atrăgătoare ca oricând. Purta un costum simplu, cafeniu ; părul ei frumos, blond-cenuşiu, ieşea afară din pălărie, puţin dezordonat. Era plin de gingăşie, o iubea, iubea tot ce era în legătură cu ea.

Îl vedea stând în faţa ei masiv, impunător, vântul îi flutura pardesiul. Vedea bucuria neascunsă pe faţa lui puternică, masculină. Îi vedea buzele roşii, îi auzea râsetul de băiat fericit. Simţi mâna puternică cu care o atrăgea spre el.

Îşi pierdu orice îndoială. Era plină de dorinţe pentru el. Îşi aparţineau unul altuia. N'o lăsă ca să se ducă mai întâiu la ea acasă. Trebui să meargă imediat la Sophienburg, cu el. Pe lac, îi aştepta yachtul. Plutiră puţin dealungul coastei. Aci era peninsula.

Acolo, pe pajiştea aceea ridicată, era casa, albă, splendidă, simplă şi distinsă. I-o prezentă „Sophienburg" şi râse cu mândrie. Râse şi ea, era fericită cum nu fusese de mult. Ce idei ciudate şi prosteşti îşi făcuse tot timpul!

Sosiră. Intrară în casă.

Deodată, ca şi cum atât ar fi aşteptat, vechile îndoieli o cuprinseră. Urâţenia ţipătoare i se impuse, o apăsa, o sufoca, o înconjura. Era ridicol şi macabru. Se simţi pierdută. Putea ea, Käthe Severin să trăiască aci? Se sili să-şi păstreze tonul de mai înainte, să facă comentarii amabile, admira, se minuna. Dar el observă că erau fraze silite. Îşi închipuise cum o să-l privească ea, plină de o admiraţie fericită şi ce mulţumit va fi el. Apoi, în această atmosferă fericită o va ruga să împartă vieaţa cu el. Acum, în locul acelei Käthe veselă şi binevoitoare pe care o întâmpinase la gara Silesia se plimba prin cameră o Käthe încăpăţânată, mai străină de el ca oricând.

Ce element nou îi despărţea? Era oare procesul? Nu, era altceva. Dar ce era? După o clipă o întrebă deschis.

Acum ar trebui să-i spună că e însărcinată. Nu venise ea cu hotărîrea fermă de a i-o spune? Nu putea să-şi găsească un moment mai bun. Îi uşurase mult situaţia prin întrebarea lui. Da, acum îi va vorbi.

Dar, „nu e nimic, nu ştiu nimic" răspunse ea. Fusese ea aceea care îi vorbise? Era o voce străină, mai ascuţită ca deobiceiu.

El dădu din umeri. Aci avea Sophienburgul. Aci era femeea pe care o iubea. Dece să nu-i spună după cum plă-

nuise, că ar vrea să se căsătorească cu ea? Desigur că ea nu aştepta decât aceasta.

Nu, ea îi oprise impulsul. Ştia cum să-i strice toate plăcerile. Nu va vorbi. In special nu acum. Şi dacă ea era desamăgită. Dece era atât de încăpăţânată?

Mai rămaseseră împreună vreo jumătate de oră, vorbind banalităţi. Apoi plecă, şi el n'o reţinu.

Era moartă de oboseală când ajunse în locuinţa ei din Keithstrasse. Şi totuşi nu avea poftă să se culce. Şedea pe un scăunel în faţa pianului pe care i-l dăduse el. Îşi propti coatele pe capac, cu obrazul în mâini. Şedea acolo şi se gândea la aceleaş lucruri, mereu, mereu. De ce nu i-a spus? Era atât de hotărîtă. Retrăi plimbarea lor prin Sophienburg, o a doua oară, o a cincea oară. Mereu, mereu îi reveni momentul când izbucni: nu, nu! Nu putea să trăiască cu omul care şi-a născocit această casă atât de îngrozitoare, acest palat al strigoilor. Nu avea nimic în comun cu el.

Iar el, contrar credinţelor lui, n'avea nimic în comun cu ea. El, care ghicea una şi alta despre ea, nu descoperise — el vizionarul — că era însărcinată. Era caraghios cu inelul acela enorm pe mâna lui mare, albă şi brutală. Era un caraghios cu tot palatul lui magic şi vrăjitoresc. Era caraghios cu procesul lui neruşinat, pe care-l aranjase cu escrocul de frate-său. Caraghios, rău şi periculos.

Dar ştiuse toate acestea şi totuş se hotărîse să-i vorbească. Nu-i ajuta deloc faptul că ştia că era caraghios şi ticălos. Nu putea să se descătuşeze de el. Se simţea fericită când îl văzuse stând pe peronul gării. Tremurase când i-a pus mâna pe umeri.

Deodată îşi aminti ziua când se urcară pe scară nişte hamali care asudând şi gâfâind o surprinseră punând un enorm pian cu coadă în camera ei. Se supărase că i-l dăruise în contra voinţei ei, dar totuş era mulţumită.

Acum, frumosul instrument îi ocupa aproape întreaga cameră şi nu prea lăsa loc pentru alte lucruri.

Se sculă şi merse în dormitor. Se desbrăcă încet, îşi făcu un ceaiu, nu-l bău, se plimbă fără rost prin cameră, în pyjama şi în sfârşit se culcă. Ştia însă că n'o să poată să adoarmă curând.

N'ar fi cel mai bine să scape de copil? Nu trebuia să-i vorbească lui Oscar, nu trebuia. Dacă i-ar spune ar sili-o să se căsătorească cu el, să dea naştere acestui copil, ea s'ar lăsa convinsă şi apoi totul va continua ca până acum şi ea va fi legată pentru toată vieaţa de el şi palatul său magic.

Cel mai deştept ar fi să se ducă mâine la un doctor. Avea o adresă.

Ştia însă perfect că nu va merge mâine la doctor. Paul îi explicase de multe ori cât de mică era influenţa raţiunii asupra acţiunilor omeneşti. Aproape tot ce făcea speţa umană era controlat de instincte.

Să nu se ducă la Paul? Dacă ar face aceasta ar fi ruptura definitivă cu Oscar? Orice ar face, ar fi greşit.

Două zile mai târziu îşi inaugură casa printr'o mare recepţie. Tot Berlinul, spuneau ziarele de a doua zi, venise la inaugurarea Sophienburgului.

Plesnind de importanţă şi triumf, plesnind de vitalitate, stăpânul casei se plimba printre oaspeţii săi. Toate sistemele de iluminaţie erau în funcţiune. Domni cu pieptare scrobite se plimbau în sus şi în jos pe scară, doamne în *décolleté*, uniforme ale Partidului şi ale Armatei. Excelenţa Sa în sus, Alteţa Voastră în jos, toţi erau prezenţi. Şi în mintea lui Oscar, în mijlocul acestor oaspeţi se plimba tatăl său Ignaz Lautensack, micul funcţionar de stat, bunica lui severă, şi profesorul Lanzinger şi Pastorul Ruppert şi alte personagii marcante

din Deggenburg şi mulţi, mulţi alţii, morţi şi vii, acei care nu crezuseră în el şi acei care îl dispreţuiseră şi îl umiliseră şi acum, le arăta el lor.

Casa se umplu din ce în ce mai mult cu lume. Incet, înghesuiţi, oamenii îşi căutau loc prin camere: Hannsjörg şi Trettnow, Käthe, Alois, agentul Mantz, Proell, Sanders şi Petermann, veniseră cu sutele, poate cu miile. Contele Zinsdorff stătea pe lângă doctorul Kadereit. Zinsdorff purta uniforma cafenie a Partidului; Kadereit era în frack, fără decoraţii sau insigne.

Ilse strânse relaţiile cu Zinsdorff, scurt timp după ce îl silise pe Oscar să facă proces şi chiar acum, în timp ce Ilse se plimba nebuneşte prin străinătate, el rămase un musafir obişnuit al casei Kadereit. Spusese în felul lui rece şi obraznic că în curând îi va fi foarte folositor doctorului Kadereit. Relaţiile marilor industriaşi cu Partidul nu erau tocmai simple. Ei îndemnaseră banditii ca să oprească pe muncitori şi ţărani. Banditii îşi făcuseră treaba şi fuseseră răsplătiţi; acum venise momentul când se va vedea dacă se vor lăsa scuturaţi. Indrăzneaţa lovitură a incendierii Reichstag-ului nu era un semn bun. Balanţa între vechile şi noile forţe, atât de bine stabilită înainte, era foarte desechilibrată. In orice chestiune, acţiunile legale erau înlocuite de un terorism uşor camuflat. Doctorul Kadereit şi grupul lui nu putea să se afirme prea bine în faţa acestor barbari pe care ei îi puseseră în şea. Intr'o astfel de situaţie, un om ca Zinsdorff, care era bine văzut în ambele tabere, putea să fie de mare folos. Kadereit şi Zinsdorff fură împinşi încet prin camere. Sophienburg fusese o reşedinţă de ţară foarte liniştită; şi Kadereit se gândise cândva s'o cumpere. Cu ochii lui inteligenţi, uşor umbriţi, privi bâlciul pe care îl făcuse Oscar. Arhitectul Sanders se apropie de cei doi bărbaţi. Nu se simţi jignit când Kadereit îi spuse cu un zâmbet prietenesc, cu vocea lui înaltă şi seacă „ai creat

un nou stil, dragul meu Sanders, — baroque de Deggenburg". Arhitectul râzând în hohote făcu câteva glume despre acest panoptic ocult și grădină zoologică telepatică.

Hannsjörg privea casa cu sentimente amestecate. Oscar o făcuse lată. Parvenirea fabuloasă a fraților Lautensack le crease dușmani printre mai marii Partidului, indelicatețea, lipsa de reticență cu care Oscar scotea ochii, le-ar mări numărul adversarilor. Oscar era un geniu, dar un nepriceput. Cei rău intenționați din jurul său nu așteptau decât să-l facă de râs. Dacă nu va băga de seamă, îi vor scoate în curând de sub șezut scaunul lui delfic, pe care și-l pusese singur atât de sus.

Hannsjörg, spre deosebire de Oscar, renunțase la orice provocare. Discreția era cu mult mai prielnică. Refuzase chiar portofoliul care i se încredințase; se mulțumi cu adevărata putere pe care o avea ca șef al biroului național de presă. Mai ales că avea în doamna Trettnow o protectoare foarte influentă. Avea ușa deschisă la micuța Hilda; nu făcea niciun pas fără să-l consulte. E drept, el nu căuta să se înșele, știa că pentru ea nu va fi niciodată mai mult decât locțiitorul lui Oscar.

Totuș ea nu era proastă; uneori îi compara și aceasta nu era în dauna lui Hannsjörg. Constata cu satisfacție că și ea era mai înstrărnată decât uimită de noua locuință a lui Oscar; Oscar cel din Rumfordstrasse o impresionase mai adânc decât Oscar din Sophienburg.

Relațiile între cei doi frați deveniseră și mai variabile în ultima vreme. Mai era încă influențat de covârșitoarea revelație a geniului lui Oscar din timpul procesului, și admirația îi crescu încă și mai mult, prin faptul că darul lui Oscar îl atrase și pe cinicul Proell. Dar îl supăra faptul că Oscar, cum aducea vorba de această consultație, spunea prostii lăudăroase.

I se părea că tocmai după această vizită Manfred îl privea pe Oscar cu rea voință. Azi din nou, Șeful de Stat

Major a apărut numai pentru câteva minute şi nici nu-l aşteptă pe Führer, a cărui sosire era anunţată. Hannsjörg se temea ca Oscar să nu fi comis vreo prostie de neiertat, cu ocazia vizitei lui Proell, în loc să profite de această ocazie unică.

Acestea erau gândurile care treceau prin mintea lui, în timp ce umbla printre musafiri în această casă ciudată şi provocătoare pe care şi-o clădise Oscar. Invidia curajul cu care fratele său îşi arăta vanitatea, dar se gândea cu îngrijorare la rezultatele care putea să le aibe purtarea lui pretenţioasă.

Cagliostro magicianul îl turbură din meditaţiile lui. Acesta sosea întovărăşit de agentul Mantz şi de Alma lengereasa. „Spune-mi tinere" se adresă el lui Hannsjörg „ce e acest lanţ ciudat care-l porţi la ceasornic ? Hannsjörg duse mâna la buzunarul vestei şi o retrase speriat. Un şarpe mic spânzura de lanţ ; maliţiosul bufon îl scosese din coliviile care se aflau pe acolo. Agentul Mantz începu să râdă în hohote, împreună cu Alma lengereasa şi cu Alois, care se mulţumi să rânjească. Hannsjörg se întoarse supărat. Nu putea să sufere această bandă ; ce păcat că Oscar nu se putea lipsi de Cagliostro. Alois era în elementul lui în acea seară. Era foarte mulţumit de palatul magic al lui Klingsor. „Oh, Ah !" repeta el mereu şi „ia te uită la asta" şi „poţi să înebuneşti". Fără sfială îl întrebă pe arhitectul Sanders ce a costat şi comenta cu admiraţie cu vocea lui ruginită. Apoi stătu un timp destul de îndelungat în faţa bufetului. Mâncărurile gustoase dispăreau între dinţii lui albi şi aurii, în înghiţituri mari şi lacome. Nu se reţinea nici dela băuturi. Apoi, mai târziu, se aşeză cu Alma la o masă confortabilă. Deodată dispoziţia i se schimbă, furia în contra lui Oscar, care somnola necontenit în el, se trezi. „Acum spune-mi, fetiţo" zise el indignat „dece trebuie o scârbă murdară din Deggenburg să-şi clădească un cer artificial de 42.000 mărci ?" Marea majoritate a musafirilor lui Oscar fă-

ceau glume dispreţuitoare despre Sophienburg. Dar în fond, erau foarte impresionaţi de bâlciul enorm şi extravagant pe care şi-l făcuse. „E formidabil", spuneau ei uimiţi de succesul lui Oscar, realizat aici prin cărămizi şi tencuială, tot aşa cum fuseseră impresionaţi de ridicarea lui Hitler la rangul de Cancelar. Cu toată convingerea pe care o dă succesul, ei primiră şi această dovadă a unui fenomen ocult.

Ulrich Zinsdorff însă n'avea această mentalitate. Il amuză să vadă cum se umfla profetul Lautensack şi i se făcu poftă să-i facă o glumă. Il luă de braţ pe Oscar şi, cu vocea lui cea mai obraznică şi mai prietenoasă îl întrebă ; „ascultă mă, băiete, chestiile din jurul nostru în gen de metale preţioase şi aşa mai departe, sunt veritabile în majoritate ?"

Oscar îl privi mirat. „Nu prea te înţeleg, Ulrich" răspunse el.

„Vreau să spun" insistă el cu zâmbetul lui mândru, e totul aşa de veritabil ca, hai să zicem, această perlă din pieptarul tău ?"

„Ce e cu această perlă ?" întrebă Oscar prosteşte. „Nimic, nimic" răspunse Zinsdorff prietenos.

„Pe scenă nu prea se poartă perle veritabile şi oamenii inteligenţi le-ar închide mai bine în safe-uri".

„Nu cumva crezi că port o perlă falsă astăseară ?" îl întrebă Oscar.

Dar Zinsdorff, în loc să-i răspundă continuă să zâmbească, cu un zâmbet superior şi mormăi : „*Simili, simila*". Tipul era foarte ciudat. „Ascultă Oscar", spuse el, „eu nu sunt vizionar, dar degetul meu cel mic îmi spune că ai fost păcălit cu această perlă. E aşa o atmosferă calmă la tine astă seară — hai s'o agităm puţin. Hai să facem un rămăşag. Tu crezi că această perlă e veritabilă, dar degetul meu cel mic îmi spune că are ceva care nu e tocmai coşer".

„Crezi într'adevăr", spuse oarecum înțepat, „că perla e falsă?"

„Nu cred nimic, nu știu nimic", răspunse Zinsdorff „dar am încredere în instinctele mele, întocmai ca și tine. Nu turbura recepția", continuă el. „Să facem pariul. Să pariem, să zicem, pe zece mii de mărci. Dacă perla e veritabilă îți datorez încă 10.000 mărci și primesc 10.000 în mână, dacă vocea mea interioară are dreptate". Ii întinse mâna.

„Dar acesta ar fi pur și simplu un jaf", protestă Oscar. „Perla e sută în sută veritabilă. Persoana dela care o am e mai presus de orice bănuială".

„Văd că vrei să scapi de mine" insistă Zinsdorff. „Nu face așa o mutră. Spune da" și menținu mâna lui întinsă.

Oscar se gândi la ce îl prevenise Hannsjörg. Se gândi la faptul că acest Zinsdorff îi datora 32.000 mărci — 32.297 erau căci memoria lui, foarte exactă în materie de bani își întipărise suma exactă — și ce ar avea dacă i-ar datora acum 42.000? Hannsjörg avea dreptate; nu va primi niciodată acești bani și când Zinsdorff se va trezi din beție va regreta pariul și supărarea lui se va îndrepta împotriva creditorului.

Pe de altă parte n'ar fi rău să-i dea acestui porc de conte o mică lecție. „S'a făcut" spuse el.

Surâsul ironic cu care îl privea Zinsdorff, mări neliniștea lui Oscar. Își amintea în mod vag de tonul batjocoritor pe care-l avea Ilse Kadereit când vorbea cu el și de momentul umilinței lui față de ea.

N'avea însă timpul să-și continue gândurile. Tocmai sosea Führerul. Da, oricât de multiple ar fi fost obligațiile de Stat, Hitler nu vroia să lipsească dela această sărbătorire a vizionarului său. Oscar se repezi la poartă și reuși să mai ajungă la timp. Intovărășit de stăpânul domeniului, Führerul Cancelar trecea prin rândurile musafirilor strigând „Heil!" și salutând cu șalutul roman.

El arată o complectă înţelegere pentru ce realizase Oscar prin reconstruirea casei. Nu era el însuş un fel de arhitect? Cât de mult i-ar fi plăcut să clădească locuinţe, dar din nenorocire, construirea nouei Germanii nu-i lăsa timp. „Da, desigur, amice", spuse el, „aici în casa dumitale se vede cum elementul romantic din sufletul german se întreţese bine pe roţile erei maşinismului".

Apoi, întovărăşit de Oscar, se urcă pe platforma pe care stătea scaunul profetic al Maestrului.

Stăteau acolo, Führerul şi profetul „sub cerul artificial".

Dedesubtul lor era „lăcaşul înălţării", un amestec de biserică, Valhalla şi laborator. Şi acolo, printre scaunele de rugăciune se înghesuia lumea privindu-i cu teamă. „Acum" spuse Führerul „aceşti oameni de jos văd cu ochii lor cele spuse de poet:

„Regele şi Poetul să stea unul lângă altul

„Căci amândoi trăiesc pe culmile cele mai înalte ale umanităţii".

Apoi, mai târziu, după ce îşi termină inspecţia şi se îndrepta spre ieşire, întovărăşit de Oscar, spuse: „da ce îmi place — e să văd pumnul puternic al unui adevărat sentiment al moştenirii rasiale, lăsându-şi amprenta pe un vis de pe timpuri". Oscar profitând de ocazie, spuse: „visurile mele pot deveni o realitate numai cu ajutorul dumneavoastră, mein Führer. Un singur om e prea slab ca să cuprindă scopul acestor ştiinţe secrete, care dau un fundament ideologic structurii puternice a statului dumneavoastră.

Führer-ul îşi aminti. „Ah" spuse el, „te referi la Academia Ştiinţelor Oculte. O voiu creia, n'avea grijă. Promisiunea e promisiune".

După ce Hitler se retrase, atmosfera îşi pierdu elementul solemn, de biserică. Oaspeţii mâncau şi beau pe sătu-

rate la bufetul bine garnisit de bucătarul Hocher. Vorbeau şi glumeau pe lângă cuştile cu şerpi şi coliviile cu păsări exotice. Flirtau în jurul misticei mese rotunde. Dansau sub cerul artificial şi înstelat.

Când Oscar, obosit dar fericit îşi luă rămas bun dela ultimii mosafiri, zorii zilei se oglindeau de acum în apele lacului.

Paul Cramer nu se mai simţia sigur în Berlin. Cu ani înainte, Hitler promisese că dacă va veni la putere „vor cădea capete". Acum, după incendierea Reichstagului, mercenarii lui Proell, trupele de şoc, începeau să-şi îndeplinească profeţia. Readucerea ordinei în Reich — era un punct pentru care insistase Partidul — şi, le fusese dată în mâinile lor. Ei năvăleau în case, făceau „percheziţii", prădau, arestau. Cei arestaţi erau duşi în cazărmile naziste.

Circulau zvonuri urâte despre cele ce li se întâmplau acolo ; mulţi dispăreau pentru totdeauna. Printre cei arestaţi şi daţi lipsă erau şi prieteni de ai lui Paul. El însuşi era urât de Partid. Trebuia să dispară, mai întâiu din locuinţa lui şi cât de curând, chiar din ţară.

Ar fi vrut să rămână. Ar fi vrut să ajute la desfiinţarea bandei care căpătase o atât de mare autoritate în Reich. Dar prietenii lui, oameni politici, râdeau de el când spunea că ar vrea să stea. Făcuse un mare serviciu în domeniul lui, spuneau ei, dar în ce mai rămânea de făcut le-ar sta în drum. Îl iubeau toţi aceşti muncitori şi organizatori politici, nu-l făceau să simtă neîncrederea lor faţă de intelectuali. Îşi spunea că n'ar pierde nimic. Acum domnea forţa în contra căreia, pentru moment nu te puteai opune decât prin vicleşuguri — şi în acestea nu erau prea puternici. Dacă vroia să fie de

folos trebuia să lucreze de dincolo de graniță. Prietenii lui aveau dreptate. Atmosfera de aci devenea înăbușitoare ; trebuia s'o șteargă, și încă repede.

„Rămâi cu bine, casă dragă", își fredona el în timp ce vâra dezordonat într'o valiză tot ce credea mai de preț. Diseară va sta cu un oarecare Willi în Gethinerstrasse, mâine cu un oarecare Albert în Grosse Frankfurter. Îi cunoștea puțin pe amândoi, dar știa că erau „prieteni" de încredere. Apoi, o zi după aceea, cel mai târziu a treia zi, după ce își va aduna puținii bani pe care îi mai datorau editorii și ziarele, va pleca definitiv.

Nu părăsea o țară frumoasă. Existau și orașe mai frumoase decât Berlinul și cineva spusese despre priveliștea Brandenburgului că arăta ca un decor de teatru sinistru. Dar el iubea acest Berlin urît, o parte din inima lui aparținea acestui decor al răutății și regreta să-l părăsească „Rămâi cu bine, casă dragă".

Își puse haina cenușie ; valiza era pregătită, trebuia să mai închidă cutia mașinei de scris ; dar mai avea de scris o scrisoare, ultima din această mică odaie din Nürnbergerstrasse, în care trăise atâta timp. Căci bineînțeles nu putea să părăsească Germania fără s'o mai vadă pe Käthe. Erau înconjurați de peste tot de răutate, lucrurile nu se vor îndrepta atât de curând, nu se putea ști dacă se vor mai întâlni vreodată, și-ar fi fost o prostie să-și fi făcut costumul acesta scump și ea să nu-l vadă. Fie ce o fi, trebuia să-i scrie, trebuia să încerce s'o mai vadă odată, față în față.

N'o mai văzuse deloc după ce îl părăsise în acea zi, nebună de supărare și demnă de compătimire.

Nu mai știa nimic de ea, nu știa ce gândea despre proces, nimic. Dar ceeace nu reușise să facă el, reușiseră desigur evenimentele ulterioare. Desigur că au scăpat-o de nebunia ei. Văzuse fotografiile oroarei pe care și-o construise șarlata-

nul acela de Lautensack. Käthe era o ființă muzicală. Nu era în stare să suporte atâtea note false timp îndelungat.

Începu să-i scrie. Își descărca sufletul. Își scutură o povară de pe inimă, lăsând înăuntru greșeli și glumele cele mai proaste. Mașina de scris întovărășia poveștile lui fără început și fără sfârșit, cu zgomotul ei vesel.

Oare va primi scrisoarea la timp? O va primi în adevăr? Desigur că da. Și desigur că va veni. Ceea ce îi scria era începutul conversației lor.

Käthe se uita la scrisoarea prost scrisă la mașină; desigur că mașina era stricată și Paul n'avusese grije s'o repare. Auzea vocea fratelui ei, cuvintele lui, felul lui de a vorbi, inteligent, obraznic, fără reticențe. Obrazul i se strâmba de durere și fericire de câte ori dădea de câte o glumă de a lui. Fără șovăire se duse la telefon și făcu numărul pe care i-l indicase. Îi auzi vocea la celălalt capăt al firului. O trecu un fior adânc și plăcut, iar vocea lui se învioră și ea, când îi răspunse, așa încât ea nu putea să înțeleagă dece nu se întâlniseră mai înainte.

El dădu ideea să se întâlnească într'un restaurant; indică unul mic dar scump, „Lumea să piară în măreție", explică el și apoi desigur că nu putea să reziste și îi spuse repede: „știi am și un costum nou. E verde". Ajunseră la restaurant aproape în același timp. Își scoaseră pardesiele, aleseră o masă, citiră lista și făcură comanda.

Se priveau fericiți. Paul vorbea despre o mie și una de lucruri, după cum avea obiceiul, și în timp ce discuta cu chelnerul despre felurile de mâncare își ținea ochii lui frumoși, cafenii ațintiți asupra Käthei. Nu șovăi măcar să-i pună brațul în jurul umerilor ei, în fața celorlalți.

„Am fost grozav de tâmpiți amândoi", spuse el. Aici, în restaurant nu prea putea să-și spună ce aveau de spus dar intonațiile trădau fiecăruia sentimentele celuilalt.

Paul mânca repede, ca de obiceiu, nemanierat, lăsând să cadă bucățele de pește pe costumul lui minunat. În acelaș timp vorbea fără încetare. Acel Keith, după care se dase numele străzii ei, fusese un personagiu interesant, dacă era acela pe care îl credea el, căci credea că erau mai mulți frați Scoțieni, care fuseseră invitați în țară de acel Fritz iubit pe nedrept. Da, acest ticălos, așa numitul „Frederic cel Mare" era germenul actualei situații ; de fapt fusese primul Național Socialist — numai, spre deosebire de cei de azi, știai ce vroia să facă. — Apoi îi ceru părerea asupra costumului, cenușiu în onoarea ei, nu verde, și observase ea calitatea excepțională — după spusele croitorului Waisz — care trebuia să țină până la sfârșitul zilelor lui, sfârșit care spera că va fi foarte îndepărtat.

Käthe asculta cu bucurie flecăreala lui. Banalitățile lui nu erau lipsite de interes pentru ea. Ea îl iubea, îl admira. Ce bine arăta, svelt, cu fruntea lui înaltă, cu fața lui sclipitoare de inteligență și cu ochii lui strălucitori. Ea era încă și mai subțire și mai palidă ca înainte. Arăta „ca o prințesă" spuse el jumătate serios, jumătate în glumă. Costumul simplu, cafeniu închis, scotea bine în evidență părul ei blond închis și fața ei frumoasă și expresivă, mai luminoasă ca oricând de bucuria revederii. Era frumoasă și nu numai pentru Paul. Atrăgea atenția. Un bărbat în uniforma Partidului, cu o față tânără, sălbatică, vicioasă, o observa cu o atenție specială. I se părea cunoscută, cercetă în memorie și acum descoperi cine e ; o salută. O salută politicos dar cu o oarecare intimitate mândră. Îi zâmbi și lui Paul, cu nerușinare și superioritate, cu o bunăvoință răutăcioasă și obraznică. Poate că îi cunoștea figura din ziare. Părea că își amintește

ceva văzându-l pe Paul ; îşi scoase un carnet şi îşi notă ceva.

„Cine e tânărul acesta arogant?" întrebă Paul. „Un oarecare Zinsdorff" răspunse Käthe, şovăind. Paul îi cunoştea numele ; se strâmbă puţin.

Fără nicio legătură, Käthe îl întrebă dacă a înţeles bine aluziile pe care le făcuse în scrisoare şi la telefon, dacă renunţase într'adevăr la apartamentul din Nürnbergerstrasse şi dacă intenţiona să plece pentru mult timp. El râmji. „Da şi nu", răspunse el. „Nu eu am renunţat la Nürnbergerstrasse ; Berlinul a renunţat la mine. Berlinul mă aruncă afară. Da, Käthe, fratele tău părăseşte capitala. Pleacă într'o călătorie. E o călătorie în necunoscut. Durata nesigură".

Käthe păli „Într'adevăr ? Într'adevăr trebuie să pleci ?" îl întrebă ea, privindu-l cu ochi mari. „Aş vrea să-ţi vorbesc mai pe larg despre aceasta" îi spuse el cu o vioiciune silită. „Dar unde ? Putem merge la tine. Acest restaurant e foarte plăcut dar nu e locul cel mai indicat pentru o astfel de poveste".

Se îndreptară spre micul ei apartament. Acolo stătea pianul, mândru şi ostentativ printre mobila simplă şi familiară. Paul nu se putea opri. Obrazul i se întunecă văzând atmosfera în care trăia Käthe, atmosferă în care era atât de puternic imprimată strălucirea duşmanului său Lautensack.

Apoi se aşeză şi îşi începu povestirea. Încercă să vorbească simplu, în limbaj de fiecare zi, fuma pipa, dar era transportat când ajunse să vorbească de numeroasele arestări, de dispariţia atâtor oameni, de dezintegrarea ordinei, de prăbuşirea Reichului.

Käthe asculta liniştită şi emoţionată. Nu ştia nimic despre toate acestea. Puţini oameni din Germania de atunci cunoşteau lucrurile acestea, deşi se întâmplau în jurul lor, uneori în imediata lor apropiere. Numai acei loviţi ştiau, numai adversarii Partidului, dar multe milioane de Germani nu bănuiau nimic şi dacă li s'ar fi spus, n'ar fi crezut.

Apoi, pe un ton foarte rece, Paul îi explică dece se afla el într'o situaţie atât de delicată. In orice caz, explică el, îl vor constrânge să-şi facă imediat anul de închisoare şi după cum se prezentau lucrurile, nu i se va da tocmai un compartiment de clasa I-a. „Aşa că, n'am o alegere prea mare" termină el. „Nu-mi rămâne decât să-mi iau tălpăşiţa. Mâine o ştergem".

Il regăsise azi şi mâine va pleca — cine ştie pentru cât timp — şi ea va fi singură în marea ei nevoie. Trebuia să-i vorbească lui Paul. Poate că nu trebuia să-l încarce cu această povară, tocmai ea care era de fapt cauza esenţială a fugii lui silite. Dar trebuia să-i spună acuma; mâine poate că nu va mai fi aci. Işi luă avânt. „E vina mea" spuse ea. Când vroi să-i răspundă, ea îi tăe vorba. „Ai avut dreptate" continuă ea cu vocea ei înăsprită, fără să-l privească. „E un ticălos; e gol la suflet. Am fost o nebună, oarbă de tot că am intrat în legătură cu el. Dar aşa ceva te cuprinde, şi nu-ţi ajută nici bunul simţ, nici sfaturile bune.

Nu vroiam să văd. Apoi am văzut atunci când te-a atacat pe tine şi am vrut să mă despart de el. Dar n'am putut s'o fac. Acum aş putea s'o fac. Dar nu ştiu cum. Port în mine copilul lui". Vorbea ca şi cum şi-ar spune ceva ei înşişi, obiectivă, curajoasă dar fără să-l privească.

Paul o ascultă cu atenţie. Injura printre dinţi cu vocea schimbată: „porcul dracului, porcul scârbos". Dar apoi o văzu şezând acolo, cu faţa ei slabă foarte liniştită şi fu cuprins de o milă puternică. Se întreptă spre ea şi în mod ciudat şi gingaş îi înconjură umerii cu braţul lui. Stătură aşa un timp, liniştiţi.

Era caraghios că această maimuţă ridiculă, această creatură falsă, cu multă murdărie şi puţină sclipire să-i dăruiască lui, Paul Cramer, o nepoată sau un nepot. Era furios pe Käthe şi mai ales pe ticălosul acela căruia îi îngăduise ea s'o posede. Totuş era o poveste veche şi faptul că această pove-

ste de dragoste avusese consecinţe nu era un motiv să-l urască pe Lautensack mai mult ca înainte. Şi totuş îl ura mai mult.

Desigur că cel mai înţelept lucru ar fi să nu aducă pe lume copilul lui Lautensack ; o sumedenie de motive îl îndemnau la această soluţie, atât practice, cât şi sufleteşti. Dar era un martor subiectiv, o iubea pe sora lui Käthe şi mânuise greşit dela început toată afacerea, deaceea nu vroia să facă o nouă greşeală. Nu trebuia să precipite lucrurile. Aşa că tot ce putea să-i spună pentru moment era : „Ce încurcătură !" şi „asta nu-i glumă" şi din nou „ce încurcătură !"

Se plimbă de câteva ori prin cameră, îşi luă pipa, o puse jos din nou. Se întoarse spre Käthe şi îi mângâie mâna ei mare, frumoasă şi subţire. Apoi o întrebă : „ce spune el despre toată chestia aceasta ?"

„Nu ştiu" răspunse ea. „Nu i-am spus nimic şi el singur n'a observat nimic", spuse ea cu amărăciune.

Paul era surprins. Era mulţumit, era bucuros, era chiar copleşit de faptul că sora sa nu-i spusese celuilalt şi că fugise spre el, în nenorocirea ei. Pur şi simplu nu aparţinea celuilalt, îi aparţinea lui. Fără îndoială, o va ajuta. Pentru moment nu prea ştia cum, nu era un om tocmai practic şi în actuala lui situaţie nu prea putea să ajute pe alţii. „Bineînţeles că voiu rămâne", anunţă el cu importanţă, „până te voiu scoate din această chestie".

„Prostii "spuse Käthe, dar în sinea ei era foarte fericită. „Mi-ai spus tocmai că trebuie neapărat s'o ştergi mâine. E o consolare destul de mare pentru mine că am putut să ţi-o spun. Nici n'am vrut altceva şi nici nu prea văd cum ai putea să-mi ajuţi mai departe".

„Ei bine", răspunse Paul ironic, „eu nu sunt o moaşă şi dacă aş vrea să-ţi ajut să scapi de copil desigur că ţi-aş face numai rău.. Dar voiu rămâne aci şi crede-mă, o să aranjăm

noi ceva cu copilul". Pentru el copilul avea şi un nume, pentru nu se ştie ce motiv obscur, era Emil.

Ea vroi să-i răspundă. „Şt!" spuse el violent. „Ar fi frumos, nu-i aşa, să te las în încurcătura aceasta cu micuţul Emil".

„Cu cine?" întrebă ea mirată.

„Mă cunoşti" răspunse el „eu dau fiecărui lucru un nume bine definit. Numele Emil mi se părea foarte potrivit. Şi dacă ai putea să-mi dai un coniac ar fi minunat. Chestia cu micul Emil mi-a tăiat respiraţia".

Ea îi turnă un coniac; el îl bău. „Hm!" exclamă el cu admiraţie. „Pare să fie vechiu. Pot să văd?" şi întinse mâna să ia sticla. Era o marcă foarte scumpă. „Asta e tot dela el?" întrebă supărat cu o privire acră, îndreptată spre pian şi cum ea nu-i răspunse îşi turnă singur încă un pahar.

O porni din nou spre Grosse Frankfurter la prietenul său Albert la care se adăpostise pentru noaptea aceasta. Mii de gânduri îi umblau prin cap. Ce bine că îi spusese lui şi nu celuilalt. Era o imprudenţă criminală să mai rămână aci dar nu putea s'o lase pe Käthe în această încurcătură. Asta ar însemna s'o trimită pentru totdeauna în braţele acelui bufon, „pentru bine şi rău". Işi fredonă un vechiu cântec ostăşesc:

Copilul ce-l vei naşte-odată,
Ii voi purta de grijă'ndată,
Şi-i voi fi tată, hura, tată,
Şi-i voi fi tată, tată.

Da, o s'o aranjăm noi bine cu micul Emil. Acum era în Grosse Frankfurterstrasse în casa lui Albert. Era pentru prima oară acolo; îi venise greu să-şi găsească drumul. Albert locuia la etajul al V-lea dar pentru ascensor îţi trebuia o cheie şi i se

părea prea periculos să sune portarul. Aşa că începu să urce pe scări. Când ajunse, se stinse lumina pe scară ; nu putu să găsească butonul şi îi era frică să nu sune din greşeală la uşa vreunui locatar ; nu avea decât chibrituri. Asudat, extenuat, ajunse însfârşit la etajul care, după socoteala lui trebuia să fie al cincilea. Dar erau trei uşi şi nu ţinea minte dacă Albert locuia la cea din dreapta, din stânga sau din mijloc. Încercă cheia să nu greşească uşa apartamentului şi să nu fie luat drept hoţ sau vreun individ suspect. Nu trebuia cu nici un chip să aibă de-a face cu poliţia tocmai acum. Îşi riscă ultimul chibrit. In sfârşit stătea în mijlocul apartamentului, transpirat, faţă în faţă cu Albert.

Albert, tăcut îl conduse în camera lui. Odaia era răcoroasă, odăile de sus nu prea se puteau încălzi. Ei bine, şi ce să facem cu micuţul Emil ?

Apoi, deodată — era pe jumătate desbrăcat — îi veni o idee. *Ideea*. „Ura!" spuse el. „Evrika!" Bătu la uşa unde bănuia că trebuie să stea tăcuta lui gazdă.

„Ce s'a întâmplat ?" întrebă acesta.

„E vreun telefon pe aici ?" întrebă Paul. „Da", răspunse Albert supărat, „în faţă, la intrare". Paul o chemă pe Käthe. Vocea ei proaspătă răspunse puţin mirată la celălalt capăt al firului ; era trecut de miezul nopţii. Găsise soluţia, o anunţă el fericit, bâlbâit şi puţin sâsâit ; dacă s'ar putea ar vrea să vină imediat pe la dânsa.

Era mai uşor de spus decât de făcut. Mai întâiu trebuia să coboare scara aceea periculoasă. Avea şi un drum lung de făcut şi era problematic dacă va mai găsi vreun autobuz la ora asta. Dar, în cele din urmă, fericit dar fără suflare ajunse din nou în Keithstrasse.

Îşi anunţă imediat soluţia. In chestia cu micuţul Emil, spuse el, numai o femee putea să-i ajute. Şi cunoştea acea femee.

îi vorbi despre Anna Tirschenreuth, despre întrevederea care o avusese cu ea. Fața ei exprima umanitate, era o femee mare și bătrână și ținea la acest, — înghiți cuvântul, — la acest Lautensack ca o mamă la fiul ei rătăcitor, deși îl cunoștea perfect. Paul era sigur că la Anna Tirschenreuth Käthe va găsi toată înțelegerea și va primi sfatul cel mai înțelept și binevoitor.

Käthe asculta liniștită. Nu răspunse imediat: nu era în felul ei; trebuia să aibă timp să se gândească la o problemă, dar în sinea ei era hotărîtă din primul moment. Era atât de obosită de supărările pe care și le dusese singură, de veșnicele frământări. Ar fi o mare ușurare pentru ea dacă o persoană cu experiență și bunăvoință ar lua o hotărîre pentru ea. Da, se va duce la Anna Tirschenreuth imediat, mâine dimineață.

Paul era încântat. Avea cap, nu glumă. Vârai o întrebare într'un automat, apăsai pe buton și iată răspunsul. Și nu era bună ideea lui, de a veni chiar în aceeaș noapte? Acum însfârșit ea va putea să doarmă. „Dar trebuie să-mi scoți această pată de pe haină", o rugă el. „Tot timpul m'am gândit că am să-ți cer ceva, însfârșit mi-am adus aminte". In timp ce îi ștergea pata, îi spunea că era foarte mulțumită să știe că nu-l mai reținea în Berlin, că putea să plece chiar acum, să dispară mâine — sau mai bine încă azi.

„Trimite-mi în orice caz o telegramă", o rugă el, „de îndată ce ai vorbit cu Anna Tirschenreuth". Ii dădu adresa lui Albert în Grosse Frankfurterstrasse. Ii dădu și parola prin care putea să se identifice. Dar s'o întrebuințeze numai ca un ultim resort. „Până când te întorci din München", o asigură el, „vei avea desigur știri unde pot fi găsit dincolo de graniță".

Apoi o îmbrățișă, — gesturile drăgăstoase nu prea erau obișnuite între ei — și o mângâie ușor pe spate. Ea îi strânse mâna cu căldură.

„Ce fericită sunt că am fost iar împreună", spuse ea. „Îţi mulţumesc. Mult noroc. Ne mai revedem noi".

Îi ţinu mâna timp îndelungat. „Să sperăm", răspunse el. „Pata a ieşit de tot", o lăudă el. Apoi plecă.

Anna Tirschenreuth analiză tânăra femee care şedea în faţa ei, îi privi faţa oarecum ascuţită, lungă şi îngustă. Avea o înfăţişare foarte germană, introspectivă şi greu de descoperit. Era cuprinsă de neîncredere când i se anunţă această fată ciudată, cu o scrisoare din partea lui Paul Cramer. Ce mai vroiau dela ea? Urmărise procesul constatase cu supărare şi durere felul în care Oscar îl tratase pe Paul Cramer. Era obosită şi îndurerată. Şi acum, această femee venise la ea să-i povestească cu o voce şovăitoare, în fraze neterminate, povestea marei ei dezamăgiri.

Da, ea Anna Tirschenreuth, ştia mai bine decât această fată cum ştia Oscar să se strecoare în inima cuiva, cât timp îţi trebuia până descopereai ce era în realitate şi cum te gândeai mereu, mereu: „nu, nu, nu e adevărat, nu se poate să fie atât de rău" şi în cele din urmă descopereai că ai fost trădată.

Dar ceeace îi povestea această femee tânără, această — cum se numea? — Käthe Severin era mai rău şi mai bine decât ceea ce i se întâmplase Annei Tirschenreuth cu el. Cu ochii ei de sculptoriţă observa fata aşezată în faţa ei. Nu, nu arăta rău. Ea nu minţea. Era bine că această fată va aduce pe lume copilul lui Oscar. Ea, Anna Tirschenreuth, se descătuşase de Oscar. Josnicia procesului o copleşise, se eliberase de el şi îşi spusese că de atunci înainte, trebuia să lase evenimentele să-şi urmeze cursul. Acum însă avea această nouă mare posibilitate. Şi ce noroc neaşteptat că această fată venise la ea. De câtva timp Käthe încetase de a mai vorbi. Nu fusese intimidată de faţa masivă a acestei femei, dar nici nu

era uşor să vorbeşti în timp ce erai privită de aceşti ochi obosiţi, cenuşii, de cunoscător.

Bătrâna şedea în faţa ei, nemişcată, cu spatele îndoit, ţinând bastonul cu o mână moale. Tăcerea începea s'o nemulţumească pe Käthe.

In cele din urmă, Anna Tirschenreuth deschise gura. „Imi pare bine", spuse ea cu o voce grea, puţin răguşită, „că doctorul Cramer a avut încrederea să mi te trimită". Aceasta suna promiţător. Käthe, plină de speranţă o privea în faţă. „Cred că văd o soluţie", spuse Tirschenreuth, „dar nu vreau să mă pripesc. Lasă-mi puţin timp" — interval de o secundă căută o formulă prin care să se adreseze — „draga mea Käthe Severin? Cred că ar terbui să mă mai gândesc vreo două, trei zile la chestiunea dumitale. Mi-ar părea bine", adăugă ea în grabă, „dacă ai vrea să fii musafirul meu în acest timp". Käthe se îmbujoră de bucurie. Era plină de o mare încredere în această femee.

Apoi, după două zile, Anna Tirschenreuth explică în felul ei încet şi greu, ceea ce gândise ea.

Desigur nu intra în consideraţie un avort. Dar, a aduce un copil pe lume în această Germanie, nu era tocmai recomandabil. Ea însăşi, Anna, ar părăsi ţara dacă n'ar fi atât de bătrână, n'ar avea piciorul bolnav şi n'ar fi legată de studio-ul ei. Deaceea Käthe să dea naştere copilului, dar dincolo de graniţă. Anna Tirschenreuth mai avea două întrebări de pus. Unde era acum Paul Cramer? Nu ştia dacă va pleca în Elveţia sau în Cehoslovacia, răspunse Käthe; credea că va avea ştiri despre el la Berlin. Dacă ar fi cu putinţă, spuse Anna Tirschenreuth ar fi bine ca şi Käthe să locuiască în acelaş loc cu fratele ei. „Mi-a plăcut doctorul Cramer", spuse ea. „Şi ce se aude cu partea financiară"? continuă ea să întrebe. Käthe, roşind, îi răspunse că tatăl ei ar putea să-i dea ceva bani

şi desigur Paul va putea s'o ajute. Va încerca şi să lucreze. Toate acestea însă erau nesigure.

„Dacă ai să-mi dai voie" spuse Anna Titschenreuth, „te voiu vizita în curând. Şi în ce priveşte bani", sfârşi ea discuţia, cu o oarecare şovăire, „te rog, nu-ţi face griji".

Käthe se întoarse la Berlin, ştiind că are o prietenă în Anna Tirschenreuth. Trebuia să pună în ordine câteva chestiuni importante, pentru ca apoi să se întâlnească cu Paul undeva dincolo de graniţă.

Perla era falsă. Ilse Kadereit îi dăduse o perlă falsă. Aşa erau ei, cei sus puşi. Tatăl său avea dreptate. Ţatăl său îi cunoştea. Regina ia valetul. Nu era bine să te bagi printre cei sus-puşi. Dar Oscar nu ascultase de această înţelepciune populară, el se vârîse printre cei sus-puşi, care acum l-au înşelat. S'au asociat, căţeaua aceea de Kadereit cu hoitul acela de Zinsdorff, şi-au bătut joc de el, omul din popor, în mod mizerabil. I-au trimis o perlă falsă şi i-au mai scos şi 3000 mărci, porcii.

O furie îngrozitoare îl cuprinse pe Oscar. Işi închipuia exact cum se întâmplase chestia. Acea tâmpită conversaţie telefonică era de vină de toate acestea. Ea era o căţea dar nu o zgripţuroaică. O supărase convorbirea telefonică şi apoi îi venise ideea acestei glume vulgare şi prosteşti şi îi trimise imitaţia, o perlă imitată. Apoi avusese un tête-à-tête cu Zinsdorff al ei şi spusese contelui cum şi-a bătut joc de Oscar, proletarul. Şi domnul conte, demn de strămoşii săi, cavalerii hoţi, căutase imediat să profite de această cunoştinţă. A fost aruncat în cursă şi jefuit şi aşa s'au dus 10.000 mărci. Aşa erau ei cei sus-puşi.

Se aşeză să scrie:

Dragul meu conte Zinsdorff,

Ai câştigat pariul cu perla. Imi permit să scad suma de mărci 10.000, din datoria de 32.297 mărci, pentru care am poliţa dumitale. In consecinţă, îmi datorezi acum numai 22.297 mărci. Deoarece am de făcut faţă multor obligaţii, ţi-aş fi recunoscător dacă ţi-ai plăti datoria curând. *Heil* Hitler.

Al dumitale
Oscar Lautensack.

Totuş, Zinsdorff era singurul dintre duşmanii lui Oscar care ar putea să mai aibă o victorie asupra lui. Toţi ceilalţi au fost lăsaţi în umbră de soarele lui, care se ridica.

Printre aceştia era Thomas Hravliczek, plicticosul apostol al înălţării spirituale. Acum, după ce ţara a fost cucerită de spiritul german, de intuiţia pură, viaţa i se părea periculoasă acestui pitic şiret, deaceea dispăru în Cehoslovacia lui. Acolo putea să critice tot ce vroia ; nimeni n'o să-i ducă dorul. Edmund Wernicke, funcţionarul Ministerului de Finanţe, acel bătrân care la proces insistase cu o încăpăţânare senilă că Oscar era un şarlatan, şi-a primit şi el pedeapsa meritată. In momentul acela bătrânul scăpase doar cu un ochiu învineţit şi cu ridiculizarea. Dar acum pentrucă continuase să cârtească şi îndrăznea să spună că cheltuielile Nouei Germanii şi ale Partidului n'ar suporta un examen mai minuţios, scăpă mai puţin bine. A fost închis, în dosul gratiilor. S'a zis cu tine, omule !

O altă dispariţie — şi aceasta era un dar pe care soarta îl făcuse special lui Oscar — o altă dispariţie era aceea a domnului von Obrist, omul care nu-şi vindea principiile şi operele de artă. A putut să-şi ia principiile, dar nu i s'a dat timpul să-şi ia obiectele de artă. Oscar obţinu dela guvern statuia expropriată a sibilei, acea sibilă care nu mai putea să i-o refuze acum niciun aristocrat înfumurat. Stătea la Sophienburg,

pe piedestalul care până atunci stătuse gol. Capul ei puternic, sălbatic, aproape masculin; dădea camerii punctul central şi caracterul. Palatul magic al lui Klingsor era complet.

Şi nici cu aceasta nu se termina lanţul fericirilor lui Oscar. Ministrul Educaţiei făcu aluzii lui Oscar, că o mare personalitate se interesa de întemeierea unei Academii a Ştiinţelor Oculte şi bineînţeles preşedintele unei astfel de academii nu putea să fie decât Oscar. Totuşi, înainte de a i se putea oferi această situaţie trebuia să i se confere anumite titluri academice. Se lucra în această direcţie, îi destăinui Ministrul cu un zâmbet răutăcios.

Şi într'adevăr, nu se scurse prea mult timp şi Oscar primi o înştiinţare dela Universitatea din Heidelberg, prin care i se comunica faptul că Facultatea de Filosofie a hotărît, — având în vedere marile servicii aduse ştiinţei — să-l numească doctor honoris causa. Rectorul facultăţii îi va comunica data şi alte detalii în legătură cu ceremonia ; această ceremonie trebuia făcută cu o deosebită solemnitate. Oscar trebui să se aşeze. Profesorul Lanzinger îi spusese că nu va putea să cunoască niciodată nici măcar regulile elementare ale gramaticii latine, cu capul lui de lemn şi acum, în cea mai nobilă latină, rectorul şi facultatea faimoasei Universităţi se pregăteau să-i confere toga, pentru merite ştiinţifice. In imaginaţia lui vedea ceremonia. Grupuri studenţeşti în uniforme, stindarde, retrageri cu torţe şi în spate, castelul Heidelberg. Era plin de o imensă bucurie. I se părea că pluteşte în aer.

Copil, el trecuse cândva creasta care era între Herzogenstand şi Heimgarten. Era ceva încântător să mergi pe această potecă în munţi. Dar de ambele părţi se găsea prăpastia şi în fundul sufletului său, avea teama că acum, în orice moment, ar putea să cadă. Era ameţit. Poate că această teamă uşoară îi mărise bucuria.

Aşa se simţea şi acum ; foarte fericit dar puţin ameţit.

Hannsjörg Lautensack Şeful Biroului Naţional de Presă avea şi el zile mai bune ca oricând în vieaţa lui.

In primul rând era prietenia lui cu baroana de Trettnow. Hildegard îl aprecia din ce în ce mai mult. Desigur, nu avea o statură impunătoare; Maestrul îi spunea cu o milă drăgăstoasă „puştul". Dar el îşi cunoştea capacitatea; îşi păstra locul rezervat lui şi nu aspira niciodată la onorurile rezervate fratelui său mai mare. In definitiv, găsea doamna von Trettnow, dacă îl cunoşteai mai bine, Hannsjörg avea multe trăsături comune cu fratele său. Trecuseră prin multe experienţe comune, Hannsjörg şi Hildegard, din ziua când se cunoscureră la închisoare. Nu se mai temea să stabilească o legătură mai strânsă între ei.

Aceasta era mare lucru. Dar şi mai plăcut era că Hannsjörg putea acum să-şi satisfacă setea de răzbunare, adunată ani îndelungaţi. „Precum şi noi iertăm greşiţilor noştri", îl învăţase Pastorul Ruppert din Deggenburg. Acest cod moral fusese înlocuit acum. Hannsjörg putea să arate că era un adevărat German nou, puternic, aşa cum îl arăta şi numele lui.

In cursul anilor omuleţul acesta neînsemnat întâlnise mulţi oameni care îl priveau cu dispreţ şi îl umileau. Contrabandist de piane din Polonia în Germania, ziarist şi editor al „Fulgerului", agent şi tovarăş de afaceri cu Garnet Liz, călău al pictorului Wiedtke, îşi crease mulţi duşmani şi trezise o mare invidie.

Mulţi oameni îşi vărsară necazurile pe el, pe drept sau nedrept, pe acest tânăr uscăţiv; Hannsjörg trebuia să se supună multor lovituri. Dar acum putea să le plătească, cu dobândă.

Era de exemplu agentul Joseph Mantz. Acesta făcuse o greşală când, la inaugurarea Sophienburgului râsese de glumele pe care le făcea Cagliostro pe socoteala Şefului Biroului de Presă. Domnul Mantz ar fi făcut mai bine să nu-i amin-

tească lui Hannsjörg de râsul său uleios şi amuzat, căci acest sunet îi displăcuse lui Hannsjörg şi în ocazii anterioare; acum era în situaţia să-şi aranjeze spectacole pentru propriul lui amuzament.

Intre cinci şi şase, domnul Mantz obişnuia să-şi dea întâlniri la cafeneaua West. Mulţi prieteni îl vizitau acolo, atât pentru afaceri cât şi pentru a sta de vorbă cu el. Intr'o zi şedea acolo ca de obiceiu, cu două cunoştinţe. Un străin în uniformă cafenie se apropie de masa lui şi întrebă: „domnul Mantz, nu-i aşa?"

Domnul Mantz îl scrută pe acest străin cu ochii lui de şoricel; nu-şi amintea să-l fi cunoscut şi nici nu-i plăcea. „Te cunosc?" întrebă el şi îşi răspunse singur, „nu, nu te cunosc".

„Dar eu te cunosc, domnule Mantz" spuse străinul. „Ştiu că ai fost întotdeauna un fervent adept al Partidului. Sau poate n'ai fost?" Domnul Mantz începea să se simtă prost. In jurul lor se strânseră o mulţime de uniforme-cafenii. Oamenii dela alte mese începură să observe această conversaţie cu străinul şi cei doi cunoscuţi ai lui arătau cam încurcaţi.

„Chelner, plata!" strigă domnul Mantz.

„Dar, hai, hai", insistă străinul, „eşti un vechiu prieten al meu trebuie să-ţi aduci aminte, ai să-ţi aduci aminte".

„Lasă-mă în pace", spuse domnul Mantz. „Nu fii atât de nepoliticos când cineva îţi vorbeşte atât de frumos" spuse celălalt. „Ne mai place să glumim uneori. Ai silit pe atâţia să danseze şi ai câştigat bine din asta. Acum ai să fii atât de drăguţ şi ai să dansezi pentru noi, nene".

Domnul Mantz vroi să fugă. Dar mai erau alţii în cămaşă cafenie prin prejur, postaţi la toate ieşirile şi nu lăsau pe nimeni afară.

„Acum urcă-te pe masă", comandă străinul, sever, „şi dansează! La „unu" ridici piciorul stâng, la „doi" cel drept şi

la trei spui „Heil Hitler" ! Gata" ? ordonă el şi ochii şi mâinile lui nu aveau un aspect plăcut. In jurul figurei masive a domnului Mantz se adunaseră, aproape, o mulţime de cămăşi cafenii.

Domnul Mantz, cam neîndemânatec, se sui pe masă. „Unu" ordonă străinul şi domnul Mantz ridică piciorul stâng ; „doi", comandă el şi domnul Mantz ridică piciorul drept; „trei", şi domnul Mantz spuse „Heil Hitler !" Aceasta se repetă de câteva ori. Un public amărît îl privea ; unii protestară dar cămăşiile cafenii suprimară repede protestele ; în cafenea domnea o linişte deplină. Nu se auzea decât un uşor clinchet de pahare şi vase şi vocea ascuţită care comanda : „unu, doi, trei".

Pe masa mică şi albă de marmoră stătea domnul Mantz. Mai erau câteva pahare pe ea. Cu dansul lui, el le aruncă jos şi se sparseră cu pocnituri sgomotoase. „Nu te necăji, chelner", spuse străinul, „domnul Mantz plăteşte pentru ce sparge". Şi domnul Mantz ridică piciorul drept, apoi cel stâng, strigă „Heil Hitler !" cu vocea uleioasă, iar ochii lui şireţi, de şoricel aruncau priviri nenorocite, rugătoare de sub capul pleşuv care nu mai arăta de loc periculos. Dar aceşti ochi şireţi de şoricel văzură sprijinit de peretele cafenelei pe un om uscăţiv care îi dădu din cap prietenește ; era Hannsjörg. Da, Hannsjörg era un spectator ; rânjea, aşa încât îşi descoperea dinţii săi mici şi ascuţiţi, ca de lup. Domnul Mantz ştia acum cine îl făcea să danseze. Fusese un tâmpit. In loc să plece imediat după ce acest Adolf Hitler devenise om mare, el rămăsese pe loc. Deşi ştia bine că nu exista în lume o persoană mai dornică de răzbunare decât un actor frustrat, acum trebuia să suporte consecinţele. Acum era obligat să se dea în spectacol în faţa unei cafenele pline de oameni, trebuia să facă pe nebunul şi să danseze după cântecul acestor tipi, al acestui porc de colea, Consilierul Particular şi stăpânul lui, saltimbancul acela de

Cancelar, actorul acela netalentat. Unu — stângul, doi — dreptul, trei — „Heil Hitler!"

Când domnul Mantz ajunse acasă după acest spectacol, înebunit şi complet distrus, se culcă imediat. A doua zi părăsi ţara după ce îl informase pe prietenul său Cagliostro asupra motivului acestei fugi.

Un schimb de cuvinte neplăcute urmă între Alois şi Oscar. De această dată Alois începu o adevărată luptă; desfiinţă spectacolul. Deoarece tot jurase fals, spuse el supărat şi răzbunător, n'avea importanţă dacă mai rupea şi un contract. Oscar la rândul lui se ceartă cu Hannsjörg, deşi îşi amintea în mod vag de Paul Cramer dansând în uşa turnantă. In cele din urmă, agentul Mantz primi o scrisoare de scuze şi doi dintre cei cu cămăşile cafenii primiră o pedeapsă.

Dar domnul Mantz preferă să rămână în străinătate. Alois rămase mai singuratic ca oricând, analizând cu o amărăciune din ce în ce mai mare caracterul lui Oscar, faţă de lengereasa Alma.

Käthe, în costum de călătorie, deschise micul ei apartament din Keithstrasse. Era obosită dar foarte mulţumită. Totul se rezolvase bine. Nu-i mai trebuia decât adresa lui Paul. Apoi se va duce la el în străinătate. Primise câteva telegrame nerăbdătoare dela Oscar, care o căutase zadarnic şi un teanc de alte scrisori, dar nimic dela Paul. Probabil că vroia să fie prudent şi îi va trimite ştiri printr'o a treia persoană; probabil că şi corespondenţa era cenzurată. Aşa că va trebui să mai aştepte vreo două, trei zile până să primească vreo ştire. Oare se afla în Elveţia sau în Cehoslovacia? In orice caz, mâine va împacheta şi-şi va lichida toate afacerile. Pe Oscar nu vroia să-l mai vadă. Ii va aduce la cunoştinţă, de dincolo de graniţă că găsise că ar fi mai bine să nu se mai vadă dar nu-i va pomeni de copil.

Se culcă. Partea cea mai grea o trecuse. Era liniştită şi fericită. In curând adormi; în noaptea aceea dormi bine.

A doua zi împachetă. Lichidă micul ei cont la bancă. Se întoarse. Găsi scrisori, dar nimic dela Paul. Telefonul sună: era ceva neînsemnat. După masă eşi în oraş. Cumpără câte ceva de mâncare pentru seara; nu vroi să piardă vreo convorbire telefonică cu Paul. Dar când sună telefonul, era Oscar. O întrebă imperios unde se ascunsese. Il minţi şi îi spuse că fusese chemată la tatăl ei, la Liegnitz. Era o convorbire cam neplăcută. Dar desigur că era ultima; mâine, cel mai târziu poimâine, va primi vreo înştiinţare şi va putea să plece.

Se aşează la pian şi ridică capacul. Dar nu cântă. Se aşeza cu sentimente amestecate la acest instrument. Il va lăsa aci. Nu era supărată pe Oscar, dar îi va lăsa pianul aci. Şi a doua noapte dormi bine. A doua zi o chemă Marianne şi o întrebă pe Käthe dacă ştia ceva despre Paul. Marianne nu ştia nimic despre el de o săptămână. Credea că Paul se afla dincolo de graniţă; totuş ar fi putut să le înştiinţeze.

In noaptea următoare, Käthe dormi prost şi hotărî să se ducă de dimineaţă în Grosse Frankfurterstrasse, ca să-l vadă pe Albert.

Paul îi spusese să se ducă la Albert numai în caz de mare nevoie, dar dacă nu va primi nicio ştire până mâine, se va duce acolo. Se făcu dimineaţa. Va aştepta până la ora două; apoi se va duce. Se făcu ora două. Va mai aştepta până la patru. La ora cinci se îndreptă spre Grosse Frankfurterstrasse.

Nu îndrăzni să sune portarul pentru ascensor. Preferă să urce pe jos cinci etaje. Un om slab şi indiferent îi deschise uşa. Ii dădu parola; avea respiraţia cam întretăiată. Omul se uită la ea cu răceală. „Nu înţeleg" îi spuse el.

„Dar eşti domnul Albert, nu-i aşa?" întrebă ea. „Oricine în casa asta ar putea să-ţi spună că aici locueşte un anume

Albert Schneider", spuse el ; era înconjurat de un zid gros de bănuială.

„Dar e vorba de Paul", spuse ea cu insistență, „de Paul Cramer".

„Nu-l cunosc", răspunse el scurt.

Ce să facă. El n'avea încredere în ea, era lesne de observat. Nu trebuia să facă vreo prostie căci altfel era pierdută. „Ba da, trebuie să-l cunoști, insistă ea disperată și „eu sunt sora lui" adăugă ea repede „trebuie să-ți fi vorbit de mine, numele meu e Käthe Severin, nu te mint, o jur — iată" și îi arătă pașaportul. Omul o mai privea cu bănuială. Dar în cele din urmă spuse : „intră" : O introduse într'o cameră neprietenoasă. „Iți spun dela început, nu cunosc nici un Paul Cramer sau cum i-o fi zicând ; te-am lăsat să intri numai fiindcă arătai atât de distrusă". Ii spuse povestea ei în grabă, dând detalii care ar putea să-i dea dovezi. Fusese plecată, conform dorinței lui Paul, fusese la München, se înțelesese cu Paul să-i telegrafieze aci în Grosse Frankfurterstrasse. Ii telegrafiase, dar nu primise niciun răspuns ; îi spusese să se ducă în Grosse Frankfurterstrasse numai în caz de mare nevoie, dar era în mare pericol, căci dacă nu s'ar fi întâmplat nimic ar fi înștiințat-o.

Ce spunea ea părea verosimil. Albert își aminti că Paul îi vorbise de o soră ; era un caraghios tipul acela, ar fi putut să-i vorbească mai deslușit despre ea. Albert tot mai era tăcut și bănuitor, trebuia să fii cu mare băgare de seamă în timpurile noastre. „Pe aici n'a fost nici un Paul Cramer" spuse el. „Poți să mă crezi, domnișoară, chiar dacă ai fi dela poliție sau de oriunde ai fi. Ii văzu ochii ei disperați. „Dacă nu ți-a trimis o telegramă acest Paul al dumitale" explică el cu precauție, „poate că a fost prins, pentrucă o fi având desigur vreun motiv să se ascundă". Ii vorbea dus pe gânduri, dar cu autoritate.

Käthe şedea în faţa lui, îngrozită de frică, neştiind ce să facă. „Stai puţin aici" spuse Albert „şi odihneşte-te. Poate că poliţia ar putea să-l găsească pe acest Paul Cramer al dumitale, sau cum i-o fi zicând. Dar nu cred că ai fi prea câştigată adresându-te poliţiei ; probabil că au mult de lucru zilele acestea". Käthe îşi dădu seama că acest Albert, căruia trebuia să-i scoţi vorbele cu arcanul, era un prieten, dar n'avea voie, nu vroia să spună mai mult. Făcea impresia unui om deştept, de încredere. Desigur că Paul a fost prins şi desigur că n'ar fi bine să facă cercetări la poliţie. Îi mulţumi lui Albert şi plecă.

Era o zi ploioasă dar o porni pe jos acasă. Duşmanul l-a prins pe Paul şi era vina ei.

Dacă n'ar fi fost ea, n'ar fi avut loc niciodată acel proces nenorocit. Dacă n'ar fi fost ea, Paul ar fi fost demult departe de Berlin, în siguranţă. Instinctele lui l-au condus bine întotdeauna, atât în chestiunea lui Oscar, cât şi în chestiunea fugii. El făcuse numai aluzii la cele ce se întâmplau în pivniţele şi închisorile lor ; ea nu putea să-şi închipuie. Ba da, putea dar nu vroia.

I se oprea respiraţia când se gândea la aceasta.

Trebuia să-l scoată pe Paul.

Nu avea decât o singură cale. Dela primele cuvinte ale lui Albert, îşi dăduse seama ce cale trebuia să urmeze ; era o cale dezgustătoare, murdară ; îi va trebui multă stăpânire şi umilinţă ca s'o urmeze. Dar trebuia să-l salveze pe Paul ; trebuia să se ducă la Sophienburg, la Oscar.

Îi spuse imediat pentru ce venise. Faţa îi era îngheţată şi se vedea bine cât de greu îi venea să vorbească. Nu-i plăcuse niciodată să ceară ceva. Chiar şi acum rugămintea ei suna ca un ordin, ca o acuzare.

Faţa lui Oscar se întunecă. Deci se întâlnise cu stimabilul ei frate după proces, cu tot procesul. Trebuia să-l socotească foarte mărinimos pe Oscar, dacă presupunea că îi va ajuta unui duşman să scape — şi încă ce duşman.

Totuş rugămintea ei a fost bine primită. Duşmanii lui o amestecaseră pe Käthe, femeea pe care o iubea, în sferele intelectualismului. Dacă şi-ar stăpâni resentimentele şi ar ierta pe conducătorul clicei intelectualilor, gestul lui măreţ n'ar putea decât s'o elibereze pe Käthe din cătuşele acestui cult al intelectului. Da, îl va scoate pe Paul Cramer din închisoare, pentru ea. Tipul era cu mult prea mic pentru ca Oscar să insiste ca să-şi primească pedeapsa meritată. El tăcu. Se gândi cum să formuleze mai impresionant învoirea lui. Käthe însă interpretă greşit această tăcere. Işi închipuise că nu va fi de acord fără oarecare explicaţii, că va trebui să se supună la multe cerinţe. Posomorîtă, cu vocea ei ascuţită, îi spuse că nu îi venise uşor să se întoarcă la el în chestiunea aceasta, dar nu avusese încotro. Ii datora mult fratelui ei Paul, mai ales că ea era cauza esenţială a nenorocirii lui. Dacă n'ar fi fost ea, Paul ar fi părăsit Berlinul la timp. Ea îl reţinuse. Ea îi ceruse un sfat.

Oscar îşi ridică sprâncenele lui groase. Deci era în relaţii atât de bune cu fratele ei? „Dacă ai avut nevoe de un sfat", spuse el, „dece n'ai venit la mine?"

Ea răspunse hotărîtă: „pentrucă erai amestecat în această chestiune. Vezi, sunt însărcinată".

Faţa lui Oscar — Käthe o observă cu un amuzament amar — faţa vizionarului devenise idioată de surprindere. Dar apoi, se schimbă brusc şi deveni foarte luminoasă şi exprima o bucurie enormă, naivă, copilărească.

Käthe n'avea ce să-i facă; o cuprinse ceva din atracţia lui prietenoasă, de dinainte, în timp ce îl privea cum se transformă. Totuş expresia ei rămase tot atât de tristă şi încor-

dată ca înainte. O observă imediat şi înţelese greşit motivul turburării ei.

„Dar dece te-ai dus la fratele tău?" întrebă el ca un reproş şi totuş nebun de fericit în acelaş timp. „Credeai că voiu încerca să mă eschivez obligaţiilor mele? Nici nu mă gândesc. Găsesc că e minunat să avem un copil. Bineînţeles, ne vom căsători imediat. Repede. Acum. Şi ai să vezi o să fie o nuntă ca în poveşti. Dacă totul va fi în ordine, va veni chiar Hitler în persoană. Ei, nu eşti mulţumită?" Se apropie de ea, îşi puse braţul în jurul umerilor ei şi faţa lui masivă cu ochii albaştri paşionaţi, sub sprîncenele-i stufoase erau foarte aproape de ea.

Ea tremură; simţea cum se topea. Bucuria lui, mai ales, bucuria lui de copil, o copleşea. Ea nu cunoştea o altă persoană din a cărei faţă, din a cărei întreagă fiinţă să emane atâta bucurie. Simţea cum o cuprindea acel val pe care-l cunoştea atât de bine şi care îi ştergea orice urmă de bun simţ. Ii rezistă însă. Nu vroia să cadă din nou sub vraja lui.

Un junghiu de durere o rechemă la realitate. Era inelul, acel inel ţipător, oribil de pe mâna lui mare, care îi intra în carne, pe umăr. Cu un gest domol, ca să nu-l jignească, se eliberă din braţele lui. „Desigur că sunt mulţumită", răspunse ea. „Dar mă tem că nu voiu avea un moment de linişte cât timp — ea îşi căuta cuvintele exacte — cât timp e Paul acolo".

„Prostii" spuse el mărinimos. „N'avea grijă de chestia aceasta. O să mă ocup eu de fratele tău".

Ea se ridică, umerii îi căzură, ca eliberaţi de o povară grea. Şedea acolo cu o privire stranie, în gol, făcuse un efort dureros. El o privea. „Lasă totul pe mine" insistă el cu o îngrijorare drăgăstoasă. „Nu trebuie să ai nicio emoţie în starea ta. Te rog, Käthe ai grijă de tine". Apoi, ceva mai târziu, îi spuse zâmbind, puţin cam vulgar dar prietenos: „ascultă Käthe, ce spui, n'ai putea să-mi dai cheia acum?" Era o veche

ceartă între ei. El îi ceruse cheia apartamentului ei şi i-o refuzase ; i s'ar fi părut că i se predă împreună cu cheia.

Ea dădu din cap afirmativ. In definitiv nu mai avea încotro. Trebuia să-i dea cheia.

Oscar îl chemă la telefon pe Şeful de Stat Major, Proell. Nu-i plăcea să-i ceară o favoare, dar nu cunoştea altă cale pentru eliberarea lui Cramer.

Proell fusese mai vesel ca oricând, până i se anunţă convorbirea cu Oscar. Chiar şi o conversaţie telefonică cu el, îl enerva. Relaţiunile lui cu acest expert scamator nu se clarificaseră. Işi mai amintea de acea seară cu o oarecare strângere de inimă ; omul acesta mai era o enigmă pentru el. Incercase să-şi achite datoria faţă de el. Ii amintise lui Hitler de Academie, îi telefonase el însuş Ministrului Educaţiei şi fără îndemnul lui, Heidelbergul nu s'ar fi gândit niciodată să facă atâta caz din acordarea unui titlu. Lui Proell nu-i părea rău că individul îi cerea însfârşit o favoare.

„E un gest foarte nobil, dragul meu", spuse el cu vocea lui supărătoare „că vrei să-l ierţi pe duşmanul tău. Nenea Proell vrea să-ţi ajute în chestia aceasta. Deci o să dispun să-mi se aducă fişa lui — cum îi zice — Paul Cramer, şi dacă n'o să fie ceva special împotrivă, îl vom elibera".

„Mulţumesc foarte mult", spuse Oscar.

„Pentru puţin, îmi face plăcere să te servesc", răspunse Proell.

Proell îl însărcinase pe Zinsdorff cu luarea unor „măsuri de siguranţă". „Ascultă, băete" spuse el, „am închis pe un anume Paul Cramer. Dacă n'ai motive speciale, aş vrea să-i dai drumul. Un membru marcant al Partidului a intervenit pentru el şi pe cât mi se pare, un intelectual de felul lui e tot atât de inofensiv în zilele noastre ca un chibrit stins".

Zinsdorff ghici povestea. Membrul marcant al Partidului era bineînţeles Lautensack. Aşa că presupunerea lui fusese exactă când îl văzuse pe Cramer în tovărăşia iubitei lui Lautensack. Intre cei doi cumnaţi exista deci o legătură.

Şi închizându-l pe Cramer, îi dăduse lui Lautensack, care îi scrisese acea scrisoare ordinară despre datoria lui, o palmă mai puternică decât bănuise. „Desigur că ai dreptate, domnule Şef, spuse el, „tipul nu e periculos. Dar dacă un membru marcant al Partidului cere eliberarea lui, un alt membru marcant se opune cu îndârjire". Se uită mândru, vesel şi familiar în ohrazul curat şi sănătos al lui Proell; nu intra în discuţie cine era acest din urmă membru marcant.

Proell îl cunoştea pe Ulrich, îi cunoştea aroganţa lui nelimitată şi completa lipsă de stăpânire. „Oscar Lautensack a făcut Partidului servicii mai mari de cât tine, băete", obiectă el bine-dispus.

„Dar eu sunt mai simpatic, şefule", răpunse Zinsdorff, „nu-i aşa?" Proell tăcu scrutându-l pe prietenul lui cu ochii lui vicleni, cenuşii deschişi; îşi bătea uşor chelia capului său cu creionul, aşa cum obişnuia când era preocupat. „Acest Lautensack e revoltător" continuă Zinsdorff. „Pute a sudoare că a urcat prea mult. Imi pute în nas. Nu se poate să n'o simţi şi dumneata. Nu înţeleg dece trebuie să i se îndeplinească toate visele nedisciplinate, acestui mojic răsfăţat".

„Şi cât îi datorezi acestui mojic răsfăţat?" întrebă Proell, continuând să bată cu creionul pe chelie.

„Vreo douăzeci-treizeci de mii", răspunse Zinsdorff indiferent.

„Ar fi un gest urît" spuse Proell „să-i refuzi unui om merituos ca Oscar Lautensack o favoare atât de mică fără motive prea puternice". „Să-ţi dau mai întâiu fişa lui Cramer" îl rugă Zinsdorff. „Nu-mi amintesc totul, dar am impresia că e o fişă foarte bogată şi dacă nu vrei să-ţi închizi ochii cu tot

dinadinsul, găseşti destul de multe în culpa lui. Şi apoi în afară de antipatia mea personală, e în interesul Partidului să nu i se mai dea nas castelanului din Sophienburg. A devenit prea încrezut. Dacă e cuprins de impulsuri creştineşti, e treaba lui dar e o îndrăzneală să ceară Partidului să joace în struna lui. Sunt împotriva eliberării lui Paul Cramer" termină el hotărît.

„Eşti un băiat tare drăgălaş, nu-i aşa?" spuse Proell. Totuşi înţelegea antipatia lui Zinsdorf. Chiar în mod obiectiv argumentele lui Zinsdorff meritau să fie luate în consideraţie. Acest Lautensack o făcea prea de tot. Numai pentrucă ştia ce ai în suflet, îşi închipuia că poate să-şi bage nasul oriunde. Proell era un om drept; vroia să-i plătească individului ce-i datoria; se hotărî să-i obţină cu orice preţ crearea Academiei. Pe urmă Lautensack putea să se afirme cât poftea în lumea lui academică. Dar Proell nu va lăsa un personagiu atât de periculos să intre în politică şi cazul Paul Cramer era primul lui pas spre politică.

„Iţi mulţumesc, îngere", spuse el, „că mi-ai explicat atât de bine punctul tău de vedere. Adu-mi acum fişa lui Cramer".

Oscar încerca tocmai veşmântul de care avea nevoie la ceremonia din Heidelberg. I-l făcuse croitorul Waisz. Roba neagră cădea greu, solemn; deasupra jabot-ului, se înălţa capul masiv şi impresionant al lui Oscar. Pe cap avea o impunătoare beretă pătrată.

Oscar se observa mândru în oglindă, în timp ce Waisz îşi trecea mâna lui de maestru peste faldurile robei.

Aceasta e o robă", spuse el, „în care domnul doctor va arăta foarte bine. Domnul doctor arată ca un monument. Domnului doctor ar trebui să i se facă o statuie aşa".

Era foarte încântat şi continuă să palavragească. Ii spuse că noul Reich ştia să cinstească oamenii de seamă. Căci dom-

nul doctor era un om de seamă; el, Waisz, putea să-şi dea seama de aceasta.

Căci cunoştea şi el oamenii; în domeniul acesta era un umil coleg al domnului doctor. Dacă observai oamenii în timp ce încercau hainele, în indispensabili îţi dădeai seama din ce erau făcuţi. Stimaţii lui clienţi vorbeau şi foarte mult în timp ce încercau. El Waisz era, bine înţeles, un om discret, dar ce lucruri auzea! De exemplu ce spusese mai deunăzi fostul Cancelar, în timp ce încerca noul său costum albastru, în cabina lui — îţi tăia respiraţia. Spusese despre actualii miniştri că sunt o bandă de linguşitori lipicioşi. Spunea că n'o să-i mai suporte mult timp, ameninţase chiar că o să alunge toată banda. Ţipase atât de tare, încât îl auzise tot magazinul.

Oscar zâmbea cu dispreţ. Grangurii erau în retragere, înjurăturile lor neputincioase o dovedeau. Şi oricât de tare ar fi ţipat, vocile lor nu mai erau ascultate. Trebuiau să-şi verse furia în cabina lui Waisz croitorul, în indispensabili. Dar el, Oscar Lautensack, îşi proclama filosofia în robă în faţa unor studenţi care fluturau din stindarde, înaintea castelului din Heidelberg luminat cu torţe.

Se privea în oglindă, avea un zâmbet visător, mândru şi dispreţuitor pe buze. Deodată îi veni o idee. Pentru ce avea el o cheie la apartamentul Käthei? I se va arăta ei în acest veşmânt nou.

O va surprinde înainte de a pleca la Heidelberg.

Şeful Statului Major, Proell îl chemă la telefon. Oscar nu se mai gândise la toată chestia aceasta, după discuţia aceea neplăcută în legătură cu Paul Cramer. „S'a aranjat şi asta" se bucură el înainte de a ridica receptorul. „S'a nimerit bine că mi-o spune tocmai acuma. Pot s'o liniştesc pe Käthe şi în privinţa aceasta".

„Aş fi vrut să-ţi fac favoarea", spuse Proell cu vocea lui supărătoare. „Dar mi s'a adus fişa acestui Paul Cramer şi tre-

buie să-ţi spun că e foarte bogată. Partidul are o grămadă de socoteli cu acest domn Cramer, în afară de procesul dumitale, care nu e nimic pe lângă celelalte. Cu toată bunăvoinţa nu pot să-i dau drumuul acestui individ printre ceilalţi oameni, chiar dacă doreşte un om ca dumneata. Binele general vine înaintea binelui individual. Dar dacă pot să-ţi fiu de folos în alt domeniu, o să-mi facă o mare plăcere, dragul meu. N'am uitat că mai am o datorie la dumneata. Acordarea titlului e numai primul pas. O să intervin la Adolf ca acel somptuos fotoliu pe care mi l-ai arătat la Sophienburg să devină scaunul unui personagiu cu titlu adequat. Poţi să te bizui pe mine. Şi, noroc la Heidelberg!"

Oscar păli. Nu-l eliberau pe Cramer pentru el. Acesta era unul din trucurile noi ale acestor mari granguri. Ordinar, ipocrit, ca şi afacerea aceea murdară cu perla neagră. Proell îi promisese mai întâiu, câinele, şi acum descoperea că avea o fişă prea încărcată. Ştia ce însemna aceasta. Adresându-i-se lui Proell avusese o senzaţie neplăcută. Abia mai putea să răspundă de furie. „Iţi mulţumesc că vrei să intervii la Führer pentru mine", răspunse el cu o enormă îngâmfare. Dar te rog nu te obosi. Führerul mi-a dat promisiunea lui. Aceasta îmi ajunge. De altfel am făcut servicii Partidului nu pentrucă vroiam să fiu răsplătit, ci pentru cauză. Arta mea nu poate fi practicată dacă aşteaptă o răsplată.

„Înţeleg, înţeleg", spuse Proell la celălalt capăt al firului. Artă pentru artă. Turn de fildeş. Nu-mi da lanţ de aur, şi celelalte. Bine, în orice caz oferta mea, n'a fost rău intenţionată şi aşa cum îl cunosc pe Adolf, nu strică o intervenţie în plus. Aşa că, nu te supăra. Şi petrecere frumoasă la ceremonie. Inchiseră telefoanele în acelaş timp. Inima lui Oscar bătea cu putere. Respira cu greu. Făcuse un efort să vorbească liniştit. Se gândea să se ducă la Käthe. Scoase cheia ei şi o privi cu necaz. Se mândrise cu puterea şi influenţa lui, ziarele erau

pline de titlul său onorific şi el nu era în stare să obţină nici măcar un fleac, ca eliberarea lui Cramer.

Proell era un nemernic şi nu putea să-l sufere. Dar la prima convorbire fusese bine intenţionat. Păcat că Hannsjörg era plecat. Ar fi putut să-i spună exact cine îl influenţase pe Proell între timp. Dar Hannsjörg era plecat, era din nou la Paris. Nu, n'avea nevoie de Hannsjörg. Putea să-şi aranjeze singur socotelile, în cele mai mici amănunte. Zinsdorff era de vină. Zinsdorff îl influenţase pe Proell în contra lui. Şi apoi îi dădură această lovitură împreună.

Dar, iar nu şi-au găsit omul, grangurii aceştia. El n'avea intenţia să stea locului şi să accepte situaţia fără să crâcnească. Ii promisese Käthei că îl va scoate pe Paul din închisoare. Il va scoate. Imediat avu şi ideia, în ce fel va acţiona. Pentru un altul, drumul s'ar fi terminat la Proell. Pentru el Oscar Lautensack, însă nu.

Telefonă la Cancelariat.

Führerul nu era la Berlin, el se retrase pentru câteva zile la reşedinţa lui de ţară din Berchtesgaden.

N'avea importanţă. Oscar nu trebuia să fie la Heidelberg înainte de vineri. Mai avea timpul să zboare la Berchtesgaden. Trebuia să clarifice afacerea Cramer înainte de Heidelberg.

Cancelarul se plimba prin casa lui de ţară, Berghof, cu o lene nervoasă. Trebuia să ia o hotărîre, să se decidă, şi aceasta nu-i plăcea.

Cele două grupuri care îi pregătiseră drumul către putere, îl atrăgeau în două direcţii opuse. Era grupul mai mic al „marilor granguri" şi grupul mai mare al „vechilor luptători", al aventurierilor — el îi numea „poporul". „Poporul" cerea revoluţia socială pe care o promisese ; zecile de mii de „vechi lup-

tători vroiau beneficii, posturi remunerative. Dar de aceste posturi dispuneau marii granguri şi ei erau şireţi şi puternici. Nici prin gând nu le trecea să lase pe „vechii luptători" să pătrundă în domeniile lor. Ca să dea afară pe „marii granguri", încă nu erau destul le puternici. Autoritatea lui Hindenburg, a Preşedintelui, în spatele căruia se încolonaseră ei, era încă mai mare decât a lui Hitler. In special că respectul pentru „marii granguri" era înrădăcinat în Cancelar şi îi admira cu toate că îi ura ; îl impresiona siguranţa lor în purtări, felul cum acceptau superioritatea lor, ca un fapt natural. De exemplu chiar bătrânul, Mareşalul. Lui Hitler nu-i plăcea să fie în tovărăşia lui. Şi totuş, când îl domina bătrânul, lovind cu bastonul pe duşumea şi spunând cu vocea lui sepulcrală : „Domnule Hitler, asta nu se face", se simţea ca un copil în faţa tatălui său. Chiar de curând se întâmplase ceva de care îşi amintea cu cel mai mare desgust : comemorarea din biserica Potsdam. Bătrânul coborîse în cripta Hohenzollernilor iar lui, Hitler, nu-i fu îngăduit să se ducă acolo. Intre timp, ţinu o cuvântare mulţimii din biserică şi fusese una din cele mai bune cuvântări ale sale. Totuşi Preşedintele culese laurii iar el, Hitler, fusese şters de tot de marele, impunătorul, dar prostul Mareşal. Apoi mai era faptul că din nenorocire grangurii aveau dreptate cu multe din cererile lor. Ei găseau de exemplu că ar fi fost bine să scape de unii tovarăşi de ai lui, care fuseseră împinşi prea sus. Intr'adevăr, nu toţi aceşti prieteni erau de valoare. Dar pe de altă parte, loialitatea era caracteristica unui om de onoare şi dacă prietenii lui i-ar fi cerut să pună în lagăre de concentrare pe răzvrătiţii granguri ar fi avut şi ei dreptate.

O, se săturase să tot ia hotărîri. De aceea se refugiase aci la Berghof. Vroia să fie lăsat în pace. Dar ei nu vroiau să-l lase. Trebuiau să-i vorbească de urgenţă — aceşti Kadereit şi Beerenklaus, ca şi oamenii lui, Proell şi Goering. Dar

el nu vroia. Cel puţin aceste câteva zile de vacanţă nu vroia să vadă sau să audă de nimeni care i-ar vorbi de politica asta stupidă.

Aşa că îşi pierdea vremea prin Berghof, prost dispus. Ceruse să i se reprezinte filme, răsfoia reviste ilustrate şi nu primea pe nimeni. Dar de fapt, dacă ar fi fost foarte sincer, ar fi trebuit să admită că se plictisea.

Când i se anunţă vizita lui Lautensack, oftă uşurat. Insfârşit un om care nu-i va vorbi de chestiuni de stat sau politice, un om cu care se putea vorbi ceva inteligent, ceva înălţător, despre vocea interioară, soartă şi alte lucruri asemănătoare.

„Ai venit tocmai bine pentru o discuţie plăcută, substanţială", îl salută el şi luă mâinile lui Oscar, albe şi brutale între ale sale, albe şi brutale. Nu uitase Academia de Ştiinţe Oculte, continuă Cancelarul; tocmai înaintea plecării lui din Berlin, avusese o convorbire serioasă cu Proell despre această chestiune, el amâna întemeerea acesteia până când Oscar va primi titlurile academice necesare „Nu preţuesc ştiinţele oculte mai puţin decât Alexandru, Caesar sau Wallenstein", spuse el. „Am putut să-mi dau seama în persoana mea ce fericire dar şi ce greutate este adevărata concentrare, conştiincioasa explorare şi analiză a fiinţei interne, a eului. Drumul spre lumină e spinos. Şi totuş trebuie să treci peste el. Vocea interioară este platforma pe care adevăratul german va înălţa viitorul Partidului şi al Germaniei".

Se uita fix înaintea lui, apoi, după câteva clipe de gândire, spuse emfatic: „vezi, Parteigenosse, deaceea am venit încoace. Aştept să mi se manifeste vocea interioară" şi îi aruncă lui Oscar o privire adâncă.

Oscar era ca electrizat. Nu exista nici o îndoială asupra cuvintelor lui: Hitler vroia ca Oscar să-l facă să-şi audă vocea interioară;

Führerul îi cerea lui Oscar să-l ajute prin „percepția" lui.

Oscar nu se simțea pregătit pentru o sarcină atât de grea. Azi era reținut de micile lui nevoi și dorinți, nu era în formă, îi lipsea siguranța pe care o avea aproape întotdeauna. Se temea să nu fie la înălțimea misiunii cerute. Dar trebuia să profite de această ocazie unică. Merita să rişte.

Inchise ochii, îi deschise, îi închise din nou. Nu avea nevoie să-i spună Führerului să se destindă ; el nu opunea nici o rezistență. Ilustrul conducător era mult mai măreț ca el, dar între ei exista o legătură, izvorau din aceleaș surse, între ei era o înțelegere fără cuvinte.

Oscar se sforță să uite toate sentimentele egoiste care-l preocupau. Reuși. Simțea cum le pierdea rând pe rând și acum, acum, simțea cum se rupe acel văl. Oscar „vedea". Vedea ura Führerului contra marilor granguri, frica de ei, respectul față de ei, dorința lui de a fi printre ei, de a fi primul dintre ei. Și văzu legătura de complicitate a lui Hitler cu credincioșii lui și în acelaș timp, dorința lui secretă de a scăpa de această bandă. Totul în Führer era cu mult mai sălbatic, cu mult mai periculos decât în el, dar — Oscar constată cu bucurie adâncă — nu era departe de problemele lui.

Incepu să vorbească, respectuos, căutându-și cuvintele în fraze obscure dar sigure. Datoria Cancelarului era aproape ingrată. Trebuia să îndrepte ceeace nu era de îndreptat. Trebuia să dea destul luptătorilor și nu prea puțin lăcomiei marilor granguri, de care erau siliți să mai depindă. „Trebuie să satisfaceți lupii și să tratați cu îndulgență oile", se exprimă Oscar. „Mai ales că o parte din inima dumneavoastră aparține lupilor", continuă el. Il privi pe Führer drept în față. „Am dreptate ?" întrebă el. Vocea lui suna respectuoasă și triumfătoare. „Da dragul meu Lautensack", consimți Hitler gânditor, „ai dreptate. Lupta mea e un drum nesfârșit pe o potecă îngustă

ca un fir; în dreapta şi în stânga sunt prăpăstii adânci". Cu o privire neobişnuit de întunecată, admise mai departe: „poate că ai dreptate şi cu lupii. Poate că o parte din inima mea aparţine lupilor".

Oscar atinse coarda sensibilă. Dar era transportat. Gânduri şi dorinţe radiau dela Hitler spre el.

Oscar ştia că Führerul vroia un sfat. Ştia şi ce sfat vroia.

Incepu cu precauţie: „Nu vă lăsaţi influenţaţi de prieteni prea zeloşi, ca să luaţi hotărîri cărora nu le-a sosit încă timpul, mein Führer. Aşteptaţi până vă vorbeşte vocea interioară. Dar atunci" — el nu termină.

„Aşteaptă, aşteaptă", răspunse Führerul; vocea îi era neobişnuită, tărăgănată, visătoare. Dar ceea ce visa era periculos, era o furtună atât de puternică, încât el vroia să se desfacă de ea, se temea de ea. „Aşteaptă aşteaptă", repetă el cu aceeaş voce visătoare, rău voitoare. „Aşteaptă până îţi vorbeşte vocea interioară. Şi pe urmă" — „Apoi loviţi", sugeră Oscar repede cu o voce domoală şi misterioasă.

Führerul pricepu cuvintele lui Oscar. „Apoi loviţi", repetă el. „Apoi să cadă capetele", continuă el visător, multe capete fără să mă gândesc ale cui sunt, prieteni sau duşmani. Când va vorbi vocea interioară, aceste capete trebuie să cadă. Ai dreptate, ai dreptate! Ai văzut şi ai vorbit exact, *Parteigenosse*".

Oscar, fără să vrea, în legitimă apărare, ridică mâna, încet. Fierberea şi agitaţia din sufletul acestui om înspăimântător, îl alarmă. Ceeace izbucnea acum în formă atât de sinistră, era cu mult mai mult decât văzuse sau spusese el şi mai mult decât ar fi vrut să sugereze.

Führerul îşi reveni din transă. Simţea că era susţinut de un om, în a cărui voce interioară credea. Deaceea el, Hitler, avea dreptate să aştepte, să-şi amâne hotărîrea.

Aceasta corespundea şi dorinţelor lui. Faţa lui, grea şi obsedată cu un moment înainte, se ilumină în mod vizibil.

Îi era foarte recunoscător lui Oscar.

Îi cuprinse umerii şi se plimbă în sus şi în jos cu el. Berghoful, casa lui de ţară era o construcţie vie şi luminoasă ; prin toate ferestrele se vedeau munţii falnici acoperiţi cu zăpadă. Dar, ca şi Sophienburgul, Berghoful avea o mulţime de mecanisme misterioase şi ingenioase. Cancelarul îi arătă lui Oscar câteva din ele. Nu avea numai o instalaţie completă de cinema, radio şi alte aparate sonore, dar avea şi sute de semnale de alarmă, care mai de care mai complicate, avea ascensoare care conduceau adânc în stânci ca să-l ocrotească pe Cancelar de duşmanii săi.

Acestea erau lucrurile pe care Cancelarul le arăta plin de mândrie vizionarului său. Da, desigur îi era foarte binevoitor. Oscar văzu că făcuse bine să vină aci. Simţi că venise momentul să-şi exprime dorinţa.

Făcu unele mici apropieri între el şi Führer. Şi el avusese de suferit de pe urma excesului de zel al prietenilor săi. De exemplu, unul dintre ei găsise necesar să aresteze pe un om care îl insultase pe el, Oscar, cu câteva luni înainte. Acel om era un oarecare Paul Cramer ; Führerul desigur că îşi amintea de proces. Dar lui, Oscar această răzbunare i se părea cu mult prea mică, cu mult prea josnică şi prea materialistă. Individul nu trebuia închis, trebuia umilit cu mult mai puternic. Trebuia să fie lăsat în libertate ca să se poată măsura cu el, în întinsul imperiu spiritual pe care-l crease Führerul.

El nu vroia să distrugă trupul duşmanului, ci sufletul său.

Hitler strâmbă din nasul lui mare, ascuţit şi triunghiular. Nu prea era de acord cu ceeace îi spunea prietenul lui. El însuş făcuse unele observaţii asupra naturii răzbunării.

„Preocuparea răzbunării", spuse el, „este o caracteristică fundamentală a sufletului german. Gândeşte-te la Cântul Ni-

belungilor, prietene, gândeşte-te la marele Richard Wagner care şi-a umplut toată vieaţa cu răzbunare. Şi mie mi s'a impus datoria de a pedepsi, o răzbunare variată, teribilă. Am fost ales de soartă să pun la loc, pe propria ei axă, roata istoriei, care a fost pusă în mişcare fără milă de Revoluţia franceză şi păstrată în mişcare de Bolşevici. Şi am să-mi îndeplinesc această misiune, am să-mi fac datoria până la capăt, lumea poate să se bizuie pe mine".

In ochii Führerului apăru din nou acea privire stranie, care-l umplea pe Oscar de teamă şi admiraţie. El însuş, Oscar, avea numai percepţia lui. Acest om care stătea în faţa lui avea şi o mână înarmată, în afară de percepţia lui. Trebuia numai să vrea ceva şi viziunea ce o avea azi, mâine era o realitate. „Noi", continuă acest om, „nu vom executa această treabă sângeroasă a răzbunării ca diletanţi, ca Francezii sau Ruşii, ci cu perfecţiunea germană. „Vor cădea capete", repetă el, continuându-şi visul dinainte, „dar mult, mult mai multe capete decât au căzut vreodată. De şapte ori mai multe capete. Va fi o piramidă care să ajungă până în vârful acoperişurilor". Cuvintele din urmă le spusese în şoaptă, dar cu o putere sălbatică. Acum privea înaintea lui, hotărît, cu o satisfacţie voluptoasă.

Oscar păli. Fără să vrea, se retrase cu câţiva paşi din faţa acestui obsedat. Ceeace eliberase el părea să ia proporţii enorme. Realizarea aceasta îl încânta şi îl înspăimânta. Simţea din nou acea ameţeală pe care o avusese ca băiat, când trecuse creasta Herzogenstand şi când merse înainte, înainte privind drept în faţă, înspăimântat şi totuş bucuros de realizarea acestei periculoase înaintări din culme'n culme. Hitler observă efectul viselor lui asupra lui Lautensack. Era mulţumit de acest efect. Redeveni prietenos şi glumeţ. „Pentru dumneata e mai uşor, dragă Lautensack", spuse el. „Ai privilegiul de a-ţi putea realiza răzbunările sub forma unui joc intelectual. Măcar de aş putea face acelaş lucru".

Oscar îi mulţumi Führerului pentru destăinuirile pe care i le făcuse. La început vocea lui părea constrânsă, dar după câtva timp îşi recapătă vigoarea. Lăudă puterea plastică cu care îşi zugrăvise Hitler teoria sa despre instinctul răzbunării, una din cele mai importante trăsături ale personalităţii germane. In sufletul german, spuse el, interpretând în felul lui vorbele lui Hitler, elementul destructiv nu era mai puţin creator decât elementul pozitiv. Momentul suprem, când îşi trânteşte duşmanul şi îl sugrumă sub călcâe, este întotdeauna pentru German un moment de forţă productivă.

„Văd că sunt înţeles", îl lăudă Hitler. „Deci ţi-l voiu elibera pe acest — cum se numeşte? — Cramer", încheiă el discuţia. Işi făcu o însemnare. „Şi sper dragul meu Lautensack că executarea răzbunării te va satisface". Oscar părăsi reşedinţa de ţară a Führerului cât se poate de mulţumit. Ii telegrafiă Käthei: „Führerul a ordonat eliberarea lui Cramer", şi plecă la Heidelberg. Era un om fericit.

Voinicul Dr. Kadereit umplea aproape tot biroul îngust al lui Proell; când vroia să umble prin cameră, cum avea obiceiul, era într'un pas la perete, aşa că se întorcea la scaunul său. Cu toate acestea, încerca mereu să-şi găsească vreun mijloc de a se plimba prin cameră, căci deşi vorbea pe un ton obişnuit, sarcastic, vioiu şi batjocoritor, se putea observa că era foarte agitat.

Proell îl asculta cu interes. Proell ţinea în special la Trupele de şoc ale lui; în inevitabilele frecături dintre mercenari şi cei sus puşi, el şi Kadereit erau adversari. Dar el avea o deosebită simpatie pentru Kadereit; prin naştere şi educaţie, aparţinea şi el acestei categorii de sus puşi şi prefera manierele lui Kadereit faţă de cele ale membrilor Partidului. In orice caz, ar fi fost o nebunie să se certe în mod inutil cu acest personagiu puternic.

Care era acest „affront" la care se referea Kadereit pentru a treia oară ? Kadereit vorbea ca şi cum Proell ar fi ştiut despre acest „affront" şi totuş el nu ştia nimic. In cele din urmă îl întrebă direct.

Se părea că doctorul Kadereit vroise să discute cu domnul Hitler chestiuni economice de cea mai mare importanţă, chestiuni de reînarmare, dar domnul Cancelar n'a avut timp pentru el. Aceasta n'ar fi fost nici o insultă, dacă domnul Hitler nu şi-ar fi întrebuinţat timpul ca să-l primească pe domnul Oscar Lautensack. „Înţeleg foarte bine", spuse Kadereit, „că ştiinţele oculte sunt de mare importanţă pentru milenarul Reich. Dar pentru următorii zece ani mi se pare că problemele economice şi reînarmarea sunt mai importante. Dacă domnul Hitler are timp numai pentru domnul Lautensack, o să trebuiască să trec peste capul lui, şi oricât mi-ar părea de rău, va trebui să discut aceste chestiuni cu Preşedintele".

„Sunt absolut înmărmurit de surprindere, dragă Kadereit", răspunse Proell, bătând pe masă cu degetele lui albe şi grase. Era într'adevăr foarte mirat. Chiar ieri vorbise la telefon cu Adolf şi Führerul nu i-a spus nici un cuvânt despre vizita lui Lautensack şi despre refuzul lui de a-l primi pe Kadereit. „Eşti sigur", întrebă el, „că l-a primit pe acest Lautensack ?" „Insuş profetul mi-a spus-o", zise Kadereit. „L-am chemat la Heidelberg ; în momentul de faţă e numit doctor honoris causa, ştii şi dumneata, cu toată pompa şi tot fastul Aşa că l-am felicitat. Ştii cum se întâmplă ; oameni ca noi au prea mult bună creştere în oase. Dar ce crezi că mi-a răspuns Sfinţia Sa la felicitările mele ? Aş vrea să te văd cândva, dragul meu Kadereit, dar sunt atât de ocupat acum. Intâiu a trebuit să-l vizitez pe Führer la Berghof, acum am treaba asta. Dar de îndată ce mă întorc la Berlin voiu căuta să-mi fac timp o jumătate de oră pentru un prieten atât de bun !"

Ochii vioi şi vicleni ai lui Proell cercetară ochii vicleni şi umbriţi ai lui Kadereit. Proell se întreba ce o fi discutat Oscar cu Adolf; vreo chestie în legătură cu Academia lui. Orice ar fi fost, era neplăcut să descoperi că un nou rival se îndrepta spre Adolf cu succes. Cu atâta succes încât Adolf însuş se simţea vinovat; altfel nu i-ar fi ascuns vizita acestui individ. In definitiv, Proell era mulţumit că interesele lui în pericol, îi dădeau acum un motiv obiectiv pentru a-i da profetului o lecţie.

Pe de altă parte, Fritz Kadereit care nu vroia să admită cât de mult îl lovise idila dintre Ilse şi Lautensack, îşi spunea că îl privea pe acest tip cu curiozitatea sceptică şi rece a unui cunoscător interesat de tipuri omeneşti.

Când Lautensack puse mâna cu o lăcomie naivă pe cea mai frumoasă operă de artă a domnului von Obrist şi o aşezase în panopticul lui oribil, Kadereit nu-i spuse nimic. Păstrase relaţii sociale neîntrerupte cu el, tocmai acum îl felicitase pentru Heidelberg. Dar acest individ vroia acum să joace un rol politic, să-şi netezească o cale spre protecţia lui Hitler — era prea mult. Nu de aceea ridicase această scârnăvie din gunoiul lui natal.

Fiecare din cei doi bărbaţi cunoştea sentimentele celuilalt.

Işi zâmbiră şi făcură un pact tacit împotriva lui Lautensack.

„Trebuiesc suportate slăbiciunile oamenilor mari", spuse Proell cu blândeţe. „Oare Caesar nu cerea sfatul augurilor înainte de a lua hotărîri importante?" „Cine ştie dacă le-a ascultat sfaturile?" răspunse Kadereit. „Desigur că nu, dacă profeţiile lor puneau în primejdie interesele economice. „Lasă-te pe mine dragă Kadereit", spuse Proell. „Noi militarii ne pricepem în chestiunile economice. Altfel, de unde am mai scoate pensiile? De îndată ce se întoarce Adolf, vei fi primul

care îl va vedea. Pe de altă parte, nu pot să-ţi garantez pentru jumătatea de oră pe care ţi-a promis-o domnul doctor Lautensack". Işi rânjiră şi se despărţiră în deplină înţelegere.

Aceasta avusese loc dimineaţa. In aceeaş după masă, Zinsdorff îi arătă Şefului de Stat Major o telegramă din Berchtesgaden. Führerul dorea ca un anumit Paul Cramer, arestat de Trupele de şoc, să fie eliberat. „Ai idee" întrebă Zinsdorff, „cine sau ce e în spatele acestei chestiuni?"

Dimineaţa, când Proell aflase despre vizita lui Lautensack la Hitler îşi închipuise că Profetul vroise să scoată dela Führer o sumă importantă pentru Academie, sau să stoarcă pentru el vreun alt avantaj însemnat. Dar această telegramă îi dădea explicaţia exactă a vizitei. Era foarte surprins. Nu-şi închipuise că Lautensack se interesa atât de mult de soarta lui Cramer şi îl neliniştea faptul că îi refuzase dorinţa. Pe de altă parte, era o insultă gravă pentru el că Lautensack apelase direct la Hitler, în contra lui, în spatele lui.

„Mi se pare", spuse el aruncând telegrama pe masă „că nu trebuie să fii un Talleyrand ca să înţelegi cine a provocat aceasta".

„Cine şi-ar fi închipuit că acest Lautensack are atâta trecere la Berghof" comentă Zinsdorff, gânditor.

Faţa sănătoasă a lui Proell, nu arătă chiar atât de fericită ca de obiceiu. Il plictisea faptul că trebuia să cedeze în chestia Cramer, dar îşi spuse că dacă ar duce lucrurile mai departe, chestiunea ar deveni un adevărat „caz". Zinsdorff şedea în faţa lui, leneş şi elegant şi îl privea cu obrăznicie, aşteptând. „Ei bine şi i-ai dat drumul domnului doctor Cramer?" întrebă Proell.

„Am vrut să-ţi supun dumitale chestiunea aceasta", răspunse Zinsdorff. „Credeam că te interesează".

„Mă interesează într'adevăr", spuse Proell. „Dar ce pot să fac ? Adolf a ordonat să fie eliberat. E un adevărat ordin".

„Sunt de părere", răspunse Zinsdorff, „că mai trebuie cercetat acest caz. Chestiunea Cramer a devenit o încercare de puteri între cei care vor să conducă Partidul după principii raționale militare și politice și între anumite elemente murdare, confuze și de un nivel foarte scoborît.

„Dat fiind că datorezi acestor puteri murdare 20 sau 30 de mii de mărci", răspunse Proell, „înțeleg foarte bine că vrei să joci rolul sfântului Gheorghe".

Zinsdorff, aplecat înainte îl privea în ochi pe Proell și îi spuse cu mândrie, dar prietenos și familiar : „Cred că suntem de aceeaș părere, Manfred, că n'ar fi numai în interesul meu dar și în interesul Partidului ca acest vierme Lautensack să mai fie călcat în picioare".

Proell nu zâmbi și nu-i răspunse. Acest Ulrich, care ședea acum în fața lui, pe a cărui față se oglindea o expresie de intimitate nerușinată, nu era un prieten pe care puteai să te bizui.

Era foarte îndoelnic dacă la un moment dat acest Ulli va rămâne cu el, sau dacă nu va trăda Trupa de șoc în favoarea grangurilor și pe Proell în favoarea lui Kadereit. Șeful Statului Major putea să și-l închipuie pe Ulli într'un asemenea caz, punând în buzunar un plic cu cei treizeci de arginți, zâmbind amuzat. Și, ciudat era că Proell nu putea să-l găsească vinovat pentru așa ceva.

Să caute el și Ulli să se distreze mai departe pe socoteala acestei chestiuni ? Dacă cearta lor cu Lautensack se oprea la cazul Cramer, atunci el, Proell, n'ar avea nici o remușcare. Dar, cum îl cunoaște el pe Oscar Lautensack, acesta din urmă nu se va opri aici ; chestiunea va lua proporții. Ce ar spune despre aceasta Hannsjörg, micul Hansl ? Mai era încă la Paris și era ocupat cu relațiile franco-germane ; ar

avea o surpriză cam neplăcută dacă s'ar întoarce şi ar descoperi că a izbucnit un război deschis între Proell şi scumpul lui frate Oscar. Prietenia micului Hans pentru Proell, periclitată în orice caz prin relaţiile simultane cu Ulli, va fi pusă la o nouă încercare. Oare merită Ulli aceasta? Merita antipatia capricioasă a lui Proell în contra vizionarului acest sacrificiu?

„Viermele acela de Lautensack", Proell reluă cuvintele lui Zinsdorff, după o scurtă pauză. „Te exprimi cam aspru despre filosofii noştri, Ulli. Ai foarte puţină înţelegere pentru nevoile religioase ale sufletului omenesc. Dar în definitiv ce mai vrei? Ai telegrama lui Hitler. *Roma locata, causa finita*".

In sinea lui, Proell îşi dădea seama că dacă dorea într'adevăr, cazul nu era de loc terminat. Ştiuse din primul moment că aveau mijloace sigure pentru a-l face pe Hitler să-şi retragă ordinul şi poate că tot ce vroia, era să-l facă pe Zinsdorff să întrebuinţeze acele mijloace. Aşa şi făcu. „Dosarul lui Paul Cramer e bogat", spuse Zinsdorff. „Dar cum îţi cunosc zelul, probabil că l-ai cercetat în amănunt. Desigur că îţi aminteşti de un articol al acestui Paul Cramer asupra stilului lui Hitler. In momentul acela l-am cruţat pe Hitler şi nu i l-am dat să-l citească. Acum, cred că n'ar trebui să-l mai cruţăm". Surâse; faţa lui frumoasă exprima atâta cruzime, încât Proell însuşi se sperie. „Nu crezi, şefule", continuă el „că ar fi bine să mai ţinem individul până ne vedem cu Führerul? Dacă aş amâna eliberarea lui Cramer până am obţine un răspuns la întrebarea noastră, m'ai ajuta? Ai risca să primeşti o mustrare din partea lui Adolf?" Zinsdorff vorbea cu un ton rugător, linguşitor.

Proell oftă. „Fiecare din noi e un câine", spuse el. „Dar tu eşti un adevărat ticălos". Eşti un drac, un drac răutăcios, băete". Il bătu uşor pe spate.

Când, după trei zile Hitler sosi la Berlin, Proell îi aduse articolul lui Paul Cramer. „Mi s'a comunicat să-l eliberez pe acest Paul Cramer", spuse el. „Şi Oscar Lautensack a intervenit pentru el ; l-am lăsat în autoritatea ta. E ceva care nu e tocmai în ordine. Am impresia că cineva a informat greşit pe altcineva, sau în cel mai bun caz e o neînţelegere la mijloc.

Hitler ceti articolul despre „stilul lui Hitler". Hitler se înroşi. Sforăi sgomotos prin nasul lui triunghiular. Hitler era foarte sensibil la criticile aduse stilului său. Era mândru de Germana pe care o vorbea. Nu era uşor să fie imitat. Azvârli pe masă pamfletul care conţinea acest articol. „Asta-i culmea", spuse el. „E o lucrătură josnică". El nu vorbea tare ; de data aceasta nu trebuia să-şi provoace furia prin ţipete. Se plimba prin cameră cu un pas maestos. Se simţi atras înapoi spre masă şi luă din nou pamfletul. „Frazele lui", spunea articolul, „sunt ca viermii, lungi, întortochiate şi lipicioase". El dădu din cap şi îşi muşcă buzele. „Şi se permite să se tipărească aşa ceva !", spuse el indignat. „Un sistem care permitea să se tipărească aşa ceva era sortit pieirii. Un pom care poartă fructe atât de viermănoase, trebuie tăiat dela rădăcină".

Proell, cu ochii lui ageri, şireţi, îl observa pe Hitler cum se plimba nervos prin cameră. Avea grijă să nu-l întrerupă. Ştia că Hitler n'o să lase atât de curând articolul din mână.

Şi bineînţeles, Hitler îl examină din nou. „Spune că stilul meu e greoiu şi umflat", protestă el indignat. „Imi reproşează că am imagini neclare şi metafore întortochiate. El nu ştie — acel ignoramus — că tocmai aceste imagini neclare dau limbii acea putere, care o face să plutească peste torentele furtunoase ale gândirii şi o face să treacă peste frecventele şi necesarele lipsuri în continuitate.

Da, îmi place o limbă colorată, plină de imagini. Obişnuinţa mea cu paleta pictorului mi-a „colorat frazele".

Acum, însfârşit Proell simţi că venise momentul să vorbească. „Vezi", spuse Proell pe un ton banal care contrastă puternic cu tonul nervos al Führerului, „ştiam dela început că nu e în intenţia dumitale să laşi în libertate pe autorul unui astfel de articol".

„Da" spuse Hitler plictisit. „Lautensack ar fi trebuit să se informeze mai bine asupra acestui tip înainte de a-mi cere să-l eliberez". Privi înaintea lui, supărat.

Acum intrase într'o situaţie neplăcută. Avea o frică superstiţioasă de vizionar şi puterea lui, dar era şi imposibil ca să umble în libertate un om care atacase stilul său literar cu atâtea acuzaţii criminale şi lipsite de sens. „Nimic nu merge normal", mormăi el; „peste tot am greutăţi". „Înţeleg dece asculţi uneori părerea prietenului dumitale Lautensak", spuse Proell calm. „Dar un profet ca acesta e competent numai în chestiuni mari, cosmice; de îndată ce îşi bagă nasul în detaliile politice de fiecare zi, face o încurcătură completă".

„Nu e neapărat aşa", îl contrazise Hitler. „Puterile vizionare şi înţelegerea detaliilor nu se exclud. Eu de exemplu am viziuni şi totuş în domeniul politic urmez linia clară, precisă între viziune şi realitate".

Îşi întoarse privirea spre articolul lui Paul Cramer. „Poate să mă calomnieze cât vrea", spuse el. „Dar nu pot să permit ca un om să critice limba germană, cel mai preţios bun al poporului nostru. Nu-mi permite conştiinţa să-l las pe acest om nepedepsit".

„Nu", spuse Proell, „nu poţi să-l laşi".

„Pe de altă parte" îşi spuse Hitler, cu voce tare „i-am promis lui Lautensack să-l eliberez pe acest individ. I-am dat cuvântul meu".

„In momentul acela nu ştiai ce tip periculos e acest Cramer" obiectă Proell. „Insuşi Lautensack n'o fi ştiut. Aţi pornit amândoi dela premise greşite".

„Se prea poate", spuse Hütler. „Era o neînțelegere la amândoi. Dar n'aș vrea să-l jignesc pe Lautensack. Darul lui e extrem de rar, chiar unic. Mă simt obligat să-l susțin și să-l protejez pe acest distins personagiu".

„Foarte bine", răspunse Proell, „susține-l și protejează-l. Fă-i Academia, de exemplu. Nu m'aș opune deloc ; sunt chiar sută în sută pentru. Dar în definitiv ai o obligație istorică față de limba germană. Nu poți să lași calomniatorii ei să umble în libertate. Dumneata însuți ai spus-o atât de frumos".

„Desigur, Manfred, desigur", răspunse Führerul dus pe gânduri. „Am promis să-l eliberez pe acest om dar obligațiile mele morale cer ca să-l mențin în închisoare. Niciodată nu poți scăpa de conflictul dintre datorii", mormăi el. Se plimbă în sus și în jos prin camera spațioasă. Apoi se opri și spuse hotărît. „N'am încotro, trebuie să închid gura acestui Cramer".

„Ei bine", rezumă Proell conversația, „îi vom închide gura. Cu alte cuvinte : pentru moment îl vom menține arestat".

„Nu văd nici o altă posibilitate", meditâ Führerul supărat. „Trebuie să-i închid gura. Sper că va înțelege și Lautensack punctul meu de vedere".

„Desigur că va înțelege și desigur că ai hotărît bine", răspunse Proell.

Luă articolul lui Cramer. „Așa că am stabilit chestiunea aceasta", spuse el continuând cu alte chestiuni.

Hannsjörg se întoarse din Paris. Fusese foarte sărbătorit, căpătase Legiunea de Onoare în gradul de Comandor, fusese primit de Președintele Republicii și avusese și succese mai materiale. Se gândea cu plăcere la ce îi va spune fratelui său, care mai era la Heidelberg.

Se ținuse în curent cu afacerile lui Oscar. Avu o surpriză plăcută când află că Proell susținea Academia ; gre-

şise atunci când i se păruse că din ziua acelei consultaţii, Proell îi era ostil lui Oscar. Petermann îl încunoştiinţase şi de vizita lui la Hitler dar nu de motivele acestei vizite.

Inainte de întoarcerea lui Oscar îi fu dat să afle mai mult decât dorea despre această vizită căci Proell luase hotărîrea să-i vorbească deschis lui Hannsjörg. Nu vroia să piardă prietenia micului Hansl din cauza prostiei fratelui său.

Astfel, Hannsjörg deabia sfârşise cu darea de seamă asupra vizitei la Paris şi Proell aduse vorba despre Oscar. „Are delirul grandoarei" spuse el. „Procedează ca şi cum ar fi părintele confesor al Führerului. Mă tem că n'o să fie în avantajul lui în decursul timpurilor. Poate că ar fi bine să te ocupi de chestia aceasta, băete".

Hannsjörg păli. „Scuză-mă, Manfred" spuse el, „dar nu înţeleg nimic. Ce s'a întâmplat în timp ce am fost la Paris? Nu e ceva în ordine la Heidelberg? Trebuie să recunosc că eu însumi am dat ordin ca ziarele să facă mare vâlvă în jurul acestei chestiuni. Sau e vorba de Academie? O face prea lată în domeniul acesta?" „Pentru numele lui Dumnezeu!" îl ironiză Proell „Heidelberg — Academia! Din partea mea poate să-şi pună câte robe vrea în faţă şi în dos şi dacă se alege Dalai-Lama are binecuvântarea mea. Dar trebuie să se abţină să-l mai plictisească pe Führer. Dacă vrea să scoată ceva din el, să-şi aştepte rândul şi să nu se înghesuie. Aş vrea să afle acest lucru".

Hannsjörg şedea acolo, îngrozit, în timp ce Proell îi dădea explicaţii mai detailate. „Poate că e un geniu", încheie acesta din urmă, „dar e desigur un idiot. Orice copil i-ar fi spus că va pierde partida cu Adolf, dacă mi se opune mie. Bineînţeles, insistenţele lui nu i-au adus nici un rezultat. Din contra, Adolf e furios din cauza acestui tip Cramer. Mi-a dat ordin să-i închid bine gura. „Şi asta a făcut-o chiar Lorelei, cu cântecul ei". Nu te înspăimânta aşa, băete „continuă el vă-

zând că obrazul lui Hannsjörg se făcuse ca varul. „In definitiv nu e vina ta. Dar, dat fiind că ştiu cât ţii la el, vroiam să-ţi dau un sfat prietenesc. Poate că ai să i-l comunici venerabilului tău frate. Domeniul lui e studiul ştiinţelor oculte. Să şi-o bage bine în minte. Spune-i-o cât poţi de aspru. Deschide-i capul". Rămas singur, Hannsjörg se aşeză extenuat, neputând să gândească nimic.

Apoi încercă să clarifice situaţia. Bineînţeles, în spatele acestei chestiuni era Käthe Severin. Un lăudăros smintit acest Oscar. Făcuse această gafă colosală numai pentrucă vanitatea lui masculină trebuia să se manifeste faţă de această femee. Trebuia internat la ospiciu. Il cuprinse un val fierbinte de ură. Vărsase sânge pentru fratele lui, toată viaţa. Ii procurase situaţia, o situaţie pe care n'o avea nici un alt telepatist din lume şi el, nemernicul, nebunul, nu se gândea la altceva decât la femeile lui. Pentrucă drăguţa lui avusese un coşmar sentimental, făcuse o prostie atât de mare. Şi el, Hannsjörg, trebuia să suporte consecinţele.

Oscar era un geniu, foarte bine. Hitler şi Oscar erau singurii oameni pe care Hannsjörg îi considera geniali. Dar Hitler era uşor de mânuit, pe când Oscar era un măgar încăpăţânat. Un geniu, un netrebnic şi un nebun.

Acum, o stricase şi cu Proell, idiotul. Trebuie să fi făcut vreo mare greşală când cu consultaţia. Proell îl ura, acest lucru era clar. Mai întâiu o stricase cu Zinsdorff, deşi el, Hannsjörg, îl prevenise şi acum cu Proell.

Era frumos din partea lui Manfred să-l înştiinţeze. Trebuia să-i deschidă ochii lui Oscar. Ştia acest lucru, Manfred nu trebuia să aibă nici o grije. Ii va da o lecţie lui Oscar. Ii va spune părerea lui. Intoarce-te din Heidelberg, băete!

Câţiva bărbaţi îmbrăcaţi în uniforma cafenie a Partidului târau o adunătură de carne şi oase îndurerată dealungul

coridorului casei Columbia. Adunătura era învelită într'o haină cenuşie uzată acum şi numele lui era prizonierul numărul 11.783. Numele anterior al adunăturei era Paul Cramer.

Il aduseră pe fostul Paul Cramer într'un birou. In acel birou şedea un om într'o uniformă bogată, cu ceva ca o frunză pe guler ; era desigur un mare personagiu în armata mercenară. Paul ştiuse cândva ce însemnătate avea acea frunză ; era plictisit că nu-şi mai aducea aminte. Omul cu frunza era destul de politicos. I se adresa „domnule doctor Cramer", îl pofti să şeadă şi când observă că nu-i era posibil, pentrucă Paul se răsturna mereu într'o parte, ordonă oamenilor care l-au adus, să-l culce pe divan. „Domnul doctor Cramer nu se simte bine" spuse el oferindu-i apă şi chiar coniac. Acum, în cele din urmă, Paul îşi aminti ce însemna frunza de pe gulerul omului acela ; trebuia să reprezinte o frunză de stejar şi omul era un fel de colonel printre mercenari.

Omul cu frunza, colonelul, ordonă paznicilor să se retragă ; rămase singur cu Paul şi începu o conversaţie politicoasă dar unilaterală. „In situaţia dumitale, domnule doctor Cramer", spuse el, „îţi trebuie o oarecare putere de gândire ca să rămâi obiectiv şi să ne poţi cântări motivele. Noi vrem numai să îmbunătăţim şi să învăţăm. Intr'o epocă aspră, aceasta se poate îndeplini numai prin mijloace aspre. Eşti liber să ne numeşti doctori de cai, cât timp înţelegi că lucrăm la o însănătoşire. Mă 'auzi, domnule doctor Cramer ? Poţi să mă asculţi ?"

„Incerc" spuse Paul cu o voce răguşită.

„Acum, în ce priveşte cazul special al dumitale", spuse omul cu frunza. „Cunosc o parte din lucrările dumitale şi mă mir că un om inteligent ca dumneata nu s'a gândit dela început că un Partid care vrea să se menţină la putere nu poate să permită expunerea unor astfel de concepte teoretice. Ca să te facem să înţelegi aceste lucruri eşti — sau mai bine zis ai

fost — arestat. Vorbesc atât de explicit, domnule doctor Cramer, pentrucă aş vrea să-ţi vezi cât se poate de limpede situaţia dumitale. Ei bine, la început am dorit să-ţi dăm un avertisment. Între timp situaţia dumitale s'a schimbat. Un anumit personagiu care nu poate fi contrazis s'a interesat personal de cazul dumitale şi a ordonat să ţi se „închidă gura". Aceluia care primeşte un avertisment se presupune că i se acordă timpul şi prilejul să se gândească mai târziu la acest avertisment. Aceluia căruia i se închide gura însă, nu i se mai dă ocazia să vorbească. Bănuesc că nu trebuie să mai dau alte explicaţii unui stilist atât de desăvârşit cum eşti dumneata. În ce priveşte felul cum trebuie să ţi se închidă gura s'a ordonat să se facă în mod absolut sigur". Omul cu frunza tăcu câtva timp şi apoi continuă :" ţi-am vorbit acum, din motive umanitare. Ţi se vor acorda câteva ore de gândire. Te rog, gândeşte-te şi trage consecinţele. Noi credem în voinţa liber determinată şi deaceea lăsăm decizia în mâinile dumitale. Mai doreşti un coniac ?"

Paul stătea culcat acolo şi asculta. Coniacul curgea prin corpul lui, cu o căldură plăcută ; mai avea dureri, dar nu-l absorbeau complet ; auzise tot ce-i spusese omul cu frunza. E drept, auzise ca prin vis şi aproape nimic nu pătrunse dincolo de urechile lui.

„Ai vreo ultimă dorinţă ?" întrebă omul cu frunza şi această întrebare îl străpunse adânc pe Paul şi îl făcu dintr'odată să vadă limpede. Înghiţi. „Ai tot timpul" îi spuse politicos omul cu frunza. Paul n'avea nevoie de mult timp.

„Aş vrea un pat" spuse el cu o voce răguşită „şi aş mai vrea puţin coniac".

Într'adevăr celula în care fu condus puţin mai târziu avea şi un pat. Nu conţinea nimic afară de un scaun, un ceas de perete cu un tic-tac sgomotos. Dar din tavanul bine ilu-

minat de un bec electric, spânzura o fringhie groasă, legată de un cârlig mare.

Paul era culcat pe pat, pleoapele lui umflate îi acopereau ochii. Dar chiar cu ochii închiși el vedea clar cârligul și funia. Ciudat. De ce vroiau ei ca el să pună capăt lucrurilor? Trebuie să fie absolut indiferent dacă își punea singur sau îi puneau ei capul în laț. În orice caz ar spune că a fost o sinucidere. Ce mai trebuia toată această dramatizare?

Dar lor nu le era deloc indiferent, căci ei erau slujbași conștiincioși. Situația era următoarea: Hitler ordonase să i se închidă gura lui Cramer, Proell adăugase că trebuie să i se închidă definitiv gura, iar Zinsdorff adăugase că nu există decât un singur mijloc de a i se închide definitiv gura. „Totuși n'avem nici un ordin de a-l scoate din drum", i se explicase. „Putem numai să-i dăm prizionierului 11.783 ideia de a face singur acest gest. Cu cât ar face-o mai curând, cu atât ar fi mai bine. Cu cât moartea lui ar semăna cu o sinucidere, cu atât ar fi mai binevenită".

Acesta era motivul pentru care spânzura o funie atât de ademenitoare de pe tavanul bine iluminat, pentru acest pachet îndurerat de carne și oase.

Paul văzu cu câtă pricepere fuseseră toate pregătite. Trebuia numai să se urce pe scaun, să-și pună capul în laț, să dea un picior scaunului. Ar fi trebuit să se sforțeze, să suporte dureri. Dar ceasul n'ar face de multe ori tic-tac, până ar termina cu totul. Dacă totuș n'ar face-o, ceasul ar mai bate de foarte multe ori și ar trebui să suporte o infinitate de dureri.

Ar trebui să se îndrepte spre scaun. Ar trebui s'o facă. N'avea niciun rost să n'o facă. Și totuș nu făcu nimic. Dacă ar fi numai ca să nu le facă această concesie.

Și cui i-ar folosi dacă ar rămâne pe loc și ar suporta această infinitate de dureri și așteptări? Nici lui și nici alcuiva. Nimeni n'ar ști despre aceasta. Era eroic, dar lipsit de

sens. „Distrugerea acestui om a fost a unui nebun furios şi puternic", ar spune Hitler.

Paul zâmbi, amintindu-şi felul de a vorbi al Führerului. Cu toate durerile lui insuportabile, cu buzele lui rupte şi însângerate, zâmbi. După insinuările omului cu frunza, se pare că articolul asupra stilului lui Hitler l-a adus aici. Deşi Hitler îl condamna la moarte pentru aceasta, totuş trebuia să râdă de germana lui.

De fapt însă, el era caraghiosul. Era ridicul să nu fii în stare să-ţi ţii gura. Era ridicul că insistase pentru acest proces şi nu plecase la timp. Şi totuşi chiar dacă va trebui să moară pentru aceasta, dreptatea era de partea lui. Pentru generaţiile viitoare Lautensack va fi un clown, iar el, Paul, un erou şi un cavaler învăluit în adevăr şi în haina cenuşie a lui Waisz.

Waisz croitorul s'a dovedit a fi un bun profet cu haina lui cenuşie ; materialul va ţine până la judecata cea din urmă.

Judecata cea din urmă ! Avea nevoie de un gând frumos, de un gând nobil pentru momentul când va fi adus în faţa strămoşilor lui. Care strămoşi ? Cei evrei, sau cei păgâni ? Acei care stăteau tolăniţi pe blăni de urs şi mai trăgeau câte ceva la măsea, sau acei care scriseseră Psalmii şi Predica de pe Munte ? Evreii aveau o frază foarte frumoasă pentru clipa morţii. De 2500 ani strigau pe patul de moarte „Shema Israel". „Eternul e unu" şi pentru Paul această confesiune, această profesiune de credinţă însemna întotdeauna : ideea este una, indivizibilă, şi nu permitea nici un compromis. Acesta ar fi un gând frumos pentru ultima clipă.

In momentul în care Paul ajunse la acest punct în gândirea lui, cineva intră în celulă, un alt om, într'o uniformă frumoasă, un ofiţer cu un grad mai mare. „Mai eşti aci ?" întrebă ofiţerul surprins, dar nu nepoliticos. „Te îndemnăm să faci singur treaba aceasta. Noi am avut experienţe atât cu una

cât şi cu cealaltă metodă. Crede-mă, ai face mai bine s'o faci singur. Iţi dau un sfat preţios. Aşa că, mai gândeşte-te. E ora unsprezece şi jumătate. Mai ai timp până la ora trei. Apoi mă întorc". Domnul cel politicos plecă. Celula era goală în lumina vie a becului electric, neacoperit. Dar nu era goală. Avea un cârlig şi o funie şi mai erau şi cuvintele acelui domn politicos, acestea umpleau celula ; o umpleau de tot. Ceasul bătea sgomotos, dar nu reuşea să înece cuvintele acelui domn politicos. „Ai timp până la trei... Aşa că, gândeşte-te". Cuvintele n'au fost spuse prea tare, şi totuş răsunau în tot corpul lui Paul.

Incet, încet, se întoarse la gândurile lui. „Deci am o alegere. Am libertatea alegerii", se gândi el. „Libertate, libertate. Pot să-mi pun singur capul în laţ sau să aştept să mi-l pună alţii. Libertate ! Cântaţi libertatea în toată ţara". Acesta era un alt citat din Biblie, deşi suna cam revoluţionar. Fusese încântat când, în al doilea an de Universitate, făcuse o mică lucrare în ebraică şi ajunsese la această frază. *„Deroorr"* era cuvântul întrebuinţat pentru libertate de acest personagiu. Era un adevărat sunet de goarnă pentru libertate. *Deroorr*. Suna a tunet. Se putea auzi răsunetul goarnei.

Deci mai avea timp până la trei. Trei ore şi jumătate. Nu, trei ore şi 27 de minute. Ei erau exacţi.

Ii reveniră durerile. Se şterse orice urmă de gândire. Nu simţea nimic decât durere. Dureri, numai dureri. Incă trei ceasuri.

„In definitiv am să mă urc la funie" se gândi el. „E un magnet funia aceea. Pentru asta e pusă aici. N'am decât să mă duc acolo, să-mi pun capul în laţ şi s'a terminat cu toate durerile. Funia mă atrage ca un magnet".

Paul se sculă pe jumătate. Durere, durere. Ceasul ticăia. Funia îl atrăgea. Era atât de simplu. Dacă s'ar duce acolo,

ceasul ar mai face de vre-o sută de ori, tic-tac, sau poate două sute, apoi capul ar fi în laţ şi apoi s'ar termina totul.

Gânduri. Gânduri. Dacă s'ar putea gândi şi-ar putea alunga durerea. Funia îl atrăgea. Gânduri. Gânduri împotriva durerilor. Gânduri împotriva funiei. Ceasul făcea tic-tac. Nu le face favoarea. Funia îl atrăgea. Spânzuraseră funia acolo ca să-l atragă. Nu le face favoarea. Gândeşte-te împotriva funiei. Nu le face favoarea, nu le face favoarea. Tic-tac, tic-tac. Funia îl atrăgea. Dacă s'ar lăsa atras, ceasul ar mai face de vreo două sute de ori tic-tac. Dacă ar rezista, dacă ar rezista ispitei atunci ar mai bate ei — de câte ori ar mai bate! Gânduri. Gândeşte-te împotriva funiei. Un ceas era de 60 de ori 60. Deci ar mai face de 3600 de ori tic-tac. Trei ore, deci — de 3 ori 3600, ceea ce însemna — cât? Gândeşte-te. Gândeşte-te împotriva funiei. De trei ori trei mii e egal 9000; de trei ori 600 e egal 1800...

Nu mai putea. Nu mai putea să suporte. Nicio fiinţă omenească n'ar fi suportat. Era intolerabil. Nu mai suporta.

Ba va suporta. Acum va număra până la 100. Deci vor fi 100 de secunde mai puţin, 77, 78, 79... 92, 93. Aşa avea cu 100 de secunde mai puţin. Va suporta; trebuia numai să aibă voinţă. Nu le va face favoarea. Va trece. In curând nu va mai avea decât 10.000 de secunde. In curând va avea numai 8000 de secunde. Va trece. Funia îl atrăgea, dar el nu le va face favoarea. Nu trebuia să se gândească: funia e un magnet. „Trebuia să se gândească". Nu le voiu face favoarea.

Era plăcut să ştii că se va termina curând. Acestea erau valuri. Durerea venea în valuri şi o va suporta. După un flux vine şi refluxul. Va suporta.

Trebue să fie înţelept. Trebue să-şi adune minţile. Ştia că se va termina curând. Trebue să-şi adune minţile şi să întrebuinţeze refluxul ca să adoarmă. Ceasul mergea. Tic-tacul

ceasului te făcea somnoros. Făcuseră o prostie lăsând acest ceas în celulă.

Şi totuşi avusese dreptate. Făcuse bine că i se spusese lui Hitler cât era de înşelătoare germana lui. Avusese dreptate şi în chestia Lautensack. Trebuia „să se găsească cineva care să spună că totul era minciună. Numai minciuni. Numai — minciuni. Nu-mai min-ciuni. Dacă te gândeşti mereu la acelaşi lucru, adormi mai uşor. Numai-minciuni. Aceasta mergea de sus în jos. Se urca şi cobora. Numai — minciuni. In curând va adormi. Va fi un somn sănătos, un somn bun, bine câştigat. Ultimele lui ore vor fi bine întrebuinţate.

Numai — minciuni. Şi nu le va face favoarea. Să doarmă — poate să viseze. In sus — în jos Numai — minciuni. Se urca şi cobora; te purta, te purta spre somn. Numai — minciuni. Numai — minciuni. Numai. — Efectul se anunţa, venise chiar.

Respiraţia îi devenea din ce în ce mai regulată. Obrazul se destindea. Ceva în genul unui zâmbet se arăta pe faţa lui umflată, desfigurată de lovituri.

Numai — minciuni. Adormi.

Când se întoarse domnul cel politicos, la ora trei fix, îl găsi pe prizionerul 11.783 nemişcat, dar nu în laţ. Individul mai era întins pe pat. Respiraţia lui şuiera şi ofta greu, dar era regulată. Era mai curând un sforăit. Intr'adevăr, tipul sforăia. Tipul dormea. Şi-a permis să doarmă în loc să se spânzure. „Nu ştii niciodată cum stai cu afurisiţii ăştia de intelectuali" se plânse domnul cel politicos.

In zilele acelea, Käthe stătea aproape tot timpul în micul ei apartament din Keithstrasse. Se gândise s'o încunoştiinţeze pe doamna Tirschenreuth de cele întâmplate. Dar apoi îşi spuse că ar fi fost mai bine să aştepte întoarcerea lui Paul. Nu

îndrăznea să plece de acasă de frică să nu sosească Paul între timp sau s'o cheme la telefon şi vroia ca să părăsească ţara de îndată ce va reapare, fără un moment de şovăială. Purta întotdeauna la ea telegrama lui Oscar, „Führerul a ordonat eliberarea lui Cramer". Adeseori, în zilele acestea de aşteptare se uita la telegramă. Oscar făcuse un efort de dragul ei. Probabil că îl vizitase pe Führer. In orice caz reuşise să-l convingă pe duşman să-l elibereze pe Paul. Era ceva. Desigur avea să plătească pentru aceasta. Să trebuiască să trăeşti cu Oscar în acel oribil palat-himeră, Sophienburg, nu era un preţ mic.

Crezuse că va trăi cu Paul undeva în străinătate şi-şi va creşte copilul sub conducerea lui Paul. Fuseseră zile fericite acelea în care crezuse acest lucru, zile fericite.

Ea aştepta. Sperase că Paul va sosi o zi după telegrama lui Oscar, sau două zile, sau cel mult a treia zi. Dar acum sosise şi a patra zi şi nici urmă de Paul. Dece ? Când dădea Hitler un ordin nu mai existau obstacole. De ce nu venea Paul ?

In acea zi Oscar o chemă la telefon din Heidelberg. Era radios de fericire ; era foarte drăguţ la telefon. Era băiatul mic din cele mai bune momente ale lui, naiv, mirat şi mândru de propriul lui succes. Ii povesti cum era sărbătorit pretutindeni şi ce păcat era că ea, Käthe nu era cu el. Käthe aştepta să-i spună ceva despre Paul sau cel puţin să întrebe de Paul. După un timp întrebă : „Ai mai vorbit cu fratele tău între timp" ? Şi când îi răspunse că nu, el îi spuse oarecum surprins, dar nu neliniştit. „Ei bine, probabil că va veni azi sau mâine" şi continuă să-i povestească despre Heidelberg. Termină, spunându-i că va mai zăbovi un timp pe acolo.

A doua zi Käthe se gândi dacă să nu se ducă în Grosse Frankfurterstrasse să-l vadă pe Albert.

Dar acesta poate că aştepta ştiri dela ea. Apoi se hotărî s'o informeze pe doamna Tirschenreuth. Adică nu, va mai aştepta o zi.

A doua zi primi cu poşta un pachet. Era un pachet foarte mare şi trebui să semneze de două ori pentru el. Presupunea că vine dela Oscar sau dela doamna Tirschenreuth.

Dar venea dela Poliţia Secretă. Cuprindea câteva pachete mai mici şi deasupra era o scrisoare, care îi aducea la cunoştinţă că deţinutul Paul Cramer a murit în închisoare. Fiind cea mai apropiată rudă şi moştenitoare prezumtivă, îi trimeteau următoarele: întâiu: o urnă cu cenuşa deţinutului decedat; al doilea, obiectele pe care le avusese cu el în momentul arestării. Cuprindea şi o listă a obiectelor aflate în pachet. Poliţia Secretă va aduce la cunoştinţă suma totală datorită drept taxe de succesiune — Käthe şedea acolo inertă. Odaia îi părea goală; tot ce îi dăduse o notă personală era împachetat. Pianul părea mai impresionant ca de obiceiu. „Obiectele" pe care le primise şi pe care le pusese pe pian, erau împachetate cu grijă.

Scrisoarea îi căzuse în poală, plicul era pe jos. Rămase aşa câtva timp. Înghiţi. Simţea nevoie să comunice cuiva această veste. Nu putea s'o suporte singură. Trebuia să i-o spună lui Paul.

Acum abia îşi dădu seama că Paul nu mai era în vieaţă. Scoase un ţipăt — nimic mai mult. Se ghemui acolo, fără putere, plină de jale. De câteva ori, cu un gest straniu, maşinal, ridică, mâna, o lăsă să cadă, o ridică şi o lăsă din nou să cadă. Deodată simţi o durere ascuţită. Trebui să vomiteze.

După vreun sfert de oră se aşeză din nou în faţa „obiectelor". Trebue să desfac pachetul, se gândi ea. „Cenuşa deţinutului decedat şi obiectele care le avea asupra lui". Vroi să se scoale să aducă un foarfece, un cuţit. Îi era imposibil. Era groaznic de obosită. Nu se putea mişca.

Deodată o cuprinse o frică îngrozitoare de „obiecte". In general, nu era fricoasă, dar acum nu mai putea să stea în aceeaş cameră cu obiectele. Şi deodată reauzi vocea lui Paul. „Asta nu-i interesant", spuse vocea clară de tot şi „biata Käthe". Käthe era copleşită de durere. Totul era din vina ei.

Nu mai putea să îndure. Nu mai putea să rămână în camera aceea, singură cu obiectele; nu mai putea să rămână în casă, în definitiv nu mai avea nimic de aşteptat.

Plecă din locuinţa ei, părăsi casa; era ca o fugă, era chiar o fugă. Mergea atât de repede pe stradă, încât se uita lumea la ea. Era totul din vina ei, acum o vor prinde şi pe ea şi trebuia să fugă.

Deodată se simţi foarte înfometată şi extenuată. Intră într'un mare restaurant. Era plin de lume şi aceasta o bucură. Nu găsi nici o masă liberă, aşa că se aşeză la masa altora. Făcu comanda; se auzi comandând mâncarea cu o voce stranie. Sala era plină de fum şi muzică proastă. Dar aceasta n'o deranja. Mânca, mânca în grabă, fără să ştie ce, mânca mult.

Dar avea ceva foarte urgent de rezolvat. Trebuia să-i spună Mariannei, dar nu era aceasta. Trebuia să-i spună omului din Grosse Frankfurterstrasse, dar nu era nici aceasta. Deodată îşi aminti. Trebuia să telefoneze la München, trebuia să vorbească cu doamna Tirschenreuth, acum, imediat. Ceru o convorbire urgentă.

Vorbea dintr'o cabină incomodă. Uşa nu se închidea destul de bine; în orice caz ea nu putea s'o închidă. Zgomotul şi muzica proastă pătrundea până acolo. La celălalt capăt al firului vorbea doamna Tirschenreuth cu vocea ei grea şi răguşită, întrebând-o „ce mai faci? Ai primit ştiri? Pleci în sfârşit? Unde pleci?"

„Da, plec însfârşit", răspunse Käthe cu vocea ei stranie. „Ce s'a întâmplat?" întrebă Anna Tirschenreuth, alarmată

acum, „te rog spune-mi". Suna ca un ordin şi Käthei îi păru bine că mai avea pe cineva care să-i dea ordine.

„Paul nu e aici", spuse ea. „A plecat, nu e aşa?" întrebă Tirschenreuth. „Nu", răspunse Käthe, „n'a plecat şi nici nu mai pleacă. Dar nu e nici aici. Nu mai e aici", explică ea.

Urmă o lungă tăcere. „Mai vorbiţi?" întrebă telefonista. „Da, mai vorbim" răspunse Käthe.

„Înţeleg", spuse doamna Tirschenreuth în cele din urmă; vorbea şi mai greu şi răguşit ca de obiceiu. „Te înţeleg bine, nu-i aşa?" întrebă ea. „Da, mă înţelegeţi bine", răspunse Käthe.

„Vrei să vii la mine?" întrebă doamna Tirschenreuth. „sau să viu eu la dumneata?"

„Eu plec acuma", răspunse Käthe. „Trebuie să mă înţelegi dece plec acuma".

„Dar să-mi laşi adresa", o rugă doamna Tirschenreuth aproape speriată.

„Da", răspunse Käthe. „Şi mii de mulţumiri".

Se îndreptă spre casă. Se grăbi spre casă, se simţi purtată. Luă un taxi pentru drumul scurt pe care-l avea de făcut. Acum nu se mai temea de „obiecte". Abia ajunse în cameră şi începu să desfacă pachetele.

In primul erau câteva hârtii, notiţe, însemnări, pipa lui Paul şi un port-bilet pe care i-l dăduse ea. In al doilea era haina cenuşie, bine curăţată şi călcată. Al treilea conţinea o cutie patrată. Aceasta era probabil cenuşa.

Era foarte mică cutia cu cenuşa. Era ciudat ce puţină cenuşă lăsa un om. Cenuşa, se gândi ea, cenuşa — ce cuvânt straniu.

Deci, acesta era Paul. Venise însfârşit, dar sub formă de cenuşă. Şi Oscar o minţise.

Desigur că l-au înşelat şi pe el. „Fuhrerul a ordonat eliberarea". Fusese minţit şi el. Peste tot nu erau decât minciuni.

Toţi oamenii minţeau. Tot timpul. Dar aceasta nu era interesant. Deodată nu mai suportă să vadă obiectele pe pian. Le luă de acolo, le puse pe masă, dar masa era prea mică. Lăsă cutia cu cenuşa pe masă; restul îl puse în dormitorul ei pe pat. A doua zi dimineaţa, Käthe plecă din Germania cu foarte puţin bagaj şi nici cel mai mic gând pentru Oscar.

In aceeaşi dimineaţă, Oscar zbură înapoi, spre Berlin, plin de fericire. Şederea lui la Heidelberg fusese o ghirlandă de zile frumoase. Ceremonia prin care i se îmbrăcă roba, cuvintele latineşti prin care i se adresa Rectorul, răspunsul său tot în latină, retragerea cu torţe, terminând cu focul semnificativ în care se ardeau cărţile adversarilor — toate aceste solemnităţi, erau care de care mai frumoase.

La aeroportul Tempelhof, îl aşteptau numai Petermann şi Ali. „Domnişoara Severin n'a venit?" întrebă el; îi telegrafiase. Nu, nu venise. N'avea maniere. După ce intervenise pentru ea la cel mai mare om în vieaţă, putea cel puţin să vină la aeroport. De îndată ce va deveni soţia lui, va trebui să-i facă puţină educaţie.

Ajuns la Sophienburg, o chemă pe Käthe. Dar nu era de găsit. „Trimite o telegramă domnişoarei Severin", îi ordonă el lui Petermann. „Sau mai bine, trimite pe cineva la ea acasă să vadă ce s'a întâmplat. Vreau să vorbesc cu ea imediat. In acelaş timp, el era mulţumit că ea rămăsese aceeaş. Era mai bine aşa decât dacă l-ar fi adorat, ca toate celelalte.

Se bucura că o va revedea, se va certa cu ea, o va supune din nou.

Dar înainte de a putea s'o revadă, sosi Hannsjörg.

Hannsjörg, plin de amărăciune, aştepta sosirea fratelui său. Doâmna von Trettnow devorase cu lăcomie povestea călătoriei lui Oscar la Heidelberg. Ii părea rău că nu fusese şi ea la Heidelberg. Fără îndoială, aprecia mai mult „activi-

tatea" lui Oscar dela Heidelberg decât aceea a lui Hannsjörg la Paris. Din nou, Hannsjörg avu prilejul să constate cum îl punea în umbră însuş numele lui Oscar.

Amărât, prost dispus, apăru la Oscar imediat după sosirea acestuia, ca să-i facă comisionul lui Proell, ca să deschidă ochii fratelui său, genial şi idiot. Făcu câteva reflecţii ironice la adresa gloriei cu care fusese acoperit la Heidelberg.

Apoi îi raportă imediat, pe un ton rece şi răutăcios, conversaţia lui cu Proell.

Oscar nu putea să-şi creadă urechilor. „Cramer n'a fost încă eliberat?" întrebă el. „Proell îl menţine în închisoare contrar ordinelor Führerului?" Şedea acolo, consternat, cu sprâncenele ridicate.

„Ai înebunit de tot?" răspunse Hannsjörg. „Ţi-am spus că ai realizat tocmai contrarul celor dorite. Hitler a dat ordin să se închidă bine gura protejatului tău. Aşa cum cunosc eu băeţii dela Poliţia Secretă, i se va închide complet gura". Oscar mai era înmărmurit de surprindere.

„Îl vor omorî?" întrebă el. „Führerul mi-a promis că îl eliberează şi tu îl omori?"

„Tu, tu!" se repezi Hannsjörg la el. „Pe mine mă doare în cot tot Paul Cramer al tău. Dar iar ai încurcat lucrurile. Dacă ai fi aşteptat până m'aş fi întors şi m'ai fi rugat să-ţi rezolv chestia aceasta, nimeni nu s'ar fi atins de un fir de păr al acestui Paul Cramer. Dar tu nu. Tâmpitul acesta trebuia să se certe cu Manfred Proell, fiindcă aşa i-a tunat. Nu ţi-ai dat seama cât de mic eşti tu în comparaţie cu el? Ţi-ai închipuit că Hitler o să-l lase pe Proell de hatârul tău?" O lume întreagă de ironie şi dispreţ se ascundea în acest „de hatârul tău".

Dar Oscar nu se gândea decât la un singur lucru. „Käthe", întrebă el plin de teamă — „ce s'a întâmplat cu Käthe?"

Hannsjörg dădu din umeri. „De unde vrei să ştiu?" în-

trebă el. „Sunt eu păzitorul femeilor tale?" Se lăsa dus de necazul lui. „Imi cântă de Käthe a lui, idiotul, imbecilul. Incă n'ai prins chestiunea. E vorba de pielea ta. Proell m'a pus să-ţi dau o lecţie. E ultima prevenire".

Oscar, în loc să-i răspundă, îl chemă pe Petermann.

„Ai găsit-o?" Da, Petermann aflase, Käthe părăsise ţara. Plecase în Cehoslovacia, sau cel puţin aşa i se spusese la ea acasă. Mai mult nu se ştia. Deci era adevărat ce-i spusese fratele lui. Paul Cramer n'a fost eliberat, a fost omorît şi Käthe a crezut că el, Oscar, o minţise şi a fugit dela el, s'a dus cu copilul lui şi totul era praf şi cenuşă. Faţa i se umplu de o disperare cumplită. „Acum nu-l mai face pe Faust, plângându-şi Margareta" îi ţipă Hannsjörg. „Am venit la tine cu o misiune specială. Trebuie să te previn. Trezeşte-te! Înţelege că s'a terminat cu tine, dacă nu-ţi bagi minţile în cap".

Oscar se ghemuise în spatele biroului său maestos. Deasupra lui, masca îl privea ironic. La Heidelberg îşi ajunsese ţinta, dobândise satisfacţia interioară şi stima publică şi acum totul era pierdut. „E vina ta", se răsti el la „puşt" cu o ură fără margini. „Tu m'ai adus încoace. Dacă n'ai fi fost tu aş fi rămas la München, aş fi lucrat cinstit şi aş fi semnat contractul cu Hravliczek. Dacă n'ai fi fost tu aş fi avut-o pe Käthe a mea, asta sau alta. Totul ar fi fost bine dacă n'ai fi fost tu".

Hannsjörg învăţase să se stăpânească, dar chiar un sfânt şi-ar fi pierdut răbdarea dacă i s'ar fi aruncat în faţă prostiile pe care le susţinea păduchele acesta de Oscar „Ţine-ţi gura ta blestemată", răspunse el încet dar cu amărăciune. „Mi-a ajuns. Eu ţi-am dat tot ce te înconjoară. Tot ce eşti îmi datorezi mie. Am vărsat sânge pentru tine şi recunoştinţa ţi-o manifeşti prin ceartă şi vorbe grele".

„Tot ce mi-ai dat, nu merită doi bani", răspunse Oscar. „Şi o ştii şi tu. Pentru toate acestea mi-ai furat singurul lucru

care contează. Mi-ai furat „percepția". După asta ai umblat de la început, scârnăvie".

„Mi-ai mai spus-o și altădată", răspunse Hannsjörg cu dispreț. „De câte ori nu-ți reușește ceva sunt eu vinovat. Când ai dat foc morii din Deggenburg, cine a trebuit să fure vopseaua neagră ? Eu. Și cine s'a distrat ? Tu. Și cine a ieșit bătut ? Eu. Și așa a fost întotdeauna. Nu ți-ai refuzat niciodată nici cea mai extravagantă dorință, și eu a trebuit să-ți ajut întotdeauna. Toate lucrurile importante ai știut să le încurci, pentru ca apoi să te descurc eu și ca mulțumire m'ai scuipat în obraz. Scârbă ce ești ! Când ți-am împrumutat cei 20 de Pfennigi, atunci când erai în clasa a treia, la Lanzinger, mi-ai jurat pe sfânta Fecioară că ai să-mi dai banii, vineri. Dar nu mi i-ai dat ; în schimb m'ai bătut crunt numai pentrucă erai mai mare. Ești cu o schioapă mai mare ca mine — asta-i toată măreția ta. Ii promisesem Theresei Leichtinger că voiu merge cu ea la patinaj și m'ai lăsat fără cei 20 de Pfennigi pentru intrare. N'am putut să mă țiu de cuvânt și deaceea mi-am distrus legătura cu ea. Și ce s'a întâmplat cu cei 20 de Pfennigi ? I-ai mâncat, ți-ai cumpărat bonboane cu ei".

Oscar își aducea aminte ; își amintea sute de cazuri similare, mai mult sau mai puțin importante, dar de fapt, erau toate lipsite de importanță și nu se simțea prea vinovat. Așa erau lucrurile în lumea aceasta, un om era mare iar altul era mic ; unul era un supra-om și îi era totul permis și altul era o pată de murdărie. „Asta e", strigă la el, „acum te dai de gol. Numai pentrucă ești acela care trage capătul mai scurt, pentrucă n'ai avut nicodată succes la femei, de aceea te superi. N'ai avut nevoie de cei 20 de Pfennigi. Theres Leichtinger fugea după mine, indiferent dacă aveam bani sau nu. Ești gelos pe mine. De aceea arunci vina eșecurilor tale pe mine ; de aceea te cerți așa cu mine".

„Să-ţi spun ceva", îi răspunse Hannsjörg „cu toată lăudăroşenia ta, ai pierdut partida. Nu-ţi mai merge cu toate prostiile tale. Nici la Proell şi nici la mine. N'am să-ţi mai suport insultele. Iţi spun odată pentru totdeauna şi spre binele tău; dacă te mai porţi rău cu mine o singură dată, te părăsesc. Şi ai văzut de data aceasta ce bine îţi merge când îţi vezi singur de treburi".

Cei doi fraţi stăteau faţă în faţă, palizi, cu ochii ieşiţi din orbite, cu feţele descompuse de furie. Era un spectacol ciudat să vezi doi oameni bine îmbrăcaţi, unul, mare funcţionar de stat, altul doctor honoris causa, amândoi membri marcanţi ai celui mai puternic partid din Germania, într'o cameră plină de o strălucire ciudată, bizară, aruncându-şi în obraz fel de fel de injurii, trecând adesea dela limba literară, greu învăţată, la un limbaj de mahala.

„Şi când te gândeşti", spuse Hannsjörg domol dar cu o ură puternică, „că ai intrat în toate aceste neplăceri din cauza Käthei, această creatură îngâmfată şi imposibilă. Seniorul a trebuit să-i facă un cadou, seniorul n'a putut să spună nu, seniorul n'a avut inima să spună amantei lui: acum ajunge!"

Pe un ton tot atât domol, dar foarte sigur de sine, Oscar îi răspunse: „încetează, te rog". „Nici nu mă gândesc", spuse Hannsjörg. „Am s'o repet mereu. Vanitatea ta prostească şi încăpăţânată o să ne distrugă cariera amândurora. Iubita ta are un coşmar sentimental. Iubita ta îţi cere să-i dai luna de pe cer".

Oscar nu-l mai asculta pe Hannsjörg. Cuvintele acelea „coşmar sentimental" îi reamintiră ceeace a pierdut. Nebunul acesta nu-şi dădea seama ce spune. Avea un cap tare ca lemnul. El era responsabil de tot, puştul, spiritul rău, ispititorul şi acum stătea în faţa lui mic murdar şi obraznic şi îşi bătea joc de el în nenorocirea lui. Oscar îi aruncă o privire sălbatică.

Işi strânse pumnii până când ineul lui mare îi pătrunse în carne.

Un val de teamă îl cuprinse pe Hannsjörg. Dar se stăpâni. „Poţi să mă priveşti cât vrei tu cu viziunile tale", spuse el. „Eu ştiu că nu sunt adevărate. Pe mine nu mă intimidezi. Nu mă înfricoşezi aşa uşor pe mine".

Dar furia lui Oscar nu mai cunoscu nici o limită; vedea roşu şi negru în faţa ochilor şi, tocmai ca în copilărie, când nu mai avea nici un argument în contra fratelui său, se năpusti asupra lui şi îl bătu. Era o mare uşurare, deşi fiecare lovitură pe care i-o dădea îl durea şi pe el.

Hannsjörg îşi ascunse capul dar nu se apără. Deodată Oscar observă că începuse să curgă sânge din faţa fratelui său. Ii făcuse o tăietură în obraz cu inelul său. Se trezi dintr'odată; toată furia lui se pierdu. „Puştul", se gândi el. „Ce nedemn! Doctor honoris causa! Academie! Şi eu stau aici şi mă încaer cu el ca un vagabond. Dar e vina lui. Nu, e vina mea. N'are importanţă a cui e vina".

Ii dădu drumul. „Trec printr'o situaţie groaznică, Hansl", spuse domol, sincer, pe un ton plângăreţ. „Sunt într'o mare încurcătură şi mi-ai atins punctul vulnerabil". Apoi se destăinui. „Vezi voiu avea un copil cu femeea aceea. Şi m'am bucurat foarte mult. Şi acum i-ai omorît fratele. Şi acum a fugit de mine. Şi acum s'a sfârşit totul pentru mine".

Hannsjörg şedea în faţa lui, extenuat. Sângele îi curgea pe toată faţa. Se şterse de câteva ori cu batista, dar într'o secundă se umplu şi aceasta de sânge şi sângele îi pica pe haine. El însă nu-i dădea nicio atenţie. Căci deodată era în stare să-şi dea seama de toată situaţia lui. Deci soarta îl plesnise însfârşit şi pe el, ţăranul acesta guraliv, genial. Deci simţea şi Oscar odată ceeace simţise Hannsörg o vieaţă întreagă. Avea tot ce poftea, dar n'o va avea pe femeea aceea. O avu-

sese, îi făcuse şi un copil, dar acum o pierduse. Avusese sute de femei, câte vroia, mai frumoase şi mai bune ca aceasta. Dar el o dorea pe aceasta şi n'o va avea ; îi scăpase.

Lui Hannsjörg îi părea rău pentru Oscar, dar simţea că îşi primise răsplata cuvenită. Ce văzuse el tocmai la gâsca aceasta închipuită de Käthe? El, Hannsjörg, o găsea neplăcută şi n'a înţeles niciodată de ce se ţinea Oscar atâta timp cu ea, când ea îl ţinea sub papuc.

Intre timp, Oscar fu cuprins de milă şi remuşcare, văzând cât de rău îl bătuse pe fratele lui. „Vino în baie", îl rugă el „Trebue să te speli. Am să trimit, sau am să telefonez la tine acasă să ţi se aducă un alt costum şi ceva rufe. „Ţi-e rău?" întrebă el liniştit. „Să nu chemăm un doctor?"

Nu îi era atât de rău şi Hannsjörg n'avea nevoie de doctor. Se duse în baie, întovărăşit de Oscar şi îl lăsă să telefoneze după rufe şi costum.

Stătea în baie sub duş. Oscar se uita la trupul pirpiriu al puştului, cu milă şi dispreţ. Nu, nu fusese un gest eroic să-l bată pe acest tip. Dar dece provoca el întotdeauna?

Hannsjorg se gândea la cele petrecute. Lucrase destul de inteligent, fata asta, Käthe. Il făcuse pe naivul Oscar s'o lase însărcinată şi socotise că se va căsători cu ea. Dar jocul a mers prea departe şi deaceea norocul i s'a strecurat printre degete. El nu-şi dădea seama, Oscar nu vedea, dar de fapt lucrurile s'au întors şi de această dată spre binele lui, chiar acum când făcuse o gafă atât de mare. Proell şi Zinsdorff i-au făcut din nou o mare favoare, în contra voinţei lor : îl salvaseră de a se mai căsători cu această individă. Norocul aduce în port vase neconduse!

In timp ce se gândea la acestea, simţi o teamă subconştientă, ca acest Oscar, ordinarul, brutalul, violentul, să nu-i spioneze gândurile cu „percepţia" lui tâmpită şi obraznică. Pe de altă parte, cât timp stătea sub duş, Oscar nu putea să-l

privească în ochi, era sigur de aceasta. Aşa că se mai află în treabă şi îşi frecă petele de sânge de mult curăţate, până se hotărî să-l compătimească pe Oscar şi să-l consoleze de pierderea iubitei lui. Se ghemui pe un scăunel în timp ce Oscar îl frecă până se uscă şi îi dădu ceva care să-i închege sângele. Hannsjörg începu să glumească : rana o să arate ca cicatricea unui duel. O să creadă lumea că m'am bătut în duel. Intr'un fel, a şi fost cazul.

Apoi, se întoarseră în bibliotecă. Hannsjörg îşi puse unul din halatele lui Oscar ; arăta ca un maimuţoi nenorocit în halatul preţios şi cu mult prea mare. Incepu să-l consoleze pe Oscar cu băgare de seamă, aşa cum plănuise. Dar Oscar era copleşit de durere. „Am nimerit printre hoţi şi criminali", se plânse el. „Să fi văzut ce frumos mi-a vorbit Führerul, ca unui frate. Şi pe urmă câinii ăştia îl omoară pe Cramer în contra voinţei Führerului".

„Fii irezonabil, Oscar", îl rugă Hannsjörg. „Gândeşte-te cum stau lucrurile. Te cred că Hitler e prietenul tău şi îţi doreşte numai binele. Dar nu poate să piardă un om ca Proell. El conduce toată presa. Crede-mă, nu putem să facem nimic în contra lui, nu poţi nici tu, nici eu şi nici măcar Hitler. Iţi vreau binele, Oscar. Fii înţelegător ! Nu sunt răi oamenii aceştia, cât timp nu le stai în drum. In definitiv, situaţia pe care ţi-au făcut-o nu e de lepădat. Sophienburg, contul tău gras de la Dresden Bank, titlul tău de doctor honoris causa, va veni şi momentul când vei deveni Preşedintele Academiei ; poţi avea câte femei vrei. De altfel se va întoarce şi Käthe a ta".

„Käthe nu se va întoarce", se tângui Oscar. „N'o cunoşti. Totul s'a terminat". Era foarte trist. „S'a terminat. Eu nu-ţi fac un reproş. Ştiu că suntem amândoi prinşi în cursă. Ce i-au făcut azi lui Cramer pot să-mi facă mâine mie sau ţie. Dacă lui Proell sau lui Zinsdorff nu-i plac ochii mei — şi nu-i

plac — e suficient numai să-şi exprime dorinţa şi sunt şi eu scos din circulaţie, ca şi Cramer".

Hannsjörg se simţea prost. Cuvintele lui Oscar îl apăsau ca o greutate fizică. Ceeace vedea şi spunea el, se adeverea adeseori. Hannsjörg rezistă acestui gând. „Mai adineauri ai fost mai mult decât optimist", spuse el, „acum eşti la cealaltă extremitate. Nu e neobişnuit. A trebuit să luptăm din greu amândoi. Se întâmplă adeseori că nervii unui om îl ţin cât timp luptă şi apoi, când îşi ajunge ţinta, îl părăsesc. Fii înţelegător, Oscar" îl încurajă el cât putea de bine. „Am realizat ceva, am ajuns în vârf. Stai liniştit vreo două trei săptămâni, să se uite acest episod ; în timpurile noastre oamenii uită repede. Şi apoi vei pleca la Praga sau oriunde s'o fi ascunzând Käthe a ta şi ai să ţi-o aduci înapoi. In definitiv, ai putut s'o scoţi la capăt cu orice femeie. Nu mai face aşa o mutră plouată. Nu-ţi şade bine. Nu e genul tău. Noi suntem în vârf, noi fraţii Lautensack şi dacă rămânem uniţi, n'o să poată nimeni să ne distrugă. Nici o putere din lume nu ne va distruge".

In zilele care urmară, Oscar nu-şi găsea locul prin casă ; era lipsit de energie şi îi pierise orice poftă de vieaţă.

Bineînţeles, ceeace îi spusese Hannsjörg era o prostie. Käthe nu se va întoarce. Un moment, se gândise să plece la Praga şi să încerce s'o convingă să se întoarcă. Dar ştia că n'avea nici un rost. Ii apăru clar ţesătura evenimentelor petrecute. Promisiunea făcută de Käthe de a se căsători şi de a trăi cu el, nu era altceva decât preţul salvării fratelui ei. Se decisese cu mult înainte în favoarea lui Cramer şi împotriva lui. Aproape tot atât de mult îl îndurera faptul că se înşelase, încrezându-se în Hitler. Oscar nu era un moralist şi nu se supărase că Hitler nu-şi ţinuse cuvântul. Dar crezuse că era o puternică afinitate între el şi Hitler, o frăţie de sânge, „din

surse de viaţă primare" — şi acum era clar că Hitler nu fusese sincer.

In mijlocul acestei depresiuni, primi o scrisoare dela Cancelar. Hitler îl felicită pentru titlul căpătat şi îl informă că a dat ordine să se zorească formalităţile necesare pentru crearea Academiei Ştiinţelor Ocultе. Adăugase cu mâna, că i-ar face plăcere să-l mai vadă pe Oscar.

Faţa lui Oscar se lumină. Norii se risipiră. Ştiuse de la început că Führerul ţinea la el. Ceilalţi îl înşelaseră şi i-o alungaseră pe Käthe cu copilul lui, în ciuda ordinului Führerului. Erau vechii lui duşmani. marii granguri, oamenii care umblau cu perle false. — o Ilse Kadereit — Proell şi Zinsdorff.

Da, şi-au făcut o socoteală greşită. Au reuşit să-i fure femeea pe care o iubea. Dar nu-i furaseră locul pe care îl ocupa în inima lui Hitler.

Reluă în mână scrisoarea lui Hitler. Avea în faţa lui scrisul lui Hitler, acel scris de copil, lăbărţat, mare şi foarte ciudat. Literele treceau de marginea hârtiei, se întipăreau în ochii lui Oscar, imprimau în carnea şi în sângele lui gândurile, sentimentele şi dorinţele Führerului. Simţea că Führerul e prietenul lui şi prietenul lui, Hitler, îl chema în ajutor.

Cuvintele Führerului despre răzbunare — o trăsătură specific germană, răsunară din nou în urechile lui Oscar. Il cuprinse o ură puternică în contra păturii de sus care îl umilise toată viaţa întocmai ca pe Hitler. Meritau să fie spânzuraţi; trebuiau să fie spânzuraţi, fiecare pe câte un pom în grădina publică. Oscar ştia că sentimentele fundamentale ale lui Hitler erau aceleaş ca şi ale lui. Căci marii granguri îl sileau pe Führer să le îndeplinească dorinţele cu mare hotărîre şi mult succes. Işi ţeseau comploturile nu numai în anticamera lui Hitler ci şi în inima lui. Oscar ştia ce se petrecea în sufletul lui Hitler, „văzuse", şi această scrisoare îi reamintea foarte clar viziunea lui. Revăzu cum pătura de sus îşi arunca laţul în ju-

rul inimei lui Hitler şi cum o trăgeau spre ei. Hitler avea nevoie de el ca să rupă această legătură. Aceasta scrisoare era un strigăt prin care cerea ajutor. Era dorinţa lui Hitler să se răzbune pe pătura de sus, să facă să se rostogolească capetele lor umflate.

In mijlocul acestei măreţii, Oscar şedea, la biroul lui enorm ţinând în mâinile lui mari scrisoarea lui Hitler, cu un zâmbet extatic, prostesc şi copilăresc pe buze. Hitler să nu-l cheme degeaba. Fusese în stare să aducă la lumină şi să realizeze dorinţele cele mai intime ale lui Proell şi Proell era un om mai puţin însemnat şi în plus un duşman al lui; de ce n'ar fi în stare să facă acelaş lucru cu Hitler, care era un geniu şi prietenul lui.

Şi de această dată Führerul îl primi imediat. Il invită la Cancelariat pentru a doua zi.

Ii vorbi cu o sinceritate prietenească despre episodul care ar fi putut să aducă o umbră pe relaţiile dintre el şi vizionar, despre moartea lui Paul Cramer. „Poate că ai aflat, dragă Lautensack, că solarta m'a oprit să-ţi îndeplinesc dorinţa. Omul care trebuia să-l eliberez ne-a stricat planurile prin laşitatea lui. Cu lipsa de creştere specifică, s'a sinucis înainte de a-l fi putut elibera. Afară de aceasta el, a complicat afacerea comiţând o crimă nu numai în contra dumitale dar şi în contra spiritului german şi mai ales împotriva limbii germane, al cărei reprezentant sunt eu. Sunt convins că dacă ai fi ştiut toate acestea n'ai fi intervenit să-l eliberez. In orice caz, n'ai fi reuşit să te răzbuni cu toate armele dumitale spirituale şi ar fi ieşit o catastrofă. Oricum însă, o promisiune e o promisiune şi am încercat să împac cuvântul dat cu datoriile mele faţă de poporul şi limba germană, ordonând să se închidă gura acestui tip. Dar acest domn ne-a luat-o înainte. Aşa că

mă spăl pe mâini ca Pilat, regretând că n'am putut să fac acest serviciu unui prieten ca dumneata".

Oscar era mişcat de faptul că Führerul încerca să se justifice. Oscar protestă, spunând că vina era a lui. Trebuia să se informeze mai bine, înainte. Nu trebuia să ceară Führerului eliberarea acestui om. Şi desigur că nici prin gând nu i-a trecut să-l acuze pe Führer că nu şi-a ţinut cuvântul.

„Imi pare bine că îmi vorbeşti astfel" răspunse Hitler. „Eşti unul dintre puţinii care înţeleg că misiunea mea trebuie uneori să lovească în sentimentele prietenilor mei. In arena aspră a constrângerii politice, cuvintele nu coincid întotdeauna cu faptele. Istoria e dată de soartă în timp ce cuvintele şi frazele vin din gât, sunt construite de limbă, dinţi şi gingii şi n'au importanţă în chestiuni de caracter. Numai când cuvintele sunt spuse de vocea interioară, se poate vorbi de caracter şi promisiuni călcate". Şi continuă să vorbească de natura cinstei omeneşti. Situaţia dintre el şi prietenul lui Lautensack, creată de cazul Cramer era una obişnuită, din nenorocire. Putea să fie acuzat de lipsă de caracter către prieteni, dar el n'avea în vedere decât marea sa datorie, conducerea destinelor germane. „Filistinii care fac mare caz că îşi ţin promisiunile cu strictețe", spuse el, „ar putea să spună fel de fel de prostii că nu-mi ţin cuvântul. Dar dumneata, dragul meu Lautensack, mă înţelegi".

Da, Oscar îl înţelegea şi îi era foarte recunoscător Führerului că îl onora cu încrederea lui şi că îi permitea să privească adânc în sufletul lui. Căci era limpede, Hitler se referea din nou la chestiunea care îl preocupa, anume care erau capetele sortite să cadă. Să sacrifice pe cei din pătura de sus, cărora le aprecia metodele administrative şi manierele, sau pe prietenii lui turbulenţi şi zgomotoşi?

Oscar simţi un val de dragoste către Führer, cel mai puternic om pe suprafaţa pământului, care nu ezita să-şi dez-

văluie lui, prietenul său, cele mai tăinuite secrete. Această prietenie era un dar tot atât de mare ca prietenia lui Ludovic II, strălucitul rege bavarez, cu Richard Wagner. „Führerul meu", declară el cu entuziasm, „nu trebuie să vă temeţi de nimic, nici de eşecuri, externe sau interne, cât timp urmaţi vocea interioară. Vă vorbeşte cu o siguranţă neindoelnică; e infailibilă". Şi în timp ce Hitler îl privea îngândurat, el continuă cu fanatism: „Führerul meu, dacă mi-aţi spune azi: *Parteigenosse* Lautensack, ai comis o crimă care poate fi ispăşită numai prin moarte, aş lua această judecată drept bună fără să cercetez măcar pentru ce trebuie să mor". In momentul în care Oscar spunea aceste cuvinte era chiar convins de ele.

Hitler, mişcat de atât devotament, îl luă pe Oscar de umeri şi îl târî după el în sus şi în jos prin cameră, meditând cu melancolie:

„Puterea şi prietenia", spuse el, „sunt uneori poliiile opuse şi care dau scântei mortale. Dacă toţi ar fi atât de înţelepţi ca dumneata, dragă Lautensack, un conducător ar avea o misiune foarte uşoară. Dar există prieteni care în orbia lor, cu tot caracterul pe care-l au, îmi contrazic vocea interioară. Ce-mi rămâne de făcut decât să-i aduc la tăcere? Dacă se pune problema izbucnirii unei revoluţii naţionale, n'am dreptul să mă dau deoparte chiar dela cele mai drastice măsuri. O fi aceasta o tragedie, dar e un fapt".

Deşi păreau simple cuvintele Führerului, ele erau totuş periculoase. Erau hotărîte şi Oscar observă că oricine ar sta în drumul lui, voluntar sau involuntar, va trebui să cadă. Dar tocmai această senzaţie de pericol îl atrăgea pe Oscar. „Cereţi foarte mult prietenilor dumneavoastră, dar încă şi mai mult dumneavoastră înşivă", spuse el.

„Drumul spre Valhalla nu e o şosea pavată" răspunse Hitler. „Să fii german, înseamnă să trăieşti periculos. Să fii german, înseamnă să realizezi opera prin sânge, nu prin su-

doare. Aceasta e în două cuvinte concepția mea despre lume". Il duse pe Oscar spre biroul lui, deschise un sertar și îi arătă un revolver. „Aici stă și e încărcat", spuse el. Stă aici ca să-mi reamintească mereu că fiecare oră e o oră de hotărîre: să cuceresc sau să mor". Inchise sertarul cu un gest hotărît.

Oscar văzu norii de furtună din sufletul Führerului mai pregătiți ca oricând să se descarce. Chestiunea era, în contra cui? Era misiunea lui Oscar să îndrepte trăsnetul spre capetele adevăraților dușmani, pătura de sus.

Hitler era într'o dispoziție propice. Cu cât ar fi mai crude cuvintele lui Oscar, cu atât vor fi mai ascultate. „Da" spuse el „fiecare ceas e plin de pericole noui". Dușmanii lucrează și așteaptă doar ocazia. Ei sunt nerușinați; nici măcar nu-și ascund intențiile rele". Și îi povesti scena petrecută la Waisz, cu fostul Cancelar, care răcnea că nu va mai suporta mult timp și va alunga toată banda.

Din fericire, Oscar îl atinse la coarda sensibilă. Hitler îl ura pe fostul Cancelar. Acest om îi întârziase venirea la putere cu luni, cu ani. Acest om poseda documente care arătau cu cât era plătit agentul 1077, Adolf Hitler, de către Reichswehr. Acest om nu era prea prudent și îl înjura pe Hitler fără rușine. Lautensack nu era primul care i-o spunea.

Dar această scenă era neobișnuit de josnică și părea adevărată. Hitler păli; orice culoare îi pieri din obraz. Nasul său mare, triunghiular, era alb de tot. Era înebunit de furie. Oscar constată cu plăcere, că făcuse spume la gură. „Câinele" urla el, „câinele josnic și invidios. Il voiu sdrobi, îl voiu anihila, îl voiu rupe în bucăți, o să-l pun la zid pentru înaltă trădare și o să-l îngrop ca pe un câine".

Incet, încet, se liniști. Felul cum vorbia — pe un ton obișnuit, dar cu dinții strânși, îi dovedi lui Oscar că își ajunsese scopul. „Da, prin aceste cuvinte îl recunosc", spuse Führerul pe un ton calm în care se simția toată furia lui. „Chiar

locul unde dă drumul acestor amenințări mă face să-l recunosc. Își dă drumul gurii în cabina unui croitor, în chiloți. Își mănâncă zilele de invidie că eu stau aci și el stă într'o cabină la croitor. Să alunge toată banda. Vom vedea noi cine alungă pe cine. Oamenii aceștia delicați au devenit aroganți pentrucă am șovăit atâta timp. Dar hotărîrea mea e luată și aștept numai momentul, momentul pe care mi-l va indica vocea interioară. Pe urmă n'o să mă mai sfiesc să las să cadă capetele celor vinovați — chiar dacă se lasă bărbieriți de valeți particulari și se cred bine cimentate pe umerii lor, numai pentrucă aparțin unei clase privilegiate pe nedrept de multe secole".

Oscar constată cu satisfacție că fusese din nou acarul destinului și că îl pusese Hitler pe drumul voit. Fostul Cancelar era conducătorul păturii de sus. Dacă va cădea el, vor cădea și mulți alții, ca de exemplu domnii Proell și Zinsdorff.

Deși Oscar era foarte mândru, nu spuse nici un cuvânt despre cele discutate cu Führerul. Prevenirea lui Hannsjörg îi răsuna în urechi. Va fi discret. Până când nu va avea pe marii granguri sub călcâiul lui, n'o să spună cu dispreț: „eu vă distrug".

Mereu, mereu, în contra voinței, se întreba ce s'o fi întâmplat cu Käthe și copilul lui. Era la Praga, asta e tot ce aflase despre ea. Concepuse câteva telegrame, dar nu-i trimise niciuna. N'avea nici un rost. Apoi se gândi să dea o reprezentație la Praga. In momentul când trebui să semneze contractul se răzgândi.

Din fericire, n'avea prea mult timp să se gândească. Muncea mult pentru Academie; dădea câte o reprezentație în fiecare seară; i se cereau multe consultații; obligațiile lui sociale creșteau — zilele și nopțile lui erau foarte ocupate.

Odată se întâlni cu Contele Zinsdorff la o serată. Era foarte plăcut să vezi faţa unui duşman şi să ştii că îl aştepta cuptorul unui crematoriu.

Zinsdorff, cadavrul viu, îl salută pe Oscar, ca şi cum nu s'ar fi întâmplat nimic şi începu să discute politicos cu el. Il întreabă, cu tonul lui ironic, dacă va mai avea ocazia să-l vadă pe Oscar pe scenă, sau dacă demnitatea lui de Preşedinte al Academiei i-ar interzice să se mai producă în public.

„Consideri că e o ruşine să dai spectacole în public?" întrebă Oscar cu aroganţă.

„Dacă aş fi în locul tău", îl sfătui Zinsdorff amabil, „l-aş întreba pe Führer. Tot eşti unul din intimii lui".

„Führerul mi-a făcut cinstea să-mi ceară uneori sfaturi", răspunse Oscar calm şi dispreţuitor.

„Şi le urmează?" întrebă Zinsdorff. Oscar nu-i răspunse, se mulţumi să-l privească zâmbind ironic. Contele acesta, căţelul acesta obraznic, îşi va da seama pe propria lui persoană cât de mult ţinea Führerul la sfaturile lui Oscar. Era un băiat frumos, avea succes la femei, dar toate acestea n'o să-i ajute. Azi eşti mândru călăreţ, mâine...

„Ascultă Oscar", continuă Zinsdorff între timp „mi se pare că mi-ai trimis acum câtva timp o scrisoare prin care ceri să-ţi achit datoria. Astfel de hârtii le arunc la gunoi de obiceiu, dar având în vedere că era semnată de tine, am citit-o. Găsesc că nu e tocmai frumos din partea ta să-l faci pe Shylock, contra unui biet funcţionar de stat, ca mine. Ştii ce mult trebuie să lucrez eu pentru Partid. Nu prea îmi lasă timp să strâng bani. E foarte obositor să veghezi siguranţa unei naţiuni. E şi o muncă ingrată. Ţi se amestecă oricine. De îndată ce vrei să tai o bucată de carne putredă se bagă o gloată de flecari umanitari şi te consideră criminal".

Deci nemernicul acesta mai îndrăsnea să-l provoace. Nemernicul acesta îndrăznea să-i amintească îngrozitoarea

afacere Cramer. Nemernicul încerca să-şi bată joc de el. „Dacă aş fi în locul tău, Ulrich", răspunse Oscar, „n'aş face atâta caz de funcţia mea. Rolul unui călău e necesar, dar nu m'aş lăuda cu el".

„Ai o părere falsă asupra misiunii mele, Oscar", răspunse Zinsdorff. „Eu nu duc vitele la tăiere eu le însemn numai". Nici nu încerca să ascundă cât de mult îi plăcea să-l necăjească pe Oscar. Oscar nu mai putea să se stăpânească. Acest tip obraznic, era atât de orb încât nu-şi dădea seama că era pierdut. „Mulţi oameni", spuse el, „cred că ei, însemnă şi sunt ei înşişi de mult, însemnaţi".

„Vorbeşte cam apocaliptic", spuse Zinsdorff. „E un citat din Biblie sau e al tău?"

Oscar îi răspunse cu răutate: „nu e din Biblie şi e numai pe jumătate al meu. E observaţia unui om care are puterea să pună în acţiune vorbele lui: s'ar mai putea spune şi astfel: mulţi oameni cred că sapă groapa altora şi sunt apoi chiar aruncaţi în ea".

„Se pare că ai o mulţime de perle în tezaurul tău de citate, dragul meu", spuse Zinsdorff amabil. „Sunt toate originale"?

Oscar se stăpâni să nu-l pălmuiască pe celălalt. „Există un om", răspunse el, „care la un moment dat nu se va da deoparte şi va lăsa să cadă capete chiar dacă sunt bărbieriţi de valeţi personali şi se cred bine cimentate pe umerii lor, fiindcă aparţin unei clase privilegiate. Acesta de exemplu este fără îndoială un citat autentic. Şi acei pe care îi vizează, n'ar trebui să vorbească atât de încrezători, conte Zinsdorff. „Da", răspunse Zinsdorff, „acest citat pare autentic". Incerca să-şi păstreze tonul ironic, dar nu reuşea. Pentru prima dată, Oscar obsersă o oarecare spaimă pe faţa obraznică a lui Zinsdorff.

Il lăsă acolo unde era. Era satisfăcut, mulţumit. Individul a primit lecţia pe care o merita.

Fără îndoială, observaţia lui Hitler, repetată de Oscar, îl înspăimânta pe Ulrich Zinsdorff. Dar numai un moment. Era un drum lung până la bătălia finală dintre aristocraţie şi gloată şi în această bătălie nu se ştia sigur de care parte va lupta bufonul acesta isteric de Hitler.

Un lucru era însă sigur: spusese lucruri de mare importanţă acestui clown de circ. Observaţiile citate de Lautensack erau autentice, nu încăpea nici o îndoială — stilul umflat al Führerului era uşor de recunoscut.

Dar desigur — şi când ajunse la acest punct al gândurilor, o rază de bucurie trecu pe faţa lui Zinsdorff — desigur că Hitler n'a făcut aceste observaţii ca să fie spuse „Mi-ai dat o lovitură bunul meu Oscar, e drept", se gândi el. „Dar poate că acest triumf e cea mai colosală gafă pe care ai comis-o în toată cariera ta".

Zinsdorff şedea într'un fotoliu confortabil, picior peste picior şi îşi făcea planul de acţiune. Citatul trebuia difuzat. Acei vizaţi — Kadereit, fostul Cancelar şi alţii — trebuiau să fie înconştiinţaţi. Ei se vor agita, vor face o mare vâlvă. Dacă un om nu putea să păstreze pentru el, ceeace îi încredinţase Führerul, era un trădător. Hitler era foarte uşor impresionat de cuvântul trădare. Da, aceasta era soluţia.

Însă nu era simplu să creezi un articol care să nu spună nimic şi să spună tot şi care în special să cuprindă şi acel citat. Dar dacă Zinsdorff vroia ceva cu orice preţ, era destul de iscusit să reuşească.

Articolul apăru. Fu înţeles. Marii granguri erau scandalizaţi. Cu un regret bine simulat, Zinsdorff dădu articolul Şefului de Stat Major Proell. Proell îl citi. Apoi se gândi. „Pot să înţeleg orice", spuse el concluzie, „afară de un sin-

gur lucru: cum a ajuns aceasta în ziar. Magicianul nostru e un geniu şi deaceea un prostănac. Dar totuş nu e atât de prost ca să răspândească aşa ceva la 500.000 de locuitori"

„Nici Şeful Biroului Naţional de Presă", răspunse Zinsdorff inocent „nu poate să înţeleagă cum s'a întâmplat aceasta. M'a chemat foarte speriat şi m'a rugat să trimet în lagăr pe autorul acestui articol. Bineînţeles că am făcut-o".

Proell se uită ţintă la Zinsdorff. Îi luă mâna; o mână subţire puternică, bine îngrijită. „Această mână n'a avut şi ea un deget în chestia aceasta, Ulrich?" întrebă el. „Tu ai adus pe tapet toată chestia aşta, nu e aşa?"

„Ce vrei să spui?" răspunse Zinsdorff pe un ton care îl făcea pe celălalt să vadă că minţise şi că avea o plăcere adâncă, sălbatică din toată afacerea aceasta. „Oscar Lautensack a înebunit", continuă el. „Kadereit mi-a spus că n'o să mai suporte această insultă. Cei din jurul lui Hindenburg au spus şi ei că o să raporteze acest episod Mareşalului. Siegfried a trâncănit. Mă tem că Siegfried nu va mai putea fi salvat".

„Şi eu mă tem" răspunse Proell. Hm! Tânărul devenise ingenios. Atât de mult îl ura pe Oscar. Proell şedea acolo cu o expresie neobişnuit de serioasă şi bătea cu creionul pe craniul lui chel. Îi părea rău că Hannsjörg trebuia să-şi piardă fratele şi că Hitler îşi va pierde prietenul şi vizionarul. Dar acest Oscar Lautensack era un prostănac. Îşi mânuia darul cu prea multă nesocotinţă. Îşi făcea prea mulţi duşmani. Întâiu se certase cu el, Proell, şi acum, divulgase ceeace-i încredinţase Adolf. Creea prea multe situaţii neplăcute Partidului. Nu putea fi salvat.

In timp ce cântărea aceste argumente, domnea aceeaş nelinişte în sufletul lui Proell ca atunci când se aflase în faţa lui Lautensack şi Oscar îi ţinuse mâna şi îl silise să-i cedeze cele mai intime gânduri.

Acum venise momentul. Acum, în curând acest om nu va mai fi în stare să-l spioneze. O fracțiune de secundă, Proell simți un fior de bucurie la gândul că dușmanul lui fusese predat în mâinile lui. Perspectiva de a-l putea nimici, de a-l șterge de pe suprafața pământului, îi dădu o senzație sălbatică și neînfrântă, de desfătare.

Dar aceasta nu se putea citi nici pe fața lui și nici pe a lui Zinsdorff. In schimb acesta din urmă avea în fața lui un mare bărbat de stat care se gândea înainte de a lua o hotărîre importantă. Hotărîrea părea să fie încă și mai importantă pentru Manfred decât crezuse el la început; la drept vorbind, părea că Manfred era supărat pe el. In cele din urmă, Zinsdorff era sigur că Proell va fi de acord cu el. Acum Proell puse creionul pe birou. „Ai un suflet rău, foarte rău, fiul meu Ulrich" spuse el. „Cred că nu-mi rămâne altceva de făcut decât să mă duc la Adolf".

Manfred Proell arătă Führerului articolul. Ii plăcu. „Nu e rău", spuse el. „Acest nor de furtună va spânzura deasupra păturii de sus ca sabia lui Damocles".

„Iartă-mă Adolf", spuse Proell, stăpânindu-și o ușoară enervare „dar nu te-aș fi deranjat niciodată cu citirea acestui articol dacă aș fi intenționat să te emoționez. Te rog să mă înțelegi, acest articol e o chestiune politică".

„Cred", insistă Hitler, „că ar fi foarte necesar ca granguriile să aibă sabia lui Damocles spânzurând deasupra capetelor lor".

„Le-ar face bine", răspunse Proell cu vocea lui răgușită „dar nu în felul acesta. Noi lucrăm cu ei într'un guvern de coaliție. Ei au asigurările noastre. Aceste amenințări violează acordul pe care l-am făcut cu ei. Doctorul Kadereit a convocat un fel de consiliu de război. Cei din jurul lui Hindenburg au declarat că n'o să suporte această amenințare".

„N'o să suporte nemernicii aceştia încrezuţi?" întrebă Cancelarul mohorît.

„Ameninţările tale", răspunse Şeful Statului Major. „Te rog nu bagateliza gravitatea acestei chestiuni, Adolf. Domnii aceştia bat cu pumnii în masă şi declară că am difuzat în toată lumea intenţia de a retrage cuvântul. Ei se adăpostesc în spatele lui Hindenburg".

„Numele meu nu e pomenit în acest articol" spuse Hitler, întristat.

„Nici numele lui Lautensack nu e pomenit", răspunse Proell. „Dar ameninţarea e scrisă în germana ta unică şi nu există nici o altă interpretare. Şi nu încape nici o îndoială că Lautensack e acela care a difuzat ştirea. Adolf, nu poţi să ocoleşti această chestiune. Trebuie să iei o atitudine precisă".

„Ce înseamnă precisă?" spuse Hitler, evaziv, cu mândrie. „Precis e un cuvânt străin de limba germană. Afirmaţiile lui Goethe nu sunt precise".

„Ei bine, el era un poet", spuse Proell nerăbdător. „Era şi Ministru de Stat" insistă Cancelarul.

„Adolf", continuă Proell pe un ton prietenesc, „nu fii atât de mofturos. Priveşte în faţă. Trebuie să te desparţi de acest descreerat. Energic. Odată pentru totdeauna".

Führerul era amărît. Era un gest nesocotit din partea lui Lautensack de a fi pălăvrăgit şi dacă ar fi făcut-o oricare altul, ar fi ştiut ce pedeapsă trebuia să-i aplice. Dar Lautensack era un vizionar. Nu i se putea cere să facă din sufletul său un mormânt. Viziunile şi vorbăria multă mergeau mână în mână; o ştia mai bine ca oricine. Gura grăieşte din preaplinul sufletesc.

Ceeace ar fi fost o trădare la altul, era un păcat mai mic la vizionarul Lautensack. Deaceea trebuia să se „despartă" de prietenul său? Totdeauna încercau să-i ia ce-i făcea plăcere.

Nu, nu va juca în struna lor. Nu va sacrifica pe prietenul şi vizionarul lui pe altarul patriei.

„Am petrecut cu Lautensack ore de contemplaţie înălţătoare", protestă ea. Are înţelegere pentru multe stări sufleteşti ale mele, care pentru alţii sunt ca o carte închisă".

„Înţeleg că eşti legat sufleteşte de el", recunoscu Proell. „Are o anumită calitate — şi eu mi-am dat seama de ea. Dar e grozav de naiv; prietenia lui e o povară pentru un om de stat. Vezi şi tu acest Siegfried nu poate să-şi ţină gura", continuă el, repetând argumentul lui Zinsdorff. „Trebuie să te desparţi de el".

Hitler trebuia să rezolve o problemă gravă. Comparaţia cu Siegfried îi plăcu; îi plăcea de asemeni situaţia tragică în care se afla din nou. Totuş îl făcea să sufere. Respira cu greutate. Transpira. „Sunt gata să-l îndepărtez pe Lautensack", declară el, „deşi în mine nu sunt de acord cu această hotărîre. Sunt gata să-i declar doctorului Kadereit că e vorba de o neînţelegere".

„Explicaţii incomplete nu sunt suficiente", spuse Proell. „Însuş Hindenburg îţi va cere explicaţi: asigurări noui, solemne. Şi ei vor insista ca aceasta să aibă loc în public, în văzul tuturor. Dacă vrei să-l scapi pe acest individ, ai să ai o scenă dureroasă cu bătrânul".

Hitler — şi aceasta era intenţia lui Proell — se gândi la ora umilitoare când trebuise să meargă pe jeratec, cu coada între picioare. Nu, nu putea să mai suporte din nou aceasta. „O, lasă-mă în pace", izbucni el. „Orice muncitor are odată şi odată o oră de linişte. Dar voi mă împingeţi şi trageţi de mine zi şi noapte. Asta nu-i vieaţă; e un veşnic sacrificiu. Mă rupeţi în bucăţi".

Proell văzu desnădejdea prietenului său. Se îndreptă spre el şi îi înconjură umerii cu braţul lui. „Ai o misiune grea, Adolf", spuse el. „O ştiu. Dar chiar dacă te-ai umili faţă de

Hindenburg pentru Lautensack, peste două, trei luni ar face vreo altă prostie. Trebuie să-ţi înfrângi sentimentele, de dragul Partidului. Toată chestia aceasta nu ne convine acum, o ştii şi tu. Nu există decât o singură soluţie. Omul acesta trebue să dispară. E singurul lucru care te mai poate reabilita. Individul trebuie suprimat. Astfel se va şterge toată această afacere regretabilă".

Hitler înţelesese dela început ce vroise Proell să spună prin cuvântul „despărţire". Intenţionase în mod sincer să-şi salveze prietenul. Şi chiar dacă s'ar fi umilit pentru el şi l-ar fi salvat, legătura dintre ei ar fi fost distrusă pe veci.

Insuş Lautensack a distrus-o prin palavrageala lui. Nu-i dăduse chiar el dezlegarea: „Dacă mă veţi condamna o veţi face pe drept", îi spusese el. „Inima dumneavoastră aparţine lupilor. Cu o tragică ironie, vizionarul îşi prevăzuse soarta şi sacrificiul pe care soarta o impunea acum Führerului.

Proell îşi luă domol braţul din jurul umerilor Führerului. El îl observă pe prietenul său cum se chinuia. După cum se vedea, făcea o mare dramă din toată afacerea. In astfel de ocazii era mai bine să-l lase în pace.

Dar deodată i se păru lui Proell că miezul dramei nu mai era vizionarul, ci el însuş. Puse deoparte acest gând neplăcut. Afurisitul acesta de Lautensack. Chiar şi numele lui trezea tot ce era neplăcut şi întunecat în sufletul unui om. „Adolf, să dispară acest om?" repetă el întrebarea.

Hitler nu se uita la el. Luă un coupe-papier de bagă de pe masă. Incet, cu degetele mari ale celor două mâini bine îngrijite, puternice şi brutale începu să apese. Cu un sunet neplăcut bagaua se sparse în două. „Mulţumesc", spuse Proell.

Hannsjörg simţi un şoc, aflând că îl căuta Proell la telefon, deşi se aştepta să fie chemat. De când citise articolul îşi dăduse seama: „S'a terminat! Tonul glumeţ, ironic, politicos

cu care Zinsdorff făcuse aluzii la telefon, despre „nefericita afacere" confirmase ceeace ghicise el, că Ulrich reuşise în complotul lui.

Oscar era pierdut. Orice încercare de salvare era zadarnică; orice ar întreprinde Hannsjörg, n'ar fi în stare să-l convingă pe Proell, care de sigur nu va face nimic în contra voinţei lui Ulli; în cel mai bun caz şi-ar periclita situaţia lui. Nici măcar n'avea rost să vorbească cu Oscar. Pe Hannsjörg îl chinuia gândul că va trebui să-l lase pe Oscar în voia soartei; în acelaş timp, avea şi o satisfacţie intimă că de acum înainte nu va mai fi pus în umbră de talentatul său frate.

In această dispoziţie, plin de emoţii, aştepta telefonul lui Proell. Dar acesta, acum că îl chemase, îl mai lăsa puţin pe jăratic. Era vesel şi îi spunea fel de fel de chestii fără importanţă. In cele din urmă îl invită la cină şi îi promise: vom fi singuri, scumpule".

Apoi, în timpul mesei, Proell se comportă în felul cel mai prietenos, vroia să-i arate lui Hannsjörg partea cea mai bună a caracterului său.

Hannsjörg trebuia să înţeleagă că Proell nu-l făcea răspunzător pentru prostiile lui Oscar. Pe de altă parte vroia o declaraţie dela Hannsjörg, ca dela bărbat la bărbat, că nu va avea nimic împotriva viitoarei desfăşurări a chestiunii Oscar Lautensack. Vroia ca Hannsjörg să ia o hotărîre în contra fratelui său şi în favoarea prietenului său.

După masă îl duse în birou să-şi ia cafeaua şi coniacul. Pe masă, în mod foarte semnificativ, era articolul. Proll i-l arătă cu un gest banal.

„Da, dragul meu", spuse el, „cred că nu-mi rămâne altceva de făcut decât să-ţi exprim condoleanţele mele pentru criza de nebunie a fratelui tău" şi îi puse braţul în jurul umerilor lui.

„Ce ai hotărît în privinţa lui, Manfred?" întrebă Hannsjörg cu o voce ascuţită şi uscată.

„Eu n'am hotărît nimic" spuse Proell cu o îndrăzneală neruşinată. „Ştii că am ţinut la el; era un fenomen foarte ciudat în domeniul lui, chiar unic. Odată mi-a făcut chiar un mare serviciu. Şi Adolf ţinea la el".

Buzele palide ale lui Hannsjörg începură să tremure. Manfred vorbea de Oscar ca de un om mort. S'a terminat cu Oscar; a ştiut acest lucru. Dar tot nu-i venea să creadă. „Va trebui să-l îndepărtezi?" întrebă el cu o voce stranie, copilăroasă, bâlbâindu-se.

„Adolf a făcut un mare sacrificiu rupând coupe-papier-ul", răspunse Proell.

„Rupând ce?" întrebă Hannsjörg.

„Il cunoşti pe Adolf" răspunse Proell. „N'a spus nimic dar a spart bagaua. Era un cântec fără cuvinte".

Hannsjörg şedea acolo, o biată figură nenorocită; îi era foarte rău. Era cel mai greu moment din viaţa lui. Avusese cele mai bune intenţii dar îl pusese pe fratele lui pe o cale greşită. „Nu există nici un alt remediu?" întrebă el cu o voce plângăcioasă.

Proell îşi turnă coniac în cafea şi o bău. „A spart bagaua", spuse el.

„Oscar e un geniu", spuse Hannsjörg îndurerat, după o scurtă pauză. „Geniul şi nebunia sunt strâns legate. N'ar putea fi trimis într'un ospiciu pentru câtva timp?"

Proell fuma, bea. Bea, fuma. Acum avea mijloacele prin care să-l silească pe Hannsjörg să ia o hotărîre. Tăcu atâta timp încât Hannsjörg crezu că îl supărase cu ideea lui şi nu-i va mai răspunde. Dar deodată, Proell se ridică. Hannsjörg încercă şi el să se ridice. „Stai jos, băete, stai jos. îi spuse Proell. Figura frumoasă, cu pielea catifelată şi bine îngrijită, cu craniul aproape pleşuv, se apropie de

Hannsjörg, stătea atât de aproape de Hannsjörg încât acesta era aproape învelit de atmosfera lui periculoasă. Ochii lui vicleni, cenuşii deschişi păreau privirea cea mai aspră pe care o văzuse vreodată şi văzuse multe priviri aspre în viaţă.

„Ascultă-mă, băete", spuse Proell şi vocea lui răguşită era foarte domoală. „Eu sunt cinstit. Admit că propunerea ta ar putea fi îndeplinită : aş putea să-l trimit pe fratele tău într'un ospiciu. Dar nu-mi plac jumătăţi de măsuri ştii acest lucru. Nu pot să-mi iau răspunderea de a păstra într'o situaţie însemnată în Partid pe fratele unui om atât de periculos, fratele unui astfel de agitator. Cât timp e în viaţă te va conduce pe o cale greşită, oriunde s'ar găsi el. Aşa că ori luăm în consideraţie propunerea ta şi îl trimitem la ospiciu — şi atunci te duci cu el, ca îngrijitorul lui şi dispari din Partid. Ori dispare el şi atunci poţi rămâne unde eşti. Alege singur, băete. Tu trebue să hotărăşti" şi după o scurtă pauză adăugă aproape în şoaptă : „între el şi mine".

Ochii lui Hannsjörg, vioi şi deschişi, încercară să scape de privirea puternică a celuilalt. Un zâmbet desnădăjduit îi desfigura obrazul ascuţit. „Nu-mi creiezi o situaţie prea uşoară, Manfred", spuse el. „Bea ceva", spuse Proell şi îi turnă un coniac. „Nu, situaţia ta nu e uşoară", recunoscu el.

Hannsjörg bău. Îşi închipui cu cât ar fi mai simplă şi mai plăcută viaţa dacă ar scăpa de povara lui Oscar. După aceea, după această dovadă de prietenie va fi foarte uşor să-l înlocuiască pe Zinsdorff în graţiile lui Proell. Şi micuţa Hilda, dacă va mai vorbi despre Oscar în viitor, va vorbi ca despre un personagiu istoric. Atunci, nimic nu-i va mai sta în cale.

Îşi luă avânt. „Voiu rămâne cu tine, Manfred", spuse el. Dar nu termină bine această propoziţiune şi îi pieri această frumoasă imagine a viitorului. Era înlocuită de ochii pătrunzători, albaştri-închişi, ai fratelui său. Îl străpungeau atât de

tare încât simţi o durere aproape fizică, pe care abia putea s'o suporte.

Proell puse uşor mâna pe umărul lui. „N'am să uit ce-ai făcut", spuse el.

„Mai pot să-l văd odată?" întrebă Hannsjörg îndurerat, după o scurtă pauză.

„Dece nu?" spuse Proell. „Din partea mea, pot să-i mai acord zile plăcute cu pregătirea Academiei lui. N'o să ne scape. N'am nimic contra, să-i mai las puţin timp".

Işi mai turnă un coniac. „Era un băiat talentat. Dacă ar mai fi avut un pic de bun simţ în afara talentului, ar fi ajuns departe".

Prima reacţie a lui Oscar, citind articolul, a fost identică cu aceea a Führerului: o satisfacţie. Faima întunecată cu care îl învăluia şi ameninţările în contra granguilor îi plăceau.

Dar apoi, după ce citi articolul a doua oară, îşi dădu seama că numai o persoană rău intenţionată ar fi putut să-l publice. Singura persoană care putea fi în spatele acestei chestiuni era Zinsdorff. Nu putea să iasă nimic bun din publicarea acestui articol. Partidul îl va trage la răspundere pentrucă a difuzat observaţiile Führerului, fără autorizaţie. Va trebui din nou să se justifice faţă de Hannsjörg.

Işi dorea, apoape, să fie chemat de fratele său. Nu era prea sigur de consecinţele acestui articol. Discutând cu Hannsjörg, ar putea să măsoare mărimea primejdiei.

Dar nici un Hannsjörg nu-l chemă. Nici altcineva nu-i vorbi de articol.

Din fericire avea multă treabă şi ziua în care văzu pentru prima dată articolul îi era foarte ocupată. Dimineaţa, o conferinţă cu Ministrul Educaţiei în legătură cu Academia, după masă o consultaţie grea, seara o reprezentaţie. După reprezentaţie avea întâlnire cu o italiancă nostimă. N'avea

timp să se gândească la articol. Dar după aceea, noaptea nu putu să adoarmă şi deodată neliniştea îi reveni: cum va privi Partidul, şi în special cum va privi Führerul acest articol? Se gândi la fiecare detaliu al articolului. Se sculă în mijlocul nopţii şi se duse în bibliotecă să-l recitească. Şi dintr'o dată văzu cu o siguranţă de nesdruncinat că această afacere nu putea să se termine bine, că dintre toate loviturile pe care i le dăduseră grangurii, aceasta era cea mai periculoasă.

Era fericit când se făcu dimineaţa şi putu să reînceapă lucrul. Munca zilei îl distrăgea dela toate gândurile negre. Uită din nou articolul şi în acea seară se cufundă atât de obosit în perne, încât adormi imediat. Dormi liniştit şi a doua zi dimineaţa se simţi odihnit şi foarte bine. Munca îi făcea plăcere şi se bucura pentru seară. Işi dăduse o nouă întâlnire cu italianca şi îşi promitea şi un rezultat din această întâlnire.

Dar, târziu după masă, când se odihnea pentru spectacol şi cele ce mai aveau să urmeze, îi reveniră turburările în legătură cu articolul. Era supărat pe sine, se chema la ordine, se certa cu el însuş. Totul nu era decât o imaginaţie prostească. Dar acum o să pună capăt acestei frici tâmpite, odată pentru totdeauna. Avea un singur mijloc: îi va vorbi chiar lui Hitler despre acest articol. Se aşeză imediat şi scrise câteva rânduri Führerului, prin care îl ruga să-l primească. După spectacol se întâlni cu italianca şi totul îi merse cum îşi dorise. Femeea era superbă; merita să fie iubită şi ştia ceva despre dragoste. Femeea era transportată de faima şi personalitatea lui Oscar. Ii spuse lucruri drăguţe, el îi răspunse în acelaş fel; se culcă cu ea. Dar în spatele tuturor acestora era neliniştea şi nerăbdarea înfrigurată, cum avea să iasă întrevederea cu Führerul.

Aceasta avea loc în acelaş moment în care Proell îl silea pe Hannsjörg să ia o hotărîre.

A doua zi dimineaţă Oscar primi un răspuns dela Cancelariat. Intr'un stil cât se poate de politicos îi aduceau la cunoştinţă că Führerul era pentru moment foarte ocupat.

Ii vor aduce la cunoştinţă Domnului doctor Lautensack, de îndată ce Cancelarul va avea un moment liber pentru el.

La citirea acestor rânduri, Oscar păli. Dar în acelaş timp îşi spuse că un astfel de răspuns nu înseamnă nimic. Era o prostie să creadă că Hitler îi dorea răul, fiindcă nu avea timp pentru el imediat. Se agăţă de acest gând ; şi-l repetă mereu, mereu. Dar nu se linişti. Ştia că Führerul îl condamnase. Şi nu exista apel. El însuş îl asigurase pe Führer că nu-i-ar opune rezistenţă dacă l-ar condamna. El însuş îl îndemnase să asculte de vocea interioară, fără să analizeze cazul în prealabil. Acum venise momentul. Era pierdut. „Acum mi s'a înfundat" îşi spuse lui însuşi cu glas tare în limba tinereţii lui de acasă.

Aşa o prostie fără rost! Ce Dumnezeu, avea ceva patologic. Era curată nebunie. Trebuie să se stăpânească. Nu trebuia să vorbească nimănui de astfel de aberaţii ale minţii. Altfel ar avea dreptate să-l creadă dement. Trebuie să se stăpânească.

Dar zece minute mai târziu se surprinse furişându-se pe lângă mască, timid, fără s'o privească. Se ruşina, că acum, scurt înainte de pieirea lui, faţa lui în carne şi oase semăna mai puţin ca oricând cu relieful de bronz.

Scurt înainte de pieirea lui. Prostii. Nu trebuia să se lase. Nu trebuia să se lase cuprins de această frică fără rost. Trebuia să se distragă cu orice preţ.

Se cufundă în lucru. Apoi, în mijlocul celei mai grele activităţi, îl cuprinse deodată un dor puternic de Alma. Cu ea s'ar calma. Cu ea ar scăpa de această stare nervoasă care până în cele din urmă o să-l înebunească cu desăvârşire.

Se îndreptă spre casa ei. Se plimba prin camera ei primitoare, se simţea bine, îi vorbea despre Academie, ce minunată va fi inaugurarea ei. Deodată tăcu şi după o scurtă pauză neştiind ce spune, îi zise: „mă întreb dacă am să trăiesc s'o văd" Alma lengereasă îl privea mirată. „Dar nu sunt decât două săptămâni până atunci" spuse ea.

„Ce două săptămâni?" întrebă el.. „Ce-am spus?" Ea văzu cât era de turburat. „Dar ce s'a întâmplat?" întrebă ea alarmată.

Îşi trecu mâna pe frunte. „Nimic, nimic" răspunse el. „A fost o glumă proastă".

Nu trebuia să mai continue aşa, îşi spuse el. Chiar dacă era nebun, nu trebuia s'o ştie alţii. „Acestea sunt simple aberaţii" îşi spuse el. „O să treacă. Stăpâneşte-te. Abţine-te până o să treacă".

Totuş, a doua zi, ceeace numea el „nebunia lui", izbucni din nou într'o discuţie cu Alois.

Alois era amărît de Academie. Se temea că Oscar, de îndată ce va fi Preşedintele Academiei nu va mai continua să lucreze cu el ca până acum. Făcu glume ordinare despre aerele ştiinţifice pe care şi le dădea Oscar. Îi reaminti, rânjind. cum îşi bătuse Oscar joc de neroziile ştiinţifice.

Dar azi Oscar nu întâmpina batjocura prietenului cu mândria lui obişnuită. „Da" recunoscu el, „am făcut multe observaţii inconştiente în viaţa mea. Dar lucrurile mele nu merg cum trebuie, Alois, şi ai face mai bine să nu te certi cu mine".

„Ei, ce s'a întâmplat?" întrebă Alois surprins. Dece acest ton straniu şi solemn?" Dar Oscar continuă pe acelaş ton. Era atât de deprimat încât Alois, îngrijorat, îl întrebă în cele din urmă: „spune-mi ce e cu tine azi?"

Oscar, în loc să-i răspundă, îşi privi prietenul îngândurat. „La drept vorbind", spuse el, ai trăit toată viaţa în umbra

mea şi cu toate acestea mi-ai fost credincios. Asta e foarte mult".

Alois, înspăimântat, îi răspunse. „Ce e asta? Sună a necrolog". Şi devenind deodată bănuitor continuă: „aha, va să zică vrei să scapi de mine din cauza faimoasei tale Academii. Un iluzionist obişnuit nu e destul de bun ca să mai colaboreze cu tine. N'ai nevoie s'o repeţi. Eu reziliez cu plăcere contractul. Oriunde aş putea să obţin acelaş contract".

Oscar îi răspunse cu o blândeţe neobişnuită: „nu vorbi prostii, Alois, eu nu părăsesc un prieten la încurcătură". Accentuă uşor cuvântul „eu"; se gândea cu durere şi amărăciune la Führer care îl părăsise. Nu mai putea să se stăpânească. „Am să-ţi spun ceva", se destăinui el prietenului său „sunt un om stigmatizat". De câte ori te văd mă gândesc... oare nu e ultima dată?"

La început Alois credea că Oscar făcea una din glumele lui proaste şi macabre. Dar apoi văzu că era realmente îndurerat. Cu o vioiciune falsă îl consolă: „da ce, tu aiurezi. Te-ai surmenat cu prostia asta de Academie".

„Nu, nu", spuse Oscar. „Iţi spun eu; sunt un om stigmatizat. N'o să mă mai lase aici".

„Cine n'o să te lase?" întrebă Alois cu o neliniştе crescândă.

„Naziştii, bineînţeles" răspunse Oscar cu amărăciune, „vechii noştri prieteni".

Să vorbeşti astfel în momentul acela când toate ziarele erau pline de Academia pe care Nazitşii o fondau pentru Oscar, era curată nebunie. Desigur că Oscar suferea de mania persecuţiei.

Dar poate că era spre binele lui. Poate că astfel va scăpa odată pentru totdeauna de banda infernală a Naziştilor. Alois îl prinse pe prietenul său de mânecă. „Hai să plecăm, Oscar" îl îndemnă el călduros, pe un ton conspirativ. „Ţi-am

spus întotdeauna că n'o să putem s'o scoatem la capăt cu Naziştii. Acum te-ai convins şi tu : Hansl şi politica lui tâmpită o să te înebunească. Hai să plecăm în străinătate. Lasă-i pe ei cu afacerile lor murdare. O să obţinem câte contracte vrem. Mantz poate să facă aceasta pentru noi. Hai să plecăm în străinătate şi să ne vedem de meserie aşa cum ştim noi". Vorbea cu un entuziasm copilăresc, plin de o căldură prietenească. Îşi dădea seama că Oscar era foarte nenorocit. Oscar era mişcat de faptul că Alois vroia să-şi părăsească Münchenul de dragul lui. Îi zâmbi, cu recunoştinţă şi superioritate. Atât de puţin îi cunoştea Alois pe Naziştii, încât presupunea că vor lăsa să plece un om stigmatizat ? Dar nu-i mai dădu nici o explicaţie. „Dumnezeu să te binecuvânteze, Alois", spuse el. „Nu e atât de rău. Lucrurile se vor îndrepta". Apoi plecă.

Alois rămase ghemuit, cu capul său jigărit, înclinat, cu ochii săi căprii, tragicomici, privind deasupra nasului său proeminent. „Fir-ar a dracului, fir-ar a dracului", spuse el tare, mai mult întristat decât furios. Nu pusese prea mare greutate pe vorbele prietenului său ; dar Oscar să se fi purtat cu atâta blândeţe, nu i se părea lucru curat şi îl umplea de presimţiri rele.

Uneori, când Oscar era în societate, reuşea să-şi izgonească frica. Dar când era singur, îl apăsa ca o greutate fizică. Uneori avea impresia că stă în vid. Mai putea să se mişte, mai putea să vorbească, dar aerul nu mai ducea vorbele lui ; se plimba ca sub un clopot de sticlă.

Nu exista nimic palpabil care să-i hrănească frica. Dar era chinuit de o bănuială din ce în ce mai mare în contra tuturor oamenilor şi lucrurilor. Un om se plimba prin grădină şi se afla în treabă. „Ce cauţi acolo ?" ţipă Oscar la el. „Aceasta e proprietate particulară". In realitate omul era ajutorul grădinarului şi avea chiar treabă acolo. Ministrul Educaţiei

îl chema la telefon; ziarele erau pline de inaugurarea care trebuia să aibă loc. Totul era neschimbat, la fel ca oricând. Dar Oscar nu putea fi înşelat. Ei rămâneau invizibili, spionii, criminalii. Ei n'o să-şi bată joc de el. Le simţea ochii invizibili. Ştia că laţul se strângea în jurul lui, din ce în ce mai tare, chiar dacă nu putea să-l vadă.

Nu mai putea să suporte; se duse la Hannsjörg. Aceasta se întâmpla a treia zi după întrevederea dintre Hannsjörg şi Proell. „Trebuie să-ţi vorbesc urgent, între patru ochi" spuse el.

„Ce e cu tine" ? întrebă Hannsjörg. „Ce s'a întâmplat ? E vorba de Academie ? Zău nu putem face mai mare vâlvă în jurul ei". Işi fuma ţigara încercând să-şi ascundă nesiguranţa după un ton indiferent.

„Trebuie să ştii mai bine ca mine ce s'a întâmplat" răspune Oscar turburat şi amărît. Tu m'ai prevenit ultima dată că vor să scape de mine. Tu trebuie să ştii când o să cadă securea".

„Aiurezi, ţi-ai ieşit din minţi", spuse Hannsjörg, întocmai ca şi Alois.

Dar Oscar simţi nesiguranţa din spatele cuvintelor şi gesturilor lui Hannsjörg.

Era stigmatizat. Pe undeva, prin cărţile grangurilor era însemnată data căderii lui, ora morţii lui. Şi acest om, acest avorton, era de partea marilor granguri, ştiind ce se va întâmpla. „Deci nu vrei să-mi spui", zise el supărat şi tonul lui era atât de desnădăjduit încât Hannsjörg era cuprins de remuşcare şi milă.

„Nu fii nervos" îl rugă el. „Înţeleg că ai trac; nu e atât de simplu să joci rolul unui Preşedinte de Academie. Dar după ce ai ieşit atât de bine din proces, sunt singur că îţi va reuşi şi inaugurarea. E un joc de copil". El fuma şi zâmbea.

Dar Oscar nu răspunse zâmbetului său. Se uita numai la

Hannsjörg fără violență, nu prea pătrunzător și totuș Hannsjörg nu putea să suporte privirea fratelui său. Simțea că Oscar știa tot.

Și acum începu să se tângue. Nu țipa și nu înjura. Hannsjörg ar fi preferat dacă ar fi înjurat. Vorbea încet, fără să-și dea aere, dar tot omul și toate vorbele lui erau pline de o desnădejde amară. „De ce m'ai trădat Hansl?" spuse el, „Mai trădat, nu e așa?"

„Tu știi ceva de toată chestia aceasta. Știi chiar mult. Dece nu mi-ai spus nici un cuvânt despre acel articol? Știai că era destinat să mă distrugă. Ai fi trebuit să mă previi la timp. Ai fi trebuit să mă salvezi. Ai fi putut s'o faci. Desigur că ai fi putut. De ce n'ai făcut-o, fratele meu Hansl? Uneori am fost uricios cu tine. Recunosc, și aveai dreptate să te răzbuni. Dar să mergi atât de departe, ca să-mi iei viața, asta n'ai fi trebuit s'o faci. Omul n'are decât o singură viață și am abia 45 de ani. Am trecut prin războiu și prin sute de pericole de moarte și acum tu stai acolo și îți fumezi țigara și mă lași să mor ca un ticălos. Noi ne aparțineam unul altuia din izvoare de viață primordiale, din apele adâncului. Dacă ai fi fost prins în cursă, așa cum sunt eu acum, nu te-aș fi lăsat acolo, nu te-aș fi trădat, Hansl, fratele meu". „Nu vorbi așa prostii" răspunse Hannsjörg. „Poate că ar trebui să amânăm inaugurarea, ca să pleci undeva la munte sau la mare să te odihnești câteva zile" îi dădu el ideea, dar vocea lui suna forțată, nesigură. „Acum trebuie să mai trec și prin această încercare" se gândi el, „și n'ar avea nici un rost să mă mai duc la Proell ca să-i spun să-l interneze într'un ospiciu. Proell n'ar mai face-o și m'aș distruge odată cu el".

„Ești foarte deștept" spuse Oscar între timp; „întotdeauna ai fost tu cel isteț. Probabil că nu mă lași în cursa aceasta din răutate. Orice om se gândește mai întâiu la el însuș; ai dreptate. Așa m'am purtat și eu. Dar în definitiv,

aceasta se întâmpla când furam mere de exemplu. Dacă ar fi fost vieaţa ta în joc, Hansl, n'aş fi spus: du-te la mare sau la munte! Aş fi rămas cu tine, o ştii foarte bine. Insfârşit n'are nici un rost să mai vorbesc. Cu mine s'a terminat. Dar sunt foarte fericit că nu sunt aşa de deştept ca tine". Vorbea încet, cu o voce adâncă, căutându-şi cuvintele, aşa cum vorbea el când era în transă. Hannsjörg nu-i răspunse nimic. Nici măcar nu se uită la el. Apoi, după câtva timp, Oscar plecă. Hannsjörg îl auzi cum pleacă dar nu-şi ridică privirea, nu se mişcă.

Câteva minute după ce plecase Oscar, el mai şedea acolo, mic, cu obrazul ca varul, ghemuit, neputând să se mişte.

Din acel moment, în timpul celor patru zile pe care Oscar mai avea să le trăiască, fie că era singur, fie că era cu alţi, senzaţia apăsătoare şi sufocantă din pieptul său nu-l mai părăsi. Când se întâlnea cu vreunul din Trupa de şoc îşi spunea: „poate că acesta o să-mi dea lovitura finală, mâine sau poimâine".

Când plutea pe lac în yachtul său, îşi spunea: „poate că o să mă înece aici". Când se plimba prin pădurile din vecinătatea casei sale de ţară Sophienburg, îşi zicea: „poate că o să mă îngroape pe aici". Se temea incontinuu că vor veni acum, peste un minut.

Lua somnifere şi totuş dormea prost. Odată se trezi asudat, încremenit. Auzea paşi, era singur; strigă în noapte: „cine e acolo?" Paşii se opriră. Dar era cineva în cameră, era sigur. Il trecu un fior, nasul i se răci, îşi făcu cruce, ca în copilărie. A doua seară, când îşi descuie portiţa din dos observă deodată că mai avea pe lanţ cheia dela apartamentul Käthei, pentru care luptase atât de mult. Il copleşi o dorinţă puternică de a-i revedea locuinţa. Acolo, se gândi el, va avea remuşcări dar va fi eliberat de teamă.

Se duse într'acolo, descuie uşa. Casa nu era chiar goală şi totuş era mai mult decât goală. Käthe lăsase acolo tot ce îi dăduse el sau ce ar fi putut să-i aducă aminte de el.

Lumina de pe stradă intra violentă şi obositoare prin fereastra fără perdele. Acolo stătea Oscar, în odaia goală, sprijinindu-se de pianul grandios. El care de obiceiu era atât de sigur de sine, stătea ghemuit lângă pian cu o privire stranie.

In acel timp, Käthe locuia cu doamna Tirschenreuth la Praga.

Anna Tirschenreuth răsfoia unele manuscrise nepublicate ale lui Paul. I le trimisese Albert prin căile lui secrete. Printre ele erau „Richard Wagner, Prototip şi Prevenire", câteva articole cu caracter linguistic, articole îndrăsneţe, originale, asupra istoriei şi politicei germane. Numele lui Oscar Lautensack era pomenit de câteva ori.

„Iată câteva rânduri despre Oscar" spuse Anna Tirschenreuth şi îi dădu Käthei manuscrisul. „Paul a fost un om inteligent şi curagios" zise Anna Tirschenreuth „dar nu şi imparţial. Ei bine, ar fi însemnat să i se ceară prea mult".

Käthe luă hârtia, dar n'o citi. Şedea acolo cu o expresie resemnată, aproape supărată. In primul timp după ce părăsise Berlinul simţi un gol puternic. Amintirea lui Oscar o făcea să se simtă ca o parte dintr'o mare cameră care fusese mai întâiu plină cu fel de fel de mărunţişuri oribile şi care era goală acum. Cam aceeaş senzaţie o avea probabil acela care avusese o boală gravă la un braţ sau un picior şi care după amputaţie simţea locul gol şi durerea în gol. Dar apoi această senzaţie o părăsi.

Acum nu-l mai ura pe Oscar; nici nu-l mai iubea; nu mai avea timp pentru el. Nu avea timp şi nu se gândea decât la copilul pe care avea să-l aducă pe lume. Nu putea să înţeleagă cum se gândise vreodată să scape de copil.

Anna Tirschenreuth observă cum Käthe ţinea foaia în mână fără s'o citească. „Rezistă amintirii lui Oscar" se gândea. „Probabil că nu poate altfel. E nedreaptă cu Oscar. Toţi sunt nedrepţi cu el. Se bucură că va avea copilul, dar nu vrea să se gândească la tatăl lui. Şi totuş avea în el ceeace reprezentase ea în masca lui. Spunea vorbe umflate despre Soartă şi se credea răsfăţatul destinului. In realitate era copilul lui vitreg. Uneori era foarte aproape să atingă ceeace i se acordase. Ar fi ajuns dacă ar fi avut mai mult noroc".

Käthe puse hârtia pe masă. „Desigur că ai să înţelegi, doamnă Anna" spuse ea „că nu mai vreau să ştiu nimic de toate lucrurile acestea. Vreau să mă ocup numai de copil". Privea înaintea ei hotărîtă, încrezătoare, fericită.

Noaptea următoare se duse cu o societate numeroasă la un luxos local de noapte. Acolo observă deodată doi bărbaţi şi ştiu : aceştia erau.

Işi aminti că îi mai văzuse şi cu o zi înainte şi chiar în aceeaş zi. Se duse în hall. Unul din ei îl urmă. Plecă din acel local şi se duse în altul ; erau şi ei acolo.

Nu îndrăzni să se ducă acasă. Hannsjörg îl părăsise ; nu putea să se aştepte la ajutor din partea lui Hannsjörg. Şi totuş trebuia să se mai ducă odată la el. Trebuia să aibe pe cineva de care să se sprijine, când vor veni să-l omoare. Se îndreaptă spre Hannsjörg.

Şeful Biroului de Presă nu era acasă. Când insistă să afle unde era, i se spuse şovăitor că Şeful Biroului de Presă se află la doamna von Trettnow.

Oscar se îndreptă spre casa doamnei von Trettnow. Era noaptea târziu ; un valet adormit îi deschise uşa. Lui Oscar i se părea că e mirat şi încurcat când îşi dădu seama cine e. Oscar îi spuse că fratele lui se afla acolo şi că trebuia să-i vorbească de urgenţă. Omul încă uimit, îl rugă să aştepte şi dis-

păru. După un timp se întoarse şi îi spuse că domnul Lautensack a fost acolo dar plecase de câtva timp.

Hannsjörg îl repudiase. Oscar stătea acolo neştiind ce să mai facă. Desigur că îl aşteptau afară. La sosire observase clar că o maşină se oprise în spatele maşinii lui, la o mică distanţă. Cât timp era în casa aceasta era în siguranţă. Nu vroia să plece. Trebuia să se termine azi. Cât timp mai era această uşă între el şi cei de afară, mai putea să respire. Nu era adevărat, Hannsjörg nu plecase. Era aci sub acoperişul acesta. Fratele lui, Hansl, îl renega în aceste clipe grele. Servitorul mai era acolo, oarecum încurcat, nemulţumit, aşteptând să plece acest musafir nedorit. Oscar stătea acolo, cam ciudat, în haine de seară şi nu făcea nici un gest de plecare. „Nu mă simt prea bine" spuse după un scurt timp. „Adu-mi un pahar cu coniac", şi îi strecură omului un bacşiş.

Omul, surprins, şovăitor, spuse: „dacă e aşa, domnule Lautensack"... şi se retrase.

Oscar şedea pe unul din fotoliile mari, preţioase, antice; îşi pusese jobenul pe jos, alături de el. Omul se întoarse cu băutura. „Dar nu e cel bun, domnule Lautensack" spuse el, „celălalt e încuiat".

„Asta nu mai contează" zise Oscar şi îl dădu pe gât.

„Scuzaţi-mă, domnule doctor" spuse servitorul deodată „dar am citit că aţi primit un titlu onorific. Am văzut şi fotografiile în „Ilustraţiunea Săptămânală!" Le-am văzut şi pe acelea ale Universităţii pe care o veţi conduce. O să fie minunată. Vă felicit".

„Mulţumesc, mulţumesc" spuse Oscar. „Acum aş pleca".

„N'aţi vrea să mai rămâneţi?" întrebă omul. „N'aţi vrea să staţi aci peste noapte? Să nu chem un doctor?"

Oscar se gândi un moment. Dacă ar fi bolnav aci în casa doamnei Trettnow, cu doctorul alături, ei n'ar putea să-l asasineze. Şi dacă ar face-o, l-ar omorî în faţa lui Hansl. Asta

ar trebui să-i facă lui Hansl, să aibă remuşcări toată viaţa, acest Juda, asasinul propriului său frate.

Dar totuş n'avea nici un rost să mai zăbovească pe aci. Mai devreme sau mai târziu va trebui să plece. Şi dacă ar rămâne ar trebui să se reculeagă, să mintă, să joace teatru. Ce i-ar folosi dacă ar mai sta o noapte şi poate încă o zi cu această teamă în suflet?

„Mulţumesc" spuse el. „Cred că ar fi mai bine să mă duc acasă". Se ridică cu greutate şi plecă din casa doamnei Trettnow fără să-şi fi văzut fratele.

Il mai aşteptau oare? Aşa se părea. Nu ştia exact. Se urcă în maşină. Dar încotro? Spre alt local de noapte? Îi repugnau muzica, zgomotul, oamenii dornici de viaţă râzând cu poftă. Dar se temea şi mai mult de Sophienburg, de casa enormă şi tristă, cu luxul ei fără rost. Şi acolo desigur că o să-l înhaţe.

Un timp se plimba fără ţintă pe străzi. Apoi se duse la un cabaret. Se întâlni cu oameni pe care îi cunoştea, găsi femei, bău.

Ieşind din cabaret — portarul deschise de acum uşa maşinii lui — oamenii se apropiară de el. Erau doi. „Cred", spuse unul „că ar fi mai bine să luaţi maşina noastră domnule doctor Lautensack" şi celălalt îi arătă cu un gest mai mulţi oameni împrejur. Era noapte dar simţiai că se apropie ziua. Oscar se uită în jurul lui. Strada era goală. Portarul observând ceva necurat se strecurase înăuntru; tocmai dispărea pe uşă. Oscar simţea o dorinţă puternică să strige, să strige foarte tare, pentru viaţa lui. Dar atunci l-ar omorî imediat şi dacă va tăcea, va mai avea câteva minute de trăit.

„Poftiţi, vă rog", spuse omul pe un ton sarcastic, ameninţător. Era un fel de comandă. Se urcă în maşina lor. Era o maşină frumoasă. In afară de el în maşină mai erau patru oameni.

„Unde mergem?" întrebă Oscar. Nu i se răspunse. Maşina mergea repede prin străzile lipsite de viaţă. Oscar cunoştea aceste străzi. Mai trecuse el pe aci, tot la aceeaş oră înainte de zorii zilei. Le popula cu multe imagini; multe i se întâmplaseră pe aceste străzi; acesta era Berlinul pe care îl cucerise. Prin mintea lui se perindau o mulţime de amintiri. Se temea şi totuş se gândea dacă mai avea posibilităţi de scăpare. Mai putea să se salveze?

Dar mai presus de orice îl rodea un gând, o dorinţă: va mai revedea el oare zorii zilei şi primele raze de soare?

Se îndreptau spre partea de vest a oraşului, din ce în ce mai spre vest, în direcţiunea Sophienburgului.

Trecură de regiunea în care se afla Sophienburgul; apoi se îndreptară pe un drum mai îngust, care trecea prin păduri — Oscar îl cunoştea — şi apoi trecură pe un drum şi mai îngust pe care maşina înainta cu greutate. Se opriră.

„Ieşi afară" îi ordonă unul din ei. Oscar rămase pe loc; era lipsit de putere, tremura. Şi nici nu era încă dimineaţa. „Ieşi afară" repetă omul pe un ton rece, ameninţător.

„Să-mi iau pălăria şi pardesiul?" întrebă Oscar prosteşte, copilăreşte.

„Să câştigi timp, să câştigi timp", se gândi el.

Toţi patru rânjiră. „Poţi să-ţi iei pălăria şi pardesiul" spuse omul.

Oscar coborî cu greutate din maşină. Stătea acolo, în mijlocul unei păduri nu prea dese, în frac, pelerină şi joben. Drumul se terminase; în faţa lui, de toate părţile nu se vedea decât pădure; o semilună palidă spânzura de cer, atât de jos încât abia se vedea printre pomi. Oscar era foarte slăbit şi tremura de frig, deşi nu era prea răcoare.

„Hai", spuse omul.

„Nu putem să aşteptăm până dimineaţa?" se rugă Oscar plângăreţ; cu o mână nesigură, îşi scoase portofelul.

„Haide" îi spuse omul în loc de răspuns. Îl luară între ei şi îl siliră să meargă. Îl conduseră mai adânc în pădure. Drumul era greu, prin tufişuri, peste rădăcini. Se opriră.

„Acum fugi" îi spuse unul din ei. „Fugi" şi îi arătă direcţia : spre pădure.

Oscar se uită la ei, la fiecare în parte, cu o privire jalnică, disperată. Ceeace se citea pe feţele lor nu era o patimă ci numai dorinţa de a îndeplini un ordin. Nu era încă dimineaţă, dar nu mai avea nici o speranţă. Îşi concentrase toată puterea de voinţă să mai trăiască până dimineaţa, dar când vedea feţele reci ale acestora, îşi dădea seama că ultima lui dorinţă, ultima lui hotărîre era lipsită de putere şi ultima lui încercare era un eşec.

Îşi întoarse privirea dela oameni. Se uită în jurul lui. Văzu pomi, un cer abia iluminat, luna palidă şi joasă şi întunerecul care îl înconjura. Îşi puse pălăria şi o porni pe drumul indicat.

Îşi dori foarte puternic ca muzica să trezească în el vreo melodie măreaţă. Dar nici această dorinţă nu se realiză. Nu era nici o muzică în el, în timp ce mergea pe ultimul său drum, numai disonanţele sgomotoase din localurile de noapte.

Ridică piciorul încălţat cu un pantof elegant de piele. Începu să meargă. Tropăia prin tufişuri în frac, joben şi pelerină, aşteptând să audă detunătura prin care totul se va termina.

O zi înainte de inaugurarea Academiei de Ştiinţe Oculte, ziarele publicară pe prima pagină, cu titluri mari, povestea asasinării lui Oscar Lautensack. Avusese în deget inelul cel mare pe care îl cunoşteau sute de mii de oameni dela spectacolele lui. Mai găsiră la el bani şi bijuterii şi nu i se jefuise nimic. Era fără îndoială vorba de o crimă politică. Os-

car Lautensack era pentru stânga un reprezentant al ideologiei Național Socialiste ; din această cauză fusese asasinat.

Führerul dădu dispoziții să se facă funeraliile naționale vizionarului său. Era o lume imensă, muzică solemnă, multe drapele și stindarde. Hitler însuș ținu un discurs la mormântul lui Oscar Lautensack. „Era unul din oamenii aceia" declama el cu o voce gravă „a cărui inimă a bătut în acelaș ritm cu a mea, în crearea nouei Germanii, pe care am făcut-o".